

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 36 · 16. desember
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 16. desember 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 36):

1. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8)
(Innst. 7 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
2. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2021
(Innst. 17 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021))
3. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Nicholas Wilkinson, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Arne Nævra og Petter Eide om rettferdig fordeling av vaksiner, legemidler og annen teknologi i kampen mot covid-19
(Innst. 158 S (2020–2021), jf. Dokument 8:69 S (2020–2021))
4. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Forsvarsdepartementet
(Innst. 161 S (2020–2021), jf. Prop. 38 S (2020–2021))
5. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet
(Innst. 159 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 480)
6. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utanriksdepartementet
(Innst. 160 S (2020–2021), jf. Prop. 46 S (2020–2021))
7. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)
(Innst. 15 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
8. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Arbeids- og sosialdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet
(Innst. 171 S (2020–2021), jf. Prop. 41 S (2020–2021) og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 2540)
9. Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbak-

ken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning
(Innst. 166 L (2020–2021), jf. Dokument 8:74 LS (2020–2021))

10. Innstilling fra næringskomiteen om Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet
(Innst. 167 L (2020–2021), jf. Prop. 63 L (2020–2021))
11. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at sakene nr. 9 og 10 på dagens kart ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer, jf. forretningsordenens § 46. Presidenten vil likevel foreslå at sakene tas under behandling. Ingen innvendinger er kommet mot dette – og det anses vedtatt.

Videre vil presidenten opplyse om at møtet i dag forsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil sakene nr. 1–6 behandles under ett.

Sak nr. 1 [10:00:44]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Innst. 7 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Sak nr. 2 [10:01:03]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2021 (Innst. 17 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021))

Sak nr. 3 [10:01:14]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Nicholas Wilkinson, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Arne Nævra og Petter Eide om rettferdig fordeling av vaksiner, legemidler og annen teknologi i kampen mot covid-19 (Innst. 158 S (2020–2021), jf. Dokument 8:69 S (2020–2021))

Sak nr. 4 [10:01:38]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Forsvarsdepartementet (Innst. 161 S (2020–2021), jf. Prop. 38 S (2020–2021))

Sak nr. 5 [10:01:50]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 159 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 480)

Sak nr. 6 [10:02:05]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utanriksdepartementet (Innst. 160 S (2020–2021), jf. Prop. 46 S (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra utenriks og forsvarskomiteen vil den fordelte taletid i debatten bli begrenset til 1 time og 40 minutter, og presidenten vil ordne debatten slik: Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Rødt 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. Videre vil de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Anniken Huitfeldt (A) [10:03:06] (komiteens leder): Jeg kan på vegne av Arbeiderpartiet slutte meg til regjeringens omtale av hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk: Om NATO og EØS-avtalen, om viktigheten av FN, folkeretten og et fungerende internasjonalt samarbeid.

Blir det regjeringsskifte neste høst, blir det ingen revolusjonerende endringer når det gjelder kursen i norsk utenrikspolitikk. Det er på sett og vis en fordel for et land som Norge. Men stor grad av enighet fører også med seg noen ulemper. For med bred enighet blir det ofte for liten diskusjon om utenrikspolitiske veivalg. Det blir ofte ytterpartiene som får definere rammene for diskusjonen, og uenighetene mellom de to store regjeringalternativene kommer for dårlig fram.

For i realiteten er det jo langt større utenrikspolitisk enighet i denne salen – det er mer uenighet internt i regjeringskoalisjonen og Fremskrittspartiet, altså den borgerlige blokken, enn det er mellom Høyre og Arbei-

derpartiet. Derfor har det undret meg at i en rekke diskusjoner i denne salen har det vært en økende tendens blant mine kolleger i partiet Høyre at de nærmest blir snurt og skal ha seg frabedt kritikk fra Arbeiderpartiet. Det er liksom uhørt.

Men vi som lever og ånder for politisk diskusjon, burde ivret etter å få fram ulikhetene. De som ikke liker politisk diskusjon, er som regel trette av å styre. Ja, det er faktisk vår demokratiske oppgave å få fram for velgerne hvilke politiske uenigheter som finnes i dette budsjettet. Ni måneder før neste stortingsvalg vil jeg derfor trekke fram fem områder hvor Arbeiderpartiet vil prioritere annerledes enn dagens regjering.

Det første er nordområdene. Mye forandrer seg i verden, men geografien er konstant, og selve navnet «Norge» betyr jo nettopp «veien mot nord». Nordområdene betyr svært mye for hele landet vårt, og derfor er byggingen og bevaringen av fred og stabilitet i nordområdene Norges viktigste fredsprosjekt. Ikke fordi nordområdene er preget av ufred, men fordi fred og stabilitet ikke kommer av seg selv. Vårt vennskap med Russland må være basert på samarbeid og dialog, fasthet og forutsigbarhet.

Vi er avhengige av allierte, men Forsvaret må selv kunne hevde norsk råderett over våre egne land- og havområder, og vi må kunne bidra til lavspenning i våre nærområder ved å opptre tydelig, forutsigbart og beroligende. Dette er det enighet om. Da amerikanske krigsskip seilte nær Kolahalvøya i sommer, advarte sjefen for Forsvarets operative hovedkvarter mot økt spenning. Det er en advarsel jeg mener vi bør lytte til. Balanseringen mellom avskrekking og beroligelse innebærer at når vi intensiverer det ene, bør vi balansere med også å øke den andre. Naboskapspolitikken i nordområdene er i seg selv ikke et sikkerhetspolitisk redskap, men samarbeid over grensene i nord har vært, og er, et viktig bidrag til lavspenning i nordområdene, ikke minst gjennom folk-til-folk-samarbeidet. Derfor mener jeg regjeringas kutt i bevilgningene til nordområdene og Russland-samarbeid er feil vei å gå. Arbeiderpartiet vil i hvert fall øke denne posten med 15 mill. kr.

Det andre er kuttene i arbeidet for å styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Bare i Mosambik har over 300 000 mennesker mistet tilgang til prevensjon de siste årene på grunn av amerikanske kutt. Jeg vet knapt om noe som er viktigere enn å gi kvinner som har blitt gravide mot sin egen vilje, enten gjennom voldtekt eller på andre måter, tilgang til trygge aborter. Vi vet fra vårt eget land at når vi strammer inn på abortlovgivning, er det jo ikke slik at antallet aborter går ned, men man får flere utrygge aborter.

Verden over jobber konservative krefter – mange muslimske land, i sterk allianse med Vatikanet – aktivt

for å redusere tilgangen til abort og prevensjon, og samtidig har organisasjoner som tilbyr prevensjon og aids-medisiner fått store kutt som følge av denne politikken. Da bør Norge gå en annen vei. Men nei: Over 250 mill. kr kuttet regjeringa i fjor. Så spør vi i år: Hvordan er bevilgningene for neste år? Da får vi ikke noe svar. Men én ting får vi svar av: En måte å måle dette på er å se på pengene til FNs befolkningsfond og FNs aids-fond. Også her kutter regjeringa, med over 100 mill. kr. Når andre land kutter, burde Norge trappe opp. Gjennom snart åtte år har regjeringa kuttet til prevensjon og trygge aborter med over 700 mill. kr. Arbeiderpartiet vil en annen vei og foreslår å doble Norges støtte til kvinners rett til å bestemme over egen kropp, en økning på nesten 400 mill. kr til dette viktige arbeidet i 2021.

Det tredje er kuttene til palestinske barn, skoler og helsevesen gjennom FN-organisasjonen UNRWA, der en norsk dyktig diplomat nettopp er satt inn som nestleder. Her har også USA kuttet. De kuttene som har kommet fram i budsjettforliket, har fått ganske stor omtale i både palestinsk og israelsk presse. Jeg synes det også blir tydelig når Høyre i sitt program gjennomfører en kursendring i sin Israel/Palestina-politikk, en kursendring som ikke engang utenriksministeren vil forsvare i stortingssalen. Mindre skolegang for palestinske barn fører til mer ekstremisme, ikke mindre. Når verden vender oppmerksomheten bort fra Palestina, burde Norge være der.

Det fjerde er denne regjeringas oppsiktsvekkende tafatte satsing på fornybar energi i utviklingsland. I et bistandsbudsjett i kraftig vekst er satsingen på fornybar energi nå en hel milliard kroner lavere i 2021 enn i 2013. Siden 2013 har vi fått Parisavtalen. De fattigste blir rammet hardest av klimaendringer.

Satsing på fornybar energi er åpenbart et viktig klimatiltak, men det er også god utviklingspolitikk. Utbygging og drift skaper jobber, og tilgang på strøm er helt nødvendig for å utvikle økonomi og samfunn. Det er hjelp til selvhjelp. Fornybar energi er også et felt hvor Norge virkelig har noe å bidra med, der vi har kompetanse, og der vi har erfaring. Fra Arbeiderpartiets side har vi mye større ambisjoner og vil øke satsingen på ren energi med 450 mill. kr i 2021.

Og det femte er: Per i dag er flere folk det viktigste enkelttiltaket for oss politikere når det gjelder å styrke Forsvaret. Det kan øke reaksjonsevnen og også utholdenheten. Krevende tider i nærings- og arbeidsliv, i sivil luftfart og i maritim industri er også en gyllen mulighet for Forsvaret til å få inn flere dyktige fagfolk. Regjeringa ville bare satse på 57 ekstra ansatte i Forsvaret for neste år. I behandlingen av langtidsplanen fikk vi økt antallet til 300. Det er jo en forbedring. Men Arbeiderpartiet vil gå lenger. Vi har mye høyere ambisjoner for Forsvaret de

neste fire årene og legger fram i vårt forsvarsbudsjett 500 mill. kr ekstra til økt bemanning allerede neste år.

Det var de fem områdene hvor Arbeiderpartiet vil gå en annen vei enn regjeringa. Jeg håper vi får en åpen og god debatt. Det er slettes ingen trussel, men heller en styrke for norsk utenriks- og forsvarspolitik.

Presidenten: Ønsker representanten Huitfeldt å ta opp Arbeiderpartiets forslag?

Anniken Huitfeldt (A) [10:10:52]: Ja.

Presidenten: Representanten Anniken Huitfeldt har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Michael Tetzschner (H) [10:11:16]: I våre beste øyeblikk sier vi at vår utenrikspolitikk er bygget på tydelige prioriteringer, at vi ivaretar våre forpliktelser overfor allierte, og skal være forankret i liberale verdier. Men etter å ha lyttet til det første innlegget lurte jeg litt på hva prioriteringene var. Jeg hørte jo mer en arbeiderpartirepresentant – engasjert sådan, det skal sies – enn jeg hørte en komitéleder som også fremfører alt det vi er enige om i norsk utenrikspolitikk. Så kan man jo si at med tidsbegrenset taletid vil man legge vekt på det som skiller, men jeg synes allikevel det var en forunderlig blanding vi fikk.

For å si det på regjeringspartienes vegne, og som også har utmyntet seg som et klart borgerlig flertall i denne sal: Vi ønsker å være en troverdig partner for NATO, som også bidrar med egen forsvarsevne og slutter opp om alliansens strategiske konsept. Det betyr til og med at vi aksepterer at også solidaritetserklæringen og musketerparagrafen hviler på at vi gjør jobben her, og at vi også innser at vi har en atomparaply over det strategiske samarbeidet. Vi er også for utviklingen av nordisk forsvarssamarbeid gjennom NORDEFCO, men det kan kun supplere, ikke erstatte, våre allianser med USA og 22 EU-land som deltar i NATO.

Derfor var det så viktig at denne forsamling ønsket å utvide engasjementet til også å delta i Det europeiske forsvarsfondet, noe som ble slått fast under behandlingen av Forsvarets langtidsplan 1. desember.

Mer enn tidligere er det naturlig å behandle utenriksbudsjettet og forsvarsbudsjettet samtidig og i samme debatt. Vi ser sammenhengen mellom fredsbygging og internasjonalt engasjement og sikkerhet. Og vi ser også, for vår verdensdel, hvordan økonomisk integrasjon har bygget freden i vår verdensdel. Derfor er det å føre en offensiv europapolitikk – med også norske forpliktelser – for å få avtalelandenes forpliktelser overfor oss til å være effektive, det er det som skjer gjennom EØS-avtalen og de øvrige avtalene Norge har med EU.

I budsjettet er det på forespørsel fra tidligere bedt om en nærmere utdypning av hva man forstår med norske interesser. Jeg sikter til anmodningsvedtak nr. 326 til stortingsmeldingen, som innebar en filologisk eksersis som regjeringen nå har utført og besvart. I proposisjonen defineres norske interesser til å innbefatte forhold som er avgjørende for norske borgeres sikkerhet, velferd og økonomi, direkte eller indirekte, og som bygger på liberale verdier som individuelle rettigheter og friheter, rettssikkerhet og demokrati. Så langt regjeringen – og vi enig i dette.

I kortform betyr det at Norges beste interesse er å forsvare en global verdensorden som bygger på rettsstats- og demokratiprinsipper. Det betyr at vi er selvbevisste og bevisste på disse verdiene i møte med autoritære land, enten det er Kina eller Russland, og i ulike sammenhenger. Vi hørte i dag morges at det muligens er slik at munnbind som vi nå importerer fra Kina, er blitt tilvirket og produsert i det vi ellers ville kalle fangeleirer for uigurer. Derfor er det mye vi skal passe på i det internasjonale samkvem, så vi ikke indirekte og uten å tenke gjennom det støtter opp under undertrykkende strukturer.

Så er det et spørsmål om slike utredninger og definisjoner kan bringe oss noe nærmere en felles holdning mellom partiene i denne sal. Hvis man leser Senterpartiets merknader, mener jeg å se en nasjonalistisk alene-gang som idealet. Man er riktignok verbalt for FN, men det skal bestå av sterke nasjonalstater. Senterpartiet ser ikke ut til å ha fått med seg hva sterke, selvbevisste og selvhevdende nasjonalstater har gjort med Europa før vi fikk FN. Vi har altså gode erfaringer i hele etterkrigstiden på økonomisk integrasjon, en integrasjon som Senterpartiet motsetter seg med alle midler ved å være mot forpliktende europeisk samarbeid, ved å underminere EØS-avtalen.

Men det som kanskje er mer bekymringsfullt, er at også Arbeiderpartiet er på glid her. De stiller ikke opp i disse debattene. De har nærmest dårlig samvittighet for å forsvare EØS-avtalen i mange sammenhenger. Så det som da ser ut til å være den utenrikspolitikken som ble sagt skulle ligge fast, den tror jeg vi kan sette et stort spørsmålstegn ved hvis Arbeiderpartiet blir et mindretall i et nytt flertall der flertallet er for å si opp EØS-avtalen.

Morten Wold (FrP) [10:16:45]: Utgangspunktet for Fremskrittspartiets utenrikspolitikk er å sikre norske interesser. For oss betyr det å ivareta og bygge sterke relasjoner og allianser med likesinnede land, f.eks. gjennom NATO. Det betyr også å sikre gode handelsvilkår og avtaler som tjener norsk økonomi, og å sikre stabile

rammевilkår for norske internasjonale næringer, slik som sjøfart.

Behovet for å sikre norske interesser gjør at vi mener at Norge ikke burde ha sittet i FNs sikkerhetsråd. Vår avveining er at denne posisjonen kan sette oss i vanskelige situasjoner i en verden med økende stormaktrivalisering. Vi risikerer vanskelige dilemmaer og konflikter, og det fremstår som usikkert hva gevinsten skal være for nasjonen, utover at det sikkert vil være en nyttig erfaring å ha med seg for utenrikstjenesten.

Ansvar for å ivareta egne interesser først påligger alle land, også utviklingsland. Dette er bakgrunnen for Fremskrittspartiets syn på bistand. Vi mener at det er det enkelte lands ansvar å utvikle sine egne økonomier og samfunn og sikre befolkningen grunnleggende behov, selv om det selvsagt noen steder er svært krevende og utfordrende.

Det er uholdbart at norske skattepenger skal gå til skoler og helsetiltak når landets myndigheter samtidig velger å bruke penger på privat luksus eller tiltak som ikke er til gagn for egen befolkning. Dette er ansvarsfraskrivelse fra nasjonale myndigheter og skaper ikke virkelig, langsiktig utvikling. Virkelig utvikling skjer først når myndighetene selv tar initiativ og eierskap til utvikling av sitt eget land. Dette ser vi dessverre altfor lite av, med noen hederlige unntak. Blant disse er Ghana, som har bistandsuavhengighet og økonomisk vekst og utvikling som et tydelig mål.

Norge er verdens mest sjenerøse land. Vi gir suverent mest i bistand per innbygger. Norge gir over 50 pst. mer enn det Sverige gir, og nesten dobbelt så mye som hva Danmark gir i bistand per innbygger. Det høye bistandsnivået støttes av nær sagt alle partier på Stortinget.

Fremskrittspartiet er det eneste partiet som ikke vil sette av 1 pst. av BNI til bistand hvert eneste år. Gjør vi dette av ond vilje, fordi vi ikke ønsker å hjelpe? Selvsagt ikke, det er ikke færre varme hjerter i Fremskrittspartiet enn i andre partier, men der vi skiller oss ut, er at vi ønsker å prioritere annerledes.

Vi vet at det er tøffe prioriteringer bak et statsbudsjett, og det blir tøffere i årene fremover. Da kan ikke bistand være det eneste området som er fredet for kutt. I første omgang bør bistandsprosenten kuttes til 0,7, som er FNs målsetting. Dette er på linje med både Danmark og Storbritannia.

Vi blir altså ikke dårligere mennesker av den grunn. Kutt i bistand er en viktig målsetting for Fremskrittspartiet, og noe vi kjemper hardt for i forhandlingene om budsjettet. Det viste seg imidlertid helt umulig å få til. Det vi derimot har fått til, er en dreining av bistanden til formål vi mener er særlig viktige i vår tid. Flukt og masse-migrasjon er blant de største utfordringene

globalt og legger et stort press på mottakerland og lokalsamfunn. Vi vil – og kan – hjelpe langt flere ved å gi mer bistand i nærområdene.

Behovet for finansiering er stort, og det trengs gode løsninger for store flyktningkriser. Derfor er det gledelig at vi kom til enighet med regjeringspartiene om mer penger til å hjelpe i nærområdene – både flyktninger og andre katastroferammede. Vi ble enige om å bevilge 500 mill. kr mer til Verdens matvareprograms hjelp til flyktninger i nærområder, 300 mill. kr mer til FNs høykommissær for flyktninger, og 100 mill. kr mer til Verdens matvareprogramskolematordning i Sahel.

Jeg vil også trekke frem at vi fikk økt bevilgningen til næringsutvikling og handel med 50 mill. kr. Utvikling av lokalt næringsliv og handel er svært god bruk av bistandsmidler, fordi det har potensial til å skape store verdier. Hvis bedrifter etableres og utvikles i fattige land, betyr dette tusenvis av nye arbeidsplasser, som igjen betyr inntekter som kommer hele familier og landsbyer til gode. Det betyr også økte skatteinntekter til staten, som igjen kan brukes til å utvikle tjenester for befolkningen.

Det er positivt at vi fikk kuttet til formål som Fremskrittspartiet mener er mindre god bruk av bistandsmidler, som kuttet på 10 mill. kr i bistandspenger til prosjekter i Kina. Penger fra Norge bør ikke gå til formål i verdens nest største økonomi, som bør ha tilstrekkelig med ressurser og kapasitet til å ta hånd om egne utfordringer.

Det er også etter vårt syn positivt at vi fikk redusert bevilgningen til palestinske selvstyremyndigheter med 30 mill. kr. Fremskrittspartiet finner det unaturlig at Norge gir budsjettstøtte til de palestinske selvstyremyndighetene samtidig som disse prioriterer å kanalisere midler til dømte terrorister over sitt eget budsjett. Kuttet er også et viktig signal til myndighetene om at det er uakseptabelt å benytte skolebøker som bygger opp under en kultur av vold og hat mot Israel. Dette er uforenlig med å skape fred og forsoning, noe som bør være en hovedmålsetting bak Norges engasjement i de palestinske områdene.

Når det gjelder de palestinske skolebøkene, ser vi frem til at utenriksministeren gir oss en gjennomgang av studien fra Georg Eckert Institute, som vi forstår foreligger tidlig neste år. Det er på høy tid at Stortinget engasjerer seg når man ser at skoler som vi selv er med på å finansiere, bruker bøker som lærer opp barn til å fortsette konflikten.

La meg også si noen ord om Forsvaret. Få ting er viktigere enn forsvaret av Norge, det å verne om både folk og fedreland. Derfor mener Fremskrittspartiet at en av statens viktigste oppgaver er å sikre oss mot trusler utenfra. Forsvaret er faktisk helt avgjørende for at vi kan leve fritt i et vestlig og åpent demokrati. Det er nødvendig å sikre nasjonal suverenitet gjennom et sterkt nasjonalt

forsvar og bred alliansebygging i NATO, ikke bare for i dag, men gjennom planlegging for morgendagens utfordringer. Det betyr rask tilpasning til nye trusselbilder og ny teknologi. Derfor var det gledelig å se at cyberforsvaret fikk ti nye stillinger gjennom langtidsplanen, takket være Fremskrittspartiets initiativ.

Alene er vi for små til å stå opp mot trusler utenfra. Derfor må vi ha en sterk alliansetilknytning til NATO. Norge er faktisk NATO i nord. Vårt befal og våre soldater har god oversikt over hva som skjer i våre nærområder. Det er også i Norges interesse å ha et konstruktivt forhold til vår store nabo i øst.

Fremskrittspartiet ønsker forutsigbarhet rundt Forsvarets organisasjon og utvikling. De økonomiske rammene må tilpasses Forsvarets behov. Skal Hæren evne å løse de oppgavene den allerede er pålagt, må kampkraften og antall soldater økes. Mangelen på mannskap er i dag prekær. Dette vil bli bedret som følge av vedtakene i den nye langtidsplanen.

Hærens størrelse må opp på et nivå som sikrer tilstedeværelse og aktivitet i hele Norge. Derfor bør materielanskaffelser fremskyndes. Hæren har også behov for helikopterkapasitet, noe som nå vil bedres betraktelig gjennom opprettelsen av en skvadron på Bardufoss for støtte til Hæren.

Også Sjøforsvarets operative evne må styrkes betydelig. Nye ubåter vil bidra, men man må særlig finne kapasiteter som kan erstatte tapet av fregatten «Helge Ingstad». Heimevernet har hatt en positiv utvikling de senere år, med tilførsel av nyere og bedre materiell. Årlig trening av alle mannskaper må finne sted, og Kystvakten skal være til stede i alle våre havområder. Til det trenger den helikoptre. Dette må derfor være en prioritert oppgave i Forsvarets fremtidige budsjetter.

Flere bør gjennomføre førstegangstjenesten. Avtjening av verneplikten bør få økt status også i det sivile samfunnet. Fremskrittspartiet ønsker å øke både tjenestetillegget og dimisjonsgodtgjørelsen. Det vil sikre at færre lider et økonomisk tap ved å gjennomføre førstegangstjenesten.

Det å sende soldater på utenlandsoppdrag er noe av det mest alvorlige en regjering kan gjøre. Soldatene må læres opp, trenes og øves på å håndtere skarpe oppdrag under realistiske og krevende forhold, og de må følges opp i etterkant. Alle former for senskader skal tas på alvor. Veteranorganisasjonene er gode samarbeidsressurser for dette arbeidet. Fremskrittspartiet støtter disses ønske om mer sivil forskning på veteranenes helse og psykiske reaksjoner.

Forsvarsbudsjettet har blitt vedtatt med små endringer, blant dem en gledelig sak sett med kulturhistoriske forsvarsøyne, nemlig det at den fredede eendommen Tollbugata 10 i Oslo overdras til Stiftelsen Den

Gamle Krigsskole for en symbolsk sum. Den gamle krigsskolen er et viktig symbol på en høyere ledelsesutdanning som ble gitt, uavhengig av kadettene økonomiske bakgrunn og status. Bygningen er ca. 400 år gammel og har huset krigsskolen i omtrent 200 av dem – og frem til nå. Det viser at bygget – og kulturen og historien som ligger i veggene der – fortsatt er levende og aktuell, og må tas vare på.

La meg sitere krigsskolekadettene Karen Frederikke Løvenskiold og Brage Bolstad-Andreassen, som i et innlegg i Forsvarets Forum i oktober skrev følgende: «Historien er arven vår, og noe vi skylder våre forgjengere og etterkommere å ivareta.» Når det gjelder Den gamle krigsskolen, er det umulig ikke å være enig i dette.

Et annet viktig symbol på vårt forsvar som tilgodeses med midler i dette budsjettet, er en Gloster Gladiator 423, ett av flyene som bidro til forsinkelse av det tyske luftangrepet på Norge 9. april 1940. Nå sikres det midler til restaurering, og det er også viktig i et historisk perspektiv.

Avslutningsvis viser jeg for øvrig til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag og ser frem til den videre debatten rundt viktige temaer på forsvars- og utenriksområdet.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:28:33]: Gjennom utenrikspolitikken vil Senterpartiet styrke folkestyret, sikre rettferdig fordeling, bidra til trygg tilgang på mat og økt selvforsyning og støtte opp om menneskerettighetene.

Mat og tilgang på mat er en viktig faktor i mange av de utfordringene som verden står overfor. Senterpartiet mener at sikker tilgang på mat er en helt grunnleggende menneskerettighet og en forutsetning for at samfunn skal lykkes. Vi mener jobben med å sikre tilstrekkelig matproduksjon for hele verdens befolkning er en forutsetning for fred og utvikling.

Klimaendringene er i dag en av de største utfordringene vi står overfor globalt. Hvis vi ikke lykkes med å redusere utslipp, vil det få alvorlige konsekvenser. Forutsetningene for bosetting og matproduksjon vil endre seg over store deler av verden og drive mange mennesker på flukt. Det vil bli helt avgjørende om vi evner å skape et klimatilpasset jordbruk i utviklingsland.

Senterpartiet vil jobbe for økt matsikkerhet i verden, og derfor bevilger vi 400 mill. kr mer til Verdens matvareprogram. Viktigheten av kampen mot sult, også som en forutsetning for fred, ble synlig for alle og enhver da Verdens matvareprogram helt nylig ble tildelt Nobels fredspris. Det finnes dessverre mange eksempler på at manglende matvaresikkerhet, råvarepriser og kamp om tilgang på matressurser har vært en utløsende eller medvirkende faktor i internasjonal krise og konflikt. Sult rammer sårbare mennesker hardt, gjerne de som er

mest sårbare fra før, og det kan dessverre også brukes som et effektivt våpen i krig og konflikt.

Senterpartiet vil yte bistand der det nytter mest. Derfor vil vi øremerke 10 pst. av bistandsmidlene til landbruksbistand og øremerke 100 mill. kr til å støtte småskala landbruk.

Det finnes mye Høyre og Senterpartiet er uenige om, og en viktig skillelinje går i utenrikspolitikken når det gjelder Norges forhold til EU. Her er både Senterpartiet og Høyre veldig tydelige. Senterpartiet er helt klart imot et norsk EU-medlemskap, fordi vi ønsker å beholde styringen over Norge i den norske nasjonalforsamlingen, mens Høyre på sin side ønsker å jobbe for et norsk EU-medlemskap. Det er en politisk forskjell som vi kan være helt ærlige på. De siste ukene har det foregått en merkelig debatt i media, hvor Høyre har prøvd å skape usikkerhet rundt Senterpartiets forhold til EØS, mens de selv underslår det faktum at de heller ikke ønsker en EØS-avtale, men vil undergrave Norges selvstendighet og råderetten over våre naturressurser gjennom fullt medlemskap i EU. Denne ambisjonen deler jo nå Venstre, og det betyr at flertallet i regjeringen nå ønsker å jobbe for norsk EU-medlemskap, slik som statsminister Erna Solberg faktisk gikk til valg på i 2009.

Senterpartiets forhold til EØS er helt avklart, og det er det samme som tidligere. Vi ønsker å utrede alternativer til EØS-avtalen og erstatte dagens EØS-avtale med handelsavtaler. Vi vil at norsk industri og norske arbeidsplasser skal sikres, og ha tilgang på markedet, men vi mener at vi trenger en tilknytningsform som ikke samtidig gir økt sosial dumping, større forskjeller, gir oss mindre kontroll over norske ressurser, griper inn i folkestyret og Norges suverenitet og delegerer så mye makt til EU som EØS-avtalen nå gjør.

Regjeringen har i år bevilget rundt 6 mrd. kr i EØS-midler, som går til forskjellige prosjekter i EU, med ganske usikker effekt. Senterpartiet mener at enorme summer i bistand til land som Polen og Ungarn er feil prioritering i en verden hvor en rekke land har store utfordringer og behov for økonomisk støtte til hjelp og utvikling. Man kan jo spørre seg om Stortinget hadde støttet alt EØS-midlene går til, hvis vi faktisk tok stilling til hver post eller hver sum som går til de forskjellige landene. Derfor vil Senterpartiet kutte i EØS-midlene og avvikle Norges egne støtteordninger. Vi mener disse pengene kan brukes på langt mer fornuftige måter for å skape trygghet, utvikling og demokrati i hele verden.

Så vil jeg avslutte med å ta opp forslagene vi står inne i som ikke allerede er tatt opp.

Presidenten: Da har representanten Emilie Enger Mehl tatt opp de forslagene hun refererte til.

Audun Lysbakken (SV) [10:34:05]: SV har lagt fram et forslag for styrket internasjonal solidaritet med særlig vekt på de to tingene vi mener norsk utviklingspolitikk må handle mer om i årene framover. Det ene er innsatsen for å sørge for at også fattige land får muligheten til å tilpasse og omstille sin økonomi til klimakrisen, satse på fornybar energi og få muligheten til å utvikle seg økonomisk og sosialt i takt med at de nye, grønne løsningene kommer. Da er det avgjørende å ha tilgang til teknologi, ha tilgang til kapital og ha muligheten til å begynne en sterkere økonomisk og sosial utvikling koblet til det grønne skiftet. Det er også dessverre nødvendig med en sterk satsing på klimatilpasning, fordi vi vet at klimakrisen rammer de fattigste aller hardest. Det er avgjørende f.eks. at små bønder i fattige land får muligheten til å dyrke planter som kan stå seg i et tøffere klima, at vi allerede nå hjelper dem som rammes hardest av klimakrisen, med å tilpasse seg de endringene som dessverre allerede er i gang som følge av global oppvarming.

Den andre hovedsatsingen er kampen mot ulikhet. En av de vesentligste endringene i norsk utviklingspolitikk fra den rød-grønne regjeringen og til den sittende regjeringen er at ulikhet har forsvunnet som et hovedperspektiv i norsk utviklingspolitikk. Det å se sammenhengen mellom store forskjeller og manglende utvikling, mellom samfunnsmodeller som tillater små eliter å berike seg uten at folk flest får del i rikdommen, er ekstremt viktig. Derfor er vi opptatt av å styrke f.eks. helt konkrete initiativer, som Skatt for utvikling.

Jeg synes det er skuffende å se profilen på de kuttene som er gjort i budsjettforliket. Det framstår som et skritt i en helt annen retning enn den profilen Norge burde ha i utviklingsdebatten. Det er kutt på klima, som er med på å svekke nettopp den grønne satsingen, som er så viktig. Det er kutt på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Det er kutt til UNDP. Det er kutt til palestinerne, nettopp når palestinerne er i en desperat situasjon. Og det er kutt på utdanning og likestilling. Dette er en profil som minner mer om den utviklingen vi har sett i den amerikanske utenriks- og utviklingspolitikken de siste årene, enn det som burde være en god politikk for regjeringen. Det synes jeg utviklingsministeren bør svare tydelig på i denne debatten.

SV er også opptatt av at Norge må endre den rollen vi spiller internasjonalt i mange viktige saker akkurat nå. Vi kommer tilbake til vaksinespørsmålet, vi kunne diskutert atomvåpenspørsmålet. I en rekke saker ser vi at den sterke militære og politiske avhengigheten av USA gjør at Norge ikke står opp som det vi burde vært, nemlig en brobygger og en stemme for dem som har minst makt og penger i verden. Vi ønsker å svekke den avhengigheten, og det er også derfor SV i sitt for-

svarsbudsjett går inn for en satsing på det nasjonale forsvaret, med økt bemanning, med økte investeringer i sjøforsvar og hær og å hente norske soldater hjem fra de amerikanskledete krigene i andre land, som Norge i lang tid har deltatt i.

Jeg synes at debatten vi har nå om budsjettet, og debatten vi skal ha etterpå, om Norges holdning til de fattige landenes krav om tilgang på vaksiner til en overkommelig pris, henger litt sammen, for det er diskusjoner om hva slags stemme Norge skal ha i verden, og hva slags side vi skal stå på. Jeg synes både den saken i WTO og måten budsjettpartnerne har kuttet i utviklingsbudsjettet på, lover dårlig for fortsettelsen.

Presidenten: Da har representanten Audun Lysbakken tatt opp de forslagene han refererte til.

Presidenten vil bare opplyse om at sakene er slått sammen i én debatt.

Audun Lysbakken (SV) [10:39:16]: Jeg kommer tilbake igjen.

Presidenten: Det er representanten velkommen til.

Trine Skei Grande (V) [10:39:45]: Nå har vi lagt fram statsbudsjetter på vegne av et borgerlig flertall i åtte år, og en av de tingene som ble sagt før vi vant det valget, var at var det noe man var sikker på, var det at bistandsprosenten ikke kom til å holde. Nå har vi lagt fram det åttende, og bistandsprosenten holder. Vi står for våre forpliktelser, vi står for det vi har skrevet i våre programmer, og vi står for de satsingene vi har.

Ja, det er også en vridning i satsinga på det området, og en av de første sakene de borgerlige partiene fant sammen om, var nettopp satsinga på jenter og utdanning. Hvorfor er det så viktig? Jo, da Venstre ble stiftet i 1884, var den første sosiale reformen man gjennomførte, en felles skole for alle, uansett sosial bakgrunn og uansett kjønn. Da var vi blant Europas fattigste land. Den skolereformen som ble gjennomført i 1884, er den viktigste reformen som bygger grunnlaget for norsk velstand og rikdom. Derfor mener vi at det å satse på utdanning, og spesielt jenter og utdanning, i jobbinga for å bidra til utvikling i land, er en av de viktigste satsingene vi kan ha. Den har vi hatt gjennom åtte år, og det var et dramatisk skifte i forhold til da SV styrte det departementet.

Så ble det gjort endringer etter at regjeringa la fram sitt forslag. Venstre var primært for regjeringas opprinnelige forslag, men det er ingen av de påplussingene som er gjort gjennom budsjettforliket her på Stortinget, som vi er uenig i.

Det er viktig å ha lange tråder i utenrikspolitikken. Det er viktig at man innser at Norge er et lite land som

trenger sterke internasjonale samarbeidsstrukturer for å klare å komme fram med sine meninger. Hvis noen lurer på hvor viktig det er, kan man bare se på fordelinga av vaksiner nå. Hva hadde Norge hatt å stille opp med som et lite land, hvis ikke det hadde vært for at vi jobber sterkt sammen med andre land og har sterke internasjonale strukturer?

Jeg er enig med komitélederen i at det er bra med debatt, og at debatt er med på å foredle både politikk og standpunkt. Litt av utfordringa for Arbeiderpartiet er at det er ikke Arbeiderpartiet som er motpolen, samme hvor mye man prøver. Det virker nesten som at man er litt lei seg for at man ikke er den motpolen. De store skilene i utenrikspolitikken her i salen går mellom Senterpartiet og resten og SV og resten.

SV vil trekke oss tilbake fra alle internasjonale forsvarsstrukturer – det tror jeg representanten Elvestuen kommer tilbake til – og mener at vi skal isolere oss mest mulig når det gjelder å forsvare landet vårt, mens vi vet at det som virkelig har bakt fred, er samarbeid mellom land også på forsvarssida. Det som virkelig har vært med på å lage gode strukturer som Norge har jobbet i, er nettopp det at vi søker allianser mellom andre land, mens SV ønsker at vi skal samarbeide mindre, øve mindre sammen og ha svakere internasjonale strukturer.

På den andre sida ser vi Senterpartiet, som mener at EØS-avtalen bare er noe fryktelige greier som gir landbruksstøtte til andre land. Jeg mener at EØS-avtalen virkelig er med på å legge grunnlaget for velferden i Norge, gjennom at det gir muligheten for norsk næringsliv til å eksportere varene sine under samme forhold som alle andre. Det europeiske samarbeidet er også med på å bringe oss dramatisk framover når det gjelder klima og miljø. Vi hadde ikke hatt muligheten til å ha en så offensiv klima- og miljøpolitikk som virker, hvis ikke det hadde vært for at vi også kan koble oss opp mot EUs systemer og EUs strukturer på det området. Norge trenger samarbeid.

Man kan også ha varierende entusiasme for å få Norge inn i Sikkerhetsrådet, men FN er kjempeviktig for Norge. Vi trenger de internasjonale strukturene, og av og til må vi også gjøre jobben med å være med og lede dem, hvis vi ønsker å gi dem kraft og tyngde framover. Det er veldig viktig.

Hvis vi ikke har de internasjonale strukturene, hvem er det som vinner da? Jo, det er de store diktaturene. Det er de store som da kan trakassere de små. Er det noe vi kjenner til i Norge, er det å være det lille landet som blir trakassert av store diktaturer. Jeg vil ikke at Kina og Russland skal legge strukturene internasjonalt, jeg vil at det skal være de vestlige demokratiene som vinner fram, men da må de vestlige demokratiene klare å samarbeide.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:45:06]:

Norges viktigste utenrikspolitiske interesse er å støtte opp om og videreutvikle forpliktende internasjonalt samarbeid. Dette skrev regjeringa mye om i den såkalte mulitmeldinga som ble lagt fram i fjor. Det er også et gjennomgående tema i budsjettproposisjonen, og jeg ser med stor glede også i innstillinga fra komiteen. Det er viktig fordi, som flere talere har vært inne på, et lite land som Norge er helt avhengig av forpliktende internasjonalt samarbeid for vår økonomi, vår sikkerhet og vår velstand.

Vi har mange gode eksempler på hvordan dette har tjent Norge godt gjennom flere tiår – NATO-medlemskapet vårt, som er bærebjelken sikkerhetspolitisk, det at vi har EØS-avtalen er ikke mindre viktig, og jeg mener veldig bestemt at under pandemien har samarbeidet vårt med EU og i Europa for alvor vist hvor viktig det er.

Så står vi overfor helt enorme internasjonale utfordringer. De har også endret seg mye fra budsjettet ble lagt i regjering, til det ble lagt fram for Stortinget og til der vi er nå.

Verdens matvareprogram anslår at mellom sju og åtte millioner mennesker i verden har dødd av sult hittil i år. De anslår at tallet vil kunne mangedobles i 2021 hvis man ikke makter både å tette finansieringsgapet og å nå ut med hjelp. Verdens matvareprogram er allerede en av våre viktigste humanitære partnere. I 2020 kommer vi anslagsvis til å bruke 915 mill. kr gjennom Verdens matvareprogram. Det er også en av de partnerne vi har, som når best ut. De brødfør i dag ca. 88 millioner mennesker i 100 land og er en usedvanlig viktig kanal for oss, også fordi de bidrar sterkt til logistikkoperasjoner som også er viktig for andre hjelpeorganisasjoner.

Akkurat nå er det risiko for sultkriser i særlig sju land – Jemen, Afghanistan, Sør-Sudan, Etiopia, Nigeria, Kongo og Burkina Faso. Grunnen til at jeg nevner dette, er at dette også er en av årsakene til at det har vært viktig å styrke det humanitære budsjettet over tid. I denne regjeringas tid har vi styrket det humanitære budsjettet med ca. 68 pst. Men behovene er jo enorme. Nettopp derfor er økningene som gjøres, til både Verdens matvareprogram og UNHCR i budsjettavtalen, viktige.

I veldig mange land opplever vi at det ikke er pandemien som er den største utfordringen for folk, men konsekvensene av den økonomisk og sosialt. Det slår inn i hele spekteret fra mat- og sultkriser, til menneskerettighetskriser og beskyttelseskriser. Vi ser f.eks. at andelen som utsettes for seksuell og kjønnsbasert vold, har økt dramatisk under pandemien. Det er altså en stor beskyttelseskrise, og beskyttelse av sivile er også en av hovedprioriteringene til Norge i Sikkerhetsrådet.

Så noen ord avslutningsvis knyttet til EØS-avtalen. Jeg la merke til at representanten Emilie Enger Mehl

mente at Høyre ikke vil ha EØS-avtalen, men heller undergrave norsk suverenitet og råderett. Det er vel få ting som er lenger fra sannheten i begge ender av det resonnementet.

For det første er EØS-avtalen vår livlinje til Europa. Jeg foreslår vel egentlig at representanten Enger Mehl tar en liten turné rundt i Distrikts-Norge og snakker med næringsliv og bedrifter, som er utrolig bekymret for at Norge eventuelt skulle endre sin holdning til EØS-avtalen. Man vil få veldig klare tilbakemeldinger på hvor ekstremt viktig EØS-avtalen er for markedsadgang, for bosetting i distriktene, og for at vi skal kunne samarbeide godt med europeiske land og ha samme standarder, som gjør f.eks. eksport enkelt. Jeg tror også at de som er varme forsvarere av å reforhandle EØS-avtalen eller finne andre alternativer, kan ta en titt på det som nå skjer i Storbritannia og se hvor enkelt det er å skulle få vilkår som er minst like gode.

Det er heller ikke sånn at Høyre eller andre partier som har sympatier for samarbeid med Europa, av den grunn vil undergrave norsk råderett og suverenitet, snarere tvert imot. Det er jo for oss en helt avgjørende del av vår velstandsutvikling, av vår sikkerhet og av vår økonomi at vi faktisk kan delta på like fot i et europeisk samarbeid som gir oss alle disse fordelene.

Jeg tror at diskusjonen om EU og EØS kommer til å fortsette, men jeg mener veldig bestemt at pandemien har vist oss verdien av og viktigheten av samarbeidet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anniken Huitfeldt (A) [10:50:38]: Vi er jo enige om at pandemien har understreket behovet for EØS-avtalen. Men jeg har tenkt å spørre om et annet aspekt knyttet til pandemien, og det er alt det smittevernutstyret som det var viktig at Norge fikk tilgang til på et veldig kritisk tidspunkt, og det tror jeg også vi er enige om. Men nå har det jo kommet fram at noe av dette smittevernutstyret kan være produsert under tvangsarbeid i Kina. Det er jo viktig når vi har store offentlige anskaffelser, at det er underlagt et etisk regelverk, og at det har til hensikt å sørge for at menneskerettigheter blir ivare tatt. Hva har regjeringen gjort for å sikre at store anskaffelser følger elementære krav til menneskerettighetene?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:51:26]: Jeg skal være forsiktig med å uttale meg for mye om dette, for det er ikke mitt konstitusjonelle ansvarsområde, det ligger under helseministeren, men jeg kan si følgende: På det tidspunktet, som også representanten viser til, var behovet for smittevernutstyr stort i Norge og overalt ellers i verden. Forsyningslinjene var mer eller mindre brutt sammen, og veldig mange land hadde

stengt sine grenser og også stengt sine eksportmuligheter. Det er Sykehusinnkjøp som står bak disse avtalene, og de benytter seg av leverandører, og jeg vil si, som statsministeren sa i går, at dersom det skulle vise seg at underleverandører har benyttet seg av tvangsarbeid, er det selvsagt noe som tas på stort alvor, og som vi tar sterk avstand fra. Jeg skal ikke gå i detaljer om det, som jeg nevnte, men Sykehusinnkjøp jobber altså etter de samme retningslinjene for etisk og forsvarlig handel som andre offentlige aktører gjør. Dersom det er ytterligere spørsmål knyttet til detaljene i det, anbefaler jeg at det spørres til helseministeren.

Morten Wold (FrP) [10:52:42]: I spørretimen den 2. desember spurte min partikollega Himanshu Gulati utviklingsministeren om fangelønn som palestinske myndigheter gir til dømte terrorister og deres familier. Han fikk beskjed om at spørsmålet må rettes til utenriksministeren, og derfor står jeg her nå.

Nye tall fra Israel viser at palestinske myndigheter i fjor ga hele 1,6 mrd. kr i fangelønn til dømte terrorister og deres familier. Slik fangelønn til såkalte martyrer innebærer ofte en stor engangssum og en månedslønn på opp mot 15 000 kr. Flere land har kuttet i sin bistand til palestinerne for å vise sin avsky mot denne typen utbetalinger til dømte terrorister. Ettersom budsjett-enigheten mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene innebærer en reduksjon i bistanden til palestinerne, ønsker jeg å spørre utenriksministeren om hun vil bruke dette kuttet til å legge press på palestinske myndigheter til å slutte med utbetaling av lønn til dømte terrorister dersom de ønsker noen norsk støtte i fremtiden.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:53:47]: Jeg er glad for at jeg da kunne komme til Stortinget såpass raskt etter spørretimen for min gode kollega.

Som representanten er godt kjent med, går ikke norske midler til å utbetale fangelønn, og det er det viktig å presisere. Det er noe vi har fått gjentatte forsikringer om, det har også tidligere regjeringer fått, og det er et viktig prinsipp for oss, fordi vi mener at det er en uakseptabel ordning. Det er også noe vi kommuniserer veldig tydelig til palestinske selvstyremyndigheter sammen med vårt klare krav om at det må ryddes opp i skolepensum. Vi finansierer heller ikke skolepensum og bøker, men vi mener det likevel er viktig å benytte all den dialogen vi har med palestinerne, til å formidle nettopp det synspunktet.

Jeg mener det også er viktig å huske på at den støtten som gis, både til palestinske selvstyremyndigheter og til palestinske flyktninger i mange land, også er bidrag som israelerne er opptatt av at vi skal yte, fordi det bidrar til stabilitet, og det bidrar til mindre radikalisering. Jeg

mener det er et viktig perspektiv å ta med seg, nettopp fordi Israel også er opptatt av å ha sikkerhetsavtaler og sikkerhetssamarbeid med palestinerne.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:55:01]: Senterpartiet mener det er helt avgjørende viktig å beholde kontroll over norske naturressurser og norsk jord, og NRK skriver i dag at Russland og Kina nå viser interesse for å kjøpe rettighetene til å utvinne kull i et veldig stort område på Svalbard. Det er snakk om et område som er på størrelse med Stavanger og Sandnes. Det kommer fram i saken at selger egentlig ønsker at staten skal kjøpe, men har ikke fått noen interesse for det så langt. Så spørsmålet er hva regjeringen mener om at Kina og Russland kan sikre seg kontroll over strategiske og viktige naturressurser i Arktis, og vil regjeringen eventuelt ta grep for å stoppe at det skjer?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:55:53]: Igjen så er ikke dette mitt konstitusjonelle ansvarsområde, men jeg kan gjerne svare litt overordnet på spørsmålet.

Det er slik at grunnen på Austre Adventfjord eies av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. Selskapet har i dag ti utmål på Svalbard, og de ligger i sin helhet på statlig eid grunn. Så er det viktig å understreke at det å ha utmål gir ikke eierskap til grunnen, og det gir heller ingen garanti for at man får tillatelse til å utvinne f.eks. mineraler. Det har bl.a. å gjøre med svalbardmiljøloven, og den gjelder jo for alle. Samtidig er det slik at alle selskap som hører hjemme i noen av traktatstatene, har en mulighet til å ta utmål på Svalbard, og dette er nærmere regulert i bergverksordningen for Svalbard fra 1925. Men så er det også slik at nærmere 800 utmål har falt i det fri siden 1986, og det er bl.a. fordi arbeidsplikten knyttet til dette ikke har vært oppfylt, og det oppleves ikke å være spesielt dramatisk i denne sammenhengen.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:57:01]: Jeg skjønner at det var litt vanskelig å svare på.

I den artikkelen er det også en svalbardekspert som sier at hvis dette skjer, hvis Kina får kjøpe disse rettighetene, så vil det gi Kina et fotfeste i Arktis som de ikke har fra før. Og jeg synes jo det er litt rart om ikke utenriksministeren kan si noe om hva regjeringen mener om at den type naturressurser da kan havne under kinesisk kontroll, så det er egentlig mitt spørsmål. Dette har jo vært et tema tidligere; Norge sørget for kontroll over Adventfjorden i 2016 ved å kjøpe der. Og man må ta hensyn til ikke bare lønnsomheten med kullutvinningsen, men også hvilken betydning dette får for forholdet til andre land, så jeg lurer på om statsråden kan utdype det litt, om hvordan hun ser på at Kina eventuelt får kontroll over et slikt område?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [10:58:04]: Det var overhodet ikke vanskelig å svare på spørsmålet. Jeg sa bare at dette ikke ligger under mitt konstitusjonelle ansvarsområde, når spørsmålet knyttet seg spesielt til denne eventuelle kinesiske interessen.

Men så er det også slik at han som har uttalt seg i artikkelen, har et helt annet syn på bl.a. norsk suverenitet på Svalbard enn det som er det norske synet, og som også er uomstridt. Det vil si at han legger til grunn for sine analyser en annen vurdering enn det som er realitetene. Det er f.eks. slik at kinesisk aktivitet i vår del av Arktis i dag primært er basert på deltakelse i forskning. Der har Norge og Kina noen felles interesser – langt fra alle, men vi har noen felles interesser – og det er altså ikke slik at et land får «fotfeste» i Arktis ved at man utøver en mulighet som ligger i Svalbardtraktaten. Og jeg minner om at det å få utmål eller en utvinningsrett, det gir altså ingen eiendomsrett eller rettigheter som ikke begrenses av f.eks. svalbardmiljøloven.

Audun Lysbakken (SV) [10:59:22]: I det opprinnelige budsjettet er det slått fast at det er økonomisk krise i de palestinske områdene, og at en må regne med økt behov for støtte i 2021. Men resultatet etter budsjettforliket er et kutt på 30 mill. kr i bistanden til palestinerne.

Hvilken endring har skjedd i oppfatningen av behovet for 2021, og hva gjør dette med Norges troverdighet som den aktøren for fred i Midtøsten vi forhåpentligvis fortsatt skal være? Hvordan har utenriksministeren tenkt å forklare dette signalet for palestinerne?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [11:00:08]: Som kjent er det i budsjettforlik ikke alle kutt man er enig i, og jeg røper ingen stor hemmelighet når jeg sier at det ikke var noe ønske fra oss om å gjøre det kuttet. Når det er sagt, ligger vår støtte til palestinerne nokså stabilt, og det har den gjort gjennom år. Det er bl.a. fordi den består av mer enn denne ene budsjettlinja. Den består også av bl.a. humanitær støtte, som har økt i 2020, bl.a. på grunn av den prekære situasjonen vi har. Vi har bl.a. sørget for flere medisinsleveranser til Gaza, som er et veldig konkret og direkte eksempel på den støtten vi gir. Vi bruker både de politiske inntakene vi har, gjennom lederskapet i AHLC, vi bruker dialogen med palestinerne, israelerne, amerikanerne og andre regionale aktører til også å få et godt bilde av hvordan situasjonen er, og hva behovene er.

Jeg vil gjerne legge til at vi har vært veldig tydelige på overfor palestinerne at vi forventer at de også tar imot de skatteinntektene som Israel samler inn på vegne av dem. Det har de nå gått med på å gjøre, og det vil også bedre den økonomiske situasjonen noe.

Audun Lysbakken (SV) [11:01:17]: La meg da skifte tema til spørsmålet om vaksiner. Regjeringen har avvist SVs forslag om å endre posisjon i prosessen i TRIPS, Den internasjonale patentavtalen, og WTO knyttet til adgangen til å kunne produsere billigere kopimedisin for å få til rask vaksinerings i fattige land. Jeg mener at det er å velge feil side, det er å stille seg på de store legemiddelselskapenes side i stedet for å ta side for India, Sør-Afrika og andre lav- og mellominntektsland som er opptatt av raskest mulig vaksinerings og tilgang til covid-19-medisiner.

Hva vil Norge nå gjøre for at disse landene likevel skal få rask tilgang? Finnes det noen sjanse for at Norge kan endre posisjon i WTO?

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [11:02:14]: Det er ikke bare regjeringa som har avvist SVs forslag; det har alle andre partier på Stortinget også gjort. Det er fordi det er et veldig vidtgående forslag. Det er ikke et rike-land-versus-fattige-land-forslag. Det er flere utviklingsland som også er skeptiske eller ikke uttrykker støtte til forslaget, og bildet er ganske blandet. Det er et veldig vidtgående forslag fordi det ville ha tatt bort immaterielle rettigheter og patenter, som er viktig for å kunne utvikle og forske på legemidler. Det er vi alle avhengige av, også utviklingslandene. Det har også en geografisk nedslagsside som er av en sånn karakter at det ikke bare retter seg mot de fattigste landene, men generelt mot alle land. Det er en relativt dårlig bruk av et forhandlingsinstitutt.

Vi har tidligere forsøkt – og forsøker også nå – å finne posisjoner som kan være fornuftige med andre land. Det er også tatt et initiativ for å kartlegge om det faktisk er dette som hindrer eventuelle patenter. Så langt tyder ikke noe på at det er det. Men dette er en diskusjon som kommer opp i dag og i morgen i hovedrådet i WTO, og den kommer til å fortsette på nyåret.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:03:43]: Regjeringen har lagt fram en ny langtidsplan for forsvarssektoren i en tid med økt kompleksitet og større uforutsigbarhet. Vi beskriver et krevende utfordringsbilde for Norge. Vi må leve med og planlegge for usikkerhet og uro i lang tid framover.

Koronakrisen er et eksempel på uforutsigbare hendelser som treffer bredere og med større konsekvenser for vår trygghet enn de fleste av oss her noen gang har opplevd.

Med Stortingets vedtak 3. desember ble en god langtidsplan ytterligere styrket.

Dette er det første budsjettet i denne regjeringens andre langtidsplan. Vi startet for fire år siden et nødven-

dig arbeid med å styrke forsvarsevnen på de fleste områder. Vi har samtidig vært tydelige på at det vi satte i gang, kun var starten på et mer omfattende og langsiktig arbeid for å styrke, modernisere og videreutvikle forsvarssektoren. Vi fortsetter å vise at vi tar forsvar og sikkerhet på alvor. Også i en presset tid for norsk økonomi prioriterer vi forsvar. Vi har økt forsvarsbudsjettene med over 30 pst. siden 2013. Basert på vårt forslag til langtidsplan har vi sammen med stortingsflertallet lagt opp til en ytterligere styrking også framover.

Så skal vi heller ikke glemme hva som opprinnelig ble lagt til grunn for tidligere langtidsplaner, med nedtrekk av tilleggsfinansiering av nye kampfly og Joint Strike Missile. Med den nye langtidsplanen har regjeringen funnet det nødvendig at alle disse pengene beholdes på forsvarsbudsjettet for å styrke forsvarsevnen framover.

Den økonomiske styrkingen av Forsvaret skjer i nær tid og er på ingen måte en forskyving av ansvar. Så skjønner vi alle at dette betyr store summer i det lange perspektivet. Denne langtidsplanen har også et markant skifte sammenlignet med de to foregående planene, av to årsaker. For det første beholdes pengene til den midlertidige kampflyfinansieringen, og for det andre legger denne planen opp til en videre vekst også etter 2028, for å holde tritt med BNP-andelen og dermed opprettholde en BNP-andel på 2 pst. til forsvarsformål.

Satsingen på Forsvaret fortsetter med full kraft i 2021. Vi øker forsvarsbudsjettet nominelt med 3,8 mrd. kr, som er en økning på 6,2 pst. fra 2020. I 2021-budsjettet fortsetter vi moderniseringen av Forsvaret og øker ytterligere avsetning til materiellinvesteringer. I den store investeringsporteføljen ligger både pågående prosjekter og nye prosjekter, med alle de største planlagte utbetalinger til nye maritime patruljefly og nye kystvaktfartøy. Vi forserer også oppgraderingen av CV90 kamp- og støttevogner og korvetter i Skjold-klassen.

Forsyningsberedskapen styrkes for å bedre Forsvarets utholdenhet. Budsjettet til dette formålet økes med om lag 400 mill. kr fra 2021, og tiltaket er blant forsvarsjefens viktigste prioriteringer for å bedre den operative evnen. Avsetningen i 2021 rettes i stor grad til Hæren, hvor behovet er størst. Samlet setter vi av 300 mill. kr til styrket materielldrift. Hæren har fått og vil få mye nytt materiell, men drifter fortsatt aldrende og vedlikeholdskrevende utstyr ved stadig økt aktivitetsnivå. For Heimevernet setter vi av midler til bedre lagringskapasitet for materiellet, spesielt i de nordlige HV-distriktene.

Overvåking og god etterretning er avgjørende for vår evne til god situasjonsforståelse. Vi fortsetter styrking av E-tjenesten for å øke kapasitet, kompetanse og relevans innenfor E-tjenestens ansvarsområde. Innenfor den økte rammen skal E-tjenesten også ivareta ansvaret for tilrettelagt innhenting av grenseoverskri-

dende elektronisk kommunikasjon i tråd med de rammene vi nå har satt.

Et viktig lim i den nye langtidsplanen er personellopptrappingen. Dette treffer med full tyngde allerede fra 2021, hvor det planlegges med over 300 nye årsverk. Til sammen er det avsatt 330 mill. kr til nye offiserer, spesialister, vernepliktige og reservister. Samtidig er det avgjørende at personellveksten balanseres mot tilgjengelig EBA og materiell, og at alle innsatsfaktorene passer sammen i tid.

Med dette budsjettet har regjeringen levert på langtidsplanen for femte året på rad, og vi har ingen planer om å stoppe nå. Jeg mener vi nå bygger et forsvar med riktig innretning, som kan respondere på endringene i omgivelsene innenfor en akseptabel risiko. Vi har aldri hatt, og vil aldri ha, et forsvar hvor all risiko er eliminert, men det er vår oppgave som politikere, enten vi er i regjering eller på Stortinget, å balansere denne risikoen opp mot andre viktige samfunnsoppgaver.

Så respekterer jeg at det er ulike syn, både når det gjelder størrelse på forsvarsbudsjettet og ikke minst prioriteringer innenfor de vedtatte rammene. Jeg registrerer likevel at det store flertallet er samstemt om hovedlinjene i norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, hvilket jeg også mener er en styrke for Norge og en viktig forutsetning for alle de dyktige menneskene i sektoren som skal sette våre beslutninger ut i livet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anniken Huitfeldt (A) [11:08:30]: Forsvaret har vært på jobb under pandemien. De har hatt gode smitteverntiltak, men jeg vil spørre om renholdet i Forsvaret. Det er en sak vi har vært uenige om. Forsvarsministeren står på sitt, at her vil han fortsette privatiseringen, men jeg har fått mange rapporter om at denne formen for renhold ikke har stått seg i møte med pandemien – at ansatte må vaske sjøl, at utgifter til vindusvask kommer i tillegg, at det brukes uforholdsmessig mye på sikkerhetsklarering, og noen steder har det ikke vært renhold under pandemien.

Mitt spørsmål er: Hva har forsvarsministeren gjort for å evaluere arbeidet med privatisert renhold under pandemien? Hva har han gjort for å skaffe seg informasjon om hvordan dette nye systemet har stått seg i møte med pandemien? Vi har jo fått understreket under denne pandemien at renhold er samfunnskritisk. Det er viktig at det er i orden.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:09:35]: Det er nok ikke slik at forsvarsministeren lever i et vakuum, der man ikke får informasjon om hvordan tilstanden er i Forsvaret. Det har vært utfordringer, det har vi diskutert mange ganger i denne salen. Men det er også sann

at vi ved å ha satt renholdsoppgavene ut på anbud har en klarere måte å stille krav til den tjenesten på. Det har vært tatt grep underveis, man har bl.a. skiftet leverandør på steder der det har vært komplisert.

Vi har utfordringer, men ikke bare på grunn av pandemien. Vi har utfordringer rett og slett fordi vi har en god del bygningsmasse som er veldig gammel. Et av de største problemene når det gjelder EBA for Forsvaret i brakker rundt omkring, er mugg – gamle bygg med mugg. Vi har stengt brakker enkelte steder, og vi har flyttet avdelinger over til andre leirer mens vi bygger om og bygger ny EBA. Vi følger denne situasjonen, og rapportene tilbake er nok ikke entydige på at dette er bare dårlig, nei, mange steder har man ved å justere også fått bedre renhold.

Anniken Huitfeldt (A) [11:10:44]: Jeg har et spørsmål: Har det blitt renere i Forsvaret etter at vi satte ut renhold på anbud?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:10:56]: Jeg må få lov til å gratulere med et veldig godt spørsmål.

Jeg har ingen indikasjoner på at det er blitt skitnere i Forsvaret etter at man satte det ut på anbud, rett og slett fordi vi nå i alle fall har en måte å måle kvaliteten på. Og jeg har notert mange engasjerte forsvarsansatte som kikker seg rundt i krokene for å kunne påpeke om det er skittent.

Morten Wold (FrP) [11:11:29]: Det kunne være fristende å spørre om forsvarsministeren har «vaska golvet» og «børi ved», men det er kanskje litt tidlig, og det er ikke det mitt spørsmål skal handle om.

Forsvaret har behov for flere befal og offiserer. Utdanningsreformen i Forsvaret har ført til at rekrutteringen til Krigsskolen nå i hovedsak skjer direkte fra videregående skole. Elever derfra er likestilt med dem som er inne til tjeneste i Forsvaret. Dette fordrer at de bl.a. tilbys innkvartering. Kapasiteten på Krigsskolen er allerede under sterkt press når det gjelder boligkvarter, og med de nye stillingene som tilføres Forsvaret som følge av vedtak i den nye langtidsplanen, er mitt spørsmål: Hvordan vil utfordringene knyttet til behov for utdanning av flere befal og offiserer løses, også med hensyn til nødvendig innkvartering?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:12:18]: Takk for oppfølgingsspørsmålet om ved og golvvask. Der er det tynt.

Dette er et godt spørsmål. Når det gjelder inntak til Krigsskolen, er det ikke slik at det nå hovedsakelig er personell som kommer rett fra videregående skole. Nei, det kommer personell som har vært inne til førstegangstjeneste, det kommer personell rett fra videregående

skole, og det kommer personell som tar ettårig krigsskole fordi de har en bachelor fra før. Vi får altså et stort mangfold i den personellgruppa som vi kan rekruttere offiserer videre i Forsvaret fra, og det er et villet grep, rett og slett fordi vi har behov for å ha allsidig kompetanse.

Det er utfordringer når det gjelder kapasitet på Krigsskolen, og det er også utfordringer når det gjelder innkvartering, men mine rapporter går ut på at dette er ting vi skal klare å løse. Det er også sann at vi får inn en del vanlige studenter som ikke nødvendigvis innlosjeres tradisjonelt, men bor i vanlige leiligheter rundt omkring der Krigsskolen er, så jeg har ikke den helt store troen på at vi ikke skal få folk nok inn på Krigsskolen fordi det mangler hus.

Presidenten: Presidenten vil bare si at med en rekke budsjettdebatter igjen er det en stund til vi kan «puste på ei stund», i hvert fall.

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:13:42]: Til trøyst kan eg seie: Den tida kjem at me kan «puste på ei stund». Men fyrst eit spørsmål: I ein kommentar nyleg sa oberstløytnant i Hæren og professor ved Forsvarets høgskole Tormod Heier at regjeringa manglar vilje til å byggje eit norsk forsvar som er i stand til å vere synleg og til stades ved grenseområda til Russland. Han peiker på at det hastar, og at ein lener seg så tungt på USA og andre allierte og brukar så lite krefter på å byggje tillitsfullt naboskap til Russland at det kan føre til ein mykje meir spent situasjon, og at Noreg kan verte kasteball i maktspelet til stormaktene.

Kva gjer forsvarsministeren og regjeringa for å hindre at Noreg kan verte ein slik kasteball mellom stormaktene i deira maktspel?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:14:47]: Det er også et veldig bra spørsmål. Jeg er grunnleggende uenig i de fleste av analysene til oberstløytnant og forsker Tormod Heier, rett og slett fordi inngangen hans til problemstillingen er helt feil. Når vi skal diskutere vår posisjon mellom stormaktene, må vi også diskutere vår posisjon som allierte. Vi må diskutere vår posisjon som et nordisk land.

Vi har altså startet arbeidet med å bygge et tettere forsvarssamarbeid i Norden. Vi skal være klar over – og dette er et viktig poeng – at Tormod Heier ser bort fra at beskrivelsen og analysen av sikkerhetssituasjonen er lik i Norge, Sverige, Danmark, Finland og på Island. Det er en grunn til det. Sikkerhetssituasjonen har endret seg.

Vi bygger gode allianser i Norden, vi bygger gode allianser sammen med de nordiske land, nordisk-baltisk, vi bygger det i Northern Group, men alle disse bi- og multilaterale samarbeidsprosjektene vi har, er som et supplement til vårt medlemskap i NATO. Det gir oss en

tydelig stemme og en tydelig posisjon der vi geografisk er plassert.

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:15:58]: Takk for svaret. No er det jo slik at Noreg er NATO-medlem og nær nabo til Russland. Sverige og Finland er ikkje NATO-medlemer, men viss ein ser på deira enorme planlagde vekst i forsvarsbudsjett, er det klart at dei ser ut til å ta den situasjonen som statsråden skildrar, på mykje større alvor enn ein gjer i Noreg.

Russland ser nok ikkje på Noreg som ein stor fare, vil eg tru. Me er eit lite og fredeleg land, men Noreg kan, som alliert i NATO, sjølv sagt verte sett på som ein mogleg stad der USA kan utplassere soldatar eller anna som kan vere eit trugsmål mot deira atommakt i nord. Det vil i so fall gjere at Russland òg kan bruke sterkare verkemiddel enn ein elles ville gjort.

Ser forsvarsministeren den faren, og vil han trappe ytterlegare opp i nord for å hindre at noko slikt kan skje, at me sjølv har styringa i nord?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:17:08]: Vi har styringen i nord. Den intensjonsavtalen vi skrev med Sverige og Finland om økt øving og mer operativ synkronisering av planverk, handler også om å vise at vi har styring i nord.

Når vi deltar på allierte flyvninger, øvelser og seilinger, gjør vi det fordi vi på den måten kan påvirke hvordan de øvelsene og operasjonene foregår, og vi kan samtidig hensynta vårt andre prinsipp for sikkerhets- og forsvarspolitikken når vi er et lite land med en stor nabo; vi driver avskrekking og beroligelse. Når vi seiler sammen med briter og amerikanerne, kan vi gjøre det, men samtidig påvirke seilasen.

Derfor er det viktig, når komitélederen drar opp at sjef for FOH uttalte seg kritisk til at vi skulle delta på en seilas, at det er et politisk spørsmål om vi skal være med eller ikke. Den militære rådgiveren til forsvarsministeren er forsvarssjefen. Det er litt viktig at vi for tydeligheten sin del også holder på formen i sånne spørsmål som dette her. Vi samarbeider med andre på veldig gode måter.

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:18:20]: Då vil eg gå over til eit litt anna og velkjent tema. I ein tidlegare runde her ved desse talarstolane vart forsvarsministeren ganske kvass då me tok opp ei sak om innsyn i nokre dokument som Forsvarsdepartementet brukte to veker på å finne ut var interne dokument. Det vart brukt svært sterke ord, og det er viktig for meg å presisere at Senterpartiet aldri har hatt noko dokument i hende, aldri har sett innhaldet i noko dokument, men berre har fått eit tips om at me burde etterspørje dokument.

Meiner forsvarsministeren at hans ordbruk – som presidenten kanskje burde ha påtalt – er høveleg om folk som arbeider i hans organisasjon?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:19:20]: Hvis man er ansatt i Forsvaret og bryter lojalitetsplikten sin ved å lekke dokumenter som er unntatt offentlighet, har ikke jeg noe problem med å bruke dialektord også fra denne talerstolen. Mitt poeng den gangen var at vi som politikere må tenke litt på vår rolle, om vi stiller oss åpne for å ta imot og bruke den type opplysninger.

Jeg registrerer at etter at jeg leverte den salven i denne salen, har Senterpartiet vært ivrig på å forklare at de ikke har mottatt noen dokumenter, de aner ikke hva som står der, de aner ikke noe om innholdet, de hadde bare noen nummer de ville etterspørre. Det står i sterk kontrast til de ganske så innholdsrike formuleringene jeg har fått fra Senterparti-representantene om hva de dokumentene inneholder.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:20:46]: Pandemi er en påminnelse om det vi har visst lenge, og som i 2020 gjelder mer enn noen gang: Nordmenns velferd, sikkerhet og helse avhenger av velferden, sikkerheten og helsen i land som på kartet kan synes langt borte.

I en tid der mange har sett seg nødt til å redusere bistandsinnsatsen på grunn av behov hjemme, opprettholder vi andelen av statsbudsjettet som går til utvikling, på 1 pst. Men også vi har måttet gjøre tøffe omprioriteringer innenfor budsjettet. Vi stilte spørsmålet: Hvordan kan vi innrette bistanden for på best mulig måte å møte pandemien? Gjennom våren og sommeren ble det utarbeidet og lagt et godt faglig grunnlag. Det førte til at global helse, satsing på sosiale sikkerhetsnett og kvinner og jenters rettigheter var noe av det som ble framhevet som viktig og som prioritert – i tillegg til å bekjempe den globale matkrisen.

Målet om å utrydde sult og ekstrem fattigdom innen 2030 og å nå de andre bærekraftsmålene ligger fast. Vi gjør vårt for å bremse pandemiens konsekvenser, og vi bidrar til utvikling av vaksiner, testutstyr, medisiner og helsesystemer og til å sikre en mest mulig rettferdig tilgang til disse. Derfor øker vi den internasjonale helseinnsatsen i statsbudsjettet med 500 mill. kr.

Norges mangeårige engasjement i Gavi og vårt initiativ til å etablere CEPI etter ebolautbruddet i Vest-Afrika har bidratt til å korte ned tiden det har tatt å utvikle vaksiner mot koronaviruset.

Sammen med Sør-Afrika leder Norge det internasjonale arbeidet for å sikre utvikling og rettferdig fordeling av vaksiner, testutstyr og medisiner. ACT-A heter

det initiativet. ACT-A har oppnådd svært mye på svært kort tid, men mangelen på midler er fortsatt stor.

Det nærmest daglige budskapet fra regjeringens medlemmer til verdens ledere og til næringslivet er at kostnaden ved å stanse viruset er forsvinnende liten i forhold til pandemiens kostnader. Det tilsvarer bare 0,25 pst. av det de 20 rikeste landene har gitt seg selv i økonomiske krisepakker. Og det tar kun 36 timer å hente inn igjen den samme investeringen.

Som vi vet så altfor godt her hjemmefra, rammer pandemien voldsomt, og den rammer de mest sårbare hardest. Millioner av barn har måttet holde seg hjemme fra skolen, vi ser antall tenåringsgraviteter øke, vi ser dramatisk økning når det gjelder vold mot kvinner, og det samme gjelder også diskriminering av minoriteter og personer med funksjonsnedsettelse og andre utsatte grupper.

Vi har derfor stått på for å sikre jenter og gutter i krise og konflikt et skoletilbud, og vi legger opp til et bidrag til Education Cannot Wait på 540 mill. kr fram til 2022. Doblingen av innsatsen for utdanning siden 2013 ivaretas. Vi øker innsatsen for sårbare grupper med 56 mill. kr i 2021.

Forpliktelsen om å bruke 10,4 mrd. kr på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter – herunder skadelige skikker – fram til 2025, står fast. Vi styrker vår normative innsats for likestilling internasjonalt og har som mål at halvparten av all bilateral bistand skal ha likestilling som hoved- eller delmål. Vi vet fra vår egen historie hvor avgjørende nettopp dette er også for den økonomiske veksten og utviklingen.

Koronaen og klimaendringene er vår tids tvillingkrise. Begge fører til mer sult og i verste fall til mer konflikt og flere mennesker på flukt. Derfor må vår økte støtte til Verdens matvareprogram på 500 mill. kr ses i sammenheng med den langsiktige satsingen på klimatilpasning, matsikkerhet og sultbekjempelse.

Å levere mat i krise er viktig og riktig, men ikke nok. Vi må styrke mottakernes evne til å lage egen mat, fra bedre gjødsel til mer klimatilpasset jordbruk der man bedre utnytter de naturbaserte løsningene, øker avlingene, bedrer ernæring og også øker inntekten når man nå får tilgang – og kortere vei mellom bonde og marked.

Vi vil utrede et klimafond for å investere i fornybar energi i utviklingsland og redusere klimagassutslipp. Det er viktig for å bidra til næringsutvikling, ikke minst i de sektorene der flest folk arbeider, som jordbruk og fiske. Vi må også ta i bruk havets enorme potensial som kilde til både jobb og mat.

Samtidig fortsetter vi vektleggingen av demokrati, styresett, menneskerettigheter og korrupsjonsbekjempelse.

Alt dette handler om å bekjempe fattigdom og sult og å styrke landenes egen evne til vekst og bærekraftig utvikling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anniken Huitfeldt (A) [11:26:01]: I 2017 sa regjeringa at de skulle øke bevilgningene til seksuell og reprodutiv helse med 700 mill. kr innen 2020 – 700 mill. kr. Så var det kutt på 250 mill. kr for inneværende år og 100 mill. kr for neste år. Hvordan i all verden skal dere nå det målet?

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:26:26]: Det er jo forutsigbart, når vi står her på denne måten, at de spørsmålene kommer opp.

Jeg har vært veldig tydelig fra talerstolen: Våre forpliktelser når det gjelder seksuell og reprodutiv helse, står fast – 10,4 mrd. kr. Så er det slik at utbetalingstakten til noen av de store fondene kan variere noe fra år til år. Med både vårt finansielle bidrag og ikke minst det normative bidraget som vi kommer med, er det ikke tvil: Internasjonalt har Norge en veldig tydelig posisjon. Jeg hadde møte med UNFPA tidligere denne uken der de takket oss. Vi er altså den største giveren til kjernestøtte, til UNFPAs arbeid, som er så avgjørende nettopp for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter.

Anniken Huitfeldt (A) [11:27:15]: Grunnen til at mine spørsmål er så forutsigbare, er at statsråden svarer like unnnvikende ved hver eneste anledning. Han har jo sagt at han skal øke budsjettene med 700 mill. kr, men kutter i år og kutter til neste år. Så kan man si at det varierer fra år til år – vel, det går nedover fra år til år, det beveger seg lenger og lenger bort ikke fra mine løfter, men fra det hans regjering selv har sagt. Det har også en symboleffekt, for det er jo disse områdene som denne statsråden velger å kutte. Så jeg kommer til å stille de samme spørsmålene ved hver eneste korsvei, for statsråden har så dårlige svar. Det hjelper ikke å si hva man vil på sikt, hvis man ved hver eneste korsvei kutter i budsjettene.

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:27:59]: Det handler ikke om hva vi gjør på sikt, hva vi gjør ved hver eneste korsvei. I nysalderingen har vi faktisk lagt inn en økning til nettopp seksuell helse og rettigheter, vi har lagt inn mer midler til UNFPA. Vi har sånn sett også kunnet være med og kompensere for noe av det som kunne vært et nedtrekk i perioden, på grunn av enigheten de siste ukene. Så det er altså ikke slik at vi kutter ved de korsveiene som er der. Vi legger inn mer penger. Og vet du hva – det er fordi det er det viktigste vi gjør. Er det noe det utredningsarbeidet har vist, er det nettopp at vi styrker arbeidet for seksuell helse og rettigheter og like-

stilling for jenter, så det er altså å komme til feil mann. Dette er så viktig, og derfor har regjeringen stått fast ved sine løfter, og vi bruker de mulighetene vi har, til å styrke det arbeidet.

Anniken Huitfeldt (A) [11:28:45]: Mener statsråden her å si at de pengene som kommer i nysalderingen, kompenserer for kuttet han gjør i det budsjettet som vi skal vedta nå i dag? Han kutter i dag, men i nysalderingen øker han jo med mye mindre. Hvis man tar 70 mill. kr, som man kutter, og legger til 30 mill. kr, er det likevel et kutt. Jeg tror statsråden må forholde seg til det som er de klare tallene her, at når han foreslår et budsjett, som skal vedtas her i salen i dag, som innebærer kutt, så er det et kutt. At en øker litt i nysalderingen, kompenserer jo ikke for det kuttet.

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:29:22]: Det som representanten glemmer, er at regjeringens opprinnelige forslag var å øke med 56 mill. kr, så derfor er regnestykket slik at det ikke blir det kuttet som representanten viser til.

Så har jeg også lyst til å si at i tillegg har vi lagt inn 500 mill. kr mer til helse, der veldig mye av det også kommer til å gå til dette. Vi har i tillegg sagt at vi skal ha likestilling som enten hoved- eller delmål i alt vi gjør. Det er en sterk styrking av likestillingsfeltet, av jenter og kvinners rettigheter. Vi styrker også de sårbare gruppene, som kommer til å få mye, mye mer både oppmerksomhet og tydelige program som vil hjelpe dem, nettopp fordi det er viktig. Derfor har regjeringen styrket det, og det kommer vi også til å fortsette med.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:30:17]: Statsråden snakket i sitt innlegg om tøffe prioriteringer og hvordan man best skal innrette bistanden. Saken er nå at det brukes store summer på bistand til f.eks. Polen og Ungarn, gjennom EØS-midlene. I statsbudsjettet for 2021 er det lagt opp til en bevilgning på nesten 6 mrd. kr. Hvis man ser på Polen som et eksempel, er det brukt 809,3 mill. euro i bistand til Polen i perioden 2014–2021. Senterpartiet har tatt til orde for å redusere denne potten når EØS-midlene skal reforhandles til våren, fordi vi mener det er feil prioritering av bistandsmidler.

Så mitt spørsmål er: Hvordan ser utviklingsministeren på den type prioritering, og mener Kristelig Folkeparti og regjeringen at det er riktig å gi så store summer i bistand til land som Polen og Ungarn, eller kunne dette vært brukt bedre, i f.eks. utviklingsland?

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:31:19]: Nå er dette et spørsmål som retter seg inn mot en del av det som ikke

er utviklingsministerens konstitusjonelle område. Men det jeg kan si, er at jeg er utrolig godt fornøyd med bistandsbudsjettet og innretningen der, hvordan vi nettopp er med og styrker innsatsen for småskala jordbrukere, for mange av dem som er viktigst å nå, og aller mest sårbare, både på grunn av klimaendringene og på grunn av den økningen av ekstrem fattigdom som vi ser. Det er nettopp det vi er med og styrker. Så jeg har bare lyst til å si at jeg er utrolig godt fornøyd med bistandsbudsjettet sånn som det ligger, og de prioriteringene og gjennomslagene vi har fått, og at vi har klart å sikre en-prosents, gjør også at vi kan nå veldig langt, der vi ønsker å prioritere.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:32:06]: Jeg forstår at dette nok ligger under utenriksministerens område, men når vi nå har en utviklingsminister, som har ansvar for bistand, synes jeg at det ville være veldig interessant å høre hva han tenker om at f.eks. polske kommuner får bistandspenger – og det kan brukes til mye forskjellig, vi har jo bl.a. hørt om fuglekassesnekringsprosjekter og diverse ting – mens i andre deler av verden er problemet at man ikke har mat, at man sulter, at det er krig og konflikt.

Da vil jeg spørre: Har utviklingsministeren noen dialog med utenriksministeren om dette, og vil han ta initiativ overfor utenriksministeren fram mot disse forhandlingene for å redusere potten av EØS-midler? For det er nye forhandlinger til våren som vil låse Norges bevilgninger for de neste årene ganske sterkt.

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:33:00]: Da kan jeg si at jeg virkelig har sans for de vurderingene og prioriteringene som utenriksministeren gjør, og vi har et godt samarbeid.

Igjen: Jeg er utrolig glad for de prioriteringene som vi har, og den veldig tydelige fattigdomsorienteringen som ligger til grunn for alt det vi gjør, det at vi ønsker å nå de sårbare gruppene, og at klima og ikke minst klimatilpasning er det man kan kalle den tredje sterke armen i det arbeidet som ligger til grunn for alt det vi gjør.

Audun Lysbakken (SV) [11:33:44]: Jeg vil gjerne stille også utviklingsministeren noen spørsmål om vaksiner, for han har både i media og i debatt hos Leger Uten Grenser og Norsk Folkehjelp vært ganske offensiv på at Norge skal komme de fattige landene i møte. Men det er jo ikke noen tegn til det. Tvert imot blir SVs forslag, som bl.a. Leger Uten Grenser har argumentert for, avvist her i dag, og regjeringen har egentlig ingen andre svar enn å kritisere vårt forslag.

Hva er det utviklingsministeren har tenkt å gjøre selv for å sørge for at denne regjeringen og Norge havner

på riktig side i spørsmålet om raskest mulig tilgang til covid-19-medisiner og -vaksiner for fattige land?

Statsråd Dag-Inge Ulstein [11:34:30]: Norge er virkelig på riktig side her. Norge er et av de landene som har bidratt mest, som faktisk har ført til at vi er der vi er i dag, at en milliard vaksinedoser allerede er låst nettopp til de fattigste landene, som ikke har betalingsevne til det. Det at en har fått til det på åtte–ni måneder, er langt mer enn noen av oss kunne forvente på så kort tid. Litt av grunnen til det er at noen land gikk inn og forhåndsbestilte mange vaksinedoser allerede i mai og juni. Så når det gjelder noe av det som blir insinuert her, er det stikk motsatt.

Er det noe som er sikkert, er det at Norge gjennom sin posisjon, gjennom å lede arbeidet med rettferdig fordeling, nettopp har et ansvar som medformann for å finne kompromiss, finne enighet. Nå går det diskusjoner i dag i Genève, der det er mange viktige samtaler, der både medforslagsstillere og motstandere av noen av de ideene som har vært på bordet, nå sitter og går dypere inn i de samtalene. Norge har lederskap og kanskje en av de viktigste stemmene, noe som har gjort at vi har kommet dit vi er i dag, gjennom investeringer som har vært gjort, på tvers av ulike partier fra denne salen, og vi skal fortsette det arbeidet.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Jette F. Christensen (A) [11:36:05]: De siste årene er det sådd stadig mer tvil om hva begrepet norske interesser i utenrikspolitikken innebærer. Uttrykket er blitt fylt med innhold avsenderen mener passer sitt personlige prosjekt. Senest i debatten i dag har vi hørt representanter si at for dem betyr norske interesser i utenrikspolitikken at – og så setter de inn sitt eget prosjekt.

Det er jeg lei av. Selv om uttrykket da det kom i 2009 gjennom Meld. St. 15 for 2009–2010, ble sagt å skulle være dynamisk, betyr ikke det at man bare kan fylle det med hvilket innhold som helst. Dette har komiteen prøvd å gjøre noe med. Derfor var det en samlet komité som ba regjeringen gi Stortinget en mulighet til å diskutere «norske interesser» på ny, og muligheten til å diskutere det på ny betyr også en mulighet til å slutte seg til en definisjon eller å stemme mot en definisjon – å definere den på ny, gi den nytt innhold.

Under behandlingen av stortingsmeldingen om Norges rolle og interesser i multilateralt samarbeid fremmet vi det anmodningsvedtaket i lys av en raskt endret verdenssituasjon, sikkerhetsmessig og politisk. Den definisjonen har regjeringen nå kommet med i budsjettet. Meningsinnholdet er ikke endret radikalt, og det var heller ikke meningen. Meningen var å igjen fylle

begrepet med innhold, la det være oppe til diskusjon og la det være mulig å stemme imot. Det er det ingen som har gjort. Det skulle man kanskje ikke tro når man har hørt på diskusjonen i dag.

Regjeringen definerer «norske interesser» til å innbefatte

«forhold som er avgjørende for norske borgeres sikkerhet, velferd og økonomi, direkte eller indirekte, og som bygger på liberale verdier, som individuelle rettigheter og friheter, rettsikkerhet og demokrati.»

Den oppdateringen var det viktig å gjøre for å beskrive og knesette en enighet om retning i en tid der enkelte stiller spørsmål ved verdien av internasjonalt samarbeid, der demokrati og menneskerettigheter er under press også på vårt eget kontinent. I dag bruker toneangivende land det multilaterale systemet til å fylle det med nytt innhold, og de etablerte verdiene er under press. Og norske interesser er under press. Norske interesser som politisk liberalisme og overholdelse av menneskerettigheter utfordres gjennom det internasjonale systemet når det brukes for å legitimere maktmisbruk.

I den internasjonale samtalen, særlig i land der utenrikspolitikk i større grad er innenrikspolitikk, skapes det flere plasser et inntrykk av at multilateralisme er en motsetning til nasjonale politiske utfordringer eller verdier. Det ser vi også i Norge og også her i denne sal, og det kan føre til et økt ønske om proteksjonisme. Internasjonale fellesskapsløsninger framstilles noen plasser som noe som påtvinges nasjonalstater, og det fører til en reduksjon av oppslutningen om organisasjoner som er til for å beskytte folks rettigheter og velferd. Den sangen hører vi i Norge, og vi hører den i denne salen og også i denne debatten.

For første gang siden 2001 er det talt flere autokratier enn demokratier i verden. Derfor har vi ikke tid til å tulle her hjemme med hvorvidt det er i norsk interesse å fremme demokrati ute eller ikke. Når utenriksministeren åpner sin redegjørelse om norsk deltagelse i Sikkerhetsrådet med å si at «å forhindre svekkelse av internasjonal rettsorden og multilaterale styrings-systemer er Norges fremste utenrikspolitiske interesse, fordi det er så avgjørende for vår sikkerhet, økonomi og velferd», er det viktig å understreke at det ikke er ministerens mening. Det er det folkevalgte organet Stortingets mening. Vi bærer den sammen.

Det er et samlet storting som i dag vedtar at Norge skal være aktiv deltager i å forsvare og fremme den regelbaserte verdensordenen som har tjent Norges økonomi, sikkerhet og velferd godt etter annen verdenskrig. Det er ikke i norsk interesse å la Ungarns og Polens innbyggere forkomme i armod og slit for demokrati og utvikling i eget land. Vi skal være hardhauser for dem, vi skal jobbe

for dem, og det å ikke jobbe for dem, er ikke i norsk interesse. Det finnes dem som er uenig i dette. Det finnes dem som mener vi står best alene, og at en ustø verden med skjøre demokratier også i Europa ikke angår oss. Men de er få, de er nedstemt, og de snakker imot norske interesser.

Ingjerd Schou (H) [11:41:04] (ordfører for sakene nr. 5 og 6): For å følge opp strofene, bør jeg vel si: Dra krakken bortåt glaset, så venter vi på «Deilig er jorden».

Innledningsvis skal jeg komme med en presisering som ikke framkommer i innstillingen for neste års statsbudsjett. Det handler om budsjettenigheten med Fremskrittspartiet som førte til to kutt i bevilgningene på post 159-70, som ikke omtales separat. Det var henholdsvis 20 mill. kr og 10 mill. kr, og det er snakk om to separate tiltak hvor Stortinget har redusert bevilgningene i forhold til regjeringens proposisjon, nærmere bestemt 20 mill. kr til palestinske selvstyremyndigheter og 10 mill. kr til Palestina.

Jeg skal snakke litt om utviklingshjelpen. Den er i dag på 1 pst. av brutto nasjonalinntekt. Norges inntekter har, som vi alle vet, falt som følge av pandemisituasjonen vi er inne i. Det gjør også at en-prosenten blir mindre, og slik sett at det blir mindre til bistand og utvikling. Men det er likevel grunn til å minne om at Norges andel til utviklingshjelp er størst og god. Vi ligger godt over det som er gjennomsnittet i FN, 0,7 pst. av BNI, noe som Norge overoppfyller.

Pandemien rammer i utgangspunktet alle utviklingsområdene, fra støtte til store multilaterale organisasjoner til støtte til bygging av fornybar energi. Sammenliknet med årets bevilgninger vil nedgangen til neste år bli på drøyt 1 mrd. kr, hvis vi sammenlikner med et bistandsbudsjett på nærmere 35 mrd. kr på Utenriksdepartementets budsjett. Dette er kanskje ikke en voldsom sum, men det er første gang på mange år at den eksakte kronesummen går ned.

Behovene vi forsøker å dekke med norsk utviklingshjelp, har ikke blitt mindre, snarere tvert imot. Vi vet at pandemien rammer spesielt hardt der institusjonene er svake fra før. Sett i lys av dette er det svært gledelig at regjeringen har klart å prioritere områder som direkte berøres av pandemien. Den helsekrisen vi er inne i nå, som også er en samfunnskrise, rammer hardt mange steder. Men der helsesystemene er svake, er situasjonen spesielt sårbar.

Det er positivt at om lag én tiendedel av all utviklingshjelp går til tiltak for å fremme global helse neste år. Dette er en god og nødvendig prioritering. I løpet av første halvår 2020 ble det bevilget 740 mill. kr til helsebistand, og for neste år foreslås det en ytterligere styrking. Denne økte satsingen skal brukes til fortsatt

innsats for covid-19-relaterte tiltak, som beskyttelse av marginaliserte grupper, smittevern, behandling og rettferdig fordeling av vaksiner.

Norge er et av pådriverlandene for samarbeid om vaksinasjon og vil fortsette å ha den lederrollen vi har hatt, også neste år. Vi deltar i vaksinekoalisjonen CEPI, som er et partnerskap for utvikling av vaksiner globalt. Bidragene våre til vaksinealliansen Gavi innebærer finansieringen av kjøp av vaksiner og drift av vaksinasjonsprogrammer i lavinntektsland.

I tillegg har Norge påtatt seg en lederrolle i ACT-A, som er et omfattende globalt samarbeid for rettferdig tilgang til vaksiner, legemidler og diagnostisk utstyr for covid-19, som er lansert i år. Det har også relevans for et representantforslag fra SV, som vi har til behandling akkurat nå. Norge tar en lederrolle i utvikling og distribusjon av vaksiner, herunder de som skal gi immunitet mot covid-19. Regjeringen og Høyre har ikke villet støtte initiativer fra enkelte interesseorganisasjoner og partier på venstresiden som ønsker at Norge skal gå imot immaterielle rettigheter på vaksiner. Dette skyldes at vi tror det er handelsregler og markeder som er en del av løsningen, ikke problemet. Vi avviser forslaget – ikke fordi vi ikke støtter en best mulig distribusjon av covid-19-vaksiner globalt, men fordi vi mener det er andre måter å nå dette målet på, gjennom vaksinealliansene vi deltar i, og gjennom støtte til helsemyndigheter i sårbare land.

I Storbritannia og USA har de første vaksinedosene blitt gitt til pasienter. I Norge er de første vaksinedosene ventet kanskje allerede på julaften, men i romjulen blir det kanskje uansett mulig.

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:46:19]: Som eg refererte til i mitt spørsmål til forsvarsministeren, tek oberstløytnant i Hæren og professor ved Forsvarets høyskule Tormod Heier eit oppgjør med regjeringa sin manglande vilje til å byggje eit norsk forsvar som er stand til å vere synleg og til stades i grenseområda til Russland, at Noreg i fredstid sjølv skal vere i stand til å hevde våre interesser. I staden satsar regjeringa på stadig større bruk av amerikanske og allierte soldatar også i fredstid. Dette er ikkje ein politikk for å skape lågspenning i nord, og då ser eg bort frå at me skal ha gode og tette kontaktar til øving og trening saman med allierte. Som Heier peiker på, ser ikkje Russland Noreg som eit trugs-mål, men Noreg kan verte brukt som plattform for åtak på russiske atomstyrker ikkje langt frå norskegrensa.

Tid er ein avgjerande faktor i beredskapsspørsmål, ikkje berre når det gjeld respons, men òg i høve til naudsynt oppbygging. Innkjøp av militært materiell og utvikling av struktur og kompetanse tek lang tid, og ein må difor ta høgde for mange moglege scenario i oppbyg-

ging av forsvarsevna. Det er storleiken på og tilstanden i vårt nasjonale forsvar som gjev Noreg handlingsrom innanfor bilaterale avtaler og alliansar me er ein del av. I ei tid med aukande uro og forverra tryggleikssituasjon i Noreg sine nærområde meiner Senterpartiet det er naudsynt å starte ei meir offensiv oppbygging av Forsvaret allereie frå 2021. Dette tek Senterpartiet konsekvensen av, og i vårt alternative budsjett føreslår me å auke løyvingane til Forsvaret med 1,51 mrd. kr i 2021 ut over regjeringas føreslåtte budsjett.

Eg håpar forsvarsministeren i debatten vil gjere det meir tydeleg korleis han vil sikre ein lågspenningspolitikk i nordområda og sikre at Noreg skal ha styrke til å unngå å verte ein kasteball i stormaktene sitt maktspel.

Sjølv om børsen er oppe att på same nivå som før koronaepidemien råka norsk økonomi, er det mange bedrifter som slit, ikkje minst i verftsindustrien langs kysten. I slike tider er det viktig å utøve motkonjunkturpolitikk. I Forsvaret er det stor trong til å framskande større vedlikehald og oppgraderingar. Ikkje minst gjeld det Sjøforsvaret, som sjølvstøtt er svekt etter tapet av fregatten «Helge Ingstad», men òg i Hæren og Heimevernet.

I ei tid med samanfallande omstende, behov og interesser knytte til den globale pandemien og den tryggleikspolitiske situasjonen vil Senterpartiet engasjere norsk industri til å støtte Forsvaret med beredskapsbygging. I vårt alternative budsjett føreslår me å løyve 880 mill. kr meir til å forbetre forsynings- og materiellberedskapen i Forsvaret og å styrkje norsk forsvar-sindustri. Gjennom denne løyvinga kan FLO gjere fleire ekstraordinære vedlikehaldstiltak på fleire av Sjøforsvaret sine fartøyklassar og Kystvakta. Det er òg behov for tekniske oppgraderingar på både bergpanservogner og ingeniørpanservogner, og det finst leverandørar i Noreg som kan gjere desse jobbane. Det er vinn-vinn for både Forsvaret og industrien.

Senterpartiet sine prioriteringar er elles slik dei har vore i mange år no på forsvarssida. Me ønskjer å få på plass nye stridsvogner og helikopter til Hæren. Det var visst dåverande regjering og Arbeidarpartiet samde om i eit forlik for fire år sidan, men ingenting har skjedd. Me vil styrkje Heimevernet og starte oppbygging av ein Brigade Sør, basert på kadrar og reservistar. Sjøforsvaret skal styrkjast med ei besetning til fregattane og oppgradering av fartøy. Senterpartiet er òg uroa over innfasing av nye F-35-jagarfly og P-8-overvakingsfly. Det er vanskeleg å skaffe nok personell i ein overgangsfase. Me har difor lagt inn nokre ekstra midlar til det. Ettersom Senterpartiet vil reservere Evenes til ein god QRA for dei nye jagarflya, sparar me 300 mill. kr der og nyttar heller ein sjettedel av investeringssummen som er avsett til basen på Evenes, til å oppgradere flybasen på Andøya.

Tryggleiken til innbyggjarane i Noreg er det viktigaste ansvaret me har i Stortinget. Senterpartiet ønskjer å vidareutvikle det flotte Forsvaret me har til å verte endå sterkare, for å tryggje våre land- og havområde. I fredstid skal Noreg greie det utan å måtte gå på friarferd til våre vener i NATO ut over eit godt samarbeid innan felles øving og trening.

Til slutt ein liten kommentar til at representanten Tetzschner meiner at Noreg ønskjer åleinegang. Eg skal sitere frå budsjettinnstillinga:

«Medlemene i komiteen frå Senterpartiet legg til grunn ein utanrikspolitikk som styrkjer folkestyret, sikrar rettferdig fordeling, byggjer opp under menneskerettane og medverkar til ansvarleg forvaltning og fordeling av naturressursane. For å oppnå desse måla må Noreg vere ein aktiv pådrivar for multilateralt samarbeid, ikkje minst eit styrka FN som kan giere kraftfulle tiltak i ei verd med veksande motsetnader og uro.»

Det er kanskje ikkje akkurat det som vart sitert frå Tetzschner. Det er mogleg han må lese innstillinga betre.

Martin Kolberg (A) [11:51:45]: Vi kan slå fast at det er stor enighet i denne salen om alle hovedlinjene i forsvarspolitikken. Denne enigheten gjenspeiles også i budsjettet når vi snakker om alle hovedlinjer i måten vi finansierer økonomien i Forsvaret på.

Men jeg vil igjen konstatere at det er en stor direkte uenighet mellom regjeringen og Arbeiderpartiet når det gjelder viktige sider ved organiseringen av Forsvaret. Det handler om Forsvarets drift. Det som nemlig skjer, uten at Forsvarsministeren noen gang kommer inn på det fra Stortingets talerstol i noen særlig grad, er at vi får dokumentert at det foregår en veldig aktiv og direkte privatisering av Forsvarets drift. Det er en rekke virksomheter i Forsvaret som nå blir privatisert og på en måte tatt ut av Forsvarets organisasjon og direkte kontroll, og det utvikles et såkalt strategisk samarbeid med private selskaper og virksomheter.

Det som har vært Arbeiderpartiets bekymring ved mange anledninger, og jeg gjentar det også her, er at på mange måter kan dette gradvis omdannes slik at det er grunn til å være sterkt bekymret for om Forsvaret på sikt greier å ha kontrollen over egen organisasjon.

Jeg tok også opp dette spørsmålet i forbindelse med behandlingen av langtidsprogrammet for Forsvaret, og jeg gjentar det altså nå her. Det gjør jeg fordi representanter for regjeringspartiene – og forsvarsministeren, som jeg allerede har vært inne på – ikke svarer på disse utfordringene. Det svares ikke på det i innstillingen, det svares ikke på det fra Stortingets talerstol. Spørsmålet er: Er dette en utvikling som bare er ideologisk drevet? Og skygger denne ideologien over det som åpenbart er

bekymringen i Forsvarets egen organisasjon, om konsekvensene som dette skaper på sikt?

Vi snakker om minst fire punkter som er veldig relevant for Stortinget å påpeke og forholde seg til i så måte. Det handler selvfølgelig om framtidens stabilitet i vedlikeholdet, og det handler om kvaliteten og tilgjengeligheten i vedlikeholdet, for det å gjøre seg så avhengig av private selskaper – som selvsagt fungerer under markedets lover – er en stor sjanse å ta for en forsvarsorganisasjon. Samtidig må kompetanse og egen organisasjon bli lett skadelidende av en slik utvikling. Dessuten – og det er et ganske grunnleggende spørsmål – handler dette om sikkerhetsaspektene ved bruken av sivilt personell, ikke nødvendigvis i fredstid, men i krise og krig. Hvordan tenker man seg at man skal opprettholde Forsvarets organisasjon effektivt og riktig i krise og krig, hvis man i så stor grad er avhengig av sivilt personell, og ikke av Forsvarets eget personell?

Dette er et spørsmål som har vært reflektert over flere ganger, og jeg skulle ønske – før denne debatten nå før jul igjen tar slutt – at forsvarsministeren i det minste kommer opp her og reflekterer over dette spørsmålet. Det er nødvendig for Stortinget å høre hva statsråden mener om denne utviklingen i Forsvarets egen organisasjon.

Vi hadde igjen en replikkordveksling her mellom representanten Huitfeldt og forsvarsministeren om dette med vasking – det er tredje gang – og igjen makter ikke statsråden å redegjøre for hvorfor de driver med denne privatiseringen innenfor renhold. Ikke er det dokumentert i papirene at det lønner seg økonomisk, og ikke klarer de å snakke om kvaliteten, men det gjennomføres likevel. Så vil jeg legge til at det som også skjer, er at de menneskene som har arbeidet i denne organisasjonen i så mange år, nå må fortsette å jobbe der under andre selskaper, under mye dårligere lønns- og pensjonsforhold. Det er resultatet. Er det noe å skryte av? Nei, selvfølgelig er det ikke det. Selv en høyreregjering bør ikke gjøre sånt, men de gjør det altså, og da bare konstaterer jeg enda en gang – og jeg sier det for tredje gang her i Stortinget – at statsråden ikke har klart å redegjøre ordentlig for hensikten med den delen av privatiseringen.

Så er det – som vi også har snakket om, og som jeg har hørt flere av mine kolleger nå kommentere på sin måte fra talerstolen her – dette med at budsjettet også bygger opp under Norges internasjonale engasjement som sådan, og Norges internasjonale plassering. Her er det tydelig, i innstillingen og gjennom det komiteens leder og representanten Huitfeldt har redegjort for, hvilke uenigheter det er mellom Arbeiderpartiet og regjeringen på dette punktet – eller mellom forliket, vil jeg si, og regjeringen og Arbeiderpartiet. For det er først gjen-

nom forliket at dette får betydelige utslag, slik det nå framstår.

I den forbindelse vil jeg si noen ting. Arbeiderpartiet har i hele sin historie, alltid, støttet opp om Norge som selvstendig stat, og vi har bygd velferdsstaten innenfor nasjonalstatens rammer. Men den internasjonale tilknytningen har vært av stor betydning også for denne nasjonale utviklingen. Vi har NATO-medlemskapet, selvsagt, og EØS i de senere tiårene. Det er helt avgjørende tilknytninger til Europa og verden utenfor oss, som har tjent oss veldig godt. Ingen nasjonalstat vil i framtiden kunne utvikle seg videre og trygge sin befolkning uten internasjonal tilknytning og internasjonalt samarbeid. Koronaen har allerede vært nevnt av flere. Hvordan skulle vi ha håndtert dette med såkalt selvstendige nasjonalstater, uten et effektivt internasjonalt samarbeid? Hvis vi ikke hadde hatt det – som utviklingsministeren helt korrekt var inne på – hvordan skulle vi i framtiden ha klart å håndtere alle de utfordringene som klimautfordringene stiller oss overfor? Jeg vil ikke bli misforstått: Jeg mener at nasjonalstaten selvsagt har en tydelig rolle. Men framtiden tilhører også det internasjonale samarbeidet.

Nå har jeg prøvd så presist som jeg klarer, å si hva som er Arbeiderpartiets posisjon overfor EØS, NATO og det internasjonale samarbeidet – så presist som jeg klarer. Og så hører jeg min kollega Tetzschner, som på sin velformulerte måte forsøker å så tvil ved Arbeiderpartiets posisjon overfor EØS. Her, president, kommer noe jeg tror er innenfor bankelista di – vi får se. Men jeg sier på «liersk»: Har du hørt på maken? En gang til: Har du hørt på maken? Jeg vil minne representanten Tetzschner spesielt, men også hele Stortinget, om at det var Det norske Arbeiderparti som etablerte EØS-avtalen. Det var vår regjering som gikk i spissen for det, og vi tok alle diskusjoner internt i vårt eget parti for nettopp å skape nasjonal konsensus rundt etableringen av EØS. Vi kan være uenige om mye, men kan vi ikke rett og slett bli spart for den måten å mistenkeliggjøre, i dette tilfellet representanten Huitfeldt, på en helt urimelig måte? Det mener jeg.

Representanten Tetzschner, som – slik jeg kjenner ham, og jeg kjenner ham godt – egentlig står i en veldig trygg verdikonservativ tradisjon, burde i stedet bekymre seg i betydelig grad for det han selv har vært med på å legge fram i dag, etter forliket med Fremskrittspartiet. Der går de inn på kutt på en rekke områder som bidrar til internasjonal ustabilitet i stedet for stabilitet. Det er ikke i Høyres tradisjon, og det må være ganske slitsomt å være nødt til å gå med på sånt og ikke være i stand til, og ha tid til, å forsvare det, slik de egentlig burde.

Presidenten: Vi kan konstatere at presidenten ikke hadde behov for å bruke klubben.

Hårek Elvenes (H) [12:02:09](ordfører for sakene nr. 3 og 4): Det er litt interessant at representanten Navarsete gjør oberstløytnant Heier til sitt sannhetsvitne – denne stemmen med sin odde profil i sine analyser og konklusjoner hva gjelder den sikkerhetspolitiske situasjonen og hvordan vi skal innrette oss i Norge.

Det er ikke Norge som har endret atferd i nordområdene, som har initiert den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen. Det er forårsaket av helt andre ting, bl.a. Russlands kraftige, moderniserte militære vekst og mer selvhevdende opptreden.

Så vil jeg si at det blir litt smått når Arbeiderpartiets forsvarspolitiske talsmann representanten Martin Kolberg gjør renhold til paradenummeret i sitt innlegg når han skal omtale Forsvaret. Joda, det er dokumentert at det vil koste 100 mill. kr mer å ta renholdet tilbake til Forsvaret. Det står jo i ett av de spørsmålene som sågar Arbeiderpartiet har stilt til departementet.

Nå, på tampen av en langtidsplanperiode og på begynnelsen av en ny, er det en kjærkommen anledning til å kunne se litt tilbake og gjøre opp litt status for Forsvaret i talende stund.

Da regjeringen overtok regjeringsansvaret i 2013, var de fleste hovedkampsystemer på vei inn i solnedgangen. Deres levetid var i ferd med å løpe ut. Dette skjedde parallelt med at beredskapsbeholdninger, reservedeler, var kommet under et kritisk minimum, og et gedigent vedlikeholdsetterslep.

Åtte forsvarsbudsjetter har vært lagt fram med forsvarsministre fra Høyre. Symptomatisk for alle disse budsjettene er at det har vært en systematisk oppbygging av Forsvaret. Man måtte handle raskt, og man måtte prioritere. Allerede i statsbudsjettet for 2016 ble det bevilget 301 mill. kr til Sjøforsvaret til resolutt vedlikehold og innkjøp av flere reservedeler for å komme ut av den ulykksalige situasjonen som var formidlet på Dagsrevyen opptil flere ganger, nemlig at fregattene lå ved kai, man brukte enkelte fregatter som deleskip fra andre, og hele Marinen var i ferd med å kannibalisere seg selv. Det ble gjennomført egne vedlikeholdsøvelser i 2017, der 5 000 materiellobjekter ble satt i stand på tre uker. Men man måtte gå systematisk til verks – først sette grunnmuren i stand, så øve og trene mer og så øke investeringene i nye kapasiteter, og det er den fasen vi nå er i ferd med å gå inn i.

Nå ser vi de positive resultatene. Kampkraften øker, og klartidene er blitt kortere. Men det finnes ingen lettkjøpte løsninger i forsvarspolitikken. Stein på stein må bygges, og det vil ta flere stortingsperioder.

Forsvarsbudsjettet i 2020 er 12 mrd. kr over forsvarsbudsjettet i 2016. Forsvarsbudsjettet har reelt økt med nesten 30 pst. under regjeringen Solberg.

Jobben er ikke ferdig, men det heter helt tilbake til Aristoteles' tid at godt begynt er halvt fullendt.

Regjeringen legger fram et forsvarsbudsjett med en økning på 3,5 mrd. kr for 2021. Vi følger opp forpliktelsene i langtidsplanen som nå er i ferd med å lukkes, og i den nye langtidsplanen. 1,4 mrd. kr settes av til sjømålsmissiler, det er økte betalinger til nye maritime overvåkingsfly, 2. bataljon omgjøres til mekanisert brigade, og samtlige bataljoner skal utstyres med CV90 kampvogner.

Til slutt vil jeg si at kampflyanskaffelsene viser hvor lang tid det tar å fase inn nye systemer – fra beslutningen i 2008 til vi har en utbetaling på hele 7 mrd. kr i 2021.

Helt til slutt i mitt så altfor korte innlegg har jeg lyst til å si at siden 2008–2010 har det vært en formidabel satsing på nye boliger, bedre boforhold, for befal og soldater i Forsvaret, særlig i Indre Troms. I og med at vi har en forsvarsminister fra Finnmark, så bør han kanskje ikke bare høre – jeg har store forhåpninger om at han vil være den rette på dette punktet og se til at den kraftige oppbyggingen av Forsvaret i Finnmark følges opp av gode boforhold for soldater og befal.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [12:07:37]: Først vil jeg takke komiteen for et samarbeid for å få på plass et godt budsjett, der bistand og styrket forsvar har fått plass.

«Aldri mer krig» er et motto vi har hørt mange ganger. Men da må hukommelsen være på plass, og da dukker jeg ned i en enkeltsak. 9. april 1940 lettet sju norske Gloster Gladiator-fly i morgentimene fra Fornebu for å møte en armada av 70 tyske fly, i en ujevn luftkamp. De norske flyene skjøt ned fem av de tyske og måtte trekke seg tilbake. De kunne ikke lande på flyplasser, på Fornebu, og derfor landet de på islagte vann.

Denne operasjonen var heltmodig, det er en viktig del av norgeshistorien og krigens gang i Norge og er til nå sterkt underkommunisert. De norske jagerpilotene i sine Gloster Gladiator-fly sto opp da det gjaldt som mest. Disse var de første og eneste norske fly som åpnet ild mot angriperne 9. april. Det gjør Gloster Gladiator til det viktigste og mest historiske flyet i norsk militær historie mens Norge var nøytralt. På lik linje med Oscarsborg festning bidro disse flyene til at den tyske invasjonen av Norge ble såpass forsinket at konge, regjering og storting kom seg i sikkerhet.

I revidert nasjonalbudsjett ble det gitt støtte og penger også i 2020, men nå i dette budsjettet får vi styrket

dette arbeidet med 4 mill. kr. Den frivillige stiftelsen som står for restaureringen, har samlet inn omkring 10 mill. kr. Arbeidet må foregå i England og har en totalkostnad på 22 mill. kr. Med denne bevilgningen kan vi sikre at en kontrakt om ferdigstilling kan inngås og arbeidet fortsette. Tenk om vi får denne Gladiatorflyvedyktig! Den vil formidle en viktig del av vår forsvarshistorie om få år.

Forsvarsevnen og forsvarsviljen i landet henger nøye sammen med historieforståelse om at Forsvaret har spilt og spiller en viktig rolle. Kunnskap om annen verdenskrig er viktig for vårt land både historisk og som vaksine for å beholde fred og ikke ta frihet for gitt.

Dette budsjettet inneholder selvfølgelig store økonomiske konsekvenser for de føringene vi har lagt i langtidsplanen for Forsvaret, og det er snakk om langt større summer. Jeg kunne gjerne brukt tiden på det, men jeg mener at det å trekke fram en slik enkeltsak setter i fokus hvor viktig det er å huske «aldri mer krig» – og våre forfedre, som har gjort en stor innsats. Historiebevissthet er så viktig for de valg vi gjør, og for hvordan vi prioriterer forsvar av landet og forsvar som bolverk og forebygging av ufred, at jeg valgte å fokusere på det i dette innlegget.

Så fremmer jeg de saker som Kristelig Folkeparti ellers står inne i.

Michael Tetzschner (H) [12:10:53]: Til to poenger i debatten: Først til det mer konkrete, som gjelder Den gamle krigsskolen, som representanten Wold var inne på i sitt innlegg. Noen har antydning på hvilke betingelser man skal overføre Tollbugata 10 til denne stiftelsen, som også har penger på bok gjennom private innsamlinger. Sånn sett kunne det være fristende allerede nå å bevilge, fra flertallets side, et spesielt beløp, men jeg tror vi skal overlate til Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet å avklare de nærmere betingelsene for overdragelse. Men for å si det slik: Jeg tror vi også har forståelse for at når man tar over et rokokkopalé fra 1600–1700-tallet – det ble fornyet under en senere eier – er det også et vedlikeholdsetterslep som jeg tror må reflekteres, fordi man også blir kvitt en byrde ved de forsømmelser som nå kommer til syne.

For øvrig kan jo også det forfallet som har vært der, være et eksempel på det som kan sies å være en stille innsparing, og det bringer meg over til de såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringskuttene. Det er meget velkomment for organisasjoner som er vant til å disponere særlig mer; da kan det bli «fettavleiringer» som har godt av å få en underkompensasjon ved de enkelte årsbudsjettene. Men dette er ikke noe som kan være en varig reform, for på et eller annet tidspunkt må man si hva som er prioriteringen. Ellers vil man finne ut at den

såkalte effektiviseringen ville være å ikke vedlikeholde, å skyve ting foran seg, selv om man på papiret sparer det som forslagsstillerne har sett for seg.

Så vil jeg til slutt si at det var ett innlegg som gledet meg veldig, og det var representanten Kolbergs. Selv om det i formen var rettet mot meg, var det jo nettopp det engasjementet for EØS-avtalen jeg har etterlyst. Men det Arbeiderpartiet trenger, er en grenseoppgang i forhold til sine dubiøse samarbeidspartnere – i denne sammenheng når det gjelder EØS – SV og Senterpartiet. Hvis man da hører særlig representanten Navarsete, og hvis man også tar seg bryet, og ubehaget, vil jeg si, med å lese Senterpartiets særmerknader, som ikke er mer sære enn at de ofte står sammen med SV – når jeg leser og hører representanten Navarsete, senest her i dag, som også representanten Elvenes var inne på, om hvor uvelkommen alliert tilstedeværelse i Nord-Norge er, slår det meg at representanten Navarsete ofte er SV i nynorsk utgave.

Åsmund Aukrust (A) [12:14:08]: Den 25. november møtte utenriksministeren i Stortingets spørretime. Der fortalte hun at UNRWA var i en svært vanskelig situasjon, og at det fra Norges side var viktig å øke bevilningene fordi, som hun uttalte, vi står overfor «en svært dramatisk utvikling på flere områder». Fra hun uttalte det på denne talerstolen, skulle det gå under en uke før Høyre signerte på en budsjettenighet som ga store kutt til UNRWA og palestinerne. Det ble altså viktigere for utenriksministeren og for Høyre å blidgjøre Fremskrittspartiet og deres ensidige støtte til Israel enn å være med og støtte palestinerne, nå som de trenger det som mest, også i det året hvor Norge skal inn i FNs sikkerhetsråd.

I debatten i dag har vi heller ikke fått noe godt svar på hvorfor. Vi hørte i Michael Tetzschers første innlegg at han egentlig var mest fornærmet over at komiteens leder kritiserte budsjettenigheten. Han presterte vel å si noe sånt som at det er fint at komiteens leder er engasjert. Jeg mener at istedenfor å karakterisere hverandre bør vi komme med politiske svar.

Jeg mener at i denne debatten bør utenriksministeren og Høyre komme opp og si om de er komfortable med det kuttet som vi har gitt til palestinerne. Hva tenker de om, i den politiske konteksten vi er i nå, at dette blir slått stort opp i både israelske og palestinske medier? Dette er alvorlig i seg selv, men det er ekstra alvorlig fordi det går inn i en trend fra denne regjeringen. Samme uke som utenriksministeren fikk beskjeden om at de norskledede internasjonale observatørene ble kastet ut fra Hebron av den israelske regjeringen, skrev hun inn i regjeringserklæringen omtale av Israel, som var det eneste landet i verden som fikk positiv omtale i regjeringserklæringen. Det var helt riktig, det Harald

Stanghelle skrev i Aftenposten uken etter, at dette er et solid skulderklapp fra den norske regjeringen til Benjamin Netanyahu kompromissløse Israel.

Nå ser vi at det samme skjer også i partiet Høyre. Foruten USA er det bare Israel som nevnes i positive ordelag fra partiet Høyre. Da utenriksministeren ble utfordret på dette, svarte hun at det bare var et utkast. Det var hennes eneste svar på det spørsmålet. Det er jo ikke mulig å tolke utenriksministeren på noen annen måte enn at hun egentlig er veldig lite komfortabel både med budsjettkuttet, med hva som står i regjeringserklæringen, og med hva som nå kommer i Høyres forslag til partiprogram. Jeg mener at da bør utenriksministeren bidra mer i debatten, men med de signalene vi stadig får, er det liten grunn til å tro at vi kommer til å få noen endringer. For det er et paradoks at samtidig som okkupasjonen blir verre, at hele drømmen om en palestinsk stat er i ferd med å svinne hen, får vi en norsk politikk hvor vi både kutter til palestinerne og blir stadig mer opptatt av å gi politisk støtte til Israel.

Ingjerd Schou (H) [12:17:24]: Jeg skal henlede oppmerksomheten på NATO. Men først må jeg si: Representanten Kolberg tar til orde for at det som truer Norges forsvarsevne, er konkurranseutsetting, eller sett med representantens øyne, privatisering av renholdet i Forsvaret, og representanten har fått svar på at det koster 100 mill. kr å føre det tilbake. Det som burde true og være representanten Kolbergs utgangspunkt, er den nasjonalistiske holdning isolasjon og alenegang som SV tar til orde for når det gjelder NATO, eller Senterpartiet som mener at FN og multilaterale organisasjoner er det som skal være erstatningen for EU. Det burde virkelig bekymre representanten Kolberg, fordi det er disse partiene og deres holdning som skal være eventuelle forlikspartnere i en eventuelt ny regjering.

NATO gir i dag trygghet til nær én milliard mennesker i 30 medlemsland gjennom alliansens kollektive sikkerhetsgaranti. For oss fem millioner nordmenn er NATO selve bærebjelken i forsvars- og sikkerhetspolitikken vår, sammen med vårt eget nasjonale forsvar. Vi var blant dem som etablerte NATO i 1949 – tolv medlemsland som den gang la grunnlaget for alliansen – og siden den gang har NATO gjennom alliansens artikkel 5 garantert vår sikkerhet. Jeg siterer:

«Partene er enige om at et væpnet angrep mot en eller flere av dem i Europa eller Nord-Amerika skal betraktes som et angrep mot dem alle.»

Det er her SV tror at dette skal vi ordne opp i selv, uten støtte fra andre, eller være så isolert at vi ikke engang hjelper dem som måtte bli truet.

Samtidig hviler NATOs troverdighet på at medlemslandene, samlet og hver for seg, evner å ha en troverdig

avskrekking og investerer i alliansens kollektive forsvarsevne. Det gjør Norge. Norge er NATO i nord og skal ta et betydelig ansvar på vegne av alliansen, også for å sørge for god situasjonsforståelse og kontroll i nord-områdene. Vi investerer i Norge i moderne kapasiteter som NATO etterspør, vi legger til rette for opplæring, og vi deltar i større øvelser i Norge. Trident Juncture i 2018 er et svært godt eksempel på det. Da øvde mer enn 50 000 allierte soldater på å forsvare Norge.

Hvorfor vedvarer den ytre venstresidens NATO-motstand? Hvorfor er det så vanskelig for SV å se det helt åpenbare her? Norge er et lite land som ikke kan stå alene mot verdens stormakter. Står vi derimot sammen, nettopp med våre allierte USA, Tyskland, Danmark, Nederland, Storbritannia, kan vi troverdig avskrekke enhver motstander.

Audun Lysbakken (SV) [12:20:54]: Jeg kan forsikre representanten Tetzschner om at SV kommer i både bokmåls- og nynorskutgave. Det klarer vi helt selv.

Det jeg mot slutten av debatten tenkte jeg skulle ta ordet for å si noe om, var knyttet til vaksinedebatten. Nå er det en ny runde i WTO. Stortinget bruker i dag ikke sjansen til å sende et tydelig signal til regjeringen. Det burde vi ha gjort, fordi det nå er veldig avgjørende å sikre at ikke patentrettigheter og hensynet til maksimal profitt for de store legemiddelselskapene står i veien for en raskest mulig vaksinerings også i fattige land. Det er selvfølgelig et spørsmål som er viktig for de menneskene det gjelder, men det er også et spørsmål som er viktig for muligheten til å gjenreise og få fart på verdensøkonomien raskest mulig, og som derfor er i vår egen interesse. Det er også rettferdig, fordi disse selskapene kommer til å tjene store penger som det er, og de har dessuten fått betydelig støtte fra fellesskapet i mange land til å utvikle disse løsningene.

Det er sånn at patentrettigheter kan stå i veien for en raskest mulig respons på pandemien, og derfor må jeg si at jeg er skuffet over den manglende viljen til å ta tak i dette, både fra regjeringens side og fra Arbeiderpartiets og Senterpartiets side. Det er bare å merke seg de veldig tydelige meldingene som kommer fra dem som kjenner disse problemstillingene best, f.eks. Leger Uten Grenser som hardt har kritisert regjeringens posisjon.

Ellers har jeg lyst til å nevne svalbardbudsjettet, for det får liten plass i debatten når vi behandler flere saker på en gang, men et veldig aktuelt spørsmål for Svalbard er energiomstillingen. SV foreslår i vårt alternative budsjett 20 mill. kr til det. Vi mener regjeringen har tatt seg for god tid, og at det haster å få på plass penger som viser at storsamfunnet er klart til å sørge for at vi har en mer stabil og mer miljøvennlig energiforsyning til Longyearbyen, noe som kanskje også kan bidra med betydelige

muligheter på nærings- og teknologisiden for svalbard-samfunnet.

Helt til slutt syntes jeg det var litt spesielt med representanten Elvenes' omtale av Tormod Heier og hans «odde profil». Jeg synes ikke det var en veldig respektfull omtale av en respektert stemme og en respektert forsker i denne debatten. Jeg synes regjeringen heller burde lytte litt til Heier i stedet for å forsøke å utdefinere alle som kritiserer regjeringens politikk, for hans budskap er veldig alvorlig, nemlig at om vi fører en for aktiv invasjonspolitik overfor USA, gjør vi oss selv mindre trygge. Det å ta på alvor det motargumentet ville kle regjeringen bedre enn å prøve å snakke ned dem som framfører det.

Espen Barth Eide (A) [12:24:16]: Utenrikspolitikken kommer prinsipielt sett i to utgaver. Det dreier seg om landenes forhold til hverandre, altså de bilaterale relasjonene, og det dreier seg om landenes forhold til felles utfordringer, problemer og søken etter løsninger. På den siste agendaen har vi de store spørsmålene i vår tid, som hvordan vi kommer ut av helsekrisen, pandemien, hvordan vi kan møte en galopperende klimakrise, hvordan vi kan få orden på et regelstyrt internasjonalt handelssystem igjen, osv. En stadig større andel av de spørsmålene et land som Norge engasjerer seg i, er av den art.

Da er det viktig å understreke at det også er en evig kamp for å opprettholde våre nære venner og alliertes interesse for å investere i de felles løsningene, de felles normene som gjelder og skal gjelde, og for å ta vare på troen på at vi er sterkere sammen, mot populismens profeters påstand om det motsatte: at vi alle står sterkere hver for oss, enten det heter «America first», «meg først» eller hva det nå måtte hete.

Det aktualiserer spørsmålet som vi også var inne på i forrige uke, da utenriksministeren ga en grundig og god redegjørelse om våre prioriteringer for Sikkerhetsrådet. Én ting er hva Norge ønsker å få ut av det, det andre er å forstå hvilken verden vi sitter i Sikkerhetsrådet for. Det har slått meg at en interessant måte å nærme seg det spørsmålet på er å sammenligne 1. januar 2001 med 1. januar 2021. Nøyaktig 20 år skiller de to, og i begge tilfeller gikk vi inn i Sikkerhetsrådet og skulle sitte der i to år. 20 dager etterpå, altså i 2001, fikk vi en overgang fra Bill Clinton til George W. Bush og en amerikansk ledelse som i betydelig mindre grad enn forgjengeren la vekt på multilateralt samarbeid, og hvor en ganske sentral del av engasjementet vårt var å opprettholde vår allierte USAs interesse for internasjonalt samarbeid. I 2021 er det omtrent motsatt: Vi går altså fra en enda mer ytterliggående amerikansk president, Trump, til en president

Biden – 20 dager etter at vi møter i Sikkerhetsrådet første dag – som ønsker det motsatte.

Det er utrolig viktig at vi tar på alvor den store oppgaven det er, og den store muligheten det gir oss til å få en mye bedre samling av det vi tradisjonelt har kalt Vesten, og et mye bedre samarbeid over Atlanterhavet – et smalere atlantehav – samtidig som vi forstår at Vestens plass sammenlignet med resten fortsetter å gå ned. Vesten er ikke hva Vesten var for 20 år siden. Det krever en utenriksledelse som har evne til samtidig å kombinere det å ta tydelige og tøffe valg til fordel for det vi er enig om med dem vi er mest enige med, og å ta vare på de globale fellesordningene som gjør at vi også har med dem vi er minst enige med, i de spørsmålene som bare kan løses når alle skal med. Det blir en svært spennende og interessant periode å sitte i Sikkerhetsrådet.

Presidenten: Representanten Ingjerd Schou har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingjerd Schou (H) [12:27:45]: Det siste minuttet skal jeg bruke til å kjæle for eget stortingsvalgdistrikt – det er lov. Jeg må det fordi for noen år siden var Rygge militære flyplass truet av kutt i både oppgaver og personell, men nå er Rygge viktig for vår nasjonale antiterropperberedskap, og slik sett en av de tre viktige flyplassene. Det er Forsvarets betydning i mitt eget hjemdistrikt, men det er også viktig for hele landet. Det er også viktig som en del av det som ligger i NATOs oppgaver.

Den nye langtidsplanen for forsvarssektoren understreker nettopp at Rygges betydning for Forsvaret er viktig. Basen får tilbake sitt gamle navn, Rygge flystasjon, og blir en av Luftforsvarets tre viktigste baser. I 2018 opprettet regjeringen 134 Luftving på Rygge, med ansvar for bl.a. 335 skvadron og Hercules-flyene. Og i fjor ble helikoptrene på Rygge organisert i en ny avdeling kalt SOAS 339. Det gleder mange, men det gleder også hele landet.

Ola Elvestuen (V) [12:29:01]: Det er en bred debatt, og som mange har påpekt, er det stor enighet om både utenriks- og forsvarspolitikken i Norge. Jeg vil likevel komme med noen kommentarer til en del av dette der jeg synes det er veldig viktig at Norge nå har en stødig posisjon. Det gjelder vårt internasjonale engasjement og våre internasjonale operasjoner.

Jeg vil støtte regjeringen i den tydelige støtten Norge gir gjennom Rolute Support Mission i Afghanistan, og også det styrkebidraget vi gir i Irak. I Afghanistan, der vi har Forsvarets spesialstyrker, der vi har sanitetspersonell og også stabsoffiserer, har Norge også over lengre tid gitt en veldig viktig støtte til det afghanske spesialpolitiet, som er en modell som mange andre land lærer av.

Det er ekstremt viktig at vi nå fortsetter denne støtten og holder en tydelighet sammen med våre allierte om at vi skal forbli i det NATO-samarbeidet som er både i Afghanistan og i Irak. USA trekker tilbake styrker, etter jul vil det bare være igjen 2 500, og 8 000–10 000 til sammen av internasjonale styrker i Afghanistan – dette i en situasjon der fredssamtalene jo nettopp har gått over i en mer formell fase.

Jeg må si at jeg da reagerer på SVs forslag om å kutte norske styrkers bidrag til sikkerhet i Afghanistan og Irak. Jeg mener kuttene er uansvarlige og vil være med på å svekke vilkårene for demokrati og utvikling i de to landene. Ikke bare vil det være et tap for Norges internasjonale anseelse, det vil også svekke sikkerhetssituasjonen i de to landene. Dette er jo nettopp en forutsetning både for å støtte opp under fredssamtalene i Afghanistan og også støtte opp under en demokratisk utvikling i Irak.

Jeg synes også dette er en mangel på respekt overfor de 9 000 norske veteranene som har vært i Afghanistan siden 2001. Det er mye som har gått feil, men det er også mye som har gått i riktig retning, med mulighet for utdannelse, med mulighet for næringsutvikling og mulighet for en fri presse, som vi trenger å støtte opp under i en helt avgjørende situasjon. Det ville være helt feil å trekke seg ut slik situasjonen er nå.

Hårek Elvenes (H) [12:32:17]: Budsjettdebatten er liksom syretesten på å se om det er sammenheng mellom det partiene foreslår i langtidsplanen og i sine alternative statsbudsjett. Og hvis man tar et lite dypdykk i Senterpartiets statsbudsjett, ser man jo med en gang fraværet av langtrekkende luftvern, som partiet forsøkte å gjøre til et paradenummer i behandlingen av langtidsplanen. Det er på sett og vis forståelig, for det koster 20 mrd. kr, og selv Senterpartiet har vel kanskje problemer med å hoste opp 20 mrd. kr der og da.

I langtidsplanen foreslo Senterpartiet også en ny brigade i Sør-Norge. Det skulle ikke være den brigaden forsvarsjefen har anbefalt, det er jo en motorisert infanteribrigade, men visstnok en annen brigade av en eller annen form. Men nå er det jo slik at en brigade nødvendigvis må inneholde et visst antall bataljoner, både manøverbataljoner og støttebataljoner. Hvor er disse bataljonene? Hvor er støttebataljonene? Hvor er personellet? Hvor er den personlige utrustningen? Og hvor er pengene?

Under enhver omstendighet er det ikke mulig å etablere en brigade for 200 mill. kr, og så avsetter man 20 mill. kr i statsbudsjettet for 2021. Igjen: Hva skal inngå i denne brigaden? Er det Telemark bataljon? Så vidt jeg vet tilhører Telemark bataljon Brig N. Altså hvor er substansen i dette? Hvor er avdelingene? Man får ikke

en brigade i Sør-Norge ved å sette et nytt navn på det som eksisterer av landmilitære styrker i Sør-Norge.

Da jeg hørte representanten Navarsetes innlegg, stilte jeg meg spørsmålet: Har representanten og partiet Senterpartiet en forståelse av det å være alliert? Det å være alliert betyr å stille opp for hverandre. Norge er NATO i Nord, og vi har en egeninteresse av at de allierte befinner seg i våre nærområder. Så skal vi huske på at det allierte nærværet i nordområdene ikke bare er knyttet til det bilaterale elementet mellom Norge og våre allierte – de allierte har også en egeninteresse av å være i nord, f.eks. å opprettholde den frie navigasjonsretten som er forankret i havretten.

Vi har styrket vårt nasjonale forsvar, noe Senterpartiet selvfølgelig ikke vil innse, og vi styrker vårt allierte samarbeid. Det er denne kombinasjonen som gjør at vi nå har et bedre forsvar og en sterkere evne til både å kunne avskrekke og å forsvare vårt territorium om det skulle bli nødvendig.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Liv Signe Navarsete (Sp) [12:35:41]: Ein kunne lese i media nyleg at Høgre har peika ut Senterpartiet som hovudmotstandar. Det går jo an å høyre nokre årsaker frå Høgre i denne salen, men det er jo temmeleg enkelt, og det er slikt me har høyrte mange gonger før, så eg brukar ikkje tid på å kommentere det i dag. Eg ser at det same står i media rundt omkring.

Eg vil heller nytte tida til ei dagsaktuell sak som representanten Enger Mehl tok opp i replikkvekslinga, for nok ein gong er det ei sak om eigedomstilhøve på Svalbard. Sist dette kom opp, i 2016, var Senterpartiet ein sterk pådrivar for at staten skulle bruke moglegheita til å kjøpe det arealet som då var til sals. Ein kunne då òg ha kjøpt rettane til utvinning av kol, men det gjorde ein ikkje. Det at ein ikkje har vist interesse, har opna moglegheita for andre, og ifølgje Aftenposten og andre media er det no fare for at det kan hamne i hendene til Kina eller Russland.

Senterpartiet meiner det er viktig, særst viktig, at Noreg ikkje gjev opp verken landområde eller rettar til å utvinne naturressursar på Svalbard. Me veit at Kina er ein stat som aktivt arbeider for innverknad i Arktis. Her må Noreg vere på vakt. Det er viktig at Noreg arbeider aktivt for at nordområda skal vere eit område med låg spenning, noko som enkelte vel å harselere med i denne salen i dag, men som me står fast på at er svært viktig.

I den konteksten kan eit slikt val om å tillate sal til Kina eller Russland få store konsekvensar utover salet i seg sjølv, og regjeringa kan ikkje sove på vakta si.

Ansvar for svalbardpolitikken er delt mellom fire departement: Nærings- og fiskeridepartementet har

ansvar for eigedom og næringsdrift, Justisdepartementet eig på sett og vis Svalbard – viss ein kan bruke dei orda, Klima- og miljødepartementet regulerer klimatil- tak, og Utanriksdepartementet styrer dei utanrikspoliti- skane sidene.

Det vert difor feil når utanriksministeren avfeiar spørsmåla frå representanten Enger Mehl med at dette ikkje er hennar ansvarsområde. Dette er i høgste grad eit utanrikspolitisk spørsmål. Det er viktig med norsk nasjonal kontroll over Svalbard, og Senterpartiet meiner at nasjonal sikkerheit og sjølvråderett trumfar lønsemda i denne saka. Staten kan ikkje berre vurdere om utvinning av kol gjev lønsemd, men ein må sjå kva konsekvensar utover lønsemd det kan få at ei stormakt som definerer seg som ein nær-arktisk stat, får fotfeste på Svalbard.

Dette er eit utanrikspolitisk spørsmål minst like mykje som eit spørsmål om næringsdrift, og eg vil gjerne høyre utanriksministeren gjere litt meir greie for regjeringa sitt syn i denne saka.

Martin Kolberg (A) [12:39:00]: Representanten Elvenes og representanten Schou karakteriserer mitt engasjement for dem som vasker i Forsvaret, i det jeg vil kalle for en lett politisk harselerende tone. Det kan man vel kanskje bare vente seg fra representanter fra Høyre. Jeg hadde ikke ventet noen støtte fra dem på dette, men nå kommer jeg for min del fra Arbeiderpartiet og har selvfølgelig da et engasjement for det som er arbeidsfolk også i Forsvaret. At de må lide for denne politikken, registrerer jeg at de mener er for smått å snakke om fra Stortingets talerstol.

Jeg tok ikke opp vaskingen som min hovedsak, jeg tok opp hele privatiseringssaken av Forsvarets organisasjon som min hovedsak. Jeg legger merke til at verken representantene Schou, Tetzschner eller Elvenes, som er hovedtalsmann for forsvarssakene, kommenterer det spørsmålet overhodet. Statsråden har heller ikke gjort det til nå, iallfall ikke i denne debatten. Det er igjen det samme vi har opplevd ved alle disse korsveiene hver gang vi tar opp dette spørsmålet. Det er et alvorlig spørsmål, men det blir altså ikke besvart.

Flere Høyre-representanter karakteriserer vårt forhold til Senterpartiet. På dette punktet har jeg et råd til regjeringspartienes representanter, spesielt til Kristelig Folkeparti og Venstre, men også til Høyre: Jeg ville vært veldig forsiktig med å ta dette i karakteriserende tonefall, sånn det blir gjort, når man igjen har gått i et forlik med Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet sier altså – og dette bør utenriksministeren merke seg – at menneskerettighetene er et indre anliggende. Det er i direkte motstrid til det utenriksministeren sier. De mener i ganske tydelige ordelag at sanksjonene mot Russland ikke er

riktige. Det er koalisjonspartneren til Høyre. Da ville jeg vært litt forsiktig i karakteriseringen av vårt forhold til Senterpartiet.

Nå får jeg si dette til slutt, for det må jeg få sagt: Det er mange kutt i dette jeg syns er gale og urimelige, men disse kuttene vi får når det gjelder palestinerne, skulle ikke skjedd i Norge. Jeg skjønner at Kristelig Folkeparti forsøker å holde seg unna – Venstre også – liksom å kommentere det i det hele tatt i denne debatten. Dette er prisen de sikkert måtte betale for å opprettholde en-prosenten, men det er en ganske dyr pris, tatt i betraktning disse partienes politiske ståsted.

Åsmund Aukrust (A) [12:42:15]: Det er vanskelig å få tak på hva som er denne regjeringens utviklingspolitikk. Etter to år med Dag-Inge Ulstein er det knapt lagt fram en eneste sak for Stortinget, og i budsjettspørsmål ser vi en jojo-politikk, hvor det argumenteres med at kutt det ene året skal gi bevilgninger det andre året. Jeg synes vi fikk det aller tydeligst illustrert i replikkordskiftet, hvor de altså får seg til å si at et kutt på 86 mill. kr skal kompenseres med en økning på 26. Allikevel klarer de ikke å innrømme at det betyr mindre penger til det arbeidet som Arbeiderpartiet er opptatt av.

Arbeiderpartiet ønsker en klarere prioritering i utviklingspolitikken. Vi er garantistene for et høyt bistandsnivå, der vi vil at Norge skal prioritere tydeligere hvor vi kan bidra til å gjøre størst forskjell. Det handler om rettferdig fordeling, det handler om kvinners rett til å bestemme over egen kropp, og det handler om klimapolitikk. Og jeg vil si litt mer om klimapolitikken.

Vi har i vårt budsjett fornybar energi som vår store satsing. Arbeiderpartiet er det partiet som definitivt gir mest til det. Vi har her, sammen med de andre opposisjonspartiene, tidligere foreslått at Norge skal bidra med en pakke, både med penger og med politisk og teknisk ekspertise og rådgivning, med vår erfaring med fornybar energi til utviklingsland, sånn at de kan hoppe over den fossile tidsalderen og gå rett inn i den fornybare. Det kunne vært et stort norsk initiativ, på linje med regnskogs- og vaksineinitiativet. Det har regjeringspartiene dessverre avvist. Og ikke bare tas det ingen nye initiativer, nei, det gis kutt på kutt hvert eneste år fra denne regjeringen når det kommer til støtte til fornybar energi og klima.

På tross av løfter om økninger har vi altså under Erna Solberg fått en halvering av hva som var støtten til fornybar energi under den rød-grønne regjeringen. Vi burde hatt åtte år med økning, isteden har vi fått kutt. Jeg vet at utviklingsministeren personlig har et stort engasjement for dette, for da han skulle advare mot at Kristelig Folkeparti skulle gå inn i regjeringen til Erna Solberg, uttalte han:

I møte med klimaendringene hjelper det ikke å trekke stigen opp etter oss. Nei, la oss stå opp og gjøre alt det vi kan. Jo mer jeg leser om klimaendringene, jo mer desperat blir jeg, og da tør jeg å garantere dere: Her vil vi få til mer i samarbeid med sentrum–venstre.

Dag-Inge Ulstein fikk helt rett. Han hadde fått til mye mer i samarbeid med sentrum–venstre. Men fordi han har gått i allianser med Høyre og Fremskrittspartiet, har det altså blitt kutt på kutt. Nå fikk vi igjen et kutt på 200 mill. kr til FNs grønne klimafond. De sier igjen at dette bare er en utsettelse, men det er helt sant som klimaforhandleren for verdens fattigste land sier: Dette er alvorlig fordi det utgjør en trussel, og fordi det sannsynligvis fører til at andre land vil følge etter Norge.

I utviklingspolitikken er det behov for et nytt flertall og en regjering som har tydeligere og klarere prioriteringer for klima, rettferdig fordeling og likestilling.

Presidenten: Representanten Hårek Elvenes har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Hårek Elvenes (H) [12:45:27]: Representanten Kolberg var litt indignert, men jeg skal forsøke å hjelpe ham litt på glid. Problemet med Arbeiderpartiets nærmest litt nevrotiske forhold til privatiseringsbegrepet, er at Arbeiderpartiet definerer det selv så utydelig. Vi ser jo også den samme motstanden i Arbeiderpartiet når man snakker om å bruke private leverandører i større grad knyttet til verkstedtjenester. Den diskusjonen hadde vi jo i statsbudsjettet i fjor. Men da må jeg minne representanten Kolberg på at når det gjelder vedlikehold av de nye feltvognene, så trekker man på store sivile verksteder. Og skal vi klare å utnytte våre samlede forsvarsressurser, er vi – innenfor et totalforsvarskonsept – helt avhengige av å kunne bruke private leverandører. Så jeg ønsker en liten oppklaring fra representanten Kolberg: Hvor går grensen? Går grensen ved renhold, eller går grensen ved andre former for støttetjenester i Forsvaret?

Arne Nævra (SV) [12:46:42]: Jeg skal si litt om Svalbard. Jeg har jo hatt anledning til å reise veldig mye rundt på Svalbard, både i kraft av den forrige jobben min som produsent av naturfilmer – det er et fantastisk øyrike – og som guide for veldig mange ekspedisjons-cruise rundt øygruppa. Dette er jo et område vi er stolte av, vi kaller det «Europas siste villmark» mange ganger, og så sier vi at det skal være det området i Norge som skal være renest, det er det vi skal skryte av, og vi har klart å få til veldig mye i form av nasjonalparker osv. Store deler av Svalbard-øygruppa er i dag nasjonalparker. Det er vi glade for, og det er jeg stolt av.

Men når vi kommer fra flyplassen og kjører inn mot Longyearbyen, inn mot sentrum, er det ikke en parade-gate, som veldig mange land har inn mot sentrum fra en flyplass, ofte er det kanskje det vakreste, det mest for-skjønnede. Selv i u-land, i utviklingsområder, er det kan-skje der det er mest påkostet. På vei inn mot Longyear-byen møter vi altså noe som vi ikke bør være stolte av. En ting er jo omgivelsene der, som kanskje ikke er det vakreste på Svalbard, for å si det mildt, men det andre er at vi møter svart røyk. Vi møter altså et kraftverk der, et fjernvarmeanlegg, drevet med kull. Dette er leit, og det er ikke akkurat noe god reklame for Norge utad. Det er slik vi tar vi imot turistene våre. Også cruiseturistene som kommer i land der – under normale forhold i tusen-vis – må forbi denne svarte røyken, og det er dette vi viser fram.

Når kull etter hvert blir lagt til side – av naturlige grunner, det har jeg ikke tid til å komme inn på nå, men vi har altså én gruve igjen for lokal produksjon, til lokalt bruk – så er det turisme og forskning som tar over på Svalbard. Og når det er slik turistene blir møtt, med et slikt visuelt uttrykk, og også med en slik måte å løse energibehovet i Longyearbyen på, så er det leit.

Nå har lokalstyret i lang tid ivret for å få til en batteripark der. Min kollega Lysbakken nevnte vel dette i et av sine innlegg, tror jeg, og SV har altså satt av midler til det i sitt alternative budsjett, 20 mill. kr, og jeg hadde håpet at flere partier hadde gått inn for dette nå. Vi ønsker en batteripark for å ta toppene på effektforbruket. Dette varierer jo veldig mellom sommer og vinter. Det ville altså ha gjort at vi hadde fått ned utslippene her med 20 pst. ganske umiddelbart. Det ville gjort at vedlikeholds-utgiftene hadde gått veldig ned på det anlegget som er der, og det hadde vært en imøtegåelse av et lokalt krav. Så jeg håper at forsamlingen tenker på dette i hvert fall for de neste budsjettene, og det ville også vært ganske viktig i forhold til en norsk turistnæring og hvordan vi framstår utad.

Statsråd Dag-Inge Ulstein [12:49:54]: Jeg har bare en liten kommentar til et spørsmål som kom fra en representant fra Arbeiderpartiet, for det medfører ikke riktighet når det framstår som om regjeringen ikke leverer på både ambisjonene og de tydelige prioriteringene som er der, knyttet til fornybar energi. Det er altså slik at nesten 1,7 mrd. nye, friske kroner blir lagt til Norfund, der halvparten av det er knyttet til fornybar energi. Vi har 25 mrd. kr i den porteføljen. I tillegg bidrar vi til Verdensbanken og andre regionale finansinstitusjoner og Afrikabanken, som faktisk også bidrar vesentlig til fornybar energi.

Når det er snakk om samarbeidspartnere – representanten Lysbakken var jo her oppe tidligere i dag, og

de har faktisk kuttet til Norfund, kuttet til Afrikabanken, kuttet til annet som nettopp går til fornybar energi, i sine budsjett, så hvis vi skal snakke om det, tror jeg en må kikke seg litt i speilet, se på dem som en ønsker seg samarbeid med, også på disse punktene.

Så er det slik at vi har jobbet med og lagt fram en utredning knyttet til et klimafond, som kommer til å kunne få en kjempebetydning nettopp med tanke på det som representanten her etterspør.

Så må jeg si at jeg synes det er litt forlystende når det en kanskje angriper oss aller mest for, er de mindre justeringene som har kommet etter budsjettenigheten med Fremskrittspartiet. Det kan da tyde på at en var veldig godt fornøyd med det som lå i det opprinnelige forslaget. Jeg er utrolig stolt over den enigheten som vi har fått i regjeringen, og at vi tar vare på både den prosenten og de prioriteringene og innretningene som faktisk ligger der.

Til sist: Når det gjelder seksuell helse og rettigheter, forpliktet vi oss til en økning på SRHR på 700 mill. kr i perioden 2017–2020, et mål som ble nådd ett år før tiden, og det er slik at de tallene som representanten her løfter fram, ikke er riktige, for en tar ikke høyde for det som lå inne i vårt opprinnelige budsjett. Derfor er ikke tallene riktige, sann som de er, og det er ulike poster som faktisk er med på å bidra til at det arbeidet er ivaretatt. Våre forpliktelser står fast, og vi kommer til å prioritere det også i fortsettelsen.

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide [12:52:18]:

La meg berøre tre temaer raskt.

Det ene er spørsmålet om Svalbard og eventuell kinesisk interesse. Jeg avfeide ikke representanten Enger Mehl, men jeg forklarte ganske tydelig hva som lå innenfor mitt, og hva som lå innenfor en annen statsråds konstitusjonelle ansvarsområde. Jeg gjentar mitt hovedpoeng, nemlig at det å ha utmål, ikke gir eierskap til grunnen. Det er altså sann at denne Austre Adventfjord, som er aktuell i denne samtalen, eies av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet, så et utmål gir altså ikke verken eierskap eller garanti for rett til utvinning.

Så til et par spørsmål knyttet til støtte til palestinerne: Jeg forstår engasjementet til representanten Aukrust, og vi deler mye av det engasjementet, men jeg forventer at en stortingsrepresentant ikke snakker usant. Det er altså ikke kutt til UNRWA, verken i budsjettforslaget fra regjeringa eller i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet. Tvert imot har vi økt den samlede støtten til palestinerne fra i fjor til i år. I fjor var det på ca. 844 mill. kr samlet, med humanitære midler, direkte budsjettstøtte osv., i år ligger tallet på ca. 904 mill. kr. Når representanten Aukrust går ut i sitt innlegg og sier at det blir store kutt til UNRWA, er det rett og slett ikke rik-

tig. Jeg forventer at når vi har denne debatten, må vi forholde oss til realitetene.

I tillegg til det som ligger i budsjettet fra før, er det også lagt inn store økninger på områder som også vil komme palestinske flyktninger i mange land til gode, enten det gjelder økningen på 500 mill. kr i kjernestøtte til Verdens matvareprogram, 300 mill. kr til FNs høykommissær for flyktninger eller 100 mill. ekstra til stabilisering av sårbare land, som har en stor betydning i denne sammenheng, som noen eksempler.

UNRWA er rett og slett ikke omtalt noe sted, og da forventer jeg også at det gjenspeiles i de innleggene som kommer.

Helt til slutt: EØS-midler. Representanten Enger Mehl forsøker på mange måter å latterliggjøre EØS-midlene, men realiteten er altså at vår støtte til sivilt samfunn i Europa blir lagt merke til, og det utgjør en forskjell, særlig for de frivillige organisasjonene som jobber med rettighetene til minoriteter, enten det er LHBTI-personer eller andre. Innenfor justisprogrammet er det f.eks. prosjekter som bistår kvinner som er utsatt for vold. Rombefolkningen er fortsatt utsatt, og her gir vår støtte bl.a. bedre helsetjenester og utdanning. Vi samarbeider også om kriminalomsorg, innovasjon, næring, klima, energi, sivilt samfunn og justis. Det er dette vi samarbeider med bl.a. Polen om, gjennom EØS-midlene, og det er viktig støtte.

Presidenten: Representanten Martin Kolberg har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Martin Kolberg (A) [12:55:28]: Nei, grensen går selvfølgelig ikke ved vasking i Forsvaret. Grensen går ved at omfanget kan bli for stort. Arbeiderpartiet har aldri vært, er ikke og kommer heller ikke til å være imot at Forsvaret skal ha samarbeid med det private næringslivet. Det er ikke mulig, det. Men det er omfanget av det vi nå ser, som vi knytter bekymring til.

Ett eksempel, som også representanten Hårek Elvenes burde bekymre seg mye for, er at store deler av utviklingen av Forsvarets IKT-tjenester nå er på privat hånd. Det uttrykker Forsvaret selv stor bekymring for. Jeg har hørt det sagt mange ganger, av folk som har mange flere stjerner på skuldrene enn det jeg noen gang kommer til å få. Derfor er det denne bekymringen som bør tas på alvor. Men nå skal forsvarsministeren ha ordet, og det er mulig han kan betrygge Stortinget på dette punktet.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [12:56:47]: Nå nærmer vi oss tiden der det er bare én stjerne som gjelder, og det er den vi ser over taket der a Jordmor-Matja bor.

Representanten Kolberg og jeg har en rekke ganger diskutert tjenesteleveransene i Forsvaret. Det er noen uttalelser som representanten Kolberg gjentar gang etter gang, som jeg må få lov til å motsi. Kolberg sier at det er dokumentert at det foregår en privatisert aktivitet, og at det er dokumentert at det er dårligere tjenester som leveres. Nei, det er ikke det. Det er ikke dokumentert at det er dårligere tjenester som leveres. Det som er dokumentert, er at vi sparer 100 mill. kr per år på å sette ut renhold, og det er dokumentert at de private sivile leverandørene gjør dette mer effektivt enn Forsvarsbygg klarte å gjøre det da de hadde ansvaret for det. Det er dokumentert.

Det er ikke dokumentert om renholdet er dårligere eller bedre enn det var da Forsvarsbygg hadde det, for man målte det ikke på den måten da Forsvarsbygg hadde det. Men nå kan vi måle kvaliteten på renholdet og påpeke de plassene der det ikke er som vi vil ha det.

Det er en viktig del av mobiliseringsforsvaret vårt at vi har gode strategiske avtaler, at vi bruker sivile leverandører i fredstid, og det er folkerettslige rammer for hvordan vi skal gjøre det i krise og krig. Derfor er jeg trygg på at vi nå har en god balanse i dette.

Så til representantene Lysbakken og Navarsete, som vil ha en tydeligere tilstedeværelse i pressområdene i Russland, og mener vi er på feil kurs der. Nei, vi har utviklet det nordiske forsvarsarbeidet, og vi har utviklet forsvarssamarbeidet med Sverige og Finland, særlig i nord, med sjumilssteg de siste årene. Det har vi gjort ved at vi har vært tydelige i vår rolle som NATO-medlem og respektert at det er to land som ikke omtaler seg som nøytrale land lenger, som man gjorde før, men som omtaler seg som alliansefrie land, men er en del av det vestlige forsvarssamarbeidet. Det har vi gjort i samlet forståelse av at den analysen vi gjør av sikkerhetssituasjonen, deler også de andre nordiske landene.

Avslutningsvis til diskusjonen rundt Sikkerhetsrådet: Jeg har veldig stor respekt for at vi i denne salen diskuterer noe så viktig som vårt medlemskap i Sikkerhetsrådet. For Forsvarets del er det ganske mange temaer det vil være viktig for oss å delta på her.

- Seksualisert vold mot kvinner i krise og krig er noe vi jobber veldig godt med og kan mye om.
- Internasjonal lovgivning – våre styrker er ute og tilfører internasjonal lov og rett til krigsområder når vi mentorere soldater ute – det blir et viktig felt.
- Støtte og kompetanse til oppbygging av kapasiteten til FNs fredsbevarende styrker blir en tredje del som det er viktig for Forsvaret å delta på.

Presidenten: Representanten Åsmund Aukrust har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Åsmund Aukrust (A) [12:59:59]: Jeg burde vel bli smigret når både utenriksministeren og utviklingsministeren brukte sine oppsummerende innlegg på å si at jeg tok helt feil i mine innlegg.

Til utenriksministeren: Verken fra utenriksministeren eller fra noen av Høyres representanter har det kommet svar på det som har vært spørsmålet i debatten, nemlig: Hva synes regjeringen om de signalene som har kommet etter budsjettforliket med Fremskrittspartiet, hvor det er blitt store kutt til palestinerne? Det er blitt slått stort opp i både palestinske og israelske medier. Hva slags signal mener utenriksministeren at det sender i den internasjonale konteksten vi er i? Dette føyer seg inn i mønsteret hvor den norske regjeringen – med Høyre i spissen, også i deres eget partiprogram – stadig gir mer politisk støtte til Israel og flere kutt til palestinerne.

Så mente Dag Inge Ulstein at det er helt feil at det er kuttet til fornybar energi. Vel, det er ikke noe Arbeiderpartiet har funnet på. Det er noe som kommer i svar fra ministeren selv til Stortinget. Det er sitert i innstillingen til Stortinget hvor disse svarene kommer fra. De kommer fra regjeringen selv, hvor de sier at målt i 2021-kroner er det en halvering i støtten til fornybar energi sammenlignet med hva det var under den rød-grønne regjeringen.

Emilie Enger Mehl (Sp) [13:01:14]: Selv om det er sånn at man ikke uten videre kan utvinne mineraler selv om man kjøper en rettighet til å gjøre det, fordi man må få tillatelser osv., er det jo noe i den rettigheten, for hvis ikke hadde den ikke vært salgbar. Og hvis jeg ikke har forstått lovverket helt feil, vil kjøp av en sånn rettighet innebære at man får rett til å søke om driftskonsesjon.

Si at Kina kjøper rettighetene, og at de kan søke om driftskonsesjon. Da blir jo spørsmålet: Kan staten avvise driftskonsesjon på grunnlag av at det er Kina som søker, eller at det er Russland som søker, og vil regjeringen i så fall gjøre det? Det er jo spørsmål man egentlig må ta stilling til før man tillater dem i det hele tatt å få tilgang til rettighetene. Hvis ikke kan man jo havne i en situasjon hvor man plutselig har gitt kinesiske eller russiske interesser mulighet til å drive kullutvinning på Svalbard og dermed kontroll over naturressurser på Svalbard, fordi man ikke har hjemmel i loven til å avvise det etter at rettighetene først er solgt.

Så er det bare en kort kommentar om EØS-midlene. Senterpartiet har ikke sagt at vi vil utvikle ordningen med EØS-midler, og mener også at det er riktig å bruke noe på det inntil videre. Men 6 mrd. kr er ganske mye penger. Vårt budskap har vært, noe vi også har fremmet et forslag om, at man nå skal inn i en ny periode med

EØS-midler, og regjeringen skal forhandle med EU om hvor stor den summen skal være. Da mener vi at den må ned, og vi mener at den egne støtteordningen som Norge må betale for i tillegg til fellesordningen med EFTA-landene, burde utvikles, for vi mener at de summene som sendes til bl.a. Polen og Ungarn – som jeg har brukt som eksempel her, det er mange flere land – er uforholdsmessig store. Bistandsministeren snakket i sitt innlegg om harde prioriteringer, spesielt i lys av covid-19-krisen, og da mener vi rett og slett at dette er et spørsmål om prioriteringer.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1–6.

Etter ynskje frå arbeids- og sosialkomiteen vil sakene nr. 7 og 8 verta behandla under eitt.

Sak nr. 7 [13:03:36]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Sak nr. 8 [13:03:54]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Arbeids- og sosialdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 171 S (2020–2021), jf. Prop. 41 S (2020–2021) og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 2540)

Presidenten: Etter ynskje frå arbeids- og sosialkomiteen vil den fordelte taletida i debatten verta avgrensa til 1 time og 40 minutt, og presidenten vil ordna debatten slik: Arbeidarpartiet 25 minutt, Høgre 25 minutt, Framstegspartiet 15 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt og Raudt 5 minutt.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til inntil fem replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane til partia og medlemmer av regjeringa.

Vidare vil dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, få ei taletid på inntil 3 minutt.

Rigmor Aasrud (A) [13:05:10]: Først vil jeg takke komiteen for et ryddig arbeid med innstillingen og ikke minst takke våre medarbeidere i komitesekretariatet,

som har bragt denne innstillingen fram slik vi ønsker, til tross for en hektisk avslutning med kortere frister enn det som var planlagt.

Arbeids- og sosialkomiteens budsjett er på over 511 mrd. kr og representerer det som er velferdsstatens grunnmur: muligheten for arbeid og sikkerhet for dem som ikke er i arbeid.

2020 vil bli husket som et krevende år. Tusenvis har vært permittert eller har mistet jobben sin. Bedrifter har måttet stenge ned, og foreldre har stilt opp som hjelpelærere fra stuebordet hjemme samtidig som vanlige arbeidsoppgaver måtte gjøres fra det samme stuebordet. Ikke minst har det vært krevende for alle dem som har stått i førstelinja: butikkmedarbeiderne, bussjåførene, barnehageansatte og ikke minst alle som jobber i helsevesenet.

Å motta et permitteringsvarsel eller en oppsigelse skaper utrygghet for hva framtiden bringer. Det er krevende for den enkelte, og det utfordrer oss som samfunn. Krisen har rammet skjevt. De med lavest inntekt har blitt rammet av permitteringer og oppsigelser på en særlig måte. De som allerede var utsatt på arbeidsmarkedet, får en enda vanskeligere situasjon.

I alle kriser må fellesskapet stille kraftig opp, men i en krise hvor den store ledigheten er en konsekvens av vår felles kamp mot smitte, er fellesskapets ansvar for å sikre rettferdigheten enda større.

Etter å sikre liv og helse er det viktigste vi gjør å hindre at mennesker faller varig ut av jobb, og at forskjellene øker som følge av krisen. Allerede før pandemien var Arbeiderpartiet urolig for utviklingen i arbeidslivet:

- Andelen av befolkningen som er i jobb, har falt over tid.
- Under dagens regjering har det blitt 50 000 flere uføretrygdete, og antall uføre under 30 år er fordoblet.
- Det blir stadig vanskeligere å finne jobb for personer med lite utdanning. Blant personer over 20 år som ikke har fullført videregående opplæring, var det i 2019 under seks av ti som var i arbeid.
- Fortsatt ser vi at kvinner deltar i arbeid i betydelig mindre grad enn menn, og at de i større grad må ta til takke med deltidsstillinger, selv om de aller helst vil ha en hel stilling. Det skaper konsekvenser for det livet man lever nå, men det vil også skape konsekvenser inn i pensjonistrekken.

Med de utfordringene vi står overfor, må det gjøres mer for å få ned ledigheten og for å sikre folk økonomisk trygghet. Samtidig som vi nå opplever skyhøye ledighetstall, ser vi at gjennomsnittet for antall deltagere i arbeidsrettede tiltak vil være lavere i 2020 enn det har vært på over ti år.

Arbeiderpartiet har derfor lagt fram et budsjettforslag som bruker mer penger på det som er viktigst. Vi prioriterer inntekt og arbeid for vanlige folk framfor skatteletter for bedriftseierne.

Vi i Arbeiderpartiet mener fellesskapet må stille kraftigere opp for å hjelpe ledige og permitterte tilbake til jobb. Vi foreslår derfor å bevilge midler til å opprette 4 000 flere tiltaksplasser og 300 flere varig tilrettelagte arbeidsplasser. Vi vil bruke 130 mill. kr for å styrke Navs oppfølging av ledige og permitterte, og ytterligere 50 mill. kr for å styrke Navs oppfølging av unge brukere. For å gi bedrifter bedre muligheter til å velge opplæring framfor permittering vil vi sette av midler til bedriftsintern opplæring, en pilot for opplæring innenfor industri 4.0 og ikke minst et partsstyrt fond for kompetanseutvikling.

Selv med kraftigere tiltak for å redusere arbeidsledigheten vil mange forbli ledige så lenge pandemien pågår. Tiden er ikke inne for å ta bort det ekstra sikkerhetsnettet som kom på plass i mars 2020. Ordningene må vare så lenge krisen varer. De månedlige endringene skaper utrygghet for folk, og det hindrer gode løsninger. En jojo-politikk passer ikke i en krise.

Før sommeren 2021 er håpet at mange av de tusener av arbeidstakere som har blitt permittert og arbeidsledige, er tilbake igjen i jobb, men det er en pris å betale for dem som kommer tilbake igjen i arbeid før ferien. Innkomsten i feriemåneden blir nesten borte, fordi dagpengene ikke gir ferietillegg, og ferieloven stiller som kjent krav om at en skal ta ferie. Mange bedrifter stenger helt ned i feriemåneden, barnehagen stenger, SFO stenger. Mange vil ikke kunne jobbe i feriemåneden, sånn som vi hører Høyre anbefaler folk å gjøre.

Det er ikke bare grunnleggende urettferdig, det er også uklokt at en hardt presset reiselivsnæring skal miste tusenvis av kunder når de trenger det som mest. Arbeiderpartiet foreslår å gjeninnføre ferietillegget på dagpenger og setter av nesten 3 mrd. kr til dette i vårt budsjettforslag. Det er 3 mrd. kr til dem som har blitt hardt rammet av krisen.

Det holder ikke å snakke om dugnad i møte med en krise. Vi må også prioritere det når vi vedtar budsjettet.

Mange ansatte i Nav har hatt et tøft år. Det kom en mengde søknader som skulle håndteres på kort tid. Det er grunn til å si takk til alle de ansatte som har stått på for å komme seg gjennom pandemiens utfordringer.

Men det er også grunn til å spørre seg hva som var gjort for å forberede seg på pandemien. Det var ikke ukjent at en pandemi kunne komme. Et samfunn fullt av smittsom sykdom må få konsekvenser. Hva var planene for inntektssikring for frilansere, for selvstendig næringsdrivende, for lærlinger, for studenter, for bedrifter som måtte stenge, og for foreldre som måtte være

hjemme med unger som skulle ha hjemmeundervisning? Det er grunn til å spørre hvorfor det ikke var bedre sammenheng i tiltakene som ble satt i gang, og de ordningene som var nødvendige.

Vi startet året med en skandale. Feiltolkingen av regelverket for dem som tok med seg sykepenger, arbeidsavklaring m.m. ut av landet, fikk store økonomiske konsekvenser for mange enkeltpersoner. Trygderettens kjennelser ble oversett selv om departementet ble varslet. Folk fikk fengselsstraff og inndratt penger de skulle hatt. Saken er ikke avsluttet, men den har på mange måter kommet i skyggen av koronaen. De som har blitt rammet av urett, må ikke føle at de har kommet i skyggen. Til det er saken for alvorlig.

Vi startet året med en skandale, og vi avslutter det midt i en krise. Senest i dag hørte vi at ledigheten stiger igjen. Ungdom, innvandrere og de med lite utdanning rammes hardest. Selv ikke en vaksine kan redde alle arbeidsplasser eller bøte på et år der inntektene for mange har falt dramatisk.

Det er vår jobb å sørge for at vi gjør det vi kan for at konsekvensene blir så små som mulig. En krise rammer skjevt, og med nesten 200 000 helt eller delvis uten arbeid ved inngangen til 2021, vil Arbeiderpartiets hovedprioritering – som alltid – være å sette arbeidsfolk først.

Jeg vil med det ta opp de forslagene som Arbeiderpartiet enten er en del av eller står alene om.

Presidenten: Representanten Rigmor Aasrud har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:14:14]: Høyre har kontinuerlig blitt beskyldt for «usosiale kutt» når vi har målrettet og endret innretningen på ulike ytelser og støtteordninger, og da kan det jo være greit å vite om Arbeiderpartiet har tenkt å reversere alle de endringene, som f.eks. endringen i AAP-ordningen som de har stemt mot, og tilbakestille denne til slik den var da den ble omtalt som «et rullebånd ut av arbeidslivet». Vil de fjerne taket på brillestøtten? Vil de gjeninnføre den urettferdige diagnoselisten som forfordelte tjenester til enkelte pasientgrupper framfor andre? Vil de heve ytelsen til unge på AAP, så de får mer i inntekt enn jevnaldrende? Vil de utvide og uthule dagpengene, slik at de blir mindre målrettede enn etter endringene i 2017? Vil de øke støtten for cøliaki, gjeninnføre støtte for non-cøliaki?

Det burde være ganske enkelt for Arbeiderpartiet, som kontinuerlig har kalt samtlige av disse for usosiale kutt, å svare ja på at de vil reversere alle disse endringene.

Rigmor Aasrud (A) [13:15:16]: Ja, Arbeiderpartiet har anklaget regjeringen for en rekke usosiale kutt, det er helt riktig. Representanten Nordby Lunde lister jo opp alle sammen her, og jeg kan love at vi kommer til å jobbe hardt for å få på plass igjen mer sosialt rettferdige ordninger. Vi vil ikke at AAP skal kuttes etter tre år, sånn som regjeringen foreslår, sånn at det blir et rullebånd ut i uføretrygd eller privat forsørgelse. Vi vil at foreldre som har unger som krever spesielle brilleteilpasninger, skal få en bedre ordning enn det som er nå.

Men det er helt klart at etter åtte år med Høyre i regjering vil det ta tid før vi klarer å ordne opp i all ugreia som er skapt. Og jeg skal love deg at med Arbeiderpartiet i regjering vil vi jobbe hardt for å få plass igjen de aller fleste ordningene som regjeringen har kuttet i, fordi det er usosialt, og det rammer folk på en måte som vi mener er uforsvarlig.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:16:05]: Da har jeg fått bekreftet at Arbeiderpartiet ønsker å reversere ordninger tilbake til da de fungerte dårlig, og fungerte som et rullebånd ut av arbeidslivet og inn i utenforskap.

I forrige uke stemte Arbeiderpartiet mot endringer i etterlatteytelser, der vi endret en varig etterlatteytelse for dem på min alder, altså folk født etter 1971, til å bli en omstillingsstønad, slik at relativt unge kvinner kan få hjelp til å komme tilbake i arbeidslivet og få egen pensjonsopptjening, i stedet for å leve på en passiv ytelse som fører dem rett ut i minstepensjon. Hvorfor er Arbeiderpartiet imot at folk skal bli selvhjulpne gjennom omstillingsstøtte, og vil Arbeiderpartiet også garantere å reversere denne stønaden?

Rigmor Aasrud (A) [13:16:44]: Det er helt riktig at vi stemte imot det i forrige uke. Vi mener at de tiltakene som regjeringen har lagt fram når det gjelder å hjelpe folk tilbake i arbeid, ikke er tilstrekkelige. Vi ser at det er mange flere som har kommet over på uføretrygd nå, og det er ikke bra. Det er mange flere som ikke får tiltak gjennom Nav-systemet. Det er færre tiltaksplasser nå enn det var for ti år siden i Nav-systemet. Det er knapt flere som har tiltak fra Nav når det gjelder oppfølging gjennom tiltaksplasser osv., selv i et år der krisen er kjempestor. Så for Arbeiderpartiet er det viktig å få folk tilbake i arbeid, få flere inn i kompetansegivende utdanninger, få folk til ikke å droppe ut fra videregående skole i så stor grad, og ikke minst å hjelpe dem som trenger å komme tilbake i arbeid – enten de er 18 år eller 40 år – og da må det legges mer vekt på det enn det denne regjeringen har gjort.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:17:53]: Jeg merker meg at Arbeiderpartiet også ønsker å reversere endringene i etterlatteytelser, slik at unge kvinner blir

stående på en varig ytelse i stedet for å omstille seg til å komme tilbake til arbeidslivet.

For Høyre er den viktigste prioriteringen vi har i dette budsjettet, å skape mer og inkludere flere i arbeidslivet. Den største posten innenfor arbeid og inkludering som jeg kunne finne i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, er å gjeninnføre et feriepengetillegg som vi fjernet i 2015, fordi det var lite målrettet og ikke treffer dem det var ment å hjelpe. For oss er det viktigste å hjelpe folk tilbake i arbeidslivet. Og slik den ordningen fungerte, ville det jo være slik neste år at de som eventuelt er langtidsledige eller permitterte, kommer til å miste dagpengene sine når de tar ut ferie, for da må de melde det inn til Nav og blir trukket når de tar ferie, og så får de et tillegg i januar 2022. Synes representanten Aasrud at det er sosialt og bærekraftig?

Rigmor Aasrud (A) [13:18:54]: Ja, det synes representanten Aasrud. Men representanten Nordby Lunde har jo ingen ambisjoner om at de 200 000 som er utenfor arbeid nå, skal komme tilbake i arbeid i løpet av 2021. Hvis en kommer tilbake i arbeid i mai 2021, nytter det ikke å si at en skal ha dagpenger i feriemåned, men ferieloven sier at en må ta ut ferie. Det er her Høyre ikke har sammenheng i sin argumentasjon knyttet til feriepenge. Det er jo bare de som går på dagpenger når juli kommer, som dere vil løse dette for. Det er en liten brøkdel av alle de som har vært utenfor arbeidslivet i hele 2020, og som har mottatt dagpenger. De får ingenting av de dagpengene når feriemåned kommer. Det er der Høyre tar helt feil når det gjelder sin holdning til feriepenge.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:19:50]: Arbeidsledigheten er skremmende, og de med svakest tilknytning til arbeidslivet har det aller verst. Arbeidsavklaringsordningen fungerer dårlig, og det er mange grunner til det. Faktum er at de som er avklart med arbeidsevne over 50 pst., har det veldig vanskelig. De får ikke jobb, og de greier ikke å konkurrere i arbeidsmarkedet.

Senterpartiet mener at lønnstilskudd til bedrifter som ansetter folk med delvis arbeidsevne, er blant de tiltakene som fungerer best, tross alt, og vi foreslår derfor 10 000 nye plasser. Hvorfor støtter ikke Arbeiderpartiet et sånt tiltak som vil øke bedriftenes etterspørsel etter disse arbeidsfolka? Vi må jo øke etterspørselen for å få gjennomstrømning og få ordnede forhold i forbindelse med arbeidsavklaringspengeordningen.

Rigmor Aasrud (A) [13:20:36]: Arbeiderpartiet har lagt inn flere midler til tiltak i Navs regi, og de kan brukes på forskjellige måter. Lønnstilskudd kan være en ting. Arbeidsforberedende trening kan være en annen ting. Vi er ikke bundet opp til hva man skal bruke pen-

gene på. Det er viktig å bruke pengene der de treffer best. For noen vil lønnstilskudd være et godt tiltak, og for andre vil det være andre tiltak som passer. Vi mener at her må Nav ha myndighet til selv å forme ut de tiltakene de mener er best og passer den målgruppa som til enhver tid er inne i ordningen, på en måte som gjør at de har størst mulighet til å komme seg tilbake i ordinært arbeid. Noen vil komme til å trenge tilskudd for å være i arbeid over lengre tid. Det har ikke vi satt oss imot, og vi har lagt inn mer penger i våre budsjetter til å styrke tiltaksbudsjettet til Nav. Det er helt nødvendig.

Solfrid Lerbrekk (SV) [13:21:36]: Arbeiderpartiet brukar mykje tekst i budsjettinnstillinga på å skriva om ufrivillig deltid. Me er nok einige om at faste og heile stillingar skal vera hovudregelen i arbeidslivet, men det ser ut til at Arbeiderpartiet heng igjen i ein ordbruk som var mykje brukt for ti år tilbake og lenger enn det, og som fagforeiningane no har gått vekk frå, med god grunn.

Dersom ein helsefagarbeidar som er tilsett på ein sjukeheim og jobbar i 60 pst. stilling, får tilbod om auka stilling, men takkar nei rett og slett fordi det er for tungt å jobba i høgare stillingsprosent der ho jobbar, meiner Arbeiderpartiet då at dette er ufrivillig eller frivillig deltid?

Rigmor Aasrud (A) [13:22:26]: Jeg er enig med representanten Lerbrekk i at det er viktig at vi har fokus på dem som ønsker å jobbe mer, men for veldig mange som jobber bl.a. i helsevesenet, dreier det seg om at hverdagen er ganske tung. Derfor må kommuner og sykehus få mer penger, slik at de kan øke bemanningen både i hjemmetjenesten og på sykehjem i kommunene. Jeg tror vi må ha respekt for at noen synes at det er tungt, og at de ikke orker. Hvis bemanningen er veldig lav, kan det være krevende for folk å stå i det. Derfor mener jeg vi må begynne i den andre enden og ikke diskutere om det er ufrivillig eller frivillig deltid som er det viktigste, men vi må sørge for at de som vil jobbe, har muligheten til det, og at det ikke er så krevende at man ikke klarer det av den grunn.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:23:30]: I går var det nok mange som trodde de fikk bekreftet sine fordommer mot regjeringen da NRK meldte at Norge stupte på FNs liste over verdens beste land å bo i. Fra å ha toppet listen i åreis falt Norge til sekstendeplass på den såkalte indeksen over menneskelig utvikling, som i denne sammenhengen handler om å utvide menneskers valgmuligheter. Indeksen bruker parametere som helse,

levestandard, utdanningsnivå og bruttonasjonalprodukt delt på antall innbyggere.

De siste syv årene har opposisjonen benyttet enhver anledning til å hevde at regjeringen bygger ned velferdsstaten stein for stein. I januar skrev Arbeiderpartiets leder Jonas Gahr Støre at samfunnet er i ferd med å gå opp i limingen. Partifellen Gharakhani fulgte senere opp med en kronikk om at det norske samholdet var i ferd med å rakne. Rakne! Det er som om Arbeiderpartiet forsøker å mane det fram – løsarbeidersamfunnet, For skjells-Norge, Deltids-Norge, et arbeidsliv som må ryddes opp i gjennom flere forbud, reguleringer og innstramminger.

I debatten om etterlatteytelser i forrige uke ble det hevdet at ingen av oss kan sette oss inn i situasjonen til dem som har det vanskelig, og at de som får stygge smeller i livet, ikke er representert i maktens korridorer. Det gjorde relativt lite inntrykk på salen da statsråden fortalte at han som 15-åring mistet sin far, og at hans mor da valgte å omstille seg tilbake til et arbeidsliv hun selv hadde vært ute av i 20 år. Hun kunne blitt på en passiviserende etterlatteytelse, som ville ført til et liv som minstepensjonist. Ytelsen blir nå endret, mot Arbeiderpartiets, Senterpartiets og SVs stemmer, til en omstillingsstønad som gjør det enklere for flere å gjøre som statsrådens mor og bli selvforsørget og selvhjulpen med egen opptjent pensjon.

I debatten reagerte representanten Arild Grande på ordbruken fra høyresiden og kalte argumentet for å bli selvhjulpen for et fikenblad for usosial politikk. Takk til referentene for at de dokumenterer hva som faktisk blir sagt her inne, for mine venner tror meg ikke når jeg refererer til debattene i salen.

Endringer i en passiv etterlatteytelse som fører hovedsakelig kvinner inn i minstepensjon, til en omstillingsstønad, blir som vanlig framstilt som et usosialt kutt. Det er til tross for at vi vet at den største forskjellen i Norge mellom dem som har, og dem som ikke har, er å ha en jobb. Selvhjulpenhet er ikke et fikenblad for Høyres politikk. Det er selve kjernen i vår politikk, som handler om at fellesskapet er til for å løfte enkeltindividet, ikke omvendt.

I samme debatt mente representanten Lundteigen at undertegnede er en god representant for de ressurssterke – underforstått: kun representerer de ressurssterke. Selvsagt er alle i denne sal ressurssterke. Uavhengig av hva livet har gitt oss, har vi tross alt kommet hit. Kanskje er det fordi min mor slo da jeg var liten, at jeg endte her. Og hun slo ikke fordi hun var slem – hun var sikkert bekymret, frustrert og taklet ikke å være alene med da to barn. Hun sluttet å jobbe før tredjemann ble født, men jeg skriver ikke bøker om at mamma er trygda av den grunn.

Men jeg brukte nylig min arbeidsledige 45 år gamle søster som eksempel på en sårbar gruppe som har problemer med å komme inn på boligmarkedet i Oslo på grunn av et overregulert boligmarked der byrådet ikke bygger nok for å møte etterspørselen. Mannen hun leide hos, overnattet i kjellerboden når han var i Oslo, og låste seg inn i leiligheten hennes for å dusje når hun ikke var til stede.

Da mormor ble skilt ved dom, hadde hun som enslig forsørger i Oslo ingen andre muligheter enn å sende sin lille datter fra seg. Min mor vokste derfor opp på gården hos sine besteforeldre i Troms, mens mormor jobbet som stuepike og servitør for å tjene nok til å få datteren tilbake. Det har min mor aldri tilgitt sin mor, men mormor jobbet i lavlønnsyrker hele livet for å tjene til livets opphold. Den siste pensjonsutbetalingen før hun døde i sommer, var på noen tusenlapper mer enn det kvinner som i dag er minstepensjonister, får etter å ha blitt forsørget av sin ektefelle sammen med sine barn. Rettferdig pensjon handler for meg om mer enn bare utbetalingene. Men selv med underregulert pensjon levde mormor såpass nøysomt at hun rakk å pådra seg formuesskatt.

Siden vi på høyresiden lever helt frakoblet virkeligheten, ønsker vi jo kun å kutte i formuesskatten for å gjøre de rike rikere. Tanken om at vi er opptatt av ressursbruk i offentlig sektor gjennom bl.a. ABE-reformen og å holde skattetrykket nede av respekt for andres hardt opptjente penger, er jo helt utenkelig.

Tilbake til FNs indeks over menneskelig utvikling: Det viste seg at målt med de samme parameterene som tidligere rangerer Norge etter syv år med en Høyre-ledet regjering fortsatt på topp. Men justert for miljøavtrykk faller vi. Det i seg selv burde være et argument for å omstille offentlig sektor for å gjøre oss mindre avhengige av oljepenger.

Når Høyre snakker om bærekraftig velferd, handler det om mer enn økonomi. Det handler nettopp om å utvide enkeltmenneskers valgmuligheter, slik FNs indeks viser at vi faktisk gjør – fordi vi satser på kunnskap i skolen, pasientenes helsevesen, et arbeidsliv som skaper mer og inkluderer flere, og en robust velferdsstat med ytelse og ordninger som kan støtte oss gjennom selv globale, dødelige pandemier. Velferdsstaten er viktigst for dem som er sårbare fra før, enten de er i første-linjen, eller de faller utenfor.

Etter syv år med Høyre i regjering gikk vi inn i dette året med en historisk lav ledighet der bedrifter over hele landet fortalte at mangel på kompetent arbeidskraft var den største barrieren mot vekst. Dette ble som kjent snudd over natten den 12. mars, og etter det har vårt velferdssystem blitt stresstestet på alle mulige måter, og vi vet ennå ikke om vi har bestått.

Etter de fleste målestokker har Norge håndtert krisen bedre enn dem vi kan sammenligne oss med, men pandemien har likevel langt på vei hatt den samme effekten på norsk økonomi som venstresidens politikk ville hatt. De vil bygge ned norsk olje og gass, forby deler av cruisenæringen, skattlegge flyreiser for å begrense flytrafikk og begrense bruken av privat sektor for å løse oppdrag på vegne av det offentlige. Et Norge i krisetilstand er jo omtrent det nærmeste vi kommer SVs program uten å ha SV i regjering.

Legger vi da på radikal økning av skatter og avgifter til bedriftene og investorene som skal skape arbeidsplassene og verdiene som bygger samfunnet vårt, vil det føre til mer ledighet, færre skatteinntekter og dermed mindre å bruke på å styrke velferdsstaten. Jeg synes de som er permittert og ledige, de som ser livsverket forvitre og inntektene forsvinne, fortjener bedre.

De fleste ønsker seg tilbake til normalen, der staten trekker seg tilbake og krisepakken opphører. Derfor er årets budsjett innrettet for en ny normal, men med vekt på arbeidsmarkedstiltak for å få folk tilbake i arbeid. Vi øker innsatsen for at flere ledige raskere kan komme ut i jobb, slik at ledigheten ikke biter seg fast på et høyt nivå. Eksempler på tiltak er opplæring, arbeidstrening og lønnstilskudd. Økningen styrker også inkluderingsdugnaden og en forsterket ungdomsinnsats, bl.a. gjennom støtte til individuell jobbstøtte, så flere med psykiske lidelser og rusproblemer får innpass i arbeidslivet. Vi sørger for flere opplæringskoordinatorer i Nav, som bidrar til at flere får nødvendig kompetanse, og styrker også oppfølgingen av unge mottakere av AAP.

Et velorganisert arbeidsliv med hele faste stillinger og anstendige lønns- og arbeidsforhold er et gode for den enkelte, for næringslivet og for samfunnet for øvrig. En ny studie fra Institutt for samfunnsforskning viser at det ikke har blitt flere midlertidige ansettelser under denne regjeringen, og også at midlertidige ansettelser nå i større grad fungerer som et springbrett til fast jobb enn tidligere. Andelen i deltidsstillinger har gått ned under denne regjeringen, uten at vi skal si oss fornøyde av den grunn.

Innsatsen mot arbeidskriminalitet er trappet kraftig opp gjennom opprettelsen av syv sentre mot arbeidslivskriminalitet, strengere straffer og høyere bøter for dem som bryter lover og regler. Nå skjerpes også innsatsen mot lønnstyveri, og både Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet får mer ressurser, noe som ble styrket ytterligere i budsjettforliket med Fremskrittspartiet.

Vi vet nå at doblingen av unge uføre de siste årene skyldes at flere med alvorlige misdannelser og diagnoser nå faktisk lever opp til å bli 18 år og da skal ha en livsvarig inntektssikring som ufør. For at velferdsstaten skal

kunne være mye for dem som nettopp trenger den mest, må den være litt mindre for oss som er ressurssterke. Derfor skal vi hele tiden fortsette med å gjøre nødvendige tilpasninger og endringer, slik at vi utvider menneskers valgmuligheter, bidrar til at de som kan bli selvhjulpne, faktisk hjelpes til det, stiller krav, men også stiller opp og samtidig anerkjenner at velferd er så mye mer enn summen av postene på statsbudsjettet.

Vi lever alle i håpet om at alt vil bli bra. Men mye vil bli annerledes for mange. Derfor må vi endre for å bevare velferdsstatens bæreevne, slik at den kan støtte oss og løfte oss når krisen inntreffer. Nå må vi sørge for å skape mer og inkludere flere for å ta Norge ut av krisen og samtidig sørge for en bærekraftig velferdsstat som støtter dem som trenger det.

Høyre vil derfor stemme mot reverseringer av nødvendige endringer som sikrer det siste, og for de forslagene vi er en del av.

La meg få takke for samarbeidet i komiteen og ikke minst takke sekretariatet for tilrettelegging, sånn at vi får gjort jobben vår på en bedre og ryddigere måte.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Arild Grande (A) [13:33:06]: Heidi Nordby Lunde brukte flere minutt i sitt innlegg på å beskrive hvor forulempet Høyre har følt seg når de har møtt argumenter fra andre parti og politisk debatt om konsekvensene av deres politikk. Men ikke ett sekund brukte Nordby Lunde på bekymringer som mange tusen permitterte nå har for egen økonomi. Det får stå for Høyres egen regning at de prioriterer slik, men jeg har lyst til å utfordre Heidi Nordby Lunde på det hun skrev på Facebook da Arbeiderpartiets forslag om å sørge for å gjeninnføre feriepenger på dagpenger ble lansert. Hun kalte det for «galskap» og «helt ko-ko».

Vi har møtt mange tillitsvalgte som representerer de permitterte, som er fortvilte, som har tårer i øynene, og som gruer for sommeren og for egen privatøkonomi. Ikke minst trenger turist- og reiselivsnæringen i Norge sårt at nordmenn har råd til å dra på ferie.

Erkjenner Heidi Nordby Lunde at det var ufølsom språkbruk, og vil hun i så fall beklage ordbruken?

Heidi Nordby Lunde (H) [13:34:14]: Jeg merker meg at Grande fortsetter å devaluere de verdiene og den politikken som ligger til grunn for at vi fra Høyres side ønsker å løfte folk opp og inn i arbeidslivet. Jeg husker da jeg fikk en utbetaling fra Nav i 2014, den 27. januar, og lurte på hvorfor i all verden jeg fikk det. Det viste seg å være dette feriepengetillegget som permitterte får, for jeg hadde selv vært permittert i seks måneder.

Så ja, jeg har kjent på den usikkerheten som det er å være permittert, men jeg synes det er helt feil prioritering å bruke de pengene som burde løfte folk inn i arbeidslivet, til et feriepengetillegg. Når det er den største posten på Arbeiderpartiets alternative budsjett, å bruke penger på feriepenger til folk som nå er ledige, istedenfor å løfte dem inn i arbeidslivet, mener jeg at Arbeiderpartiets politikk er helt ko-ko, og jeg står inne for den ordbruken.

Så merker jeg meg at Arbeiderpartiet fortsatt kommer til å gjøre det dyrere å skape de arbeidsplassene disse menneskene skal inkluderes i og tilbake til, og jeg støtter ikke den politikken.

Arild Grande (A) [13:35:18]: Jeg merker meg at Heidi Nordby Lunde ikke vil beklage sin ordbruk. Jeg merker meg også at måten Høyre lager sin politikk på, er å si at deres egne personlige erfaringer tilsier at heller ingen andre trenger den typen støtteordninger. Det synes jeg er en selektiv politikk, kun for de bedrestilte, som føyer seg inn i en god Høyre-tradisjon som de har gjennomført som en blå tråd i sin politikk i alle år.

Men hverdagen er ikke så enkel og så rosenrød for vanlige arbeidsfolk, de som nå er permittert, som ble permittert i den første bølgen i vår, som igjen opplevde å bli permittert da den andre bølgen kom, og som nå frykter for sin økonomi og allerede strever med å få endene til å møtes – og ikke minst for reiselivsnæringen, som sårt trenger at nordmenn har råd til å dra på ferie.

Hva er Heidi Nordby Lundes beskjed til disse folke- ne, når de nå er usikre på hvilken sommer de og deres familie går i møte når Høyre nekter å gjeninnføre feriepenger på dagpenger?

Heidi Nordby Lunde (H) [13:36:21]: Vi bruker våre egne personlige erfaringer til bl.a. å utvikle ny politikk, for vi så at den politikken som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet førte i regjering, ikke fungerte. Da hadde vi høyere skatter, men allikevel ble flere barn fattige, og det var lengre sykehuskøer og færre som fikk behandling innen rus og psykiatri.

Vi har senket skattene, sørget for kortere helsekøer og jobber nå kontinuerlig med å endre og målrette den velferdsstaten som vi har, og som alle slutter opp om, nettopp for å løfte folk ut av utenforskap og inn i arbeidslivet.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:37:12]: Høyre var som kjent imot å gi alderspensjonistene en bedre inntektsutvikling enn de har fått de siste årene. Da flertallet, med Høyre, vedtok pensjonsreformen, forutsatte man at reguleringsmodellen ville gi pensjonistene en inntektsutvikling som skulle gi positiv kjøpekraftsutvikling. Det har ikke skjedd.

Hvorfor mener Høyre at pensjonistene skal tape kjøpekraft hvert år?

Heidi Nordby Lunde (H) [13:37:39]: Høyre er, i likhet med Fremskrittspartiet, selvfølgelig for gode, bærekraftige pensjoner for både dagens og framtidens pensjonister. Pensjonistenes kjøpekraftsutvikling har blitt positivt påvirket av en rekke tiltak som vi har gjennomført sammen med Fremskrittspartiet i regjering, men også nå sist i dette budsjettforliket. Vi har bl.a. økt grunnpensjonen for gifte og samboende, økt minstepensjonen til enslige minstepensjonister med 4 000 kr i tre omganger, og hvis jeg ikke husker feil, var det i budsjettforliket nå med 5 000 kr, til dem som har minst fra før, økt minstepensjonen til gifte og samboende alderspensjonister, og det er skatteletter som har kommet pensjonistene til gode. For meg blir det helheten som teller. Selv om pensjonistene nå har hatt negativ inntektsutvikling i noen år på grunn av dårlig lønnsutvikling og underregulering, snudde dette faktisk i fjor, og de ville kommet bedre ut både i fjor og i år med dagens regulering.

Vi er glade for og ønsker et pensjonssystem som gir trygghet og forutsigbarhet og står seg over tid, sammen med Fremskrittspartiet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:38:55]: I den tida vi står inne i nå, er det ett ord som for oss i Senterpartiet er aller viktigst, og det er trygghet. Det er trygghet for helse, det er trygghet for arbeidsinntekt, det er trygghet for sosiale ytelser hvis en har mistet jobben sin. Det er det som er vår store oppgave, og det er det som er vårt store ansvar.

Statsråd Sanner sa i finansdebatten 3. desember i år at en måtte hindre at ledigheten biter seg fast på et for høyt nivå. Heidi Nordby Lunde sa det samme i dag – biter seg fast på et for høyt nivå.

Er ikke Høyre lenger enig i det som har vært parolen i Norge om full sysselsetting?

Heidi Nordby Lunde (H) [13:39:43]: Jo, Høyre er nettopp enig i at målet må være full sysselsetting, og det å skape mer og inkludere flere er også hele hovedmålsettingen med vårt alternative statsbudsjett. Men vi sier også at dersom velferdsstaten skal være mye for dem som trenger det mest, må den være litt mindre for oss andre, og derfor er vi for å endre og målrette velferdsytelser slik at de treffer dem som trenger det mest. Men vi er også for å bruke det økonomiske handlingsrommet vi har, til å legge til rette for flere arbeidsplasser, slik at vi får arbeidsplasser til dem som skal inkluderes inn i og tilbake til arbeidslivet.

Jeg er overrasket over at Senterpartiet støtter en allianse som kommer til å gjøre det dyrere å skape de

arbeidsplassene folk skal inkluderes tilbake i, når vi kommer på andre siden av denne krisen.

Lars Haltbrekken (SV) [13:40:42]: Det siste året har vi hatt alvorlige branner på Equinors anlegg på Tjeldbergodden og på Melkøya. Petroleumstilsynet har i etterkant av brannene satt i gang gransking av disse ulykkene, og tilsynet har kommet med ganske skarp kritikk av Equinors sikkerhetsarbeid. Det er alvorlig. Det dreier seg om sikkerheten til dem som jobber på norsk sokkel. Vi trenger et sterkere petroleumstilsyn. Derfor var det gledelig at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett økte bevilgningene til Petroleumstilsynet med over 14 mill. kr. Men denne økningen klarte Fremskrittspartiet mer enn å halvere i budsjettforhandlingene. Sikkerhet for dem som jobber i oljeindustrien, er tydeligvis ikke viktig for Fremskrittspartiet.

Mitt spørsmål er: Hva vil dette store kuttet til Petroleumstilsynet bety for den innsatsen vi trenger fra dette tilsynet framover, for å ivareta sikkerheten på norsk sokkel, og hva kommer til å bli prioritert ned?

Heidi Nordby Lunde (H) [13:41:45]: Takk for spørsmålet. Jeg er veldig glad for at representanten løfter opp tryggheten og sikkerheten til våre ansatte på sokkelen. Det var også en av grunnene til at denne regjeringen ønsket å styrke både Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet med mer enn det som til slutt ble resultatet. Men det er allikevel en styrking, slik at vi kan prioritere innsatsen på bl.a. norsk sokkel og få korrigert de feilene som man har sett ikke har blitt påtalt, så langt. Så jeg tenker at dette ikke betyr at man trenger å prioritere noe ned. Vi ser jo at både Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet over tid faktisk klarer å utføre mer målrettet avdekking av arbeidslivskriminalitet med færre ressurser. Det er også hele poenget med at vi har lagt om til en stortilt digitalisering, for nettopp å effektivisere bruken av offentlige ressurser og få gjort den jobben som skal gjøres, med bruk av færre ressurser.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:43:05]: Takk til både komiteen og komitésekretæren for et godt arbeid. Heldigvis gjelder ikke arbeidsmiljøloven for oss, for komiteens medlemmer har jobbet både kvelder og netter og overtid for å sy sammen neste års statsbudsjett.

2020 har vært et krevende år, både for innbyggere, kommuner og næringsliv og for arbeidstakere og arbeidsgivere. Derfor har det i budsjettforhandlingene på Stortinget vært viktig for Fremskrittspartiet å føre en politikk som ivaretar liv, helse, arbeidsplasser og næringsliv.

Jeg tror at en krisesituasjon også kan bringe fram det beste i folk. Misforstå meg ikke: Pandemien er og har vært alvorlig. Den har krevd liv, mennesker har mistet jobben, mye av næringslivet er på grensen av hva man kan tåle. Og til dere vil jeg si at vi ser dere, og sammen skal vi komme gjennom krisen. Men i det ser jeg også at i hele landet – fra Hammerfest i nord til Lindesnes i sør – stiller folk opp i koronadugnaden. Det kan bringe fram samhold også i de politiske prosessene. Vi så det i vår, da Stortinget i rekordfart la fram omforente tiltakspakker uten kjekling og uten at man slo hverandre i hodet med de vanlige partipolitiske slagordene. Man stilte opp og gjorde det som trengtes å bli gjort. Man brukte ikke superlativer som skattelette til de rikeste, fagforeningsknusing, bryr seg ikke om de svakeste osv. Jeg regner ikke med at vi klarer å gjenta det i denne debatten, hvor jeg mistenker at flere vil være interessert i å snakke ned andres politikk framfor å vise fram sin egen. Vi får se.

Statsbudsjettet for 2021 er et statsbudsjett som på en god måte balanserer hensynet til et framtidsrettet budsjett med den akutte krisen vi står i. Samtidig er det flere ting som er viktige for Fremskrittspartiet, som er med. Fremskrittspartiet har alltid vært opptatt av eldreomsorg og landets pensjonister. Vi har en generasjon som har jobbet og stått på for fellesskapet et helt yrkesliv. Noen av dem har kanskje opplevd annen verdenskrig. Noen har stått på lenge og betalt inn til fellesskapet.

Derfor er jeg glad for at Fremskrittspartiet har fått gjennomslag for 2 mrd. kr ekstra til pensjonistene. I alt for mange år har pensjonistene fått redusert sin kjøpekraft, men takket være Fremskrittspartiets budsjettavtale med regjeringen sikrer vi nå pensjonistene en langt bedre inntektsvekst. I tillegg vil enslige minstepensjonister få økt sin pensjon med 5 000 kr, som er et historisk høyt beløp. Dette kommer i tillegg til de særskilte økningene som Fremskrittspartiet har fått gjennom. Det dreier seg om 17 000 kr i året bare siden 2016. Dette kommer i tillegg til skattelette som landets pensjonister har fått, som er på nesten 5 000 kr i året. Fremskrittspartiet har i tillegg allerede redusert avkortingen av pensjonen for gifte og samboende pensjonister med 8 000 kr.

Det finnes intet annet parti som har gjort så mye for landets pensjonister som Fremskrittspartiet. Vi viser ikke bare i festtaler, men også i praksis at vi setter pris på dem som bygde landet.

For å ha et velferdssamfunn trenger vi et bærekraftig næringsliv, og folk trenger å ha en jobb å gå til. Derfor har Fremskrittspartiet redusert skatter og avgifter for bedrifter og næringsliv. Vi ønsker ikke en særnorsk skatt på norske bedrifter, den såkalte formuesskatten. Jeg kjenner til mange hjørnesteinsbedrifter i Distrikts-

Norge som nå kjemper for å holde hodet over vann. De bidrar med tusenvis av private arbeidsplasser i distriktene, ber aldri om noe tilbake fra staten, men må kanskje nå ta opp lån, redusere aktiviteten eller la ansatte gå for å betale formuesskatt fordi noen stempler dem som de aller, aller rikeste.

For å ha et velfungerende arbeidsliv trenger vi også mobilitet. Folk må kunne flytte på seg og reise. Derfor er det viktig å bygge ned avstander gjennom god infrastruktur. Det åpner for arbeidsmarkedet på en helt annen måte når man kan knytte bo- og arbeidsmarked sammen. Det er både god distriktspolitikk, næringspolitikk og sosial politikk på en gang.

Men det er også viktig at vi har et godt utdannings-system som utdanner folk til jobb som etterspørres i arbeidsmarkedet. Derfor har Fremskrittspartiet tatt til orde for en mer arbeidsrettet utdanning og styrking av spesielt yrkesfag.

Skattelette kan også være velferd. En vanlig familie som har fått en årlig skattelette på 12 000 kr, har da 12 000 ekstra man kan bruke på velferd eller andre ting. Det er ikke skattelette til de rikeste, men penger i lomma til vanlige folk.

Jeg er vokst opp på Sørlandet, og en yndet salme på Sørlandet starter med «Gjør døren høy, gjør porten vid». Jeg tenker at det kan være en god metafor for arbeidslivet også. Vi ønsker å inkludere, vi ønsker at terskelen for å delta skal være lav. Noen i denne sal bruker uttrykk som «alle skal med». Det er i hvert fall riktig og viktig at alle får muligheten til å delta i arbeidslivet på sitt nivå.

Derfor har vi bl.a. styrket organisasjonen HELT MED, vi øker antall VTA-plasser, vi styrker arbeidsmarkedstiltak, vi øker innsatsen for å få flere i jobb. Jeg har bl.a. besøkt Hopeful i Kristiansand, som gir arbeidstrening til ungdom. De gjør en fantastisk jobb for å få ungdom som ellers ikke ville hatt muligheter, til å komme tilbake i arbeid. De har fått besøk av mange politikere det siste året, både Arbeiderparti-leder Jonas Gahr Støre, statsråd Røe Isaksen og mange andre sentrale politikere. Jeg er glad for at Fremskrittspartiet klarte å sikre dem med 1 mill. kr på statsbudsjettet, sånn at de kan fortsette det viktige arbeidet.

Til slutt: Som småbarnspappa i 30-årene ser jeg i større og større grad enn før på ting i et generasjonsperspektiv. Jeg ønsker at mine barn og den generasjonen de tilhører, skal ha velferdsordninger som min generasjon eller som min foreldregenerasjon har og har hatt. Det betyr ikke at alt skal være likt som det er nå, eller som det har vært, men det betyr at statsbudsjettet ikke kan være alt for alle alltid. For at ikke samfunn skal bryte sammen, må det også være i endring. Det betyr at ordninger må kunne ses på og endres på når det er fornuftig. Det vil alltid være motstand mot å endre på noe når det

blir gjort, men som regel når man ser tilbake på det, ser man at det var riktig da det ble gjort, selv om det var tøft. Derfor er det viktig at velferdsordningene er bærekraftige, og jeg håper at det må være mulig å tolke folk i beste og ikke alltid i verste mening når man gjør endringer som skal stå seg i et generasjonsperspektiv.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [13:49:55]: Vi står i en krise. Mange har i dette året opplevd at tryggheten gjennom jobb har forsvunnet. Nesten 200 000 er enten helt eller delvis ledige. Så hva var da Fremskrittspartiets største grep på arbeidsområdet i deres alternative statsbudsjett? Jo, det var kutt i arbeidsavklaringspenger og kutt i overgangsstøtten.

Det er Fremskrittspartiet som prøver å fortelle oss at de er partiet for folk flest. Men da vil jeg ha svar på: Hvorfor brukte ikke Fremskrittspartiet sin makt i forhandlingene med regjeringen til å sørge for at vanlige arbeidsfolk som nå faller ut av dagpengeordningen, kunne få den nødvendige sikkerheten?

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:50:46]: Det er ikke riktig at Fremskrittspartiet ikke er partiet for folk flest. Hvis det er noen som virkelig tar til orde for ting som vanlige folk og folk flest er opptatt av, er det nettopp Fremskrittspartiet. Jeg kjøper heller ikke premisset om at Fremskrittspartiet alltid skal redusere ytelser. Vi ser at bl.a. Arbeiderpartiet har redusert flere ytelser i sin regjeringstid.

Jeg tenker at det viktigste må være at folk har en arbeidsplass å gå til, at vi har et næringsliv som faktisk fungerer i morgen, at man bygger sammen bo- og arbeidsmarkeder, at vi har en god infrastruktur, og at næringslivet ikke blir skattet i hjel i den veldig alvorlige koronasituasjonen som vi er i nå.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [13:51:33]: Er det svaret til dem som nå blir skjøvet ut av dagpengeordningen, og til dem som ikke kommer inn fordi man har hevet grensen for når man kan få dagpenger? Er det det at man skal ha flere arbeidsplasser? Vi er da alle for at vi skal ha flere arbeidsplasser, men det hjelper ikke dem som her og nå blir skjøvet ut av ordningene. Jeg er helt sikker på at de også ønsker seg flere arbeidsplasser, men det er ikke flere arbeidsplasser til alle akkurat her og nå. Nå brenner det for mange, og det er 200 000 helt eller delvis ledige.

Regjeringen svarer selv på hvor mange som blir skjøvet ut av dagpengeordningen fordi den ikke forlen- ges. Det er 1 500 nå før jul i løpet av desember, 1 500 i januar, 2 000 i februar og nærmere 4 000 i mars. Hva er

svaret til dem fra Fremskrittspartiet? Jeg har ikke fått noe godt svar.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:52:26]: Representanten sier at alle er for arbeidsplasser, men likevel er det Fremskrittspartiet som prioriterer det, i sitt budsjettforlik med regjeringen. Der ser man bl.a. at vi kan skape flere arbeidsplasser, og det er blitt positivt motatt av både NHO, Virke og flere andre organisasjoner som sier at det kan være bra med en nettolønnsordningspakke, en pakke for sjøfolk osv.

Vi skal fortsatt ha, og vi har, gode velferdsordninger som gjør at de som faller utenfor, får et anstendig og godt tilbud. Det forutsetter jeg at de får i framtiden, og det mener jeg at de får nå.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:53:17]: Nå har Fremskrittspartiet, i samarbeid med regjeringspartiene, bidratt til å utvide, øke og forlenge noen av de mange ordningene som har vært midlertidige, og noen av de midlertidige ordningene rulles tilbake etter hvert som vi kommer inn i en mer normal situasjon for mange, og vi ser at flere kommer tilbake igjen til arbeid.

Men det var ikke det jeg skulle spørre om. For jeg så i budsjettet at regjeringen foreslår å redusere tilskudd til humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere med rundt 10 mill. kr. Til min overraskelse ser jeg i budsjettforliket med Fremskrittspartiet at dette reverseres, til tross for at antall tiggere fra EØS-området har vært synkende eller stabilt de siste årene. Det jeg kjenner av Fremskrittspartiet, er at det er en stadig økende, kritisk stemme mot EØS, og særlig mot tiggere som kommer fra EØS-området. Så jeg lurer på: Hva skyldes dette sjeldne engasjementet for tiggere fra EØS-området?

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:54:20]: Ordningen ligger under Justis- og beredskapsdepartementet, tror jeg, men uansett om det er det eller ikke: Tigging er et alvorlig problem. Når det gjelder mye av de midlene som går til tigging – der det er kriminalitet, og det er kriminalitet som står bak, osv. – kan jeg huske å ha sett en rapport fra OsloMet som sier at de midlene heller ikke bidrar til at tigging opprettholdes. Jeg må også minne om at selv om det er et beløp, er det et beløp det vil bli søkt på. Det betyr at alt ikke nødvendigvis trenger å bli brukt opp, men det er behovsprøvd.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:55:14]: Representanten Saudland fra Sørlandet refererer til «Gjør døren høy, gjør porten vid». Det er en salme som også står sterkt på Eiker. Den gjelder for oss i privatlivet, og for noen av oss gjelder den teksten også her i Stortinget. Det aller viktigste er at en skal legge til rette for at alle skal kunne ha mulighet til å tjene sine egne penger av å

arbeide. Full sysselsetting blir da helt avgjørende, full sysselsetting med norske lønns- og arbeidsvilkår.

Mitt spørsmål er: Er det ut fra Fremskrittspartiets syn mulig å sikre full sysselsetting i Norge med norske lønns- og arbeidsvilkår når en har ukontrollert arbeidsinnvandring fra EU-land hvor lønns- og arbeidsvilkår er elendige og ledigheten er høy?

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:56:13]: Det er et interessant spørsmål. Nå har det vært skiftende flertall opp igjennom i Stortinget, og ingen har meldt oss ut av EØS-samarbeidet, selv ikke Senterpartiet. Hvis vi lar det ligge, tror jeg det går an å opprettholde norske lønns- og arbeidsvilkår, selv om man er medlem av et EØS-samarbeid. Fremskrittspartiet ønsker som kjent å reforhandle den EØS-avtalen, for bl.a. å hindre trygdeeksport og sikre nasjonal selvvråderett. Vi har tidligere tatt til orde for f.eks. å ha en nasjonal minstelønn, som jeg også mener vil bidra til å gi et anstendig arbeidsliv. Vi ser nå at arbeidsinnvandringen heller ikke er så sterk at den presser ut norske arbeidstakere fra arbeidsmarkedet i Norge.

Solfred Lerbrekk (SV) [13:57:17]: Dei som har vore permitterte i løpet av 2020, mister feriepengar som følge av at regjeringa og Framstegspartiet avskaffa ferietillegget til dagpengar. Dette sørgjer ikkje berre for at den enkelte og familiane deira får mindre å leva av sommaren 2021, men det betyr òg mindre kjøpekraft og mindre moglegheiter til å leggja igjen pengar i kassa til næringslivet, som sårt treng turisme og handel i åra som kjem. Kvifor vil ikkje Framstegspartiet vera med på eit økonomisk løft som dette, som kan sikra kjøpekraft for den enkelte og for familiane, og vera til fordel for næringslivet neste sommar?

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:58:05]: Det viktigste vil være at vi kommer raskest mulig ut av koro-nakrisen, og at man har en jobb og et næringsliv å gå tilbake til, at det ikke er skattlagt så hardt at bedrifter går overende, osv. Når det gjelder feriepenge på dagpenge, er det en del av et budsjettforlik som vi har med de andre partiene. Det er en opparbeidet rettighet som man har innbetalt året før.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:58:56]: Først vil jeg ta opp Senterpartiets forslag i innstillinga samt løst forslag nr. 32, om at regjeringa kommer tilbake til Stortinget med drøfting av ulike tiltak innenfor Nav og spesialisthelsetjenesten for samhandling for å redusere økningen i antallet unge uføre. Spesielt må den unike samhandlingsmodellen for unge i utenforskap, den såkalte Saltdalsmodellen, gjennomgås. Senterpartiet vil også

støtte forslagene nr. 25 og 26, fra Arbeiderpartiet og SV, i innstillinga.

Senterpartiets statsbudsjettforslag for 2021 er et motkonjunkturbudsjett. Det er nødvendig og riktig i dagens situasjon. Senterpartiet står for full sysselsetting og kamp mot arbeidsledigheten. Full sysselsetting, økte minstepensjoner og mer verdige ytelser til dem som har minst, er grunnpilaren i Senterpartiets alternative budsjett i arbeids- og sosialkomiteen – et budsjett som er om lag en tredjedel av hele statsbudsjettet og har utgifter på over 500 mrd. kr.

Trygghet for arbeidsinntekt er Senterpartiets viktigste satsing. Vi forlenger derfor tiltakene mot pandemien, for arbeidstakere, bedrifter og sjølstendig næringsdrivende fram til 1. juli 2021. Vi stiller opp for å utvide maks periode for mottak av dagpenger utover 52 uker og prioriterer 10 000 nye arbeidsplasser med lønnstilskudd til arbeidsgiver for folk som har svak tilknytning til arbeidslivet.

For Senterpartiet er et velorganisert arbeidsliv en forutsetning for et trygt familieliv. Det er en setning jeg aldri kan få understreket sterkt nok.

Full sysselsetting, kontrollert arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden, små lønnsforskjeller og et helhetlig velferdssystem er Senterpartiets overordnede mål i arbeidslivspolitikken.

Det er nå om lag 300 000 arbeidsføre mennesker med hel eller delvis arbeidsevne som er utenfor registrert inntektsbringende arbeid og derfor lever av ulike ytelser fra det offentlige gjennom Nav. Dette utgjør om lag 10 pst. av den arbeidsføre befolkningen mellom 18 og 67 år. Senterpartiet arbeider for å skape større trygghet og framtidshåp for disse menneskene. Derfor sa Senterpartiets leder Trygve Slagsvold Vedum i finansdebatten 3. desember i år at det tas for lett på denne rekordhøye ledigheten.

Dette budsjettforslaget er ett – og jeg understreker ett – av Senterpartiets mottiltak mot utryggheten og ledigheten. Mens regjeringa ved finansminister Sanner sa i finansdebatten at regjeringa ville hindre at ledigheten beit seg fast «på et for høyt nivå», er Senterpartiets linje full sysselsetting. De partier som ikke har høyere mål enn en viss arbeidsledighet, ender opp med høy ledighet i norsk tradisjon, hvor de menneskene med svakest tilknytning til arbeidslivet vil havne i ledighet og økonomisk usikkerhet.

Det må utvikles en kriseplan. På kort sikt må det til en kraftfull satsing for å sikre både kjøpekraft til de mange som nå er utenfor inntektsbringende arbeidsliv, samt kompensasjon for en del av inntektsbortfallet i de bedrifter og næringer som rammes av etterspørselssvikt i sin virksomhet eller av myndighetenes covid-19-tiltak. Senterpartiet foreslår at 10 000 flere personer kommer

inn under ordningen med lønnstilskudd til bedrifter som ansetter folk med bare delvis arbeidsevne. Dette vil i praksis forbedre arbeidsavklaringspengeordningen kraftig for folk som er ferdig arbeidsavklart. Det blir økt etterspørsel i arbeidsmarkedet etter disse folka, og det er en nøkkel i taklingen av situasjonen for disse menneskene.

På lengre sikt må det legges til rette for ny næringsvirksomhet gjennom produktive foranstaltninger, som en ville sagt i 1930-åra, slik at bedrifter ser muligheter i nye markedsområder for framtida. Et typisk eksempel kan være papirfabrikken Norske Skog Saugbrugs AS i Halden, hvor de nå har stengt ned en av tre papirmaskiner. Det er planer om å bruke en del av tremassen som dermed blir ledig, til å produsere komposittmateriale fra tremasse i stedet for dagens produksjon, som i hovedsak skjer med basis i fossilt oljeråstoff. Slike private prosjekter må det offentlige støtte opp om, og Senterpartiet har i sine budsjetter lenge agitert for et statlig grønt investeringselskap med 10 mrd. kr i forvaltningskapital.

For å realisere dette må stortingsflertallet bryte med prinsippet om næringsnøytralitet og satse på framtidig miljøvennlige bedrifter hvor produksjon og foredling av fornybare naturressurser må være blant de viktigste. Norge har enestående gode muligheter for industriforedling med basis i fisk, skog, vannkraft og jordbruksmat, og det må gjøres lønnsomt. En slik omlegging av produksjonen krever ny kunnskap og annerledes fagutdanning av ansatte i dagens bedrifter.

Bedriftsintern opplæring, med såkalte BIO-penger, som fra 1. januar 2020 er flyttet fra Nav til fylkeskommunene, må styrkes kraftig. Senterpartiet foreslo å øke bevilgningen med 250 mill. kr over Kommunaldepartementets budsjett for 2021. Begrensningen på 2 mill. kr per bedrift i en periode på to år, såkalt bagatellmessig støtte bestemt gjennom EØS-avtalen, må fjernes, etter Senterpartiets mening.

For Senterpartiet er det grunnleggende viktig å erstatte dagens ukontrollerte arbeidsinnvandring fra EØS-området utenfor Norden med kontrollert arbeidsinnvandring, hvor krav til ansettelse i bedrift og bolig på stedet blir viktig. Dermed vil vi kunne gjeninnføre folkevalgt ansvar for arbeidsmarkedet og sikre full sysselsetting i beste norske tradisjon. Spesielt er dette avgjørende viktig for vår ungdom og våre medmennesker med delvis arbeidsevne som nå stiller stadig svakere i kampen om arbeidsplassene.

EU etablerer nå det som på regjeringas språk kalles arbeidsmarkedsbyrå, mens EUs engelske navn på det er European Labour Authority, ELA – arbeidsmarkedsmyndighet. Formålet er gradvis å lage et felles regelverk for arbeidsmarkedet i alle EU-/EØS-land. Dette vil inne-

bære en svekkelse av lønns- og arbeidsvilkår i Norge. Dette vil spesielt ramme flyktninger fra tredjeland, ufaglærte og lavtlønte. Forskere ved Frischsenteret fant at arbeidsinnvandring fra lavinntektsland har hatt negativ effekt på såkalt relative arbeidsmarkedsutfall for personer vokst opp i lavere sosiale lag i Norge og positiv effekt for folk fra høyere sosiale lag. For Senterpartiet er dette helt logiske forskningsresultater, som betyr å forsterke de økonomiske forskjellene mellom folk.

I Norge har vi fortsatt sterk fagorganisering, et mer forpliktende trepartssamarbeid, et mye høyere real-lønnsnivå og en relativt sterkere arbeidsmiljølovgivning enn i EU-land. Derfor er Senterpartiet imot medlemskap i EUs European Labour Authority.

Arbeidslivskriminalitet hindrer rettferdig konkurranse og skaper sosial dumping. Mange av dagens regler for hva som er rett og galt i arbeidslivet, er for uklare. Dette skaper gråsoner som utnyttes. Bekjempelse av det som folk ser på som arbeidskriminalitet, krever derfor klarere og mer entydige lovregler samt strengere reaksjoner.

Senterpartiet styrker Arbeidstilsynet med 50 mill. kr og flere personer i aktivt målrettet tilsyn i bedriftene. Senterpartiet er ikke enig i omorganiseringen av Arbeidstilsynet i funksjonsområder i stedet for geografiske områder. Senterpartiet står for stedlig ledelse og mener Arbeidstilsynet må prioritere kontroll av allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår og bruk av bemanningsbyråer. Senterpartiet styrker Petroleumsstilsynet.

Senterpartiet vil endre gjennomføringen av trygdeoppgjøret ved at den årlige pensjonsreguleringen gjøres ved et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Dagens underregulering på minus 0,75 fjernes. Senterpartiet vil gi organisasjonene tilbake forhandlingsretten med staten, og Stortinget må fastsette en pott til særlige tiltak, eksempelvis økte minstepensjoner, som det forhandles om.

Trygdeoppgjøret behandles i vårsesjonen ut fra en proposisjon fra regjeringa og finansieres over Ymse-posten i statsbudsjettet. Pensjonistforbundet gis adgang til det tekniske beregningsutvalget og regjeringens kontaktutvalg. Pensjonistforbundets lokallag vil bli enda viktigere i frivillig sektors arbeid i et samspill med kommunenes velferdstilbud. Det er meget viktig å få det samspillet mellom det offentlige og det ideelle for de eldres situasjon. Med Senterpartiets opplegg gis Pensjonistforbundet økt ansvar og innflytelse i samfunnet.

Forhandlingene om et bredt forlik om pensjonistenes inntektsutvikling, forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet, er langt fra avsluttet, og arbeids- og sosialkomiteen skal ha høring 6. januar neste år. Derfor har ikke Senterpartiet lagt inn noen endret

pensjonsregulering i vårt alternative budsjett. Etter vår vurdering må dette komme som en egen sak eller i revidert nasjonalbudsjett som en konsekvens av forhandlingene om pensjonsforliket. I Senterpartiets budsjett øker vi minstepensjonen med 10 000 kr per år fra 1. oktober 2020, og det er et tiltak som til de grader prioriterer de svakeste blant pensjonistene.

Senterpartiet arbeider målbevisst for sømløs overgang fra videregående skole til varig tilrettelagt arbeid, VTA-plass, for ungdom som har behov for det. Vi øker derfor med 500 plasser. Senterpartiet går inn for å gjeninnføre Ung ufør-tillegget, heve minsteytelsen i AAP for mottakere under 25 år. Vi går inn for å utvide maksimal periode for mottak av AAP i lys av den ekstraordinære situasjonen, og vi er mot at en får en karenstperiode på et år under dagens forhold.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [14:09:22]: Venstresiden, anført av Rødt, vil forby bemanningsbransjen. Det har naturligvis ført til stor bekymring hos dem som jobber i bransjen. Tor Andreas Bremnes i Manpower har tolv år bak seg i fagbevegelsen, bred arbeidserfaring og nå tre år i bemanningsbransjen. Han skriver følgende på Facebook:

Jeg har stått på barrikadene for rett til heltid, jeg har ledet streik for like lønns- og arbeidsvilkår, jeg har engasjert meg for en bedre verden i utallige år. Nå har mitt parti og venstresiden gått inn for å begrense mine muligheter til å være en aktiv pådriver for inkludering og integrering. Min jobb har blitt en styggedom som vi må ta knekken på. Jeg jubler når mine medarbeidere lykkes, og jeg håper dere kan juble for meg når jeg lykkes, for jeg gjør en jobb dere alle ber om – vi er inkluderingsdugnaden. Hjelp meg å få fram det viktige arbeidet vi gjør, før det er for sent.

Spørsmålet er: Hva vil representanten Lundteigen si til Tor Andreas og alle de andre som jobber i bemanningsbransjen? Er det for sent, og vil Senterpartiet virkelig ikke ha dem med i arbeidet med å få flere ut i jobb?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:10:24]: Personen har tilknytning til Manpower. Så langt jeg vet, er det en gammel organisasjon som var sentral også i forbindelse med Blaallid-utvalgets arbeid. Da het det ikke bemanningsselskaper, da het det vikarselskaper.

Senterpartiet er for vikarselskaper, vi er for vikarbyråer, i henhold til arbeidsmiljøloven § 14-12 første ledd.

De fast ansatte i vikarbyråene kan leies inn for å dekke vikariater, altså midlertidige stillinger, etter arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav b. Vikarbyråene har altså en rolle. De kan også drive med formidling av arbeidskraft, men bemanningsselskaper er noe som vi ikke ønsker, for det ødelegger det norske arbeidslivet, hvor tradisjonen er: faste og midlertidige ansettelser, og alle i flokken har den samme logoen på ryggen.

Margret Hagerup (H) [14:11:25]: Jeg kan bare takke representanten for svaret og kanskje anmode om å ta en del kaffekopper med ulike vikarbyråer og bemanningsselskaper. Der er det stor usikkerhet om hva en faktisk mener.

Vi må også innom Nav, for det er kanskje det som blir løsningen for mange av dem som ikke kan jobbe i disse byråene lenger. Nav endret sin regionstruktur i 2019 og gikk fra 19 fylkesledd til 12 regionskontor. I årsrapporten for 2019 ser vi at det har ført til flere ansatte på de lokale Nav-kontorene. Høyre har vært opptatt av å styrke fagmiljøene ved Nav og å sørge for kompetent oppfølging og god saksbehandling. Senterpartiet er mer opptatt av at antallet Nav-kontor skal tilbake til at alle kommunene skal ha. De vil nå oppløse kompetanseenhetene og ha minst ett Nav-kontor i hver kommune, i et land der vi har 20 kommuner med under 1 000 innbyggere.

Så av ren nysgjerrighet: Hvordan skal eksempelvis kompetanseprofilen være på Utsira, som har under 200 innbyggere, for å ivareta unge uføre, arbeidsledige, permitterte og foreldre som søker om pleiepenger?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:12:25]: Først kan representanten Hagerup hjelpe meg og sette meg i kontakt med alle disse fra vikarbyråene, så skal jeg gjerne ta kaffe eller et glass helmelk sammen med dem. Det skal gå fint.

Når det gjelder Nav, er Senterpartiets linje at Nav er et samarbeid mellom kommunene og staten. Det er ulike løsninger i ulike områder. Det har vi full respekt for, men Senterpartiet ønsker å styrke førstelinja. Hele poenget med Nav var jo én dør inn. I dag er den døra knapt nok åpen. Nav må gjennom en grunnleggende revisjon for å fungere. Snart ser alle at Nav ikke fungerer.

Et av tiltakene er at de som står i førstelinja, må få avgjørende myndighet til å avklare midlertidige ytelser, altså si ja eller nei. Dermed får en ansvaret ned på lokalplanet, og en får myndige medarbeidere som opptre i henhold til ledelsens vilje.

Rigmor Aasrud (A) [14:13:37]: Representanten Lundteigen sier at hans parti vil øke minstepensjonen med 10 000 kr i året. Da vil en rekke offentlig ansatte med deltidsstillinger ikke få noen uttelling for tjeneste-

pensjonen sin. Hvordan vil Lundteigen og hans parti løse det?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:13:52]: Det er klart at når minstepensjonen øker, vil tilleggspensjonen til en del som i dag har en lav tilleggspensjon, bli «oppslukt» av den økte minstepensjonen. Jeg ser ikke at det er noe vi kan gjøre noen ting med. Det betyr at vi får en velferdsforbedring for de mange. De som har en liten tilleggspensjon, får ikke dårligere vilkår, men de får altså ikke bedre pensjon enn dem som ikke har hatt tilsvarende inntekt i sitt arbeidsføre liv. Men sånn er hele systemet bygd opp. Vi fikk folketrygden i 1967. Den ble drevet fram av statsminister Per Borten og sosialminister Egil Aarvik, og den skulle nå alle. Det var også den gangen mange som mente at det var feil, fordi den tok opp de mange som ikke hadde tilsvarende inntekt som andre som hadde en beskjeden inntekt, og dermed fikk en tilleggspensjon.

Rigmor Aasrud (A) [14:14:54]: Hvorfor mener representanten Lundteigen at det er riktig at de som er høytlønte, og som kan jobbe veldig lenge, skal ha uttelling for tilleggspensjonen, mens en deltidsansatt som har stått i en krevende stilling, ikke skal få uttelling for sin tilleggspensjon?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:15:10]: Jeg tror representanten her snakker om samordningsfellen, som gjelder for offentlig ansatte. Det som er poenget i samordningsfellen, er samordning mellom folketrygden og offentlig tjenstepensjon. Det står for meg å være noe annet. Arbeiderpartiet prøver å skape et inntrykk av at samordningsfellen er en fordel for de høytlønte. Tall fra Kommunal Landspensjonskasse viser at det er et bredt gjennomsnitt av folk og mange med lav inntekt som blir rammet av samordningsfellen, som er en samordning av folketrygd og offentlig tjenstepensjon.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [14:16:05]: Det er ofte langt mellom liv og lære, både i vanlig liv og i politikken. Jeg ser at Senterpartiet sier de vil ha feriepenger på dagpenger, men det mangler 3,4 mrd. kr. Senterpartiet sier de vil ha regulering av pensjonen med om lag lønnsvekst, men det mangler 2,5 mrd. kr. Senterpartiet sier de vil gå imot kutt i etterlatteytelser, men det mangler 2 mrd. kr. Hvorfor sier Senterpartiet at de er for ting som de ikke bevilger penger til i budsjettet?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:16:35]: Jeg tror representanten fra Fremskrittspartiet må lese vårt budsjett bedre. Vi har en kraftfull satsing på feriepenger på dagpenger. Det er den største. Den er på hele 3,4 mrd. kr, og det er en riktig satsing fordi det bedrer den økonomiske situasjonen for dem som er blitt arbeidsledige. Når det

gjelder pensjonistene, har jeg beskrevet hva som er vår tenkning. Forhandlingene er ennå ikke ferdig. Forhandlingene må gi et resultat som så kommer enten som en egen sak, eller som en sak i revidert nasjonalbudsjett når det gjelder de punktene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:17:38]: Det har vore eit spesielt år i år, med krisetilstander i dei aller fleste bransjar og delar av samfunnet. Dette viser seg igjen i budsjettet, òg i SV sitt alternative budsjett, bl.a. med at me vil vidareføra dei økonomiske krisetiltaka for folk med lite frå før, mykje lenger enn kva regjeringa vil.

Dette er òg det siste budsjettet komiteen skal vedta i denne perioden, og tradisjonen tro er det ikkje mykje her som gagnar vanlege arbeidsfolk – heller motsett, vil eg seia. Og det passar seg vel kanskje å summera opp dette budsjettet etter åtte år med det same fleirtalet ved roret.

Regjeringa har gjennomført mykje høgrepolitikk i denne tida. Dei vil nok òg i denne debatten skryta uhemma av a-krimsentra sine, som vart oppretta i førre periode, som vanleg. Ja, det er bra, men for oss er det ikkje nok. Desse a-krimsentra tek nokre store skurkar, som er kjempebra. Det er godt jobba, det meiner eg heilt oppriktig, men me tek ikkje alle småskurkane i arbeidslivet, og dei er det mange av. Dei er stort sett overlatne til Arbeidstilsynet aleine, som no går på sitt åttande budsjett med ABE-kutt, i tillegg til at dei har fått tilført fleire oppgåver. Dette har i sum kanskje ikkje gjort arbeidslivet meir kriminelt, men eg tør påstå at det å vera småkriminell i arbeidslivet utanfor eit stort mafianettverk, har vorte langt enklare i dag enn kva det var før. Dette er svært bekymringsverdig, og eg kan lova at med ei ny raud-grøn regjering til hausten vil det verta andre bollar.

Vanlege arbeidsfolk har fått fleire skattar og avgifter, mens dei samtidig har opplevd at fagforeiningskontingenten vert dyrare, med at regjeringa ikkje har heva frådraget, slik som dei har gjort for arbeidsgjevarane sin medlemskontingent.

Høgre gjer ofte ei poeng av å omtala AAP-ordninga slik ho var tidlegare, som eit «rulleband ut av arbeidslivet». Det kan godt vera at den ordninga som var, kunne hatt godt av nokre justeringar, men det er eit langt stykke frå det regjeringa har gjort med ordninga i sin periode ved roret, til ei velfungerande ordning. Regjeringa har i si tid ved rattet gjort om AAP-ordninga til eit rulleband mot alvorlege, auka forskjellar og ekstrem fattigdom for ein heil del personar. Dette er alvorleg. Samtidig som Nav har vorte utsett for omtrent 500 mill. kr i ABE-kutt, har regjeringa brukt AAP-ordninga til å senda folk rett ut av folketrygda, som skal vera ei felles forsikring for oss alle. Resultatet er utruleg mange fleire i fattigdom, på

sosialstønad og dårlegare velferd, og at mange av desse folka som har vorte utsette for dette, har vorte endå sjukare og kanskje heilt har mista moglegheita til å bruka ei eventuell restarbeidsevne i arbeidslivet.

SV gjer mange grep med sitt alternative budsjett. Me legg mykje pengar inn i AAP-ordninga for å starta på ei opprydding der. Eg understrekar at det vil krevja langt meir å retta opp alt her og få ei velfungerande ordning, men me har ein god start i vårt alternative budsjett.

Me fører inn igjen ferietillegget på dagpengar. Me har lagt inn pengar til å auka minstepensjonen, og me kuttar 35 mill. kr i avdeling for rådgjevande overlegar i Nav, då me har registrert at mykje av arbeidet som dei utfører i det daglege, er sløsing av tid og unødvendig overprøving av andre legar sitt arbeid.

Samla sett vil ein familie på to vaksne og to barn årleg koma 11 000 kr ut i pluss i SV sitt alternative budsjett, sett opp mot regjeringa sitt opplegg.

Med dette fremjar eg alle SV sine forslag, i tillegg til eit laust forslag om dagpengar til fagarbeidarar som kjem frå tredjeland.

Presidenten: Da har representanten Solfrid Lerbrekk tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kristian Tonning Riise (H) [14:22:58]: I SVs alternative budsjett er ordet «bærekraft» nevnt én eneste gang, og det er i et budsjettpunkt om bærekraftig oppdrett. Det kan tyde på at det å skape et mer bærekraftig velferdssamfunn ikke er det viktigste for SV. Nå tror jeg for ordens skyld at heller ikke oppdrettsnæringens bidrag til velferdsstatens bærekraft ville blitt bedret med SVs forslag.

Men for å komme til saken: Denne komiteen forvalter en tredjedel av statsbudsjettet, og SVs alternative budsjett ser ut til å følge oppskriften «litt mer til alt» og «enda litt mer til noe», og utgjør da til sammen godt over 7 mrd. kr i ytterligere utgifter på dette området.

Så mitt spørsmål er ganske enkelt: Finnes det noen områder på dette feltet hvor SV mener at noe kan effektiviseres, eller til og med at det skal være et mål at man skal bruke litt mindre penger på noen ordninger?

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:23:56]: Tusen takk for ein god replikk.

Eg må unnskylde språket i vårt eige alternative budsjett, men dersom representanten har misforstått, er SV utruleg oppteken av bærekraft på veldig mange forskjellige område, utan at me kanskje nemner ordet spesifikt.

Til det representanten tek opp om bidraget frå oppdrettsnæringa, trur eg at med SVs alternative budsjett ville dei bidra langt meir i form av auka skattar og avgif-

ter. Dette er no ei ordning som vert sentralisert i utruleg hurtig tempo, og endar opp på stadig færre hender.

Når det kjem til sjølve spørsmålet, om det etter SVs syn er noko som kan effektiviserast og kuttast, er svaret ja på det. Eg nemnde bl.a. frå talarstolen at me kan kutta nokre stillingar i avdeling for rådgjevande overlegar i Nav.

Kristian Tonning Riise (H) [14:25:00]: Det er fint å få bekreftet at når SV skal tolke ordet «bærekraft», handler det utelukkende om å kreve inn mer skatt, enten fra enkeltpersoner eller bedrifter. Noen vil jo hevde at det også kan være nettopp noe av det som bidrar til å svekke bærekraften på sikt.

Representanten Lerbrekk nevnte også i sitt innlegg spesifikt endringene i AAP-ordningen for unge, og hun nevnte også selv at det har blitt kalt et rullebånd ut av arbeidslivet. Fra mitt ståsted er dette en av de mer uforståelige prioriteringene i SVs budsjett. Men jeg kunne være interessert i å høre litt mer om hva slags grep SV har tenkt å gjøre når de foreslår å gjeninnføre den gamle ordningen, som vitterlig ikke fungerte, for å sørge for at man unngår de negative effektene man hadde da. Eller er det vesentlige bare å endre ordningen?

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:25:55]: Det er riktig at SV ønsker å reversera ein god del av dei endringane som regjeringa har gjort i arbeidsavklaringspengane, men det er ikkje riktig at me meiner at ordninga var perfekt før. Sann er det ikkje.

Når det er snakk om nivået på arbeidsavklaringspengar for dei under 25 år, trur eg at eg og representanten kanskje lever i to litt forskjellige verder, for då eg var 20 år, var eg ferdig utdanna til ein svært god jobb med potensielt nesten like høg inntekt som eg har i dag som stortingsrepresentant. Det er veldig mange ungdommar mellom 20 og 25 år som opplever det, der nivået på arbeidsavklaringspengar slik det er i dag, vert opplevd som svært urettferdig, og der resonnementet til regjeringa ikkje stemmer, rett og slett.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [14:27:13]: Representanten fra SV sa noe jeg synes var interessant, i innlegget. Jeg kan ikke gjengi det ordrett, men det var at man setter av noe penger til AAP, men at man ikke setter av alt som trengs. Man har altså satt av en symbolsk sum, men ikke det som trengs for å rette opp det som representanten kritiserer. Hvor mye mer mener SV at det trengs for å rette opp det SV mener skal rettes opp?

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:27:45]: Det er riktig som representanten seier. Høgre og støttepartiet deira har brukt åtte år på å gjera store og mange endringar i folketrygda, inkludert arbeidsavklaringspengar. Det at SV

ikkje har klart å leggja inn reversering av alt det me vil reversera, i tillegg til å gjera ordninga til det me helst skulle sett at ho var, i eitt budsjett, er ikkje meir enn forståeleg, meiner eg. Me har ikkje uavgrensa med pengar, me heller, så me er nøydd til å prioritera. Men det stemmer ikkje at me berre har lagt inn ein symbolsk sum. Det er reelle pengar i eit reelt alternativt statsbudsjett me har lagt fram.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:28:54]: Representanten Lerbrekk la vekt på arbeidslivskriminalitet i innlegget sitt. Det er eit veldig viktig tema, men kva for politikk har SV for å ta skurkane i arbeidslivet?

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:29:09]: Takk for spørsmålet. Til det vil eg seia at eg kan begynna med å rosa Kristeleg Folkeparti for innsatsen dei gjorde tidlegare, då dei fekk igjennom kravet sitt om arbeidslivskriminalitetssenter i Arbeidstilsynet i samarbeid med dei andre etatane. Det var eit svært godt grep. Me ville gjerne hatt veldig mykje meir av det, i tillegg til at me vil oppbeholde Arbeidstilsynet og gje dei langt fleire inspektørstillinger enn dei har i dag, rett og slett fordi det må vera ein relativt stor sjanse for å få ikkje-varsla besøk av Arbeidstilsynet. Det kan ikkje vera sann at det berre er dei alvorlegaste tipsa som kjem inn til Arbeidstilsynet om arbeidslivskriminalitet, som vert visiterte. Det må vera ein sjanse for at alle kan få besøk, òg dei seriøse aktørane i arbeidslivet.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:31:03]: Arbeidslinja er grunnplanken i norsk arbeidspolitik. Ho er tuffa på at alle som evnar det, skal ha ein jobb å gå til. Det gjeld alle, men også personar med særlege behov.

Regjeringa Solberg har sørgt for at det er over 11 000 varig tilrettelagde arbeidsplassar. Det er historisk høgt, og med Kristeleg Folkeparti i regjering har vi pressa på for å få stadig fleire inn i denne ordninga. Regjeringa har i budsjettet for 2021 lagt inn 300 nye plassar, og brukar 39 mill. kr på det.

Kristeleg Folkeparti kjempar for at fleire skal få høve til ein meningsfull kvardag. Vi veit at tilbod om arbeid – uansett føresetnad – er svært viktig for meistring, sjølvkjensle og gode verdier som sosialt arbeidsfellesskap gjev. Kristeleg Folkeparti vil difor trappa opp tilbodet og tilpassa personlege opplæringsplanar. Mange verksemdar er dyktige på dette, men det er enno litt igjen på mange arbeidsplassar.

Styrking av tilbodet vil gje fleire i heile landet høve til å bidra i samfunnet. Vi veit kor viktig eit slikt tilbod er for dei som treng det, og for arbeidsfellesskapet. Tiltaka

skjer både i skjerma og i vanlege verksemdar og er eit tilbod som kjem i tillegg til dei kommunale plassane.

Det er eit viktig gjennomslag for Kristeleg Folkeparti å styrkja dette feltet. Kristeleg Folkeparti har kjempa for at alle skal få høve til å ta del i arbeidslivet, uavhengig av kva bakgrunn ein har, kor funksjonsfrisk ein er, eller om ein har andre vanskar i livet som gjer at det kan vera krevjande å få, eller stå i, arbeid. Kristeleg Folkeparti har i Granavolden-plattformen fått gjennomslag for å auka talet på varig tilrettelagde arbeidsplassar. Dette har Kristeleg Folkeparti føljt opp i budsjettet for neste år.

Kristeleg Folkeparti har kjempa for gjennomslag for ei likeverdsreform som vil verta lagd fram for Stortinget våren 2021. Ho handlar om å skapa eit samfunn som har plass til alle, og der alle vert behandla likeverdige. Difor er det avgjerande at vi har gode samfunnsmekanismar som legg til rette for alle.

Kristeleg Folkeparti vil også framover arbeida for å auka deltakinga av personar med utviklingshemmingar i arbeid, slik at kvar einskild får utvikla sine ressursar etter evne, og får ein meningsfylt kvardag.

Så over til noko anna: Norsk familiepolitikk skal leggjast til rette for at både menn og kvinner skal kunna kombinera yrkeskarriere og familieliv. Dette er ein føresetnad for eit likestilt og godt arbeidsliv. Kristeleg Folkeparti bidreg til å nå målet, m.a. med gode velferdsordningar til barnefamiljar. Det er med på å sikra høg yrkesdeltaking for kvinner.

Talet på kvinner som arbeider deltid, er i dag 35 pst., og det er på veg ned. I samband med dette talet må vi hugsa at ein del kvinner ynskjer å arbeida redusert. Det skal vera rom for å velja det som passar for den enkelte familien. Utfordringa med ufrivillig deltid er størst i helse- og omsorgsyrka. Det kan til ein viss grad ha samanheng med organiseringa av turnusordninga, men også med at det er flest kvinner i desse yrka. Regjeringa fokuserer på deltidsarbeid som er ufrivillig, og har m.a. styrkt reglane som gjeld fortrinnsrett for deltidstilsette.

Kvinner står for 63 pst. av bachelorgradane og 58 pst. av mastergradane i Noreg. Det er difor viktig at all denne kompetansen kjem samfunnet til nytte. Det er faktisk slik at av 70 toppleiarar som vart tilsette dei to siste åra, var 18 kvinner – dette sjølv om kvinner har høgare utdanningsnivå. Når det gjeld administrerande direktørar, var det berre 14 pst. kvinner mot 86 pst. menn. Alt dette bidreg til at menn får 28 pst. meir i folketrygd enn kvinner. Vi veit òg at 86 pst. av minstepensjonistane er kvinner. Denne ubalansen må gripast tak i og gjerast noko med. Likestillingskampen må i endå sterkare grad rettast inn mot arbeidslivet.

To aspekt til slutt: Framtida til velferdsordningane våre er avhengig av at både kvinner og menn arbeider.

For å få dette til må vi ha ein generøs familiepolitikk som har fleire omsyn å ta:

- behalda høg yrkesaktivitet
- fremja likestilling
- kjempa mot barnefattigdom
- gje familiar valfridom

Dette er politikk som Kristeleg Folkeparti vil gå i bresjen for framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [14:36:20]: Kristelig Folkeparti framstår på mange måter som et annet parti etter at de gikk i regjering. Det kunne vært nevnt mange eksempler, men en av de største helomvendingene er Kristelig Folkepartis syn på de alvorlige kuttene i arbeidsavklaringspenger til syke mennesker. Kristelig Folkeparti stemte mot kutt i arbeidsavklaringspenger før de valgte regjeringspartner, men nå slutter de altså rekkene bak kuttene.

Representanter for Kristelig Folkeparti har sagt at de er villige til å se på dette på nytt. Spørsmålet er om det løftet fortsatt står ved lag. Nå har kuttene vart i to år, og resultatet er flere på trygd og flere syke på sosialhjelp og privat forsørging, bl.a. takket være Kristelig Folkeparti. Når kan disse menneskene forvente at Kristelig Folkeparti er klare til å ta på alvor den fortvilelsen mange syke uten inntekt står midt oppe i nå, og vurdere disse kuttene på nytt?

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:37:22]: Vurderinga må gå på det med arbeidsavklaring, rett og slett fordi med fire år gjekk ein lenge, og ein kunne utvida det med to år til. Så ein kunne gå seks år på arbeidsavklaringspengar. Det er veldig lenge å driva avklaring på. Då har det vorte ei permanent ordning for dei som er inne i ordninga.

Når det gjeld avklaring, er det eigentleg Nav og fastlegen som må organisera seg, slik at den einskilde pasient, eller klient, vert avklart innan den tida, og kjem anten i nytt arbeid, tilrettelagt arbeid eller vert uføretrygda.

Lise Christoffersen (A) [14:38:11]: Da registrerer jeg at Kristelig Folkeparti argumenterer helt motsatt nå sammenlignet med det de gjorde tidligere.

Et annet område Kristelig Folkeparti har vært opp-tatt av, og representanten Selsvold Nyborg nevnte det selv i sitt innlegg, er personer med særskilte behov. Kristelig Folkeparti har tidligere stått på for utviklingshemmede. Arbeiderpartiet fremmer to forslag til fordel for utviklingshemmede i sitt budsjett her i dag. Det ene er å ivareta foreldre til hjemmeboende funksjonshemmede over 18 år som trenger tilsyn, men som nå må være

hjemme av smittevernhensyn. Det andre er å starte opp en gradvis innfasing av 100 pst. jobbgaranti for utviklingshemmede. Jeg antar at Kristelig Folkeparti vil stemme imot det, ettersom de ikke har kommentert forslagene i innlegget. Men jeg lurar på om dette er forslag Kristelig Folkeparti normalt ville støttet her i dag hvis de ikke hadde sittet i regjering.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:39:13]: Det er bindingar ved å sitja i regjering. Det har Arbeidarpartiet opplevd òg i si tid i den raud-grøne regjeringa. Så det er ikkje noko nytt.

Vi ser at heimebuande barn over 18 år med bistandsbehov sjølvsagt kan vera krevjande for foreldra i denne pandemien. Denne gruppa skal få tilbod frå skulen sin, som har plikt til å kartleggja og vurdera behovet for den enkelte elev. Viss det er slik at nokon ikkje får det tilbodet dei har krav på, må spørsmålet stillast til skuleeigar, så ein får laga dette tilbodet, slik at det vert ei ramme rundt den personen over 18 år som er heime .

Gisle Meininger Saudland (FrP) [14:40:15]: Som representanten nok er klar over, er Fremskrittspartiet veldig opptatt av pensjonistene, og Kristelig Folkeparti har jo en historie hvor de har tatt til orde for de svake i samfunnet. Likevel var det først etter budsjettforhandlingene med Fremskrittspartiet at det kom en økning til enslige minstepensjonister. Er Kristelig Folkeparti fornøyd med Fremskrittspartiets gjennomslag på dette området?

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:40:39]: Ja, vi er opptekne av dei svake i samfunnet, og minstepensjonistar har vore ei svak gruppe inntektsmessig. Vi har løfta dei no i løpet av denne perioden tre gonger med 4 000 kr, som er 12 000 kr, og når no regjeringa vart einig med Framstegspartiet om 5 000 kr ekstra i året for minstepensjonistar, var det veldig bra. Minstepensjonistane har ein pensjon som er under fattigdomsgrensa i Noreg og langt under fattigdomsgrensa i EU. Så det er veldig bra at den gruppa vert løfta.

Solfrid Lerbrekk (SV) [14:41:43]: I budsjettforhandlingane mellom regjeringa og Framstegspartiet har Framstegspartiet fått sett eit tydeleg stempel på årets budsjett, f.eks. gjennom eit kraftig kutt i alkohol- og tobakksavgifter, noko Kristeleg Folkeparti har vore imot, bl.a. av omsyn til utsette barn. I tillegg har Framstegspartiet fått sett sitt stempel ved å auka butidskravet frå tre til fem år for permanent opphald i Noreg, noko som gjer at valdsutsette kvinner må vera i valdelege forhold endå lenger for å få verta verande i landet.

Me har høyrte lite om Kristeleg Folkepartis stempel på budsjettet gjennom desse forhandlingane. Kva har

Kristeleg Folkeparti eigentleg fått gjennomslag for i forhandlingane mellom regjeringa og Framstegspartiet?

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:42:40]: Det var veldig viktig for oss å behalda ein-prosenten når det gjeld utviklingshjelp, og hjelpa dei fattigaste i verda som verken har mat eller – eg heldt på å seia – helse i desse koronatider.

Vi har nok måtta gjere på pris på alkohol og på tobakk. Det synest vi ikkje er noko kjekt. Vi skulle ønskt at ingen verken drakk eller røykte, men sånn er det ikkje, så vi forhandla. Vi synest vi gjorde det ganske bra som fekk behalda ein-prosenten i dei forhandlingane.

Presidenten: Da er det én replikk til overs, hvis Lise Christoffersen ønsker den. Christoffersen prøvde å be om det i stad, men da prøvde jeg meg på en rettferdig fordeling av replikkene. Det er nå én til overs – så Christoffersen, vær så god.

Lise Christoffersen (A) [14:43:39]: Takk, president, det var snilt. Arbeiderpartiet er alltid klar til å ta replikker som blir til overs.

Da vil jeg tilbake til der vi slapp i stad, hvor representanten sa at foreldre til hjemmeboende funksjonshemmede over 18 år er godt ivaretatt fordi skoleeier har plikt til å tilrettelegge et tilbud. Men dette gjelder jo flere enn bare dem som går på skole. Det gjelder folk som har en dagsenterplass, og det gjelder folk som har en jobb, som må være hjemme av smittevernhensyn. Dette er altså foreldre som i pandemien faller mellom alle stoler, som en skulle tro lå Kristelig Folkepartis hjerte veldig nær. Men jeg konstaterer at Kristelig Folkeparti ikke vil støtte det forslaget her i dag, så da har jeg bare ett kort spørsmål til slutt: om Kristelig Folkeparti har en smertegrense for når den prisen syke og funksjonshemmede må betale for Kristelig Folkepartis regjeringsdeltakelse, blir for høy.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [14:44:43]: Det vert eit hypotetisk spørsmål, for vi veit ikkje kva det dreier seg om. Når det gjeld denne saka med barn over 18 år, var det ikkje foreldra vi først og fremst tenkte på med å få tilrettelagt i samband med skule, men det var barna – eller ungdommen, når dei er 18 år.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bjørnar Moxnes (R) [14:45:32]: 2020 går mot slutten med nesten 200 000 arbeidsløse. Det har vært et tungt år for alle og for mange arbeidsfolk spesielt, de som har mistet jobben, blitt permittert, de som har jobbet mer enn noen gang, i førstelinjen i velferden og i butikker landet rundt.

Kampen mot Forskjells-Norge er Rødts viktigste sak. Det Stortinget behandler i dag, og det som løftes fra fagbevegelsen og andre som engasjerer seg i dette feltet, er helt avgjørende for oss, for det er avgjørende for arbeidstakerne og for hele det norske samfunnet, ikke minst i et år som dette.

Det er også den delen av budsjettet der Rødt gjør de desidert største påplussingene, med kraftfulle grep for inntektssikring for arbeidsløse, for pensjonister, for fagorganiserte, for de som er på arbeidsavklaringspenger, og for å gi Nav tilskudd og forutsigbarhet, både til å kunne håndtere den akutte krisen og til å følge opp de som var ledige før pandemien traff, og ikke minst også for å styrke kampen mot sosial dumping i arbeidslivet.

Vi er også villig til å gjøre mer for å komme gjennom krisen, men da uten å sende regningen til arbeidstakerne. Men det er det som er konsekvensen av regjeringens politikk. Nå har statsråd Asheim blitt sammenlignet med Grinchen, som ville stjele julen, fordi han som statsråd for utdanning tok tilbake penger som opprinnelig ble gitt til studentene. Men som vikarierende arbeids- og sosialminister har han virkelig fått jobben som regjeringens Grinchen, siden han fratar de arbeidsløse ordninger for inntektssikring – én etter én etter én.

For det første: Fra september har de som permitteres, fått halvert antallet dager de får full lønn. Den 1. november ble tiltak som har sikret trygghet for tusenvis, avvirket. Minsteinntekten for dagpenger ble doblet. Hver måned nå når tusener av mennesker makstiden for dagpenger og arbeidsavklaringspenger. De faller ut av ordningene, og mange havner på bar bakke. I tillegg har ordningene for dem som ikke har fast jobb, inkludert både frilansere og kulturarbeidere, også blitt svekket av statsråd Asheim og regjeringen.

Fra nyttår skjer det samme med enda flere ordninger. Nå mister man dagpengene sine hvis man jobber mer enn 50 pst. For ikke å passere den grensen og tape masse penger må folk takke nei til vakter. Da grensen var 60 pst., fortalte Magne Melsæter, som er klubblleder på Scandic i Ålesund, om denne effekten. Han fikk støtte fra tillitsvalgte i hotell- og restaurantbransjen landet rundt til kravet de stilte om at de permitterte må kunne jobbe mer i perioder, uten å miste alle dagpengene. Det stiller Rødt forslag om til budsjettet.

Et lite lyspunkt er at ordningen som sikrer lærlinger, som vi fikk gjennomslag for i mars, har blitt videreført inntil videre, men det er altså ikke takket være regjeringen.

Det er også blitt framstilt som en stor nyhet at man kan kombinere utdanning og dagpenger. Det skulle bare mangle, selvsagt, og det hjelper ikke dem som blir kastet ut av hele ordningen, som er de langtidsledige. Rødt foreslår derfor i dag en tiltakspakke for inntektssik-

ring, kompetanseutvikling og sysselsetting også for de langtidsledige.

Vi vet at en vaksine ikke vil løse problemene som følger av arbeidsledighetskrisen. De som har vært på dagpenger i år, hundretusener av arbeidstakere, får null i feriepenger for den perioden de har vært på dagpenger. De må møte strømregninger, husleier, boliglån og mat-innkjøp neste sommer med tidenes feriepengebaksmell, men regjeringen ser ikke ut til å skjønne problemet. De tror – virker det som – at feriepenger er en bonus, noe for moro skyld, til sydentur neste sommer. Sånn er det ikke. Politikere får godtgjørelse tolv måneder i året. Det gjør ikke de fleste lønnsinntakere. Feriepengene er lønnen man får når juni kommer. Rødt foreslo allerede før sommeren å få ryddet opp i dette. Nå begynner det å haste, vi begynner å få dårlig tid.

Jeg tar med dette opp Rødts forslag til budsjettet.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:50:42]: Bevilgningen over Nav er viktig, som representanten Moxnes tok opp. Senterpartiet er helt enig i det. Men det er ikke nok. Forskjells-Norge skapes først og fremst ut fra hvordan arbeidslivet er organisert. Markedet fungerer også i arbeidslivet. De svakeste, eller de som er villige til å arbeide for lønns- og arbeidsvilkår under det norske nivået, får trøbbel, og det trengs en systemkritikk. Vi hadde en debatt på 1970-tallet. Da var systemkritikk det som kjennetegnet marxist-leninistene.

Mitt spørsmål er om full sysselsetting. Er det mulig å gjennomføre full sysselsetting i Norge uten at en har kontrollert arbeidsinnvandring fra EU-land utenfor Norden?

Bjørnar Moxnes (R) [14:51:41]: Jeg tror at svaret på det spørsmålet er at det ikke er mulig. Vi må få en regulering av arbeidskraftimporten, som er et mye mer presist begrep. Det som skjer, er at arbeidsgiverne i Norge har full tilgang til å importere så mye de ønsker av arbeidskraft fra land hvor det er lavere lønnsnivå og lavere levekostnader enn det er i Norge. Arbeidskraftimporten fra EØS er den store driveren bak veldig mye av sosial dumping, fordi man erstatter folk som har norske lønns- og arbeidsvilkår, med folk som kan godta eller presses til å godta dårligere lønns- og arbeidsvilkår.

Rødts politikk er at vi ønsker å få til en solidarisk regulering av arbeidskraftimporten fra EØS. Det merverdige er at f.eks. Arbeiderpartiet ønsker fri flyt på EUs premisser, altså på markedsliberale premisser. Hvis man er for det, vil man aldri oppnå de målene vi er enige om i retorikken. Da vil det i praksis bli umulig.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:52:46]: Jeg vil si en stor takk til representanten Moxnes for et ærlig svar. Det er et logisk svar. Det representanten sier, at det er dette som er den store driveren, kan jeg slutte meg fullt og helt til. Som vi begge erkjenner, er det også et marked for dette i arbeidslivet. En kan ha gode hensikter, men markedet fungerer, og det problemet må vi ta ved rota. Jeg er takknemlig for det som ble sagt om en solidarisk regulering. Det er et krevende og viktig spørsmål å gå inn i.

Bare til slutt: Den situasjonen vi står oppe i, er vel en logisk konsekvens av at denne salen ikke lenger har styring på arbeidsmarkedet. Noe av det aller viktigste i Arbeiderpartiets historie var at en skulle ha styring i arbeidsmarkedet, at en ikke skulle stå med lua i handa, og at Stortinget skulle få makt til å styre markedskreftene.

Bjørnar Moxnes (R) [14:53:50]: Det er klart at når man har overlatt veldig mye av styringen til Brussel og EU, altså til markedsliberalismens høyborg, er det vanskelig å sørge for de målene man har satt seg om full sysselsetting, om å sikre ryddige forhold på byggeplasser og der man får vasket bilene sine, innenfor renholdsbransjen og i hotell- og restaurantbransjen. Fagbevegelsen gjør absolutt alt de kan, men de slåss med ryggen mot veggen så lenge arbeidsgiverne har full uregulert tilgang på til enhver tid å hente så mye de ønsker av arbeidskraft fra land med lavere lønnsnivå enn i Norge.

Vi backer fagbevegelsen alt vi kan på alle tiltak som kan gi dem verktøy og redskaper, for å prøve å bekjempe konsekvensene av den frie flyten, men så lenge man har fri flyt, så lenge man har full tilgang på å hente så mye man ønsker seg fra EØS-området, vil det til syvende og sist bli veldig vanskelig, nær sagt umulig, å stanse dette. Det er et tankekors primært for Arbeiderpartiet, og kan-skje ikke like mye for Senterpartiet og Rødt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Henrik Asheim [14:55:12]: Koronapandemien har preget norsk økonomi sterkt i året som er gått. Ledigheten vi opplevde i mars, var historisk høy. Regjeringen og ikke minst Stortinget iverksatte omfattende tiltak for å holde hjulene i gang.

Aktiviteten har tatt seg gradvis opp, og mange permitterte er tilbake i jobb. Likevel er ledigheten klart høyere enn før koronakrisen, og usikkerheten om den videre utviklingen er betydelig. Det har vi ikke minst erfart de siste ukene, hvor antallet permitteringer igjen har økt.

Ledighetsoppgangen i november er imidlertid beskjedent sammenliknet med i mars. Men selv om det

fortsatt er få ledige jobber, er det mangel på arbeidskraft i noen yrker og næringer. Tiltak vurderes og tilpasses den aktuelle situasjonen. Det bidrar til å holde aktiviteten i arbeidsmarkedet oppe, samtidig som smitten begrenses.

Vi er bekymret for tendensen til økt langtidsledighet. Da øker faren for varig utenforskap. Som vi tidligere har erfart, rammer også denne krisen unge, de med lav utdanning og lav inntekt og utenlandskfødte ekstra sterkt. De som allerede sto utenfor da koronakrisen inntraff, har fått det enda tøffere.

For at ledige og permitterte kan heve sin kompetanse i perioder de ikke er i jobb, har vi innført en ordning som gjør det lettere å delta i opplæring samtidig som man mottar dagpenger. Ordningen videreføres i første halvår 2021.

Vi vil legge til rette for å skape mer og inkludere flere. Studier og erfaring viser at godt tilpassede tiltak har en positiv effekt på overgangen til arbeid. Vi foreslår derfor å øke bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak med 825 mill. kr. Innsatsen skal bidra til at ledige kommer raskere i jobb, og vil styrke inkluderingsdugnaden, ungdomsinnsatsen og oppfølgingen av unge mottakere av arbeidsavklaringspenger. I tillegg foreslår regjeringen om lag 300 nye VTA-plasser i 2021.

En viktig brikke i kampen mot ledighet og utenforskap er et styrket og effektivt Nav. Nav opplevde et enormt press, med mange dagpengesøknader og økt behov for oppfølging og veiledning. I tillegg har Nav jobbet intenst for å få på plass nye eller endrede ordninger besluttet i Stortinget.

Saksbehandlingstiden i dagpengesaker er nå tilbake til normalen, men nødvendige omprioriteringer har ført til lengre saksbehandlingstid innenfor bl.a. klagesaker. Dette er oppgaver det nå må tas tak i.

Den ekstraordinære situasjonen kommer til å følge Nav inn i 2021. Med en midlertidig styrking av budsjettet med 500 mill. kr er Nav bedre rustet og kan fortsette å gi brukerne gode tjenester i en krevende tid.

Det ble også innført flere midlertidige endringer i regelverket for sykepenge og omsorgspenger. Tiltakene for sykepenge videreføres til 31. mars neste år. Tiltakene for omsorgspenger foreslås videreført frem til 30. juni. I tillegg får foreldre doble kvoter med omsorgspenger i 2021.

Regjeringen ønsker å styrke bekjempelsen av useriøse aktører og legge til rette for et seriøst og sikkert arbeidsliv. For å møte utfordringene i utsatte næringer er det viktig at Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet er synlige aktører som oppdager og forebygger lovbrudd. Vi foreslår derfor å styrke tilsynenes kontroll og håndheving av regelverket. Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet følges opp, og ny revidert strate-

gi legges frem i 2021. Den omfattende innsatsen mot arbeidslivskriminalitet gir resultater. Virksomheter opplever nå at den som ikke følger lover og regler, løper en større risiko for å bli oppdaget.

Regjeringen og Fremskrittspartiet er enige om at alderspensjonistene i 2021 får en vekst tilsvarende gjennomsnittet av lønns- og prisvekst dersom lønnstakerne anslås å få positiv realvekst. Pensjonistene skal ikke tape mer enn lønnstakerne dersom realveksten for lønnstakerne anslås å bli negativ. Regjeringen og Fremskrittspartiet er også enige om en ytterligere økning i minste pensjonsnivå for enslige med 5 000 kr, med virkning fra 1. juli 2021. Dette er fjerde gang siden 2013 at minste pensjonsnivå for enslige øker utover normal regulering.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [14:59:57]: Vi har skjønt at en del av beslutningene i regjeringen kommer via SMS-krav fra arbeidsgiverorganisasjonene. Arbeidstakerorganisasjonene har brukt de mer tradisjonelle måtene å samarbeide med regjeringen på når de har fremmet sine krav, bl.a. om feriepengetillegg på dagpengene for at det neste år ikke skal bli en julimåned uten at man får noen utbetalinger. Burde arbeidstakerorganisasjonene gå over til å bruke SMS som kanal for å nå fram med sine krav til regjeringen?

Statsråd Henrik Asheim [15:00:37]: Arbeidstakerorganisasjonene er vi godt kjent med at ikke nødvendigvis trenger SMS for å få frem budskapet sitt. De er meget klare og tydelige, og de er lette å forstå når vi har møte med dem. Vi har mange møter med dem og har ikke minst hatt det gjennom den perioden vi har vært i nå.

Jeg må bare få lov til å si, før jeg svarer på representantens spørsmål, at det faktisk at vi har et så velfungerende trepartssamarbeid, hvor vi sitter sammen med arbeidstakersiden, arbeidsgiversiden og myndighetene og finner løsninger i fellesskap, har vært helt avgjørende for å komme så godt ut av dette som Norge tross alt har gjort, selv om det er politisk uenighet om enkelte tiltak.

Når det så gjelder feriepenger, som representanten kaller det, er det slik at vi rett og slett bare har innført en annen form for ordning, nettopp at man hvis man er permittert i mer enn 52 uker, så kan man ta fire uker ferie uten å få avkortning i dagpenger. Baksiden av medaljen med det som representanten foreslår istedenfor, er at man kunne ta ferie, men da fikk man avkortet dagpengene i ferieperioden fordi man heller skulle bruke det man kaller for ferietillegg.

Rigmor Aasrud (A) [15:01:40]: Nå viser statsråd Asheim at regjeringen ikke har noen ambisjoner om å få

flere folk i jobb i 2021. Hvis man kommer seg i jobb i januar, februar, mars, april, mai eller juni, og man skal ut i ferie, blir det ingenting, ikke noe ferietillegg da, for da er man ikke på dagpenger. Konklusjonen må være at her har regjeringen ingen ambisjoner om å få noen av de 200 000 som er på dagpenger eller permittert nå, tilbake igjen i jobb.

Men tilbake til det jeg egentlig hadde tenkt å spørre om. Det var jo sånn at regjeringen i mars kuttet arbeidsgiverperioden, fra 15 til 2 dager. Hvem var det regjeringen hørte på da man gjorde det?

Statsråd Henrik Asheim [15:02:29]: For det første: Vårt mål er å få folk tilbake i jobb. Det ber jeg om å bli trodd på. Veldig mye av det vi gjør av tiltak også overfor arbeidsliv og næringsliv, er nettopp å sørge for at vi får flere tilbake i jobb. Men jeg er usikker på om det er en riktig ressursbruk da å si at når man er tilbake i jobb, så skal man få utbetalt dagpenger for en periode man var på dagpenger tidligere. Det er derfor jeg mener at det er mye bedre å ha en ordning som sier at de som blir langvarig permittert – og noen vil det helt sikkert være – kan ta ferie med dagpengene sine.

Så er representantens spørsmål: Hvem var det man hørte på da man kuttet i arbeidsgiverperioden? Helt sikkert på arbeidsgiverne, akkurat som vi har hørt mye på arbeidstakerne om tiltak vi har gjort overfor dem. Nå er arbeidsgiverperioden utvidet ti dager, nettopp for også å ha et insentiv for at flere arbeidsgivere skal ta sine ansatte tilbake i jobb eller unngå å permittere.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:03:33]: Jeg har merket meg i denne debatten at de to ordene «full sysselsetting» har blitt mer sjeldne. Det ganske interessant å observere at de har blitt sjeldne ord, «full sysselsetting». Før var det helt sjølvsagt, helt unisont. Nå snakker veldig få om det. Det å kunne leve av sitt arbeid er viktig økonomisk, men ikke minst er det viktig for verdigheten. Jeg kan ikke forstå at noen annen parole enn full sysselsetting kan gjelde. For å få det til er det mange tiltak, men ett av de tiltakene som kan hjelpe dem som virkelig sliter nå, menneskene med delvis arbeidsevne, er lønnstilskudd til bedriftene, slik at folk kan få full tariff lønn. Bedriften får et lønnstilskudd som dekker differansen mellom full tariff lønn og den arbeidsevnen en yter. Vil statsråden være positiv til å satse mer på lønnstilskudd i året som kommer for nettopp å hjelpe disse menneskene?

Statsråd Henrik Asheim [15:04:35]: La meg begynne med å gi full tilslutning til representantens beskrivelse av hvor viktig det er å ha en egen inntekt å leve av. Det gir ikke bare penger inn på konto og mulighet til å

betale regninger, men det gir en helt egen uavhengighet som er viktig for oss mennesker.

Så til representantens spørsmål om lønnstilskudd: Dette er et flertall og en regjering som ved flere anledninger har satset på lønnstilskudd og mener det er et viktig verktøy. Derfor har vi innført en fast sats på lønnstilskudd for å gjøre dette enklere. Men jeg tror vi må være ærlig og si – det betyr ikke at ikke lønnstilskudd er bra – at mange ting må til. For eksempel vet vi at mange av dem som står utenfor arbeidslivet, sliter med psykiske lidelser. Det å få på plass individuell jobbstøtte, det å sørge for å styrke ungdomsinnsatsen, det å sørge for å ha tiltak for unge i Nav og som gjør at de kommer i jobb på flere måter enn bare ved lønnstilskudd, tror jeg er veldig viktig. Jeg tror egentlig ikke denne diskusjonen kan kokes ned til at man er for eller mot ett tiltak. Det er summen av tiltakene og alle de forskjellige tiltakene vi må ha for grupper med ulike utfordringer, som er viktig.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:05:37]: Jeg vet det har blitt en kutyme her i Stortinget å si «for å være ærlig». Det er et begrep jeg har problemer med, men det er nå så. Statsråden er en av dem som svarer godt for seg, så det er litt urettferdig å nevne det for denne statsråden.

Det å greie å få et arbeid når en har en svak posisjon i arbeidslivet, må fremmes. Jeg er enig i at det er mange tiltak, men lønnstilskudd er et målrettet tiltak som bedrer etterspørselen etter nettopp disse menneskene. Hvilke andre tiltak har statsråden som har like god effekt? Lønnstilskudd er evaluert av forskningsinstitusjoner og har fått en god attest.

Statsråd Henrik Asheim [15:06:28]: Nå skal jeg ikke si «for å være ærlig», men jeg ber representanten tro meg på at jeg forsøker å være det, og så skal jeg la det ligge med det.

Jeg ønsker ikke å gå i noen polemikk for å argumentere mot lønnstilskudd, rett og slett fordi det er noe vi også har brukt mye. Men vi har f.eks. markedskoordinatører i Nav som har kontakt med arbeidslivet og finner ledige jobber og ting som passer til den enkelte bruker i Nav, og det er et verktøy som også fungerer. Dermed sørger vi for at flere får muligheten til å ha grunnleggende kompetanse. Jeg tror vi må erkjenne at for mange arbeidstakere som sliter med å komme inn, er det f.eks. viktig å ha vitnemålet sitt på plass. Jeg synes det er veldig synd at mange i Norge sier «jeg fikk aldri vitnemålet», som om det er en tidsfrist for å få det. Det er klart man skal få vitnemålet sitt. Man skal kunne gjøre det gjennom den type kompetansetiltak.

Jeg mener lønnstilskudd er et godt tiltak. Derfor har vi gjort viktige grep, og som sagt har vi satt en sats for det for å gjøre det enklere. Men vi må også se på alle de tilta-

kene som hjelper den enkelte fremtidige arbeidstaker til å komme inn i arbeidslivet.

Solfrid Lerbrekk (SV) [15:07:40]: Regjeringa held fram med sine ABE-kutt i offentlig sektor trass i kraftig motstand. Eit kutt i arbeidsinsentiva og dei brukarnære tenestene vil ikkje syta for at dei tilsette vil klara å gjera fleire oppgåver på den tilmålte tida dei har, verken raske eller betre, sett opp mot ressursane som vart tildelte. For Nav inneber dette kutt på opp mot til saman 500 mill. kr i perioden 2015 til 2021. Det er like mykje som eingongstildelinga som Nav får neste år. Det er bra at det kjem midlar til Nav for å styrkja tenestene no i ein kriseperiode. Samtidig vil ein mellombels sum ikkje føra til fleire faste tilsettingar i Nav. Er det nokon annan måte å bruka dei pengane på enn mellombelse tilsettingar?

Statsråd Henrik Asheim [15:08:50]: La meg begynne med å si at tilskuddene og bevilgningene til Nav har vært stabile under hele vår regjeringsperiode. Det er ikke slik at i sum har det vært kutt på Nav. Det har vært stabilt. ABE-reformen er en reform der vi ber alle offentlige instanser som får dette kuttet, først om å effektivisere, og så se hvordan de kan jobbe smartere. Det har ikke nullstilt politikken, for etterpå fordeler vi jo. Alle som følger Stortingets arbeid vil merke at statsbudsjettene blir større og større for hvert eneste år, slik at man bruker mer penger, men først ber man alle om å tenke gjennom hvordan man organiserer seg.

Når det gjelder Nav, har man helt konkret nettopp sett på organiseringen av Nav, det å sørge for å gå bort ifra den gamle organiseringen og nå få en organisering hvor f.eks. flere er ute på kontorene. I inneværende år har man bevilget 900 mill. kr ekstra til Nav, og 500 mill. kr til neste år. Det betyr noe økte rammer i en tid som har krevd veldig mye av Nav, men de har altså hatt stabile budsjetter gjennom hele vår regjeringsperiode.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [15:10:08]: Vi begynner å se mot et år med unntakstilstand, måned etter måned med uvisshet. Det har satt store spor i arbeidsmarkedet, men også i folk. Da krisen rammet oss, samlet Stortinget seg for å hindre at folk ble stående uten trygghet og inntekt. Vi sto sammen om at selvstendig næringsdrivende som i praksis fikk yrkesforbud, skulle få en kompensasjonsordning. Vi sto sammen om å øke satsene på dagpenger og sørge for at flere kom inn i ordningen. Men ettersom månedene har gått, er det ikke mye igjen av den enigheten som var der i mars.

Regjeringen har ved flere korsveier foreslått å avvikle kompensasjonsordningen for selvstendig

næringsdrivende, men på tampen videreføres de forhøyede dagpengesatsene. Fra 1. november økte imidlertid regjeringen kravet til minsteinntekt, og med det er det færre som blir fanget opp av dagpengeordningen. Regjeringen har heller ikke forlenget den maksimale stønadsperioden for dagpenger. Måned etter måned ramler folk ut av dagpengeordningen, i en tid da arbeidsmarkedet er preget av rekordhøy ledighet. For mange betyr det ingen trygghet, ingen inntekt, med sosialhjelp som eneste mulighet. Regjeringen oppgir selv at det er anslagsvis 1 500 personer som faller ut av ordningen i desember. Det er litt av en julegave fra regjeringen.

Da partene i arbeidslivet i sommer var krystallklare på at permitteringsperioden måtte forlenges for at ikke arbeidsplasser skulle gå tapt, varte og rakk det. Omsider kom regjeringen på banen. Det begynner å tegne seg et bilde av en regjering som har en altfor lang responstid, en regjering som har gjort det til en vane å lansere at ordninger skal utgå, for så å ombestemme seg og lansere noe nytt igjen. Ja, smittetrykket har variert, men krisen har hengt over oss hele tiden. Og så lenge det er krise, må folk, bedrifter og næringsliv ha tryggheten for at vi stiller opp. Forslag om å fjerne tiltak, for så å forlenge det og kanskje omforhandle det til noen annet, gir ikke et bilde av styring med stødig hånd.

Vi i Arbeiderpartiet ønsker noe helt annet. I dag fremmer Arbeiderpartiet forslag om at de midlertidige forbedringene i dagpengeregelverket skal videreføres til 1. juli neste år. Og de som har gått ut maksimal dagpengeperiode, skal ikke skyves ut med Arbeiderpartiets politikk. Ordningen som regjeringen fjernet med et pennestrøk i 2015, feriepengetillegg på dagpenger, vil vi ha tilbake. Med vår politikk hadde 266 000 nordmenn fått feriepengene på dagpenger neste år.

Jeg mener det er helt feil å drive kriseledelse etter jojo-metoden. Tiltak opp og ned, kanskje i dag, men ikke i morgen – sann kan vi ikke ha det. Derfor setter Arbeiderpartiet av penger nå til å forlenge permitteringsperioden. Det er et tydelig signal til partene i arbeidslivet.

Vi prioriterer trygghet for vanlige folk. For det er i utrygge tider vi trenger fellesskapet aller, aller mest. Så lenge det er krise, må tiltakene vare. Mange går julen i møte med en usikker framtid, enten arbeidsløs eller permittert. Vil jobben være der på nyåret? Og hvordan skal familieøkonomien gå rundt de neste månedene? Det er jo for dem vi er her. Det er de oppgavene vi skal løse. Vi er ikke her for å administrere skattelettelser, men vi er her for dem som legger seg i kveld, og som er oppriktig bekymret. Vi er her for dem som for første gang på freddag skal gå på matutdelingen hos Frelsesarmeen i Sarps-

borg, i byen min, fordi de ikke fikk endene til å møtes denne måneden.

Regjeringen har ikke gjort nok. Regjeringen prioriterer ikke vanlige folk, og regjeringen prioriterer feil. Arbeiderpartiet vil noe helt annet. Arbeiderpartiet vil ha et budsjett og tiltak for vanlige arbeidsfolk.

Kristian Tonning Riise (H) [15:15:13]: Det siste året har vi blitt minnet på viktigheten av et omstillingsdyktig arbeidsliv med høy sysselsetting. Vi har blitt minnet på viktigheten av gode velferdsordninger som treffer riktig når uforutsette ting skjer. Vi har blitt minnet om at bedriftene er ryggraden i den norske økonomien, og dermed også ryggraden i det norske velferdssystemet. Når vi går inn i 2021, og forhåpentligvis etter hvert tiden etter koronapandemien, så bør det være med en sterkere bevissthet om hvor viktig lønnsomme arbeidsplasser i privat sektor er for verdiskapingen, for vår felles velferd og for vår evne til å kunne håndtere nye, uforutsette situasjoner som utfordrer styrken i norsk økonomi – en gang i framtiden.

Statsråd Asheim og representanten Nordby Lunde redegjorde godt for hovedtrekkene i vårt budsjett. Representanten Nordby Lunde brukte også mye tid på det ideologiske grunnlaget for hvordan vi tenker i arbeids- og sosialpolitikken, som jeg slutter meg helt til. Og siden dette er siste budsjettdebatt med denne komiteen i denne stortingsperioden, tenkte jeg å benytte anledningen til å reflektere litt over den debatten som etter hvert har utviklet seg på vårt felt over flere år.

I motsetning til det skremmebildet som vi ofte får høre fra venstresiden her i salen, er heltidskulturen faktisk styrket med denne regjeringen. Kampen mot arbeidslivskriminalitet er trappet opp. Samarbeidet med partene i arbeidslivet om trygge arbeidsforhold er styrket. Bruken av innleie har ikke økt vesentlig, men ligger på mellom 1,5–2 pst. av sysselsatte, og andelen midlertidig ansatte har ligget stabilt. Den har faktisk sunket noe i løpet av disse årene med borgerlig regjering.

Denne regjeringen fører en forutsigbar politikk for å skape mer og inkludere flere. Det som imidlertid blir stadig tydeligere, er at venstresiden i sin interne kamp om å være det klareste alternativet til dagens regjering langt på vei har overlatt stafettpinnen som opposisjonsleder til representanten Moxnes og partiet Rødt. Vi så det f.eks. i debatten om franchisemodellen, der Arbeiderpartiet og Senterpartiet entusiastisk kastet seg på et representantforslag fra Rødt, som både ville gjort det mye vanskeligere å være selvstendig næringsdrivende i Norge og skapt usikkerhet for mer enn 120 000 arbeidsplasser i bl.a. dagligvarebransjen og servicenæringen, som er omfattet av denne organisasjonsformen. Vi har

sett det i debatten om private velferdsaktører, der en samlet venstreside stadig oftere bruker den nedsettende betegnelsen «velferdsprofitører» for å beskrive lovlige og seriøse omsorgsbedrifter som leverer kvalitetstjenester som folk er fornøyd med. Og vi ser det i de stadige angrepene på seriøse vikarbyråer, eller bemanningsbyråer, som brenner for å gi folk en fot innenfor arbeidslivet, og som ofte kan vise til svært gode resultater, men som blir erklært uønsket fra talerstolen i Stortinget.

Det har vært interessant å merke seg at partiet for selveiende bønder stadig oftere går i kompaniskap med partiet som vil avvikle den private eiendomsretten, og at Arbeiderpartiet i kampen mot privat arbeidsformidling nå åpent lefler med tanken på å forby hele bransjer. Så det tegner seg et bilde der den interne kappestriden på venstresiden fører til stadig hardere utfall mot seriøse, lovlige bedrifter i privat sektor. Venstresiden liker å tegne et skremmebilde av høyresiden, men realiteten er nok snarere den at venstresiden har radikalisert seg selv i møte med en irriterende moderat høyreside.

Silje Hjemdal (FrP) [15:19:45]: For en tid tilbake, da regjeringen la fram sitt budsjett, var det noen mennesker som ble fryktelig, fryktelig skuffet. Det gjaldt bl.a. den flotte gjengen i TV BRA, og ikke minst gjaldt det alle de utviklingshemmede som har fått muligheten til arbeid gjennom programmet HELT MED. Heldigvis viste det seg at dette var en feil fra regjeringen, som de rettet opp i tilleggsproposisjonen, og glad er vi for det.

Med budsjettforliket med Fremskrittspartiet ble disse to viktige arbeidsplassene vesentlig styrket, ja, faktisk vil enda flere mennesker med utviklingshemning nå få mulighet til å bli inkludert i ordinært arbeidsliv. Det vet jeg betyr utrolig mye for dem det gjelder, og også for de rundt dem. I den sammenheng ønsker jeg også å gratulere organisasjonen HELT MED med Helseprisen 2020. Den fine gjengen i TV BRA har vært flere ganger her på Stortinget og løftet veldig viktige saker for dem selv, men også andre saker som er viktige ute i samfunnet. Nettopp deres visjon om å bli en nasjonal tv-kanal er noe Fremskrittspartiet, med støtte fra regjeringspartiene, har sagt at vi vil satse på. I den forbindelse er det mange politikere som har engasjert seg. Flere av dem sitter her i salen nå, og mange av dem er også i familie- og kulturkomiteen.

Jeg synes derfor det er riktig å påpeke at to merknader som skulle vært med i budsjettet her, ved en inkurie har falt vekk, på grunn av at teknologien under koronatiden har gjort det litt krevende noen ganger å dobbeltsjekke at ting faktisk er kommet inn på riktig sted. Derfor ønsker jeg å lese to merknader som Fremskrittspartiet skrev, men som det er en klar oppfatning om at regjeringspartiene også støttet. Jeg vil i hvert fall ha lest dem

fra denne talerstolen, siden jeg ikke helt vet hvordan det er med løsninger ellers, om det er noe som kan protokollføres eller fremmes som et forslag.

Den første merknaden gjelder i hvert fall kapittel 352 post 70:

Fremskrittspartiet viser til at det blir foreslått å øke bevilgningene til TV BRA med 1 mill. kr. Flertallet påpeker den demokratiske viktigheten av at de utviklingshemmede selv kan formidle nyheter med sin egen stemme. TV BRA har et mål om å bli en nasjonal tv-kanal og er godt i gang med denne jobben. Flertallet understreker at dette ikke er tenkt som en engangsbevilgning, men en opptrapping mot dette målet, og gjør departementet særskilt oppmerksom på dette.

Merknad nummer to, kapittel 352 post 72:

Fremskrittspartiet viser til at det blir foreslått å øke bevilgningene til HELT MED ytterligere, med 5,4 mill. kr, totalt 10 mill. kr. Flertallet merker seg at for mange personer med utviklingshemning ufrivillig står utenfor arbeidslivet. Flertallet viser til stiftelsen SORs prosjekt HELT MED for å inkludere flere i arbeidslivet. I tilleggsinnstillingen ble det påpekt at i budsjettomtalen under posten skulle det framgått at tilskuddet til stiftelsen SOR for prosjektet HELT MED – Arbeid for utviklingshemmede foreslås videreført. Flertallet er glad for at feilen ble rettet, og er glad for enigheten om nå å øke tilskuddet ytterligere. Dette betyr en vesentlig styrking av satsingen for å få mennesker med utviklingshemning inn i arbeid.

Det er etter dialog med regjeringspartiene grunn til å tro at dette er noe man kan støtte. I hvert fall vil jeg understreke dette fra Fremskrittspartiets side, og så får man heller ta stilling til hvordan dette skal løses. Det er veldig dumt at sånne inkurier kan oppstå, men jeg må bare beklage at grunnet koronasituasjonen og veldig mye digital gjennomføring ble jeg ikke oppmerksom på dette før nå. Så jeg håper man kan tilgi oss for det.

Presidenten: Presidenten har ikke noe kjennskap til hva som har foregått i arbeids- og sosialkomiteen, så det får man eventuelt komme tilbake til.

Lise Christoffersen (A) [15:25:00]: Det er når pengene skal bevilges at forskjellen mellom sosialdemokratisk politikk og høyrepolitikk blir aller tydeligst. Arbeiderpartiet vil at de store pengene skal gå til de viktigste oppgavene i samfunnet, det som betyr mest i vanlige folks liv. For Arbeiderpartiet er arbeid, velferd og sosial rettferdighet aller viktigst. På høyresida fortsetter skattefesten for de rikeste. Det er ikke til å begripe, særlig ikke nå når land og folk står midt oppe i en alvorlig pandemi der både arbeidsplasser og velferd står i fare.

Når nærmere 200 000 er arbeidsledige og forskjellene mellom dem som har, og dem som ikke har, bare

øker, påvirker det tilliten i samfunnet i feil retning. Felleskassa vår må brukes til å få permitterte folk tilbake i jobb og berge arbeidsplasser i by og bygd i hele landet, samtidig som vi må styrke velferdsordningene for dem som ikke har en jobb å gå til, eller som av helsemessige årsaker ikke har muligheten til å stå i jobb. Solidaritet skaper tillit i et samfunn. Økte forskjeller gjør det motsatte.

Samtidig er det helt nødvendig at velferdsetatene våre har nok ressurser og velfungerende systemer og rutiner som gjør at de som sliter i hverdagen, føler seg sett, hørt og ivaretatt. Nav er en av de viktigste i så måte. På vegne av Arbeiderpartiet vil jeg aller først få lov til å berømme de ansatte i Nav for den innsatsen de har gjort, og fortsatt gjør, til beste for sine brukere, både til vanlig og ikke minst nå i den ekstraordinære situasjonen vi står oppe i. Disse ansatte fortjener også å bli sett og hørt.

På årets budsjett fikk Nav en ekstraordinær bevilgning på rundt 900 mill. kr for å avhjelpe noe av det ekstra presset koronaen har medført. Nå er vi midt inne i en ny smittebølge, men den ekstraordinære bevilgningen er nesten halvert i neste års budsjett.

Som om ikke det er nok, fortsetter regjeringa og stortingsflertallet de hodeløse såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringskuttene, som er reine ostehøvelkutt uten mål og mening. Det begynner å bli store beløp etter hvert, rundt en halv milliard alt i alt bare i Nav, og til alt overmål ble tommeskruen dratt ytterligere til, fra 0,5 til 0,6 pst. kutt, i budsjettforliket i Stortinget. Oppå der igjen forlanger budsjettkameratene i Stortinget – Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet – at regjeringa skal komme med enda en ny såkalt effektiviseringsstrategi for offentlig sektor. Det kan vanskelig leses som annet enn et forvarsel – et forvarsel om nye runder med privatisering, kutt i offentlige velferdstjenester og kutt i stønader, som jo er blitt Solberg-regjeringas varemerke, uansett hvilke partier som går ut og inn der.

I Arbeiderpartiets alternative budsjett advarer vi mot å fortsette på denne galeien. Regjeringa bør stoppe opp og være ærlige nok, som noen snakket om, til å synliggjøre konsekvensene av denne kuttpolitikken både når det gjelder de økende forskjellene mellom folk, og når det gjelder kvaliteten på de tjenestene som ytes.

For brukere og ansatte i Nav er det ekstra viktig. Vi har ennå ikke kommet til bunns i Nav-skandalen. Det er over et år siden statsråden sto på Stortingets talerstol og måtte beklage at folk urettmessig var avkrevd tilbakebetaling av penger de faktisk hadde rett til, og at folk var dømt og hadde vært i fengsel for noe de aldri skulle vært tiltalt for. Mange venter fortsatt på oppreisning og tilbakebetaling.

I november i år redegjorde statsråden for granskingsutvalgets rapport. Der beskrives en kultur i Nav som er alvorlig. Det mangler rom for å stille spørsmål ved etablerte sannheter. Spørsmål som har blitt stilt, fanges ikke opp. I tillegg kommer flere omorganiseringer og nedbemanninger. Summen av alt dette kjenner vi: Folk som hadde det vanskelig fra før, ble rammet knallhardt, for å sitere et herværende medlem av presidentskapet, og tilliten til Nav er kraftig svekket. Det er også alvorlig og dessuten urettferdig overfor dem som jobber tett på brukerne.

Nav skal være nær folk, ikke mot folk. Ennå har vi ikke sett spor av hvilke tiltak statsråden og regjeringa vil sette inn for å hindre gjentakelse av skandalen og gjenreise tilliten til Nav. Ostehøvelkutt er vel ikke akkurat det beste virkemidlet i så måte. Arbeiderpartiet vil derfor erstatte ostehøvelkutt med en tillitsreform. Det betyr økt tillit og myndighet til de ansatte i førstelinja. De kjenner brukerne best. Brukere som opplever seg sett og hørt, blir viktige ambassadører for fornyet tillit, noe både brukere og ansatte i Nav virkelig fortjener og samfunnet trenger.

Margret Hagerup (H) [15:30:13]: I over tre år har jeg pendlet fra mann og barn for å delta i debattene på Stortinget. Det er ofte sårt å reise fra barna, særlig når 5-åringen klamrer seg rundt halsen min og spør om jeg ikke kan være hjemme. Det er en pris, men jeg velger å tro at det er den prisen vi kvinner nå betaler, og at den vil gjøre hverdagen og arbeidslivet lettere for dem som kommer etter oss.

Drømmen for framtiden er et familie- og arbeidsliv hvor alle er likestilte, og hvor vi har sluttet å sette hverandre i båser. For kvinner har ennå en lang vei å gå, på tross av at vi er verdens mest likestilte land. Jeg driver med selvrealisering her i hovedstaden, mens enkelte bekymrer seg for hvordan barna har det. Heldigvis er jeg prisgitt en god mann.

Mine tre år på Stortinget har vært en surrealistisk opplevelse – lærerikt, inspirerende, engasjerende, utrolig gøy, men også frustrerende. Debatten på Stortinget er annerledes enn jeg hadde trodd. Det skapes motsetninger. Vi blir satt i båser. Motivene mistros – målene likeså. Som representant for Høyre-regjeringen beskyldes jeg jevnlig for å jobbe for de rikeste og motarbeide vanlige arbeidsfolk. Jeg er visstnok med og brutaliserer arbeidslivet. Jeg jobber for de få, ikke for de mange. Svartmalingen vil dessverre ingen ende ta.

I helgene kommer jeg hjem til mann og barn, lykkelig gift på 13. året. Vi traff hverandre på et varelager, i en felles kjærlighet for truckkjøring og hverandre. Når vi ligger på sofaen på fredagskveldene, må vi riste litt på hodet av hvordan verden har blitt. Vi kjenner ikke på

denne avgrunnen som stadig møter oss i den offentlige debatten. Han er ennå lagermedarbeider, jeg er blitt politiker. Men vi er fremdeles de samme personene som da vi møtte hverandre, bak hver vår truck.

Forskjellen er at vi nå også jobber for å forsørge en storfamilie, samtidig som jeg har engasjert meg for å sikre at velferdsstaten skal være bærekraftig, også for de kommende generasjonene. Det er en mektig oppgave. Det virker som om veien fra lagermedarbeider til politiker er brolagt med onde hensikter.

Jeg tror de fleste politikere engasjerer seg fordi de ønsker å bidra til noe, og fordi de ønsker å gjøre verden til et bedre sted, men vi er ikke enige om hvordan. For Høyre handler det om å gi muligheter til alle og sette mennesker foran systemet. De største forskjellene er mellom dem som har en jobb å gå til, og dem som ikke har det. Da handler det om tidlig innsats. Høyre har jobbet i åtte år for å sørge for at elevene lærer mer på skolen, at de møter gode lærere som ser den enkelte. Høyre har den beste skolepolitikken. Det utjevner forskjeller, og det gir flere muligheter. Kompetanse blir viktigere for framtiden.

Men det handler også om å gi rom for dem som faller utenfor. Da trenger vi bedrifter som ser verdien av inkluderingsdugnaden og gir folk en fot innenfor. Derfor har Høyre satset målrettet på arbeidsmarkedstiltak og en solid økning av varig tilrettelagte arbeidsplasser. Det har skapt solskinnshistorier, både om arbeidstakere og om arbeidsgivere.

Det handler også om å sette kvaliteten i tjenestetilbudet først. Vi snakker om deltidsyrker, hvor kvinner ofte er overrepresentert. I denne debatten burde vi snakket mer om hvilke tilbud som skal møte oss. Hvis jeg trenger hjelp, vil jeg møtes av kompetent helsepersonell som jevnlig utøver profesjonen sin og holder kunnskapen ved like gjennom kompetanseheving. Da trenger vi en heltidskultur, med hele, faste stillinger, og for å få til dette er vi avhengig av at timetallet går opp, gjennom dagen, gjennom døgnet, gjennom uka, gjennom året. Et skille mellom skift- og turnusarbeid fremmer ikke kvalitet som et mål. Vi må sette enkeltmenneskene foran systemene. Det bør handle mer om kvalitet foran ideologi også i velferdssektoren. Vi må snakke om velferdsinnovatørene. Vi må løfte fram dem som vil gi våre eldre et bedre tilbud, på samme måte som vi er stolt over dem som bygger veiene våre. 2020 burde være året hvor vi slutter å sette hverandre i bås og definere bransjer og motiver ulikt avhengig av kjønnsrepresentasjon. Sammen skal vi bidra.

Samfunnets bærekraft trues av dem som forsøker å lage avgrunner mellom oss. Når følelser, frykt og ideologi tar over for en faktabasert samfunnsdebatt, bør det skremme de fleste av oss. Det er et tankekors at sam-

funnsdebatten har tatt den retningen. Fremdeles tegnes det opp et karikert bilde av kalde og spekulative rikfolk mot vanlige arbeidsfolk. I det bildet blir vi alle tapere.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Arild Grande (A) [15:35:12]: Det er ganske bemerkelsesverdig å høre høyresidens representanter bruke sine egne, personlige erfaringer som selve grunnlaget for sine politiske valg. Det er selvfølgelig viktig å ha med seg de menneskelige sidene ved sitt eget og andres liv inn i politikken, men å si at det som passer for meg, må passe for alle andre, er fremmed for meg. Å si at siden jeg ikke trengte arbeidsledighetstrygd, eller siden jeg har en trygg jobb, eller siden de ordningene som er til for inntektssikring for de svakere stilte i samfunnet, ikke er nødvendig for meg og min familie, så er de heller ikke nødvendig i samfunnet, er høyresidens sanneste uttrykk.

De hopper da glatt over det faktum at samfunnsutviklingen ikke er resultatet av diskusjoner rundt midtidsbordet. Samfunnsutviklingen er resultatet av politikk. De endringene vi nå ser i en rekke europeiske land, er endringer som skjer som følge av at systemer endrer menneskers liv: økende forskjeller i arbeidslivet og svekkede rettigheter for mange arbeidstakere. Skal man få gjort noe med det, er det også politikk som er avgjørende. At Norge har kommet så godt igjennom de mange krisene som Norge og vestlige land har vært i, er resultatet av politikk, ikke tilfeldigheter. Skal vi komme oss ut av også denne krisen som et samfunn med små forskjeller mellom folk, høy sysselsetting og velferd for alle, er det politikken som avgjør.

Fra høyresiden har jeg i denne debatten ikke hørt noen nye ideer om hvordan det skal sikres – ingen nye satsinger. Det skal bli mer av det samme da, åpenbart: skattekutt til de rikeste, kortsiktige og urettferdige kisetiltak, snikprivatisering av velferden vår – og ellers skal man la det skure og gå.

Hver gang vi spør om tiltak på vegne av arbeidsfolk, fagbevegelsen og de seriøse arbeidsgiverne, viser regjeringen bare til at de har et utvalg som jobber. De skal levere sin innstilling den 1. juni, og den blir sendt på høring. Oppsummert: Det kommer ikke til å komme et eneste nytt tiltak fra denne regjeringen for å rydde opp i arbeidslivet og gi mer trygghet til arbeidsfolk. Om det er fordi regjeringen er sliten, eller om det er fordi de vet at høyresiden taper valg hvis arbeidslivsspørsmål blir et viktig spørsmål i valgkampen, vet jeg ikke. Kanskje er det en kombinasjon.

Derfor er det mer interessant å snakke om hvordan arbeidslivet blir med en rød-grønn regjering, med Arbeiderpartiet i spissen. Jo, det blir en regjering for et

mer rettferdig Norge. Det blir en regjering som sier: Nå er det arbeidsfolks tur. Det blir en regjering som satser på et rettferdig arbeidsliv, rettferdig skatt, rettferdig pensjon og en velferdsstat som stiller opp for alle. Flere skal få fast jobb, flere skal få hele stillinger, alle skal få mulighet til livslang læring. Flere skal få et tryggere arbeidsliv med bedre rettigheter, flere skal få gode muligheter i arbeidslivet. Vi får en storrengjøring i arbeidslivet, hvor vi starter med de mest utsatte bransjene, som bilvask, renhold og transport. Vi skal sørge for offentlige innkjøpsregler, norgesmodellen, som prioriterer seriøse bedrifter med faste stillinger, fagarbeidere og læringer. Vi skal gjeninnføre kollektiv søksmålsrett, styrke Arbeidstilsynet, skjerpe straffene for lønnsstyveri og sørge for at etterforskning prioriteres. Arbeidsfolk skal få mer igjen for lønnen sin, og pensjonistene skal få en mer rettferdig pensjon.

Listen skal ligge klar, slik at arbeidsfolk merker forskjell fra dag én hvis Arbeiderpartiet kommer i regjering.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [15:40:45]: Arven etter Erna Solberg og denne regjeringen er dobbelt så mange unge uføre. Under denne regjeringen har det vært en økning i antall unge uføre og unge på helserelaterte ytelser. Inkluderingsdugnaden, som vi har hørt representanter snakke om tidligere i dag, kan ikke ses på som noe annet enn et skalkeskjul eller et halvhjertet forsøk på å gjøre noe med det reelle problemet.

Under denne regjeringen er det blitt vanskeligere for flere unge å få innpass i arbeidslivet. Altfor mange unge står på utsiden, og med koronapandemien og et tøffere arbeidsmarked er det grunn til å frykte at det vil bli enda flere. Vi har ikke råd til at unge ikke får brukt evnene sine eller komme i arbeid.

Representanten Nordby Lunde og regjeringsspartiene, i innstillingen vi behandler, gjør et halvhjertet forsøk på å tåkelegge årsaken til at det er en økning i antall unge uføre. De skriver at «økningen skyldes at stadig flere lever lenger med alvorlige misdannelser og diagnoser». Det er rett at flere lever lenger med alvorlige misdannelser, men det forklarer bare en del av bildet. Det Høyre hopper bukk over, er å forklare resten av økningen. I sysselsettingsutvalgets rapport kan vi lese at

«de fleste av 29-åringene som er uføretrygdet eller mottar arbeidsavklaringspenger, har likevel kommet på en helserelatert ytelse etter at de ble 20».

Høyres tilnærming kan nesten tyde på at de ikke forstår alvoret. I fjor valgte regjeringen å kutte i arbeidsavklaringspenger til unge. Argumentet var at de unge selv skulle betale for tettere oppfølging på Nav. Men når

vi spør hvor mye tettere oppfølging de har fått, hvor mange flere veiledere det er, eller hvor mange flere som har kommet i jobb som følge av inkluderingsdugnaden, får vi ingen gode svar.

Regjeringen har kuttet i ordningen med arbeidsavklaringspenger. Resultatet er flere uføre og flere på sosialhjelp. Vi kan ikke godta at unge som kan jobbe, starter på en livslang karriere hos Nav. Unge må få kompetanse, oppfølging og en mulighet til å lykkes.

Vi i Arbeiderpartiet mener at vi må stille krav, men vi må også stille opp. Derfor foreslår vi i vårt alternative statsbudsjett en tettere oppfølging av unge, og vi ønsker en aktivitetsreform, for de unge må få mulighet til å slippe til.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [15:43:37]: I statsbudsjettet for neste år viser Senterpartiet til at i arbeidet med å sikre et Norge med små forskjeller bør områdesatsinger være et viktig verktøy. Områdesatsingene handler om å utjevne levekår i utsatte levekårsområder. Senterpartiet foreslår noen bevilgninger i neste års statsbudsjett og viser til et representantforslag fra Senterpartiet, med Jan Bøhler i spissen, om nye områdesatsinger mot utenforskap blant barn og unge. I representantforslaget foreslås det flere tiltak for å styrke og målrette områdesatsingene samt tiltak for å få unge som faller utenfor, inn i arbeid og aktivitet.

Jeg tror Senterpartiet har sovet i timen. Har ikke partiet fått med seg at vi er inne i en ny fase i områdesatsingene? I dag jobber byrådet i Oslo med mange tiltak for å forhindre utenforskap:

- Vi tester ut et frivillig ellefte skoleår.
- Vi har en tverrfaglig psykososial oppfølging av elever som etter tre år i videregående skole ikke har fullført og vurderer å droppe ut.
- Vi har et samarbeidsprosjekt mellom Jordal skole og bydel Gamle Oslo, som har som mål å utvikle en modell for ekstra støtte i overgangen mellom ungdomstrinn og videregående opplæring. Målgruppen er elever med høyt fravær og lave grunnskolepoeng.
- Vi jobber med kartlegging av utsatt ungdom for å lære mer om gruppen som ikke er i skole eller Nav-systemet, for å kunne tilby målrettet oppfølging, eksempelvis praksisplass.
- Vi utformer, tester og etablerer nye arbeidsprosesser for gode og effektive overganger og samhandling mellom ulike tjenester som sårbar ungdom er innom.
- Vi gjennomfører tiltak for kodeopplæring der ungdommer i løpet av kort tid opparbeider seg kompetanse innen IT og programmering, sosiale og rela-

sjonelle ferdigheter og selvfølelse – momenter som er avgjørende for å lykkes på arbeidsmarkedet.

- På Bjørnholt skole ønsker vi å utforme et treffpunkt som skal bidra til å videreutvikle elektrofaget og få på plass et tettere samarbeid mellom yrkesfagutdanning, næringslivet og nærmiljøet, med grønn teknologi i fokus.

I dag har jeg en melding til Senterpartiet: Våkn opp, dere har sovet lenge nok. I går tok Senterpartiets representant Heidi Greni til orde for det allerede nevnte representantforslaget flere ganger i kommunalkomiteens budsjettdebatt. Her løfter Senterpartiet opp viktige temaer og forslag jeg gleder meg til å drøfte. Men fram til da håper jeg partiet bruker tiden godt og setter seg inn i arbeidet som allerede gjøres for å minske utenforskap og hjelpe dropout-ungdom i områdesatsingene som allerede pågår.

Siv Mossleth (Sp) [15:46:49]: Tall fra Nav viser at det i aldersgruppen 18–29 år var 20 065 unge uføre i Norge ved inngangen til 2020. Tilsvarende tall for 2009 var 7 951 personer. Dette er en økning på over 150 pst. på ti år, og sånn kan vi ikke ha det i landet vårt. Vi må gi ungdom som sliter, hjelp til å mestre inngangen til voksenlivet slik at flere unngår et liv i utenforskap. Det er bra for menneskene det gjelder, og det er bra for samfunnet. Vi kan ikke tillate at stadig flere unge reduseres til en økonomisk utgiftspost på flere titalls millioner gjennom et livsløp – i tillegg til tapte skatteinntekter og tapt verdiskaping.

For noen er det riktig å være ung ufør, men slett ikke for alle dem som blir uføretrygdet i dag. Regjeringen «Krever NAV-kraftløft mot uføre», ifølge Røe Isaksen i VG. Dette kraftløftet finnes allerede.

Samhandlingsmodellen Saltdalsmodellen, utviklet av RIBO og Vev-Al-Plast, er godt utprøvd og forsket på gjennom NTNU siden 2011. Halvparten av dem som er kvalifisert til uføretrygd, eller som er på tur til det, får et annet liv etter denne hjelpen 24/7. Modellen går ut på at noen står skulder ved skulder med ungdommen med botilbud, arbeid, aktiv fritid og behandling over tid. I Saltdal kombineres egeninnsatsen fra den enkelte ungdom med ressurser fra spesialhelsetjenesten og Nav. Spesialhelsetjenesten finansierer for å ivareta behandlingsdelen i modellen, Nav bidrar med AFT-plasser, og den enkelte deltaker investerer i egen framtid av sin AAP. Inntil i år kunne også ungdom investere egen uføretrygd inn i tilbudet, men fra i år får de ikke lov til å komme inn i tilbudet lenger hvis de allerede er ung ufør.

Lars på 21 år var uføretrygdet da han kom inn i Saltdalsmodellen. Han hadde fire ulike diagnoser, manglet oppmøtekompetanse, følte seg ubrukkelig og turte ikke se folk i øynene. Etter tre år med arbeidstrening og

behandling i modellen ble alle diagnosene slettet. Lars har fullført kompetansebrev i faget produksjonsteknikk og var lærekandidat hos Nexans da han gikk ut av Saltdalsmodellen.

Rigmor Aasrud (A) [15:50:00]: Jeg tenkte jeg skulle si litt om å lytte, for i forrige uke kunne vi lese i Aftenposten at regjeringen ikke bare lyttet til Norsk Industri i utformingen av karanteneregler for arbeidsinnvandre-re, Norsk Industri og NHO skrev sågar veilederen, og regjeringen toppet det hele med å endre forskriften sånn at veilederen kunne settes ut i livet.

Så har vi hørt etterpå at man ikke lyttet til de helsefaglige rådene, som sterkt advarte mot å innføre det karantenefritaket som NHO og Norsk Industri ville ha. I samme uke får vi høre at selv om kommuner som Bodø ikke får utbetalt i nærheten av det de trenger for å håndtere koronapandemien, får Bø i Vesterålen kastet penger etter seg fordi de helt frivillig har kuttet egne inntekter for å bli skatteparadis. Hele resten av Norge skal betale for å gjøre det mulig for rikfolk å skatte mindre, og det er nok en gang tydelig hvem regjeringen lytter til.

Hvem er det så regjeringen ikke lytter til? LO, Fellesforbundet, Fellesorganisasjonen, NITO og YS har alle anbefalt flere arbeidsrettede tiltaksplasser for å møte den enorme ledigheten vi har akkurat nå. Regjeringen har ikke lyttet. LO har vært helt tydelig på at å gjeninnføre ferietillegget for arbeidsledige er en av de viktigste anbefalingene, både fordi det er rettferdig, og fordi det er god økonomisk politikk. Her har ikke regjeringen lyttet.

Fellesforbundet, LO og en rekke andre fagforeninger har anbefalt å videreføre den midlertidige ordningen for dagpenger. Creo anbefaler at de midlertidige ordningene med inntektssikring for selvstendig næringsdrivende videreføres til sommeren. Har regjeringen lyttet? Nei er svaret.

Når vi har en regjering som lytter såpass ukritisk, kan vi ende opp med dårlig politikk. Jeg mener at det er viktig at man lytter til både arbeidsgiverne og arbeidstakerne når det gjelder tiltak, særlig i en situasjon der vi har rekordhøy arbeidsledighet. Det å lytte til fagbevegelsen er bedre enn å lytte til SMS-er fra NHO-topper på tur i marka.

Til slutt: Jeg håper representanten Lundteigen i sitt neste innlegg kan forklare det jeg prøvde å spørre ham om i en replikk. Han har vært en heroisk forsvarer av at man må kunne få opp mot 90 pst. i pensjon hvis man har tjenestepensjon fra det offentlige, og at 66 pst.-utbetalinger bare skal være et gulv. Men hva med vaskehjelpen som jobber i en deltidsstilling i kommunen? Eller hva med andre som jobber i offentlig sektor, og som ikke kommer til å få uttelling for sin tjenestepensjon, fordi vi

løfter minstepensjonistene? Hva er Senterpartiets svar til dem som mister sin tilleggspensjon fordi man ikke får uttelling for den? Er det bare de som tjener mye, som skal ha den uttellingen?

Solfrid Lerbrekk (SV) [15:53:13]: I budsjettavtalen mellom regjeringa og Framstegspartiet kuttar dei 8 mill. kr til Petroleumstilsynet i satsinga som regjeringa opphavleg føreslo, og som var sårt tiltrengt sett opp mot alle hendingane som i det siste har ramma spesielt Equinor og petroleumssektoren. Med alle dei alvorlege hendingane i år er dette verkeleg ikkje tida for å kutta her. Komiteen er godt klar over at det å vera både verneombod og tillitsvald i denne sektoren har vorte betydeleg vanskelegare dei siste åra, samtidig som dei tillitsvalde og fagforeiningane rapporterer om at det er kutt på kutt på kutt i selskapa, noko som i det store og heile går ut over det samla sikkerheitsbildet. Det vert opplevd som meir usikkert no enn tidlegare å jobba i olje- og gasssektoren. Det har rett og slett enda opp med å verta ein svært alvorleg situasjon her.

Men eg tenkte å nemna fleire av punkta i SVs alternative statsbudsjett og bruka innlegget mitt på det.

Me reverserer kuttet i barnebriller, og me synest fortsatt det er like utruleg no som i fjor at Kristeleg Folkeparti ikkje har klart å henta inn dette.

Me vidarefører alle dei midlertidige koronatiltaka for dagpengar fram til og med juni neste år, som følgje av den langvarige økonomiske situasjonen og konsekvensane han får for arbeidsfolk.

Me reverserer usosiale kutt for uføre, i både barnetillegget og skjermingstillegget, og me har lagt inn pengar til 1 500 nye tiltaksplassar for unge.

Eg registrerer at dersom ein ser på dei alternative budsjetta til fleire av dei andre partia her, inkludert Framstegspartiet, er det fleirtal i salen for å få på plass mange fleire VTA-plassar enn det som har vorte resultatet av forhandlingane mellom Framstegspartiet og regjeringa, og det som kjem til å verta vedteke. Det er svært synd at både Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti har klart å forhandla bort denne einigheita. Det ser ikkje ut som om Kristeleg Folkeparti eingong har lagt merke til fleirtalet som er i salen.

Totalt sett er Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett svært godt. Det er eit budsjett som i langt større grad enn budsjettet til regjeringa tek inn over seg dagens situasjon for folk som er i Nav-systemet, og for arbeidsfolk generelt.

Lise Christoffersen (A) [15:56:30]: Gjenbruk er en fin ting, og derfor har jeg tenkt å gjenbruke mye av innlegget mitt fra finansdebatten – ikke fordi det var så knakende godt skrevet, men fordi saken er så viktig.

Da har jeg lyst til å starte med høyresidens mantra, det de gjerne kaller «bærekraftig velferd». Da er det fare på ferde, for det betyr nøyaktig det motsatte, og de som må blø for skattefesten for de rike, er altså de med aller minst. Hvert eneste år har Solberg-regjeringa, uansett hvilke borgerlige partier som sitter der, gjort kutt på kutt i folketrygden. Formålet – å sikre dem som blir ledige, syke, skadet eller uføre – er ikke for alle. De rike stikker fra, de med minst blir hengende etter, og koronaen forsterker de forskjellene.

Arbeiderpartiet er særlig bekymret for de mange som ikke får nødvendig oppfølging etter de sterke kuttene i arbeidsavklaringspenger – høyere terskel inn, kortere tid, færre forlengelser og ett års karenstid. Vi foreslår å fjerne karenstida og gi rett til forlengelse for dem som ikke er ferdig avklart, men blir nedstemt. Ordningen fungerer ikke etter hensikten, sa regjeringa, tok stønaden fra folk, og vips, så var det problemet løst. For dem som rammes, er det da problemet virkelig starter.

Vi har mange historier fra folk som er fortvilte, syke, uten inntekt, ribbet for alt. Svartmaling, sier høyrepartiene. Nei, det er ikke svartmaling, det er høyrepolitikk. Ett eksempel, la oss kalle henne Anne: Hun har høy utdanning, godt betalt jobb, betaler trygdeavgift, men så er uhellet ute, med alvorlige konsekvenser. Hun sa tre ting: Det eneste jeg ønsker, er å bli frisk! Det verste er å ikke bli trodd. Når livet skal avgjøres, blir en redusert til en bunke papirer. En omfattende dokumentasjon fra en samlet medisinsk ekspertise ble bare satt strek over av en rådgivende lege hun aldri hadde møtt. Hun fikk avslag, med begrunnelsen: Du er for frisk. Det ble to år uten inntekt.

Henrik er lastebilsjåfør. Det går ikke lenger. Han har prøvd andre yrker, men sterk astma setter en stopper for det meste. Han fyller 25 år om et par uker. Julegaven fra Erna Solberg i fjor var kutt i stønaden på hele 33 pst., til 134 000 kr. Han spør: Hvorfor skal jeg straffes for å være ung?

Anne og Henrik er ikke de eneste. Vi har hatt nettmøte med mange, så mange at vi var nødt til å arrangere et møte nummer to. Historiene er forbausende like: usikkerhet for framtida, ingen å snakke med, mangler penger til medisiner og behandling, setter seg i gjeld, noen har barn. Det er lett å skylde på Nav, men dette er politikk, nærmere bestemt høyrepolitikk. Arbeiderpartiet står for det motsatte. Vi omprioriterer og vil at de rikeste skal betale mer for vår felles velferd.

Statsråd Henrik Asheim [15:59:39]: Jeg tenkte å knytte noen kommentarer til noen av de innleggene som har vært holdt etter mitt replikkordskifte. Det ene er fra representanten Grande, som for det første mente at det var helt meningsløst at representanter for høyre-

siden også viste til sine egne historier i diskusjoner om politikk. Jeg kan bare si at ikke minst det svært gode innlegget som representanten Nordby Lunde holdt i starten av denne debatten, er et svar på en beskyldning som kommer om igjen og om igjen fra de samme partiene som Grande er en del av, om at folk på høyresiden ikke aner hvordan det oppleves å oppleve noe krevende. Det er ikke fordi man sier at vi har en fasit basert på at man har opplevd ulike ting. Alle mennesker har opplevd ulike ting. Det eneste man ber om på høyresiden, er å bli trodd på det, og så sier man ikke at man dermed har fasiten på alt.

Videre sa representanten Grande at man ikke har noen nye tiltak, at man ikke har noen tiltak for f.eks. å hjelpe flere tilbake. Vel, noe av det denne regjeringen har gjort, er å erkjenne nettopp det at for mange av dem som skyves ut av arbeidslivet, handler det om noe mye mer komplekst enn bare diskusjonen: Finnes arbeidsplassen? Det handler f.eks. om å følge opp mennesker med psykiske lidelser som synes det er ekstra krevende å skulle yte like mye som alle andre på en arbeidsplass, og som kan få hjelp gjennom f.eks. individuell jobbstøtte til å få den jobben. Det handler om å forstå at man også må ha kompetansen i bunn, ha vitnemålet på plass, og vi gir flere muligheten til å få det løftet. Det handler om å ha aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år, slik at man blir møtt med aktivitet og forventninger, ikke bare ytelser. Og det handler om å samarbeide med arbeidslivet eller opplæringene, med både markeds- og opplæringskoordinator.

Representanten Grande avsluttet – og jeg tillater meg dette ettersom representanten Grande er en tøff retoriker selv – med å si at vi kanskje bare var redde for at valget kom til å handle for mye om arbeidsliv. Vel, for det første tror jeg valgkampen både i 2013 og 2017 handlet mye om arbeidsliv, og det ble borgerlig flertall i begge valg. Men det siste året har arbeidsliv definitivt preget den politiske debatten, og det er jo verdt å spørre representanten Grande hvordan han syns det går for sitt parti.

Så sa representanten Lise Christoffersen at hun ikke hadde sett noen tiltak fra regjeringen for håndteringen av Nav-saken, for å si det ordrett, altså ikke sett spor av hva regjeringen vil gjøre. Det kan ikke stå uimotsagt, rett og slett fordi vi har en granskningsrapport som nå er klar, alle saker i Nav er gjort opp, og man leter nå etter om det finnes flere saker som ikke er kjent. Dette med EØS-rett er identifisert som et risikoområde. Man styrker kompetansen både i Nav og i departementet. Jeg sier ikke at vi er ferdige med å rydde opp i denne alvorlige saken, men det er gjort mye, og det skal også de som er rammet av det, vite. Derfor følte jeg et behov for å si det også fra talerstolen.

Så vil jeg helt til slutt – for det kan hende det er siste gang – si riktig god jul til komiteen og også til presidenten!

Presidenten: Tusen takk! Det returneres.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:02:58]: Senterpartiet går inn for at den utvidede TT-ordningen, som gjelder tilrettelagt transport, altså betaling av fritidsreiser for blinde og rullestolbrukere, som i dag finansieres over Samferdselsdepartementets budsjett, overføres til Arbeids- og sosialdepartementet og administreres av Nav. For det er Nav som har de beste forutsetningene for å praktisere en slik statlig velferdsordning, hvor helsesituasjonen er avgjørende for ytelsen. Dette vil komplett dagens arbeids- og utdanningsreiser, som allerede er plassert under arbeidsmarkedstiltak på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett. Jeg håper at statsråden merker seg dette.

Senterpartiet prisjusterer, som eneste parti, en rekke ytelser, som bl.a. grunnstønad, tilskudd til høreapparater og aktivitetshjelp til personer over 26 år.

Vi øker fagforeningsfradraget til 4 700 kr, og det får da samme realverdi som i 2016.

Vi forsterker områdesatsingen til områder i storbyer med særskilte levekårsutfordringer med 50 mill. kr. Det er ikke minst viktig f.eks. i Groruddalen i Oslo og i Drammen. Jeg merket meg innlegget fra representanten Siri Gåsemyr Staalesen, som sa at det skjer mye i Oslo. Det er flott. Jeg skal villig innrømme at jeg som tingsmann for Buskerud ikke kjenner Oslo så godt, men Jan Böhler er blant dem som kjenner byen rimelig godt, for å være diplomatisk. Og jeg håper Arbeiderpartiet er glad for at Senterpartiet nå har en ekstrabevilgning over vårt budsjett til dette – det er vi som har ansvaret for den budsjettposten – på altså 50 mill. kr.

Senterpartiet går inn for å øke bevilgningen til barnebriller med 70 mill. kr for å rette opp noe av det som skjedde tidligere.

Når det gjelder representanten fra Arbeiderpartiet som tok opp spørsmålet om tilleggspensjoner, er jeg enig i at tilleggspensjonene blir spist opp når minstepensjonene øker, men Arbeiderpartiet er vel også for å øke minstepensjonene, og da er det vel vanskelig å unngå den konsekvensen.

Når det gjelder samordningsfella, er jo det en diskusjon som vi har hatt lenge i en annen sak. Kjernen i den saken er at dersom en venter med å ta ut folketrygdpensjon og står videre i jobben, vil summen av folketrygdpensjonen og tjenestepensjonen bli en høy ytelse. Det er helt korrekt, og den ytelsen vil også da bli høy for dem som er født etter 1. januar 1963.

For øvrig vil jeg si at representanten Arild Grande refererte til samfunnsendringer i Europa, og han foku-

serte på systemet. Jeg er veldig glad for det. Noe av hovedproblemet i Norge i dag er at systemet er endret, slik at vi har fått ukontrollert arbeidsinnvandring. Dermed har vi ikke mulighet til, som før, å ha full sysselsetting, og det er et av de store problemene som Arbeiderpartiet og andre nå må diskutere seriøst og på en helt annen måte enn det som har skjedd hittil.

Margret Hagerup (H) [16:06:15]: Det ble etterspurt litt satsinger. Vi har jo vært innom mye allerede, men det er verdt å benytte litt taletid på HELT MED, som virkelig er en av organisasjonene som har jobbet med å bryte ned fordommer og fremme inkludering. De behandler psykisk utviklingshemmede som arbeidssøkere og gjennomfører strukturerte intervjuer før en eventuelt er så heldig å få seg en jobb på et sykehjem, et hotell eller en restaurant.

Det er lett å synes synd på utsatte grupper i samfunnet, men det er trist hvis vi ikke stiller krav til disse, for å stille krav er å bry seg, og det betyr at vi tror på dem. Alle trenger en sjanse, og det ser de som jobber i HELT MED.

Over 100 personer har fått jobb gjennom dette prosjektet. Professor Karl Elling Ellingsen ved Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming har omtalt dette som noe av det viktigste som har skjedd på feltet siden HVPU-reformen på 1990-tallet, så det er en kjempesatsing.

I tillegg har flere representanter vært inne på at vi styrker arbeidsmarkedstiltakene, vi har flere varig tilrettelagte arbeidsplasser, vi styrker Nav, vi styrker tolketjenesten, og vi styrker aktivitetshjelpemidler. En har allerede gjort ganske mye. Hovedpoenget vårt er at vi skal skape mer og inkludere flere.

Det er jo morsomt når representanten Grande gjentatte ganger går opp på denne talerstolen og skaper et inntrykk av at nå skal arbeidsfolkene få lov til å stå fram, når Arbeiderpartiet kommer til regjeringsmakten. Det er en kjensgjerning at da Arild Grandes parti satt med makten, satt de i åtte år og så på en arbeidsinnvandring som begynte på 2000-tallet, uten å gjøre noen ting. Det måtte en minister fra Høyre til for å stramme inn og sette krav til å definere fast ansettelse, fjerne nulltimerskontrakter og alt som har blitt gjort i innleiesaken, som vi har diskutert flere ganger. Det er satt krav til lærlinger, det er satt krav til to nivåer i offentlige kontrakter, og Institutt for samfunnsforskning har faktisk funnet at det er flere fast ansatte i dag enn det var i 1995.

Jeg er bekymret for valget neste år, for det kommer til å være et valg om ideologi foran kvalitet. De som er i den tørre båten og har det godt, er vi som er i offentlig sektor, mens privat næringsliv ligger og prøver å kjempe for livet, og vi gjør alt vi kan for at de skal klare å overleve. Takken fra venstresiden er å si at dette er en snikprivati-

sering, og dette skal vi fjerne, istedenfor å tenke at vi trenger en sterk offentlig sektor som blir sterkere i samspill med den private sektoren. Eldrebølgen er fremdeles i nærheten. Vi kan ikke bruke tiden på å ri ideologiske kjepphester, vi må sørge for et arbeidsliv der alle får delta.

Jeg håper at Arbeiderpartiet kan begynne å høre litt på Tor Andreas Bremnes fra Manpower og Roy Inge Nilssen, som begge representerer partiet deres, og som sier at bemanningsbransjen er viktig, for det er ikke bare arbeidsformidling, men det er kompetanseutvikling og videreutvikling av kompetanse. De er strengt regulert. De har lyst til å fortsette. De ber om at dere også hører på dem. Jeg tror at for framtidens arbeidsliv er vi avhengige av å ha også den bransjen med på laget, med de tillitsvalgte som også representerer Arbeiderpartiet der.

Lars Haltbrekken (SV) [16:09:33]: Vi har det siste året vært vitne til flere alvorlige ulykker tilknyttet norsk sokkel. Det har vært en veldig alvorlig brann på Equinors anlegg på Melkøya, utenfor Hammerfest, som man brukte lang tid på å få slukket. Det har etter dette også vært en meget alvorlig brann ved Equinors anlegg på Tjeldbergodden i Møre og Romsdal. Begge disse tilfellene granskes nå av Petroleumstilsynet, og det er forventet at Petroleumstilsynet kommer med en rapport, i hvert fall om brannen på Melkøya, rundt årsskiftet.

Petroleumstilsynet har videre påpekt en rekke svakheter hos Equinor og deres arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Dette er veldig alvorlig, for det dreier seg om sikkerheten til de arbeidsfolkene som jobber på sokkelen og på de norske landanleggene. Og det er spesielt alvorlig at disse tingene avsløres hos et selskap hvor staten sitter med aksjemajoriteten, Equinor.

Jeg vil gjerne utfordre den ansvarlige statsråden for Petroleumstilsynet, arbeids- og sosialministeren, til å ta ordet her i dag for å redegjøre for hva han tenker å gjøre knyttet til disse alvorlige hendelsene, og om han, gjerne sammen med sin kollega, som representerer staten i generalforsamlingen til Equinor, olje- og energiministeren, vil komme til Stortinget og redegjøre for disse alvorlige hendelsene når Petroleumstilsynet har lagt fram sine rapporter, som det er grunn til å tro vil skje om kort tid. Dette er så alvorlige saker, så alvorlige hendelser, at Stortinget må bli informert om dem i sin fulle bredde, og jeg håper derfor at arbeids- og sosialministeren nå, i løpet av denne debatten, kan bekrefte at regjeringen kommer til å holde en redegjørelse om disse sakene i Stortinget.

Presidenten: Representanten Lise Christoffersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lise Christoffersen (A) [16:12:37]: Bare noen korte kommentarer til ting som har vært nevnt. Jeg vil bare gjøre representanten Lundteigen oppmerksom på at det er fullt mulig å gi et ekstra samordningsfradrag i bunnen av inntektsskalaen også, på samme måte som det er mulig å gi det i toppen.

Så har jeg lyst til å slå et slag for forslag nr. 33, fra Arbeiderpartiet. Jeg synes jeg oppfattet representanten fra Kristelig Folkeparti slik at det kanskje var litt misforståelse om hva forslaget vårt går ut på. Det går altså ut på å sikre de foreldrene som må være hjemme fra egen jobb fordi deres hjemmeboende attenåringer som til vanlig er på jobb, skole eller dagsenter, må være hjemme av smittevern hensyn og faktisk har tilsynsbehov. De foreldrene ramler mellom alle stoler og fortjener vår oppmerksomhet.

Støtt gjerne også vårt forslag nr. 26, om 100 pst. jobbgaranti for utviklingshemmede, og da også med adresse til representantene fra Høyre.

Statsråd Henrik Asheim [16:13:53]: Det var representanten Haltbrekken som ba meg helt konkret om å svare på et spørsmål. Når det gjelder de – helt riktig – alvorlige tilfellene som har vært på enkelte av oljeinstallasjonene, er det noe som vi følger tett opp også. Jeg har også hatt et eget møte sammen med ministeren for olje og energi og Petroleumstilsynet, i forrige uke, for å få en bredere redegjørelse for hvilke funn man har gjort, hva man mener kan være årsaken, hvordan man følger opp at avvikene lukkes osv.

Det som er tilfellet, er at det er selskapenes ansvar å sørge for sikkerhet, og så er det tilsynets ansvar å føre tilsyn. Petroleumstilsynet har en lang rekke virkemidler de kan iverksette. De samarbeider også med politiet der det er nødvendig å politianmelde og etterforske osv. Så systemet som sådant fungerer godt.

Så til slutt var det et spørsmål om vi ville komme til Stortinget og redegjøre. Jeg tror jeg kan svare på vegne av alle statsråder i regjeringen at hvis Stortinget ber statsråder møte opp for å redegjøre for en sak, gjør vi naturligvis det. Hvordan dette skal håndteres fra Stortingets side, er det opp til Stortinget å bestemme.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger før og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:15:13]: Representanten Tonning Riise hadde en ideologisk hilsen til Senterpartiet. Utsagnet var at «selveiende bønder (...)» går i kompaniskap med partiet som vil avvikle den private eiendomsretten». Jeg kan betrygge med at det ikke er noe kompaniskap på gang. Vi kjenner vår historie, vi kjenner vår ideologi.

Men det som er mest interessant, er at partiet Høyre nå går inn for å ta vekk konsesjonsloven for landbrukseiendommer. Men de stopper ikke der – de skal ta vekk odelsloven i Grunnloven. Det interessante er at partiet Rødt – av alle – i dag går inn for å beholde odelsloven i Grunnloven, noe som Høyre går imot. Det er det interessante.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [16:16:09]: Eg vil berre gjera det heilt klart at Kristeleg Folkeparti kan vera einig i veldig mange delforslag frå dei ulike parti, men i ei regjering stemmer vi for det framforhandla forslaget som regjeringa legg fram.

Heidi Nordby Lunde (H) [16:16:45]: Da pandemien var et faktum, stilte jo regjeringen opp med innngripende, kraftfulle og midlertidige tiltak for å sikre arbeidsplasser og kompensere for inntektsbortfall for både arbeidstakere og næringsdrivende. Vi har hele tiden sagt at de tiltakene må avpasses situasjonen, slik at vi ikke risikerer at disse tiltakene i seg selv blir til hinder for omstilling, og at flere blir gående ledige lenger.

Evalueringen av endringene vi gjorde i permitteringsordningen i mars, viste at antakeligvis ble flere permittert enn nødvendig. Det er da interessant å se at regjeringspartiene nå fremmer en politikk for å ta Norge ut av krisen og få folk tilbake i jobb så fort som mulig, mens Arbeiderpartiets representanter kaller det jojo-politikk når vi sier at vi ønsker å tilpasse tiltakene til situasjonen, og ønsker selv heller å forlenge midlertidige tiltak, som i verste fall kan hemme nødvendig vekst og å få folk tilbake i arbeid.

Representanten Christoffersen sa at det er når pengene bevilges, at prioriteringene synliggjøres. Arbeiderpartiets viktigste prioritering for arbeid og inkludering er altså å gjeninnføre et ferietillegg for at de som har vært ledige, skal kunne ta ut ferie. Jeg skjønner at det oppleves som et håndslag for nettopp å sikre inntekten i den feriemåneden, men for Høyre er det aller, aller viktigste å sikre arbeid og inntekt i de øvrige elleve månedene. Regningen på 3,4 mrd. kr sendes da også til dem som burde bruke de pengene på å skape de arbeidsplassene som folk skal inkluderes tilbake i.

Det er ikke til å begripe at skattefesten fortsetter, sies det fra de partiene som vil øke skattene og kostnadene for dem som skal skape arbeidsplassene. Venstresiden har åpenbart ingen – absolutt ingen – ambisjoner om å få Norge i gang, der vi skaper mer og inkluderer flere, men vil heller prioritere å forlenge tiltak og trygd. De har heller ingen ambisjoner om at offentlig sektor kan organiseres bedre, til tross for at f.eks. automatiseringen av foreldrepenger frigjorde rundt 200 saksbehandlere i Nav, som nå kan jobbe med andre saker andre steder.

Etter syv år med ABE-reform har Nav flere ansatte enn da Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV satt i regjering, og de håndterer også flere saker. De gir også en raskere og tettere oppfølging av dem som var på arbeidsavklaringspenger, som under den forrige regjeringen ble gående i årevis uten avklaring, men Nav sier nå at de har fått tilført ressurser og nå avklarer flere raskere både til arbeid og til uføretrygd for dem som trenger det.

Vi er aldri fornøyd med der hvor vi er, og det skal man ikke være heller, fordi samfunnet er under kontinuerlig utvikling. Derfor skal vi ikke si at med dette har regjeringen lagt fram et perfekt budsjett for å gjøre en situasjon perfekt, men som jeg begynte med tidligere i dag: Vi troner fortsatt på toppen av FNs levekårsundersøkelse. Jeg synes det er greit å ta med seg det idet vi nå ønsker hverandre god jul.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 7 og 8.

Etter ønske fra næringskomiteen vil sakene nr. 9 og 10 behandles under ett.

Sak nr. 9 [16:20:01]

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning (Innst. 166 L (2020–2021), jf. Dokument 8:74 LS (2020–2021))

Sak nr. 10 [16:20:26]

Innstilling fra næringskomiteen om Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet (Innst. 167 L (2020–2021), jf. Prop. 63 L (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Geir Pollestad (Sp) [16:21:16] (leiar i komiteen og ordførar for sak nr. 10): Sak nr. 10 gjeld ei midlertidig tilskotsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene når ein bruker arbeidskraft frå utlandet, og det gjeld dei som ikkje nyttar seg av karantenehotell. Sjølve ordninga er omtalt i finansinnstillinga. Det er sett av

480 mill. kr til ordninga. Dette gjeld loven som er nødvendig for å administrera og handtera ordninga.

Eg vil gje ros til komiteen. Denne saka gjekk i statsråd på fredag, og på måndag hadde komiteen levert si innstilling – ikkje som eit stemplingskontor, men etter ein reell politisk prosess gjennom helga. Me har fyrste gongs behandling no, og så vert det forhåpentleg ei andre gongs behandling på laurdag, sånn at dette trer i kraft.

Me har gjort nokre presiseringar. For det fyrste ville ei ordning der forvaltningsloven ligg til grunn, gje ein klagerett på tre veker. Det er veldig kort tid, så komiteen har bedt om at ein bruker forskriftsheimelen til å gje ein klagefrist på seks veker.

Prosesen i departementet var òg kort og rask, men trass i dette var det fleire som leverte høyringsinnspel – gode og relevante høyringsinnspel – og komiteen understrekar at ein ber regjeringa sjå på desse når ein utformar forskriftene.

Ordninga skal vera næringsnøytral, sjølv om kanskje bygg/anlegg og verftsindustri er dei som vil nytta dette mest. Det er òg eit poeng at det skal løna seg å bruka norsk arbeidskraft, og om ein kan velja mellom arbeidskraft frå såkalla raude land og såkalla grøne land, skal det løna seg å velja frå dei grøne landa.

Senterpartiet har i denne saka ønskt at ordninga skulle vara noko lenger. Me synest det vert vel kort at det berre går ut februar. Me meiner at om behovet fell vekk, vil det ordna seg sjølv, men me registrerer òg at ein i forskrift skal kunna forlengja ordninga, og er opptekne av at det skjer tidleg.

Når det gjeld forslaget frå SV i den andre saka – om representantforslaget – skal me gje honnør til SV for det. Det er ingen tvil om at regjeringa har somla i haust og kunne hatt på plass ei raskare utbetalingsordning, men det er vår vurdering at der me står no, finst det ikkje nokon raskare måte å løysa dette på enn det løpet som departementet jobbar etter.

Det er òg eit forslag som gjeld at ein i neste krisepakke skal vurderer ein midlertidig redusert meirverdiavgiftssats for serveringstenester. Det forslaget er det eit håp om at Arbeidarpartiet støttar, i tillegg til Framstegspartiet og Senterpartiet.

Med det tek eg opp dei forslaga som Senterpartiet står bak.

Presidenten: Da har representanten Geir Pollestad tatt opp de forslagene han refererte til.

Terje Aasland (A) [16:24:41] (ordførar for sak nr. 9): Representantforslaget i sak nr. 9 handler om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av at utbetalingerne fra kompensasjonsordningen skal begynne. Sånn sett er forslaget et kraftfullt uttrykk for at vi er inne i en

situasjon akkurat nå som ikke er tilfredsstillende ute i mange bedrifter og i forhold til veldig mange arbeidsplasser. Denne saken har blitt behandlet raskt i komiteen, og det er i utgangspunktet en samlet komité som deler oppfatningen om at situasjonen er alvorlig, og at forslaget har gode hensikter. Men derfra og til det å finne en løsning på hvordan en skal kunne forestå utbetalinger raskere enn det som er foreslått av regjeringen, når vi nå nærmer oss julehøytiden, har ikke komiteens flertall lyktes med å finne gode løsninger på.

Departementet og statsråden gir uttrykk for at det ikke er mulig å etablere utbetalingsordninger når det gjelder likviditet til næringslivet som trenger det, før kompensasjonsordningen er på plass den 18. januar kl. 08.00 om morgenen. Da kan en søke på det, har vi fått høre.

Flertallet aksepterer det, men det er likevel verdt å understreke et par ting utover det i denne saken. For det første gir statsråden i brev til komiteen uttrykk for at hvis en hadde åpnet opp for at Innovasjon Norge skulle håndtere den typen saker, ville det kommet et sted mellom 6 000 og 25 000 søknader til Innovasjon Norge. Det er et alvorlig uttrykk for den situasjonen store deler av norsk næringsliv befinner seg i. Det er også et veldig sterkt uttrykk for at vi er for sent ute for mange av de bedriftene som er i en likviditetskrise. Når vi vet at én av åtte kan gå konkurs – NHO sier i dag at én av syv kan gå konkurs i løpet av den tiden vi går inn i – er det ingen tvil om at denne situasjonen er krevende.

For Arbeiderpartiets del støtter vi forslag nr. 6, fra SV, i tillegg til innstillingen, som vi står bak. I tillegg har vi i dag fremmet et løst forslag som går ut på at det er greit for Stortinget også nå å understreke at vi kontinuerlig – så lenge pandemien er over oss – har en ordning som kontinuerlig kan utbetale kontanter til næringslivet, hvis det skulle bli behov for det, slik at en ikke pakker ned det som blir etablert nå i tilknytning til Brønnøysundregistrene.

Når det gjelder den andre saken, sak nr. 10, vil jeg ta opp forslaget fra Arbeiderpartiet og SV. Så kommer jeg heller tilbake til å utdype noen av Arbeiderpartiets synspunkter i et senere innlegg.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp det forslaget han refererte til.

Margunn Ebbesen (H) [16:28:10]: Saksordførerne har redegjort godt for håndteringen av både lovproposisjonen og representantforslaget. Som sagt har det vært jobbet intenst, men sikkert med sakene gjennom helgen for å sikre en rask behandling i Stortinget. Jeg ønsker å takke både komiteen og næringsministeren, med hennes stab, for samarbeidet.

Lovproposisjonen vi nå behandler, er nødvendig for å sikre en tilskuddsordning til de bedriftene som har utgifter til dekning av kostnader ved innreisekarantene når de bruker arbeidskraft fra utlandet. Selve tilskuddsordningen er nærmere omtalt i Prop. 1 S Tillegg 1. Det vi behandler her, gjelder selve lovformuleringen for tilskuddsordningen. Det er en samlet komité som står bak merknaden om at adgangen til å klage bør utvides til seks uker i forskriften.

Til tross for at det er stor arbeidsledighet, er det i dag bedrifter som er avhengige av kompetanse fra utlandet. Men tilskuddsordningen er innrettet slik at det ikke er snakk om full kostnadsdekning, men delvis dekning av utgiftene. Det er da heller ikke et insitament for å bruke utenlandsk arbeidskraft, men må man, skal man vite at staten stiller opp og dekker noe av de ekstrakostnadene. Høyre har gjennom hele pandemien stilt opp for å hjelpe de bedriftene vi kan, for det er viktig å sikre at vi har arbeidsplasser i enden av pandemien.

Når det gjelder Dokument 8-forslaget fra SV om å gi Innovasjon Norge oppdrag med å etablere en ny kompensasjonsordning, støtter vi ikke det forslaget. Intensjonene bak forslaget er nok de beste fra forslagsstillerne, men forslaget ble fremmet samme dag som vi debatterte ny kompensasjonsordning for bedriftene, og i svarbrevet til Stortinget fra næringsministeren, som hun også orienterte Stortinget om tirsdag den 8. desember, ble det opplyst at det ikke ville være mulig for Innovasjon Norge og få på plass et system som skal sikre en raskere utbetaling, enn den vi nå har vedtatt. Næringsministeren har også meddelt Stortinget at Brønnøysundregistrene vil ha klar en søknadsportal den 18. januar kl. 08.00, og at utbetalinger da vil kunne skje få dager senere.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [16:30:50]: Vi behandler i dag to saker. Den ene er lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet.

Formålet er å etablere en midlertidig ordning for tilskudd til foretak med merkostnader som følge av innreisekarantene i forbindelse med koronavirusutbruddet og smitteverntiltak i Norge. Tilskuddsordningen er for å avhjelpe den krevende situasjonen foretak står i, og for å opprettholde produksjonen i foretak som er avhengig av utenlandsk arbeidskraft, til tross for strenge karantenereregler. Tilskuddet er til dekning av merutgifter bedriften allerede har hatt, og vil ikke innebære full kostnadsdekning. Det vil i den forbindelse ikke være verken rimelig eller ønskelig å stille slike omfattende krav som Arbeiderpartiet foreslår. Fremskrittspartiet vil derfor støtte innstillingen som en samlet komité står bak, og vil ikke støtte noen av mindretallsforslagene i saken.

Den andre saken omhandler et representantforslag fra stortingsrepresentantene i SV om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av en kompensasjonsordning. Mange bedrifter er i en svært alvorlig situasjon, og det gjelder i særlig grad bedrifter i utelivsbransjen, reiseliv og eventbransjen. Fremskrittspartiet er sympatisk innstilt til intensjonen bak forslaget om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordningen. Utfordringen er, som næringsministeren har svart komiteen, at det vil være «praktisk talt umulig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul» gjennom Innovasjon Norge, slik representantforslaget ber om, på grunn av Innovasjon Norges kapasitet og arbeidsmåte, i tillegg til at en ordning må godkjennes av ESA før den trer i kraft. Forslaget er derfor ikke egnet til å avhjelpe situasjonen til bedrifter i en kritisk situasjon, men vil være med på å komplisere kompensasjonsordningene som allerede er vedtatt.

Fremskrittspartiet er glad for at hele komiteen stiller seg bak innstillingen om å be regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en tilskuddspott til kommuner med høy arbeidsledighet.

Fremskrittspartiet fremmer i lag med Senterpartiet og SV også forslag om å be regjeringen vurdere sletting av skatte- og avgiftskrav, og i neste krisepakke vurdere en midlertidig redusert merverdiavgiftssats til 15 pst. for serveringstjenester frem til 1. juli 2021.

Så til representanten Pollestad: Vi står absolutt bak forslaget og håper også at Arbeiderpartiet ser viktigheten i det og støtter de forslagene. Dette er konkrete innspill fra serveringsbransjen som jeg håper får flertall i dag.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:33:57]: Det er ikke intensjonen min i dag å køyre ein debatt som skal vare langt utover natta, og ikkje har eg taletid til det heller.

No skriv vi 16. desember, og vi har ei ordning som trer i kraft om litt over ein månad. Da vi sist var i ein sånn kritisk situasjon og ikkje ante kva vi skulle gjere, og måtte utforme regelverk og ordne kompensasjonsordningar på veldig kort tid, klarte vi det på to veker.

Det verkar ikkje som om den hasta eller gneisten for å få ting gjort når det er veldig kritisk for norsk næringsliv, er der lenger. No er vi meir slitne, klare for ta juleferie. Hadde det vore politisk vilje, meiner vi at det hadde vore fullt mogleg å få dette til. Openbert, for det har vi gjort før. Vi har vist det før, og vi har til og med utforma regelverket som dette forslaget i stor grad byggjer på. Så det å påstå at dette er umogleg, er ein umogleg påstand, rett og slett.

Vi har tidlegare påpeikt at kompensasjonsarbeidet til regjeringa, spesielt denne hausten, har vore for lite.

Faste, uunngåelige utgifter er berre nokre utvalte utgifter. Bedriftene som mottar dette, fortel at nokre får 0 pst, andre får 10 pst., 20 pst. eller 30 pst. Det er veldig få som får dekt heilt opp i 85 pst. av sine faktiske utgifter. Til det er ikkje ordninga designa.

Regjeringa har gjort enkelte endringar på bankkrav til å kunne få innvilga lån. Det er bra. Det møter jo litt av kritikken om at mens ein ventar på ei kompensasjonsordning som ein har brukt over eit halvår på å utferdige, er det klart at ein masse bedrifter hamnar i ei likviditetskrise, og mange av desse bedriftene har ikkje moglegheit til å gå til banken fordi bankreglane er såpass vrine for selskapa i den situasjonen. Det at ein lempa på det, at ein berre kunne vise til at ein hadde overskot frå året før, er bra.

Men det står fortsatt att å sjå om bankane har gjort jobben – om det var ein tilstrekkeleg innsats.

Dette forslaget, som representantane frå Arbeiderpartiet er einige med SV om, kan det fort hende blir viktig uansett – at likviditetløpet vi har for bedrifter som er små og mellomstore, er for dårleg, og at ein treng å bruke banken til næringslivet, som staten har gjennom Innovasjon Noreg, til denne typen ordningar. Fleire av dei tiltaka vi peiker på her, er det fullt mogleg å gjennomføre.

Til det at det må notifiserast i ESA, er dette ei ordning som går fort, spesielt når det har vore meir eller mindre notifisert før. Det at ein ikkje har kapasitet i staten til å gjennomføre dette, er feil. Staten har enorm kompetanse til å gjennomføre dette. Det at det ikkje finst datasystem i Innovasjon Noreg, er også feil. Staten har mange tilsvarande datasystem som bl.a. er bygde opp under krisetida. Dette er rein politisk vilje.

Presidenten: Vil representanten Fylkesnes ta opp forslagene som SV står bak?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:37:10]: Ja.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har da tatt opp de forslagene som Sosialistisk Venstreparti står bak.

Steinar Reiten (KrF) [16:37:21]: I tillegg nr. 1 til statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringen å bevilge 480 mill. kr til en tilskuddsordning for delvis dekning av kostnader ved innreisekarantene for utenlandske arbeidere. Som representant fra industri- og sjømatfylket Møre og Romsdal er jeg svært glad for at en slik ordning nå kommer på plass.

Verftsindustri og fiskeindustri er typiske sykliske næringer som har behov for tilgang på kompetent arbeidskraft fra andre EØS-land for å ta unna produksjonstopper. Særlig verftsindustrien har slitt tungt i for-

bindelse med koronapandemien. Etter finanskrisen i 2008 og fallet i oljeprisen etter 2014 har verftene på Nord-Vestlandet vært gjennom en tøff omstilling. Høy gjeldsgrad og svak likviditet har vært en del av virkeligheten de seneste årene, og så traff koronaepidemien næringen som en knyttneve idet pilene igjen begynte å peke oppover.

I og med at de fleste av verftene gjennom 2020 har hatt aktivitet tilknyttet kontrakter og ordrer inngått i tidligere år, har de i liten grad mottatt støtte gjennom den generelle kompensasjonsordningen. Derfor er nettopp en kompensasjonsordning for kostnader forbundet med koronakarantene for utenlandsk arbeidskraft et etterlenget og kjærkomment grep. Ordningen er treffsikker som tiltak for å lette en alvorlig økonomisk situasjon for en av våre viktigste eksportnæringer.

Også for fiskeindustrien er dette et godt og målrettet tiltak. Til nå har denne næringen greid seg relativt bra gjennom koronakrisen, men dessverre ser en nå tegn til internasjonal markedssvikt, bl.a. for norsk klippfisk. Når høysesongen står for døra i viktige fiskerier som skrei og NVG-sild, sier det seg selv at kompensasjon for karanteneutgifter for utenlandske arbeidere også er svært viktig for fiskeindustribedrifter langs kysten.

Det er også gledelig at en samlet komité stiller seg bak lovforslaget fra regjeringen som utgjør rammeverket for kompensasjonsordningen. Vi i Kristelig Folkeparti stiller oss likevel noe undrende til at Arbeiderpartiet ønsker å instruere regjeringen om å legge inn kriterium i forskriften om ordningen som vil heve terskelen for bedriftene når det gjelder å være tilskuddsberettiget. Vi minner i den forbindelse om at dette er en ordning som er ment å kompensere også for utgifter som allerede er påløpt før ordningen trer i kraft. Å sette kriterium i etterkant for tilskuddsberettigelse er derfor urimelig, slik vi ser det.

Så har SV fremmet et forslag om lovendring som berører både den opprinnelige og den nye, generelle kompensasjonsordningen. Jeg vil ikke kommentere det noe mer, annet enn å slutte meg til de betraktningene som representanten Ebbesen gjorde seg rundt det i sitt innlegg.

Per Espen Stoknes (MDG) [16:40:06]: Innledningsvis må jeg si at det er trist hvordan vi hele tiden er kommet på etterskudd med å støtte opp om næringslivet som rammes av koronakrisen. Da vi behandlet krisepakken i Prop. 142 S for 2019–2020 i begynnelsen av oktober, var Miljøpartiet De Grønne det eneste partiet som ville forlenge den ordinære kompensasjonsordningen for næringslivet. Nå er heldigvis alle enige i det. Det kan nesten minne litt om klimakrisen – noen skjønner at huset brenner når det kommer røyk fra ta-

ket, for andre synker det først inn når bygningen er ordentlig påtent.

Men nok om det: Når det gjelder koronakrisen, er det heldigvis nå tverrpolitisk enighet om at det må på plass en bred kompensasjonsordning. Det burde imidlertid ha vært helt unødvendig at vi måtte ta opp SVs forslag om en hasteordning. Vi som har drevet en liten bedrift, vet at det heller ikke til vanlig er bare-bare å utsette kostnader i flere måneder. Nå som mange har skrappt alle reservene allerede i vår, er det enda vanskeligere. I serveringsbransjen ser vi hver uke at folkekjære steder må stenge, og at ansatte går en usikker jul i møte.

Det er påtagelig at ett av hovedargumentene mot hasteordningen er at den uansett ikke ville komme på plass særlig mye før den ordinære ordningen. Vi vil støtte SVs forslag i dag. Det vil trolig bare få pengene fram noen uker tidligere, men alle monner drar.

Vi har kastet bort tiden, men kompensasjonen som kommer, er ikke bare for sen, den er også for dårlig. Fra 1. september ble arbeidsgiverperioden for permittering økt fra to til ti dager, og det var en elendig timet innstramming. I slutten av oktober blusset smitten opp igjen, og mange var nødt til å permittere på nytt i starten av november. Å betale lønn i ti dager uten inntekt kan være nådestøtet for mange bedrifter som nå ligger nede for telling, og på toppen av dette skal det betales arbeidsgiveravgift og andre sosiale kostnader knyttet til lønn.

Når jeg snakker med småbedrifter som har måttet stenge eller nedbemanne rundt omkring i landet, skiller denne kostnaden seg ut som den største utgiften de har som ikke er omfattet av kompensasjonsordningen. Arbeidsgiverperioden burde ikke ha vært utvidet i september, men vi kan fortsatt rette opp det meste av skaden. Derfor foreslår Miljøpartiet De Grønne her i dag at det opprettes en refusjonsordning hvor virksomheter som har måttet permittere, kan få refundert åtte av ti dager av arbeidsgiverperioden. Og med det tar jeg opp vårt forslag om dette.

Presidenten: Representanten Per Espen Stoknes har tatt opp det forslaget han refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [16:43:24]: I sommer advarte Rødt om at regjeringens karantenefritak for billigere arbeidskraft fra land med høy smitte var en stor risiko – dessverre til ingen nytte. Nå vet vi takket være Aftenpostens avsløringer mer om hvordan dette unntaket ble til. NHO har nemlig en slags direktelinje inn til regjeringen, som de brukte til nærmest å diktere endring i covid-19-forskriften over SMS, så bedriftseiere kunne få unntak fra karantenebestemmelsene for utenlandske arbeidere. Regjeringen satte bedriftseiernes inntjening foran smittevern, liv og helse da de åpnet grensene for

import av arbeidskraft fra land med mye smitte, med unntak fra karantenebestemmelsene.

På spørsmål fra TV 2 om Norsk Industris SMS-kontakt med regjeringen svarte Erna Solberg før i dag at lærdommen var at man måtte være «mer høflig». Jeg tror de fleste av oss har en helt annen lærdom fra denne saken, nemlig at den sittende regjeringen forskjellsbehandler sine mektige venner i den økonomiske eliten, på bekostning av resten av samfunnet.

Rødt ba forrige fredag kontrollkomiteen om å starte å undersøke det som har blitt avdekket. Vi vil ha svar på hvorfor regjeringen tilsidesatte advarsler fra helsemyndighetene, om det har vært lignende kontakt med andre lobbyister, hva som er gjort for å hindre smittespredning som en følge av karanteneunntakene, og hva som var begrunnelsen for ikke å gå inn og gjøre tilpasninger for andre bransjer som også er hardt rammet av nedstengning.

Rødt støtter forslag som sikrer norske arbeidsplasser og at seriøse, levedyktige bedrifter ikke går konkurs, og vil derfor stemme for ordningen med mindretallsforslagene fra komiteen, men ikke uten en viss bismak. Behovet for kompensasjon skyldes i stor grad Norges avhengighet av importert, underbetalt arbeidskraft. Dette innføres nå i rekordfart og får meg til å lure på hvilken kontakt som eventuelt har vært mellom regjeringen og arbeidsgiverne også denne gangen.

Jeg merker meg at statsministeren i dag vedgikk at en del arbeidsgivere brukte unntaket de fikk fra regjeringen til å opptre smittevernmessig uansvarlig. Det er en litt grå julehilsen til alle de arbeidsledige, alle de rammede næringene og kommunene som ikke har en direkte linje til regjeringen, og som ikke får krisetiltakene de trenger. Rødt vil fortsette kampen for disse gruppene, for regjeringen har åpenbart mer enn nok med å håndtere lobbyistene i Norsk Industri.

Statsråd Iselin Nybø [16:46:42]: Først av alt vil jeg si at jeg setter stor pris på at Stortinget behandler forslaget til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet så raskt, og på det samarbeidet vi har hatt med komitélederen og med komiteen for øvrig. Loven vil gi de overordnede forvaltningsmessige rammene for ordningen, som er foreslått i statsbudsjettet for 2021, Tillegg 1.

Utbruddet av korona og smitteverntiltakene har gitt utfordringer for store deler av norsk næringsliv. Mange bedrifter er avhengige av fagfolk fra utlandet og har hatt betydelige utgifter som følge av innreisekarantenebestemmelsene. Bedriftene har så langt lagt ned en stor innsats for at innreisekarantenen for deres arbeidstakere og oppdragstakere skal gjennomføres på en god

og forsvarlig måte. Denne ordningen skal bidra til å avlaste bedriftene økonomisk for de utgiftene de har hatt som følge av innreisekarantenebestemmelsene. Ordningen skal ikke gi full kostnadsdekning, men dekke deler av utgiftene. De nærmere detaljene for ordningen vil bli fastsatt i forskrift på bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak. Regjeringen foreslår at ordningen varer ut februar, men loven åpner for en videreføring også utover det.

Stortinget vedtok tidligere denne uken lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020. Den nye kompensasjonsordningen i Brønnøysundregistrene vil åpne opp for søknader mandag 18. januar, og flere tusen bedrifter vil kunne få utbetalt støtte to til tre dager etter det. Denne nye ordningen, denne plattformen vi nå lager, vil kunne benyttes framover hvis vi ønsker det og det er behov for å forlenge ordningen. Da vil vi ha en plattform som vi kan ta opp og ta ned, men det er klart at lager vi en ny ordning, må den også ESA-godkjennes.

For å avhjelpe situasjonen nå i mellomtiden har bedrifter og selvstendig næringsdrivende muligheten til å søke om betalingsutsettelse på skatter og avgifter. I tillegg har bankene stor handlefrihet til å gi lån under lånegarantiordningen, hvor staten stiller garanti for 90 pst. av lånet.

Representantforslaget går ut på at det i tillegg skal opprettes en midlertidig tilskuddsordning i Innovasjon Norge som skal sørge for utbetalinger før jul. Som jeg har redegjort for, og som det er referert til fra talerstolen, vil det ikke være mulig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul, selv med et vedtak i Stortinget i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [16:49:58]: Arbeidsledigheten er rekordhøy. Vi har igjen passert kanskje over 200 000 mennesker der ute som er arbeidsledige, som henter pengene sine via dagpenger, og som går en utrygg framtid i møte. I den forbindelse behandler Stortinget et spørsmål om støtteordning for underhold, egentlig, av utenlandske arbeidstakere i en situasjon hvor de er i karantene.

Hvilke avveininger har regjeringen gjort når det gjelder denne støtteordningen, kontra en støtteordning som f.eks. den Arbeiderpartiet foreslo om støtte til omsetningsbaserte tap, som f.eks. hadde truffet serveringsbransjen, utlivsbransjen langt bedre, og hadde vært med på å trygge mange mennesker inn i arbeid?

Statsråd Iselin Nybø [16:50:48]: Det er ulike avveininger som ligger bak de ulike ordningene. Den ordningen som skulle treffe bredest, de fleste bedriftene, inkludert serveringsbransjen, er først og fremst kompensa-

sjonsordningen, som vi har diskutert før, og sånn sett skal diskutere igjen.

Denne ordningen, som er dekning av utgifter man har hatt for å ha arbeidstakere eller oppdragstakere i karantene, er som en følge av de endrede bestemmelsene knyttet til karantene. Jeg vil bare understreke at bedrifter i hele landet har hatt ganske betydelige utgifter med å tilrettelegge for arbeidstakere, enten det er folk som bor i Norge, eller folk som kommer fra utlandet, også før vi opprettet denne ordningen. Men da vi da innførte så strenge karantenebestemmelser, var det også naturlig at staten var med og bidro til enkelte av de utgiftene som bedriftene har. Her er det to ordninger de kan benytte seg av, enten karantenehotell eller denne utgiftsdekningsordningen.

Terje Aasland (A) [16:51:50]: Det er ingen tvil om at det er mange kompetente, dyktige fagarbeidere, f.eks. innenfor bygg og anlegg, som går arbeidsledige i dag, også mange innenfor verftsneringen, gode sveisere som er der, som er arbeidsledige, i en bedrift som ikke har oppdrag. Så ser vi at nabobedriften hyrer inn utenlandsk arbeidskraft og får støtte av norske myndigheter for å – skal vi si – opprettholde karantenebestemmelsene for disse utenlandske arbeidstakerne.

Mener statsråden at dette er en legitim og god ordning over tid, med tanke på dyktige norske fagarbeidere som går arbeidsledig?

Statsråd Iselin Nybø [16:52:24]: Nå skal denne ordningen først og fremst gjelde ut februar, men det er også mulighet for å forlenge den. Jeg mener at vi har et arbeidsliv, et næringsliv i Norge som i stor grad er avhengig av utenlandsk arbeidskraft, utenlandsk spisskompetanse, men jeg er helt enig med representanten i at her er det en avveining mellom hvilke kostnader staten skal dekke, og hva vi må forvente at de selv tar ansvar for. Det er klart at i den grad en kan benytte seg av norske arbeidstakere – det vet vi jo har vært forsøkt, ikke minst i sommer, med tanke på landbruket, som trengte en del arbeidskraft i en periode – er selvfølgelig det positivt. Men det er en del bedrifter nå som er avhengig av å ha de arbeidstakerne de gjerne har hatt i årevis, den spisskompetansen de ikke får tak i her hjemme, og jeg mener at staten også skal være med og støtte de utgiftene de har knyttet til det.

Geir Pollestad (Sp) [16:53:28]: Noko av det som er viktig i næringspolitikken og i krisehandteringa for Senterpartiet, er at det skal vera langsiktig og føreseieleg. I den ganske korte høyringsrunden som departementet hadde på eit par dagar, hadde det seg slik at Justisdepartementet fekk den gløgge ideen at dei skulle senda inn eit høyringsinnspel. For mange næringsdri-

vande står det mellom å ordna dette sjølve for å nytta denne ordninga, eller bruka ordninga med karantenehotell.

I Justisdepartementet sitt høyringsinnspel varsla dei at Helsedepartementet har teke til orde for å redusera satsane for bruk av karantenehotell, og bad om at Helsedepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet avklarte dette. Då er mitt spørsmål – når næringsdrivande lurar på om dei skal ordna dette sjølve, eller om dei skal venta på at satsane på karantenehotell vert sette ned, slik HOD openbert har føreslege: Kva planar ligg føre for satsane på karantenehotell?

Statsråd Iselin Nybø [16:54:30]: Det er riktig at det har kommet inn litt ulike høyringsinnspill. Akkurat satsene på karantenehotell er det andre som har ansvar for, men det er en avveining for en arbeidsgiver om han ønsker å benytte seg av den ene eller den andre ordningen. Det er klart at for mange vil det mest praktiske og det mest økonomiske være å benytte seg av karantenehotell, men her har de da mulighet til å ordne seg selv.

Den diskusjonen som representanten refererer til, er en diskusjon vi har hatt i regjeringen. Vi har bestemt oss for at vi ønsker to ordninger, slik at det er opp til arbeidsgiver, eller oppdragsgiver, å velge hva de vil benytte seg av.

Geir Pollestad (Sp) [16:55:13]: Dette er ein del av handteringa av situasjonen som er, og for å løfta oss litt over det og kikka inn i 2021: Det er utsikter til ein vaksine, men næringslivet ser kanskje verda langt svartare. Då vil det vera behov for å ha ulike ordningar retta inn mot ulike bransjar, som dette er eitt av fleire eksempel på. Eg har lyst til å be statsråden – som ein overbygning til det me diskuterer no – seia litt om kva som er regjeringa sine vurderingar av utviklinga i norsk næringsliv i fyrste halvår 2021, når me allereie no veit at me står med rekordhøg arbeidsløyse. Kanskje vert me personleg prega av ein viss optimisme, men det er teikn til at næringslivet ser veldig mørkt på det. Eg ønskjer å høyra regjeringa si vurdering av dette.

Statsråd Iselin Nybø [16:56:11]: For det første vil jeg si at både personlig og jeg tror også i næringslivet, heldigvis, blir man preget av de gode nyhetene vi får knyttet til vaksine. Det er ulikt i næringslivet. Vi har også bransjer som går bra nå under koronaen, og som kommer til å gå bra framover. Vi har bransjer som det ikke går bra med. Vi har bransjer som fikk en smell ganske tidlig, og kommer til å ha virkningene av det lenge. Og vi har en del næringer der de ser mer langsiktige utfordringer med dette, at de kanskje ikke har fått de helt umiddelbare konsekvensene, for de hadde gode ordre-

bøker, men som nå ser at ordrene ikke kommer inn slik de hadde håpt, eller i et normalt år hadde fått.

Det kommer til å bli tøft. 2021 kommer til å bli tøft for mange. Det kommer til å bli tøft for næringslivet, hvis vi skal se stort på dette, fordi det fortsatt er usikkerhet knyttet til situasjonen. Det er fortsatt et verdensmarked som har hatt en dupp – og det kommer også til å prege oss i Norge. Vi må bruke denne tiden til å ruste oss så vi er klare når resten av verden klar.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:57:27]: Eg viser til statsrådens svarbrev, der ho skriv at dersom ein hadde innført det SV føreslår, at ein etablerer ei midlertidig ordning mens ein ventar på den andre kompensasjonsordninga, ville ein motta ein stad mellom 6 000 og 25 000 søknader. Det er eit anslag departementet har. Det betyr at ein anerkjenner at det er eit stort behov der ute for likviditet, og at dersom ein hadde innført denne ordninga no, ville det faktisk ha kome veldig mange sunne og levedyktige bedrifter i møte.

Kan statsråden fortelje litt om kvifor ein likevel ikkje har ei midlertidig ordning for å sikre likviditet til bedrifter der det står om dagar og veker om ein overlever eller ikkje?

Statsråd Iselin Nybø [16:58:20]: Først vil jeg bare presisere et par ting, for det er riktig som det står i brevet, at vi da kan forvente oss mellom 6 000 og 25 000 søknader, men det er basert på søknadene på den gamle kompensasjonsordningen. Det estimatet er ikke tatt ut fra en likviditetsvurdering av disse 6 000–25 000 søknadene – bare så det er tydeliggjort.

Men jeg anerkjenner absolutt behovet for likviditet. Det er en av de utfordringene mange bedrifter har nå. Innovasjon Norge har ikke automatiserte systemer som kunne ha håndtert denne mengden med søknader. Det Innovasjon Norge vanligvis gjør, er å behandle en og en søknad, og de ville ikke vært i stand til å behandle dette antallet søknader. Det betyr at vi ville vært nødt til å lage en automatisert ordning, og det er den automatiserte ordningen vi lager i Brønnøysundregistrene. Så vi hadde ikke klart å få til det fortere enn det vi får til i Brønnøysundregistrene nå. 18. januar er datoen, og pengene kommer dager etter det.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:59:25]: Staten har mange automatiserte løysingar, så eg skjønar ikkje kvifor det skulle vere vanskeleg å få overført det til Innovasjon Norge. Men eg les av svaret at meininga frå statsråden eigentleg ikkje var å seie noko om at dette var den forventta søknadsmengda på den ordninga som representantforslaget legg opp til. Ein svarte på noko heilt anna. Ein svarte på kor mange søknader ein ville få på ei anna ordning, som ikkje var spørsmålet.

Det blir jo brukt som eit kraftfullt argument til heile komiteen at her kjem det store mengder søknader, som ville ha vore heilt umogleg å handtere for Innovasjon Norge. Men det statsråden her seier, er at talet handla eigentleg ikkje om det, det handla om noko heilt anna. Så ein gav eple når komiteen bad om pærer. Det synest eg er litt oppsiktsvekkjande.

Eg ønskjer å endre fokus igjen, for det er éin ting som faktisk ikkje har vore nemnt i debatten i det heile, og det er at komiteen er samla om at ein skal etablere ein tilskotspott for kommunar. Innovasjon Noreg og kommunane har i for liten grad vore nytta i denne ordninga. Når kan Stortinget forvente at ein sann tilskotspott til kommunane kan bli lagd fram for Stortinget?

Statsråd Iselin Nybø [17:00:28]: For det første er intervall mellom 6 000 og 25 000 et ganske stort intervall, og det sier jo noe om at vi ikke klarer å gå inn og estimere dette mer nøyaktig enn det. Vi må legge til grunn at mange av dem som vet at de ville kommet under den generelle kompensasjonsordningen, også kunne ønsket seg en kredittavlastning i mellomtiden, i påvente av den. Jeg er rimelig sikker på at vi hadde fått et høyt antall søknader, men jeg ville bare være sikker på at representanten skjønte at det var basert på de tallene, og ikke en egen vurdering for kredittsituasjonen.

Når det gjelder pengene til kommunene, har jeg forstått at det nå er enighet i salderingen om å bruke – og nå har jeg bare lest det i media – 250 mill. kr på penger til kommunene, og da vil det være litt opp til dem hvordan de klarer å organisere seg. Men jeg håper at dette er penger de kan bruke på å dekke utgifter som ikke dekkes av andre inntekter, og som kan komme raskt i gang. Men 18. januar – det er da den store ordningen kommer på plass.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutt.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [17:02:03]: Fremskrittspartiet har bidratt og forbedret kompensasjonsordninger, bl.a. gjennom å øke kompensasjonsgraden fra 60 pst. til 70 pst. for september, til 85 pst. for november og desember, fra 70 pst. til 80 pst. for januar og februar, utvidet ordningen med utsatt skatt med to måneder, slik at første innbetaling blir 1. april 2021, forlenget ordningen med statlig garanterte lån for små og mellomstore bedrifter ut første halvår 2021 og forlenget løpetiden på dem til seks år.

Fremskrittspartiet har hatt tett kontakt med kommuner, utelivsbransje og bedrifter og følger utviklingen tett videre for å forbedre tiltakene ved behov.

Utelivet er en viktig del av kulturtilbudet i Norge, og utelivet er en viktig arbeidsgiver, hvor særlig mange unge får sitt første møte med arbeidslivet. Utelivsbransjen i Oslo har i praksis fått yrkesforbud gjennom skjenkeforbud, og mange står nå i fare for å gå konkurs. Fremskrittspartiet er bekymret for hva en konkursbølge i utelivet vil føre til, og ser at det dessverre er nært forestående. Derfor ønsker vi at de verst rammede kommunene tilføres et økonomisk handlingsrom til å kunne gi kompensasjon til lokalt næringsliv som rammes av pandemien og lokale smitteverntiltak.

Mange bedriftseiere har gjort en stor jobb med å berge bedrifter og arbeidsplasser gjennom pandemien, og flere har brukt opp egenkapitalen og oppsparte midler for å holde hjulene i gang. Enkelte bedrifter vil ha utfordringer med bl.a. å betale skatte- og avgiftskrav som de har fått utsettelse på, etter at pandemien er over. Derfor er et av tiltakene Fremskrittspartiet vil be regjeringen vurdere, å slette skatte- og avgiftskrav for å frigjøre kapital hurtig, og samtidig se på muligheten for å redusere merverdisatsen for serveringstjenester midlertidig. Det er for å avhjelpe de serveringsbedriftene som sliter.

Spesielt byrådet i Oslo har innført strengere smitteverntiltak enn landet for øvrig, men viser likevel ikke noen vilje til å støtte bedrifter som sliter økonomisk på grunn av de lokale tiltakene. Et forslag som ble fremmet i bystyret i Oslo onsdag 9. desember om å opprette en akuttbevilgning på omtrent 90 mill. kr, som i særlig grad var myntet på utesteder og restauranter, stemte dessverre Rødt, Kristelig Folkeparti og byrådspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne imot. Fremskrittspartiet synes dette er svært beklagelig, for tiltaket ville absolutt ha hjulpet utelivsbransjen i Oslo betraktelig. Det ville også de to tiltakene som det ser ut til at Arbeiderpartiet ikke støtter i dag, ha gjort.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her overtatt presidentplassen.

Terje Aasland (A) [17:05:14]: Det er ikke først og fremst de vedtakene som er gjort, som er hovedproblemet. Det er det som ikke er gjort, som er hovedproblemet. Fremskrittspartiet må gjerne stå her og skryte av at de har forbedret ordningene. Det var det minste en kunne forvente, for ordningene var altfor dårlige slik de ble presentert for Stortinget. Men hovedproblemet er at det ikke kommer penger ut nå, i en likviditetskrise. Det er derfor forslaget fra SV har kommet, og det har vi diskutert mange ganger.

Fremskrittspartiet viser til Oslo. Da spør jeg: Hvorfor stemte ikke Fremskrittspartiet for det forslaget Arbeiderpartiet fremmet, om å ha en omsetningsbasert kompensasjonsordning, basert på at det var fattet lokale

vedtak? Det er forskjell på å drive et serveringssted i Oslo kontra hjemme i Skien. Så det er et spill for galleriet, det Fremskrittspartiet holder på med. Hvorfor stemte de ikke for det forslaget vi fremmet? En må undres over det. Det var et helt legitimt forslag om å dekke opp for omsetningstap for mindre bedrifter. Det hadde hjulpet serveringsbransjen, utestedene og restaurantene i Oslo og andre steder som er omfattet av lokale smitteverntiltak. Det hadde monnet, istedenfor det Fremskrittspartiet og regjeringspartiene holder på med.

Det er også mitt svar til Senterpartiet, som heller ikke stemte for det, men som nå er mer opptatt av å redusere momsen. Vil redusert moms være et treffsikkert tiltak? Nei, det vil det ikke, etter vår oppfatning, og derfor stemmer vi heller ikke for det. Vi tror det er galt. Det er bedre å støtte bedrifter som ikke har aktivitet, enn bedrifter som har høy aktivitet eller forholdsvis høy aktivitet. Derfor stemmer vi slik vi gjør. Vi stemmer ikke for momsforslaget. Vi hadde et forslag som hadde reddet de bedriftene en er opptatt av nå, gjennom forslaget om momsreduksjon, men det ble ikke støttet, beklageligvis.

Det samme gjelder forslaget som lyder: «Stortinget ber regjeringen vurdere sletting av skatte- og avgiftskrav.» For hvem? Er det for alle, eller er det kun for dem som er rammet? Jeg stiller spørsmål ved om dette er en ny skatte- og avgiftsallianse mellom Fremskrittspartiet, Senterpartiet og SV. Det er helt uspesifisert hvem det er rettet mot. Er det for bedrifter som hører inn under kompensasjonsordningen, og som sliter og er i ferd med å si opp ansatte, eller kan gud og hvermann søke på ordningen? Det er jo det siste en må tro. Det hadde vært greit å få avklart noe av det.

Til slutt, om tilskudd til karanteneopphold for utenlandske arbeidstakere: Vi er for det, men vi er veldig varsomme med ordningen. Vi er redde for at vi gjennom ordningen skal drive underhold av utenlandske arbeidstakere i en situasjon hvor det går dyktige norske fagarbeidere ledige, som ikke får jobb fordi de er fortrengt av en annen ordning som er underholdt av staten. Derfor må vi være varsomme, og derfor vil vi heller ikke utvide tidshorisonten på den ordningen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:08:36]: Eg beit meg òg merke i Framstegspartiets behov for å skryte av seg sjølv. Vi veit alle at når ein har eit sterkt behov for å skryte av seg sjølv, er det fordi det er ingen andre som gjer det.

Det er merkeleg å sjå Framstegspartiets avgjerd no, sett i perspektiv – altså den avgjerda dei tok i januar i år, då dei gjekk ut av regjering – for dei har stort sett vore eit støttehjul for regjeringa i deira ulike typar initiativ. Her hadde dei full moglegheit til å støtte eit forslag som nett-

opp ville støtte dei bedriftene Framstegspartiet ønskjer å redde. Dei kunne ha støtta forslaga frå SV om at det var omsetning som skulle ligge til grunn, ikkje desse små og få utgiftene det her er snakk om. Dei kunne ha vore med på forslag som sikra mykje lengre levetid for dette. Dei kunne til og med ha vore med i dag – altfor seint, men likevel akkurat tidsnok til å redde bedrifter som er i alvorleg likviditetskrise. Det har dei heller ikkje valt å gjere, men det kunne dei ha gjort, midt i ein pandemi.

Det som overraskar meg her, er kor lite Framstegspartiet sjølv tar initiativ som opposisjonsparti. Dei står framleis meir fram som eit støttehjul for regjeringa, og er opposisjonsparti berre i namnet, ikkje i gagnet.

Til slutt: Vi støttar begge dei to lause forslaga som er komne på bordet i dag.

Geir Pollestad (Sp) [17:10:25]: Eg har lyst til å knyta nokre kommentarar til representanten Aasland, som openbert hadde lada magasinet bra i dag og gått for «family», og det gjekk litt fort for seg i alle retningar, verka det som.

La meg for det fyrste ta dette som representanten Aasland seier om loven om midlertidig tilskotsordning, for her prøver ein no å gradera seg litt frå det vedtaket me skal gjera i dag. Eg veit ikkje om Arbeidarpartiet har tenkt å trykkja litt meir forsiktig på knappen når dei stemmer, eller kva dei har tenkt å gjera. Sanninga er jo at alle parti står bak dette i innstillinga, og det er akkurat den same ordninga me står bak.

Så høyrer eg at representanten Aasland er veldig sår for at ein ikkje fekk støtte for eit forslag tidlegare om ei støtteordning, som eg meiner hadde det hovudproblemet at det var årsaka til omsetningsfallet, altså det subjektive forholdet – at det var dei lokale smittevernrestriksjonane ein skulle vurdera støtta ut frå. Me har tru på forslag som baserer seg på objektive kriterium, nemleg viss ein ser på område, på ledigheit, og viss ein ser på bedrifter, på omsetningsfall, osv. Det er Senterpartiets tilnærming til dette.

Me trur meir på forslag som ligg framover i tid enn på forslag som ligg bakover i tid, og der skil me nok òg litt lag her. Der Arbeidarpartiet sørgjer over forslaget som ein ikkje fekk fleirtal for sist, ser me at her går det an å få ein ny allianse, at me kan få til ei sletting, at denne regjeringa vurderer ei sletting av skatte- og avgiftskrav. Eg er ikkje i tvil om at veldig mange bedrifter vil få store problem når utsette skatte- og avgiftskrav skal betalast, så det å be regjeringa vurdera det, synest eg det er ganske naturleg av eit opposisjonsparti å ønskja, og det gjer Senterpartiet.

Det same gjeld når ein skal få i gang serveringsbransjen igjen. Ja, ein kan gjerne gje støtte, men det beste er jo om ein sørgjer for – når hjula begynner å rulla igjen –

at dei som driv restaurantar, barar osv., sit igjen med litt meir av omsetninga i eiga lomme. Det er det me fremjar, saman med Framstegspartiet, og her har Arbeidarpartiet valet: Dei kan gje fleirtal for det forslaget, eller dei kan la vera å gje fleirtal for det forslaget.

Ønsket til Senterpartiet er heile tida å ha blikket retta framover. Det er òg slik at når me lagar krisepakker, må me gjera kompromiss på tvers av parti, og det blir ikkje akkurat slik som me har tenkt. Men me tenkjer at det å uttrykkja ei vilje og å greia ut ulike alternativ er alltid positivt.

Statsråd Iselin Nybø [17:13:35]: Jeg har ikke tenkt å bidra til å forlenge debatten, men jeg har lyst til å komme med en kommentar til det ene løse forslaget som Arbeiderpartiet har fremmet, forslag nr. 8, etter hva jeg har forstått. Det er selvfølgelig opp til Stortinget selv å vurdere hvilke forslag som skal fremmes, og om det er mulighet for å gjøre det om til et oversendelsesforslag.

I alle fall vil jeg at Stortinget skal vite at det vi nå jobber med i Brønnøysundregistrene, er en ny plattform. I motsetning til den gamle ordningen vi hadde i skatteetaten, lager vi nå en ny, robust løsning i Brønnøysundregistrene, der intensjonen er at vi skal kunne bruke den løsningen framover, altså utover februar hvis det er behov for det, og regjeringen og Stortinget velger det.

Hvis vi gjør store endringer eller lager andre ordninger, må de selvfølgelig ESA-godkjennes. Vi vet at vi må gjøre enkelte endringer i den ordningen vi nå legger opp til, bl.a. fordi referansemåneden året før ikke lenger kan brukes etter februar. Det er ingen vits i å måle omsetningstall ut fra hvilken omsetning man hadde i 2019, når vi har passert mars. For da stengte vi ned, og det er dårlige resultater å vise til.

Nå jobber vi i departementet med hvordan vi, hvis vi skal videreføre ordningen, kan få til en ordning som fungerer også etter februar 2021.

Det får være opp til Arbeiderpartiet hva de velger å gjøre med forslaget, men de skal i hvert fall vite at den ordningen vi jobber med nå, er ment å være robust, sånn at den kan tas opp og ned og fortsette utover februar.

Terje Aasland (A) [17:15:41]: For å starte med det siste statsråden sa, om ordningen som nå blir etablert under Brønnøysundregistrene som en permanent ordning – så lenge pandemien er der, og helt sikkert også etterpå, sånn at den kan håndtere en restart av utbetalinger til næringslivet – er jeg fornøyd med det og kan oversende det løse forslaget vi har fremmet i dag, forslag nr. 8.

Den tiden vi har vært inne i nå, viser at vi er nødt til å ha en utbetalingsordning for næringslivet som er oppe

og går på det tidspunktet en trykker på smittevernknappen eller trækker på bremsen på en eller annen måte.

Så litt til komiteens leder. Det er ikke ofte vi har motsetninger i denne salen, men når vi først har det, er det greit å bruke litt tid på det. For det første står vi selvfølgelig bak innstillingen når det gjelder dette med tilskudd til karanteneopphold, men som jeg sa i mitt innlegg, er vi veldig varsomme med ordningen, for vi ser helt klart at den kan ha noen utilsiktede effekter som vil være veldig uheldige for norske arbeidstakere. Det ønsker vi å være tydelige på, og det understreket jeg, og derfor er vi ikke motivert for å utvide ordningen utover det som ligger i lovens tekst.

Det er selvfølgelig opp til regjeringen gjennom forskrift å vurdere det, men jeg sa samtidig veldig tydelig fra om at jeg synes regjeringen skal være varsom med å utvide en ordning hvis det er sånn at ordningen fortrenger norske, dyktige arbeidsfolk der ute. Det tror jeg også er henstillingen fra Stortinget, at sånn må det være.

Når det gjelder skatt og avgift, skjønner jeg ikke hvorfor Senterpartiet er såpass beskjedne som de er i forslagene, slik de fremmer dem, med «ber regjeringen vurdere». Hvorfor ikke prøve å etablere en konsekvent holdning ved å si at en fjerner skatte- og avgiftskrav, eller gå direkte på og si at momsen skal ha lav sats fram til 1. juli, i stedet for å ha en lang runde med utredninger om det. En må jo vite hva en vil, på akkurat de punktene.

Arbeiderpartiet vet det. Vi ønsker ikke å innfri sletting av skatte- og avgiftskrav, for vi mener det er lite prest overfor de bedriftene som nå er rammet. Vi ønsker heller ikke nå å si at vi ønsker lav sats på momsen fram til 1. juli 2021, for vi tror vi trenger å bruke pengene og innretningene på andre tiltak for å hjelpe bedrifter som sliter, og hvor arbeidstakere står i fare for å bli oppsagt eller miste jobben sin på grunn av at aktiviteten er helt borte. Det er de tydelige prioriteringene fra Arbeiderpartiet i disse sakene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 9 og 10.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Før Stortinget går til votering vil presidenten opplyse representantene om følgende:

Når en representant en sjelden gang varsler at vedkommende har stemt feil eller ble for sen til å trykke på voteringsknappen, blir dette noen ganger rettet i etterkant av møtet for å spare tid. Ved et slikt tilfelle i går under voteringen ville en slik oppretting snudd flertallet i voteringen. Presidenten vil derfor opplyse om at når slike feil meldes, vil det måtte rettes i møtet – enten ved

at voteringen tas på nytt, eller ved at den enkeltes votering blir korrigert.

Presidenten vil derfor henstille representantene om å følge godt med under voteringen, og mobiltelefoner kan godt legges vekk den korte tiden voteringen varer.

Da går vi til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Innst. 7 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Anniken Huitfeldt på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2 og 3, fra Audun Lysbakken på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Liv Signe Navarsete på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at Norfund trekker sine investeringer ut av kommersielt drevne skolekjeder.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og lage en handlingsplan for hvordan Norge kan nå målet om å øke den årlige klimafinansieringen til 65 mrd. kroner.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa evaluere den nye budsjettstrukturen for forsvarsbudsjettet for 2021 og legge evalueringa fram i revidert nasjonalbudsjett for 2022.»

Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 56 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere den foreslåtte omleggingen av kapittelstruktur for forsvarsbudsjettet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.41)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 4

(Utenriks)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	2 452 408 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	38 616 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	25 522 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader.....	1 156 000	
	71	Hjelp til norske borgere i utlandet.....	196 000	
103		Regjeringens representasjon		
	1	Driftsutgifter	67 307 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	10 331 000	
115		Næringsfremme, kultur og informasjon		
		Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post		
	21	70 og 71	13 179 000	
		Kultur- og informasjonsformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	28 752 000	
	70			
	71	Næringsfremme, kan overføres, kan nyttes under post 21	8 070 000	
116		Internasjonale organisasjoner		
	70	Pliktige bidrag	1 418 050 000	
117		EØS-finansieringsordningene		
	77	EØS-finansieringsordningen 2014 21, kan overføres.....	3 036 000 000	
	78	Den norske finansieringsordningen 2014 21, kan overføres	2 678 000 000	
118		Utenrikspolitiske satsinger		
		Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post		
	21	70, 71, 72 og 73.....	94 960 000	
		Nordområdetiltak, samarbeid med Russland og atomsikkerhet, kan overføres, kan nyttes under post 21	254 281 000	
	70			
		Globale sikkerhetsspørsmål, kan overføres, kan nyttes under post 21	11 889 000	
	71			
		Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv., kan overføres, kan nyttes under post 21	14 886 000	
	72			

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Klima, miljøtiltak og hav mv., <i>kan overføres, kan nyttes un-</i>		
	73	<i>der post 21</i>	22 392 000	
	74	Forskning, dialog og menneskerettigheter mv	54 290 000	
140		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	1 709 607 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	136 142 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	37 570 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
	1	Driftsutgifter	290 956 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 873 000	
144		Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)		
	1	Driftsutgifter	54 767 000	
	70	Uttekslingsordninger, <i>kan overføres</i>	115 477 000	
150		Humanitær bistand		
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	4 778 354 000	
	71	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	800 000 000	
	72	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	680 000 000	
151		Fred, sikkerhet og globalt samarbeid		
	70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i>	408 260 000	
	71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i>	270 060 000	
	72	Stabilisering av land i krise og konflikt, <i>kan overføres</i> ...	864 829 000	
	73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i>	218 138 000	
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	274 690 000	
152		Menneskerettigheter		
	70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	633 817 000	
		FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR),		
	71	<i>kan overføres</i>	165 000 000	
159		Regionbevilgninger		
	70	Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	589 011 000	
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i>	776 134 000	
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i>	475 241 000	
	75	Afrika, <i>kan overføres</i>	2 177 693 000	
	76	Asia, <i>kan overføres</i>	483 503 000	
	77	Latin-Amerika og Karibia, <i>kan overføres</i>	177 339 000	
160		Helse		
	70	Helse, <i>kan overføres</i>	3 681 186 000	
	71	Verdens helseorganisasjon (WHO), <i>kan overføres</i>	235 500 000	
	72	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	45 000 000	
161		Utdanning, forskning og faglig samarbeid		
	70	Utdanning, <i>kan overføres</i>	1 978 798 000	
	71	Forskning, <i>kan overføres</i>	76 298 000	
	72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid, <i>kan overføres</i> ..	683 714 000	
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
	70	Næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i>	452 736 000	
	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i>	815 966 000	
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	399 000 000	
		Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC), <i>kan over-</i>		
	73	<i>føres</i>	124 000 000	
	75	Norfund – tapsavsetning	438 288 000	
163		Klima, miljø og hav		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i>	1 128 218 000	
		Bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling		
	71	<i>kan overføres</i>	331 967 000	
164		Likestilling		
	70	Likestilling, <i>kan overføres</i>	158 319 000	
		FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling		
	71	(UN Women), <i>kan overføres</i>	100 300 000	
	72	FNs befolkningsfond (UNFPA)	453 600 000	
	73	Sårbare grupper, <i>kan overføres</i>	522 000 000	
170		Sivilt samfunn		
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	2 028 471 000	
171		FNs utviklingsarbeid		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP).....	397 400 000	
	71	FNs barnefond (UNICEF).....	426 600 000	
	72	FNs fellesfond for bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
		Internasjonale rekrutteringer og tilskudd til andre tiltak i		
	73	FN, <i>kan overføres</i>	59 099 000	
172		Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	1 086 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	847 000 000	
	72	Strategisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	73	Gjeldslette, <i>kan overføres</i>	355 700 000	
179		Flyktningtiltak i Norge		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	550 402 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	377 978 000	
481		Samfunnet Jan Mayen		
	1	Driftsutgifter	56 052 000	
Totale utgifter				44 340 338 000
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene.....	36 629 000	
	2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	131 201 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv	45 266 000	
3481		Samfunnet Jan Mayen		
	1	Refusjoner og andre inntekter	6 502 000	
Totale inntekter				219 598 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 post 5
kap. 140 post 1	kap. 3140 post 5

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 kan overskride bevilgningene under kap. 117 EØS-finansieringsordningene, post 77 EØS-finansieringsordningen 2014–2021, og post 78 Den norske finansieringsordningen 2014–2021, med en samlet øvre ramme på 600 mill. kroner som følge av usikkerhet i fremdrift og valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser gjennom avtale inngått med EU.

IV

Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutatap (disagio)/valutagevinst (agio) som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementet, postene 89 Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio).

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om:

1. støtte ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014–2021.....	2 803 mill. kroner
	78	Den norske finansieringsordningen 2014–2021.....	3 403 mill. kroner
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Næringsutvikling og handel.....	100 mill. kroner
	72	Fornybar energi	100 mill. kroner

2. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 5 400 mill. kroner samlet i perioden 2015–2023 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
3. tilskudd til Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (CEPI) med inntil 1 600 mill. kroner under kap. 160 Helse, post 70 Helse, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Inntil 1 000 mill. kroner gis i direkte støtte til CEPI i årene 2017–2021, og inntil 600 mill. kroner i årene 2021–2025. Hele eller deler av disse midlene har fra 2019 kunnet gå via en finansieringsmekanisme forvaltet av Verdensbanken eller IFFIm.
4. tilskudd til Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria med inntil 2 020 mill. kroner samlet i perioden 2020–2022 under kap. 160, post 70 Helse.
5. tilskudd til Det grønne klimafondet med inntil 2 800 mill. kroner i perioden 2020–2023 under kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
6. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 2 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Tilsagnet skal finansiere epidemi- og pandemibekjempelse gjennom Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (CEPI).
7. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 4 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.

8. tilskudd til Vaksinealliansen Gavi med inntil 6 250 mill. kroner i perioden 2021–2025 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.

VII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2021 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en total ramme for gamle og nye garantier på inntil 500 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

VIII

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Mekanismen for internasjonale straffedomstoler (MICT) og for regulært bidrag til FN.

IX

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2021 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling innenfor den resterende ramme på 834 mill. kroner under Garantiinstituttet for eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet inklusive påløpte renter, belastes gjeldsplannens ramme og ettergis uten bevilgning over bistandsbudsjettet. Rammen belastes ikke ved en eventuell ettergivelse av statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976–1980), jf. Prop. 110 S (2012–2013).

X

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas en gang i året.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinan-

siering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.

3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.
4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Funds (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av Verdensbankgruppen, Afrikabanken, Asiabanken, Den interamerikanske utviklingsbanken, Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) og Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond.
6. Utbetalinger av tilskudd til Ukraine Trust Fund for Military Career Transition forvaltet av NATO, kan foretas i henhold til fondets regelverk.
7. Utbetalinger av tilskudd til akutt nødhjelpsarbeid kan i enkelte tilfeller foretas for opptil ett år frem i tid når dette er påkrevd for å sikre raske og nødvendige investeringer.
8. Utbetalinger til Vaksinealliansen Gavi, Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (CEPI) og Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM) kan foretas årlig i tråd med organisasjonens finanseringsstrategi og regelverk.
9. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) kan foretas i samsvar med fondets strategi og prosedyrer for fondsoppbygging.
10. Utbetalinger under kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 72 Fornybar energi av samlet tilskudd på inntil 300 mill. kroner til garantiinstrumenter for fornybar energi i utviklingsland kan skje i samsvar med regelverket til den enkelte garantiinstitusjonen.
11. Tilskudd under kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 70 Næringsutvikling og handel kan utbetales til avsetning for tap ved utlåns- eller garantiinstrumenter hos tilskuddsmotaker.
12. Utbetalinger av tilskudd til fondsforvalter for fellesfond i FN kan skje i henhold til regelverket for det enkelte fond.

XI

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2021 kan fravike Bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet,

Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XII

Deltakelse i kapitaløkninger og fondspåfyllinger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar, i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB), i en selektiv kapitaløkning i banken, med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen UA 0,57 mill. (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR). Innbetalingen foretas i løpet av årene 2016–2023, og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 8,93 mill.
2. Norge deltar i kapitalpåfyllingen til Den interamerikanske utviklingsbankens (IDB) organisasjon for privat sektor, Inter-American Investment Corporation (IIC), med en andel på USD 10,1 mill. innbetalt i syv årlige avdrag for perioden 2016–2022. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
3. Norge deltar i den 5. kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 47,6 mill. i perioden 2020–2023, som belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken. Den norske statsgarantien i IBRD økes samtidig med inntil USD 354 mill. Økningen i statsgarantien vil skje i takt med de årlige kapitalinnskuddene.
4. Norge deltar i kapitaløkningen i Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 38,1 mill. innbetalt over perioden 2020–2025 som belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 73 Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC).
5. Norge deltar i kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på inntil 520 mill. kroner over perioden 1. juli 2018 – 30. juni 2022. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
6. Norge deltar i den 11. kapitalpåfylling i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD-11) med et bidrag på til sammen 360 mill. kroner for perioden 2019–2021, innbetalt i tre årlige bidrag på 120 mill. kroner per år i 2019–2021. Innbetalingene belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 71 Matsikkerhet, fisk og landbruk.
7. Norge deltar i den 7. generelle kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av 56 780 000 Units of Accounts, UA (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR) i perioden 2020–2027. Innbetalingene foretas i åtte like årlige beløp og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 889 520 000. Forpliktelser inngås i SDR, og kronebeløpet må valutajusteres i forbindelse med årlige utbetalinger.
8. Norge deltar i den 15. påfyllingen av giverlandsbidrag til Den afrikanske utviklingsbankens fond for de fattigste landene, Afrikafondet (ADF-15), med et bidrag på til sammen 2 052 mill. kroner for perioden 2020–2022, innbetalt i tre like årlige beløp. Som følge av covid-19-pandemien, gis et tilleggsbidrag på til sammen 20 mill. kroner for perioden 2021–2022, innbetalt i to like årlige beløp. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
9. Norge deltar, i forbindelse med den 15. kapitalpåfyllingen av AfDF-15 for perioden 2020–2022, i det internasjonale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries initiative (HIPC), med et bidrag på til sammen 55,4 mill. kroner til «Grant Compensation» (kompensasjon til Afrikafondet for at land med gjeldsproblemer i større eller mindre grad mottar gaver framfor lån på myke vilkår). Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.
10. Norge deltar i den 13. påfyllingen av Den asiatiske utviklingsbankens fond for de fattigste landene for fireårsperioden 2021–2024, med 201,1 mill. kroner. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
11. Norge deltar i den 19. påfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA-19) med et bidrag på til sammen 2 928 mill. kroner for perioden 2020–2022, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken.
12. Norge deltar, i forbindelse med den 19. kapitalpåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet

(IDA-19) for perioden 2020–2022, i det internasjonale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries initiative (HIPC), med et bidrag på 161,7 mill. kroner innbetalt i tre

like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 481 post 1	kap. 3481 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

B.

Rammeområde 8

(Forsvar)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
42		Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
	1	Driftsutgifter	7 600 000	
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	879 899 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, overslagsbevilgning</i>	137 153 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	9 713 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	92 985 000	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	144 326 000	
	78	Norges tilskudd til NATO og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	377 212 000	
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 851 619 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	3 130 666 000	
1716		Forsvarets forskningsinstitutt		
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	244 189 000	
1720		Forsvaret		
	1	Driftsutgifter	30 903 730 000	
	70	Tilskudd Afghan National Army (ANA) Trust Fund	60 000 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	23 208 000	
1735		Etterretningstjenesten		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 372 653 000	
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	1 819 537 000	
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	93 029 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	18 345 238 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	109 095 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	821 971 000	
		Totale utgifter		64 773 823 000

Inntekter

4700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsinntekter	42 412 000	
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsinntekter	4 430 548 000	
	47	Salg av eiendom	109 032 000	
4720		Forsvaret		
	1	Driftsinntekter	754 951 000	
4760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		
	1	Driftsinntekter	31 877 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter	120 000 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	350 036 000	
4791		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsinntekter	726 271 000	
4799		Militære bøter		
	86	Militære bøter	500 000	
		Totale inntekter		6 565 627 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

- Inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
- Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan:

- foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	34 mill. kroner
1720		Forsvaret	
	1	Driftsutgifter	9 020 mill. kroner
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	
	1	Driftsutgifter	1 100 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel.....	220 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.....	104 155 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	470 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	60 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om økonomisk støtte ut over bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	68 mill. kroner

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter, og kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2021 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2020–2021).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter som er presentert i Prop. 1 S (2020–2021), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2020–2021), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 500 mill. kroner.
4. starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 200 mill. kroner.
5. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2020–2021).
6. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
7. igangsette planlegging og prosjektering av eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhø-

rende innredning) innenfor rammen av bevilgning på de respektive poster.

8. inkludere gjennomføringskostnader i eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter på post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluftsf- eller kulturformål, kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendomskategorier:
 - a. rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
 - b. terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - c. områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - d. kontorer og lignende
 - e. eiendommer for fremtidig utbygging.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2021 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (NATO Support and Procurement Agency), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

X

Kjøp/innløsning av boliger med fellesgjeld

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet gjennom Forsvarsbygg i 2021 kan kjøpe/innløse boliger

med fellesgjeld, slik at samlet gjeld knyttet til eierskap av slike boliger ikke overstiger 100 mill. kroner.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 45 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.30.04)

Videre var innstilt:

C.

I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at den fredede eiendommen Tollbugata 10, slik den i dag fremstår, gis som gave til Stiftelsen Den Gamle Krigsskole for en symbolsk sum. Vilkåret skal være at stiftelsen utvikler denne eiendommen, som er spesielt rik på historiske og kulturelle verdier, slik at den blir tilgjengelig for allmennheten og dermed kan formidle betydningen den har hatt for norsk samfunnsutvikling.

Presidenten: Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 72 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.30.22)

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen, på egnet måte og så raskt som mulig, orientere Stortinget om til hvilke formål (anskaffelser) tilleggsbevilgning på 50 mill. kroner for å fremskynde planlagte kjøp av produkter og tjenester fra små og mellomstore teknologibedrifter, ble disponert, hvilke bedrifter som har blitt tildelt oppdrag og hvordan ordningen har bidratt til å sikre overlevelse for små og mellomstore teknologibedrifter som leverer egne produkter/tjenester direkte til forsvarssektoren.

Presidenten: Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Votering i sak nr. 2, debattert 16. desember 2020

Komiteens innstilling ble bifalt med 52 mot 35 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.30.44)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2021 (Innst. 17 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Svalbardbudsjettet	Per post kr	Sum kap. kr
Utgifter:				
1		Tilskot til Svalbard kyrkje		
	70	Tilskot til Svalbard kyrkje	5 600 000	5 600 000
3		Tilskot til Longyearbyen lokalstyre		
	50	Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	156 110 000	156 110 000
4		Tilskot til Svalbard Museum		
	70	Tilskot til Svalbard Museum	13 700 000	13 700 000
5		Sysselemanden (jf. kap. 3005)		
	01	Driftsutgifter	74 500 000	74 500 000
6		Sysselemandens transportteneste (jf. kap. 3006)		
	01	Driftsutgifter	228 557 320	228 557 320
7		Tilfeldige utgifter		
	30	Skred- og bustadtiltak, kan overførast	61 135 680	
	70	Diverse tilskot.....	1 100 000	62 235 680
9		Kulturminnetiltak (jf. kap. 3009)		
	1	Driftsutgifter	2 180 000	2 180 000
11		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	1 976 000	1 976 000
17		Norsk Polarinstitut – refusjon		
	50	Refusjon	3 811 000	3 811 000
18		Navigasjonsinnretningar		
	1	Drift og vedlikehald	5 867 000	5 867 000
19		Meteorologisk institutt – husleige Bjørnøya og Hopen		
	1	Driftsutgifter	7 591 000	7 591 000
20		Statsbygg, Svalbard		
	1	Driftsutgifter	2 240 000	2 240 000
22		Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 3022)		
	1	Driftsutgifter	5 790 000	5 790 000
Sum utgifter			570 158 000	570 158 000

Inntekter:

3005		Sysselemanden (jf. kap. 5)		
	1	Diverse inntekter	300 000	
	2	Refusjonar m.m	3 000 000	3 300 000
3006		Sysselemandens transportteneste (jf. kap. 6)		
	1	Leigeinntekter frå private	0	

Kap.	Post	Svalbardbudsjettet	Per post kr	Sum kap. kr
	2	Refusjonar frå det offentlege	0	0
3009		Kulturminnetiltak (jf. kap. 0009)		
	1	Diverse inntekter	0	0
3022		Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 22)		
	1	Diverse inntekter	330 000	330 000
3030		Skattar og avgifter		
	70	Skattar m.m.	186 800 000	
	71	Utførselsavgift	750 000	
	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 000 000	188 550 000
3035		Tilskot frå statsbudsjettet		
	50	Tilskot	377 978 000	377 978 000
		Sum inntekter	570 158 000	570 158 000

II

§ 1 Bruksområde for vedtaket

Dette vedtaket gjeld utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2021 etter føresegnene i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard. Vedtaket gjeld også som grunnlag for utskrivning av forskot på skatt for inntektsåret 2021, jf. lov om skatt til Svalbard § 5-1.

§ 2 Skatt på formue

Skatt på formue blir utrekna etter desse satsane:

- Personleg skattepliktig og dødsbu:
Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten og kommunane (maksimumssats).
- Selskap og samanslutningar som nemnde i skattelova § 2-36 andre ledd, og som ikkje er fritakne etter skattelova kapittel 2:
Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten.

§ 3 Skatt på inntekt

Skatt på inntekt blir utrekna etter desse satsane:

- Inntekt som blir skattlagd ved lønnstrekk etter svalbardskattelova § 3-1:
Låg sats: 8 pst.
Høg sats: 22 pst.
- 22 pst. av den delen av selskapsoverskot som er høgare enn 15 mill. kroner, og som overstig summen av
– 10 gonger kostnadene til lønn som blir skattlagd ved lønnstrekk
– 0,20 gonger skattemessig verdi av anlegg, fast eigedom og annan realkapital som er på Svalbard ved utgangen av inntektsåret

c) Anna inntekt: 16 pst.

Personlege skattyttarar skal ha eit frådrag i alminnelig inntekt som er omfatta av bokstav c, på 20 000 kroner.

§ 4 Avrundingsreglar

Ved utrekning av skatt skal formue og inntekt rundast nedover til næraste heile krone.

§ 5 Normalrentesatsen for rimeleg lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nemnd i skattelova § 5-12 fjerde ledd, jf. svalbardskattelova §§ 3-1 og 3-2, skal vere den same som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet.

§ 6 Aksjonær i utlandet

Skatt på utbytte m.m. etter skattelova § 10-13, jf. svalbardskattelova § 3-2, er fastsett til 20 pst.

§ 7 Inntekt etter svalbardskattelova § 6-3

For inntekt som blir skattlagd etter svalbardskattelova § 6-3, skal satsen vere 8 pst.

III

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2021 kan overskride løyvinga på

- kap. 5, post 1, tilsvarende inntekter ut over vedteke budsjett på kap. 3005, post 2
- kap. 6, post 1, tilsvarende inntekter ut over vedteke budsjett på kap. 3006, post 2
- kap. 9, post 1, tilsvarende inntekter ut over vedteke budsjett på kap. 3009, post 1

IV

Meirinntektsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2021 kan overskride løyvinga på kap. 22, post 1, tilsva-

rande inntekter ut over vedteke budsjett på kap. 3022, post 1.

V

For budsjetterminen 2021 skal det svarast avgift til statskassen av kol som blir utført frå Svalbard, etter følgjande satsar:

- 1,0 pst. av verdien for dei første 100 000 tonna
- 0,9 pst. av verdien for dei neste 200 000 tonna
- 0,8 pst. av verdien for dei neste 300 000 tonna
- 0,7 pst. av verdien for dei neste 400 000 tonna
- 0,6 pst. av verdien for dei neste 500 000 tonna
- 0,5 pst. av verdien for dei neste 600 000 tonna
- 0,4 pst. av verdien for dei neste 700 000 tonna
- 0,3 pst. av verdien for dei neste 800 000 tonna
- 0,2 pst. av verdien for dei neste 900 000 tonna
- 0,1 pst. av verdien for dei neste 1 000 000 tonna

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Nicholas Wilkinson, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Arne Nævra og Petter Eide om rettferdig fordeling av vaksiner, legemidler og annen teknologi i kampen mot covid-19 (Innst. 158 S (2020–2021), jf. Dokument 8:69 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Emilie Enger Mehl på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Audun Lysbakken på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen støtte forslaget fra Sør-Afrika og India om midlertidige unntak fra patentbestemmelsene i TRIPS-avtalen for å bekjempe covid19 («Waiver from certain provisions of the TRIPS agreement for the prevention, containment and treatment of COVID-19»), og trappe opp det multilaterale arbeidet for å forhindre at patentrestriksjoner blir et hinder for en rask og kostnadseffektiv bekjempelse av den globale pandemien.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.28)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 1, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa leggje fram ei sak for Stortinget som gir eit breiare og betre faktagrunnlag til å fatte ei informert avgjerd kring lemping på patentrettar i høve vaksinar og medisinsk utstyr for nedkjemping av covid-19, samt gjere greie for moglege initiativ som til dømes tvangslisensiering og korleis dette kan brukast som tiltak under ein global pandemi for å sikre verdas land rettferdig tilgang til vaksine og legemiddel.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Rødt har varslet subsidiær støtte.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.47)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:69 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Nicholas Wilkinson, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Arne Nævra og Petter Eide om rettferdig fordeling av vaksiner, legemidler og annen teknologi i kampen mot covid-19 – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 80 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.32.22)

Votering i sak nr. 4, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Forsvarsdepartementet (Innst. 161 S (2020–2021), jf. Prop. 38 S (2020–2021))

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Føremål	Kroner
Utgifter:			
1700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 913 719 000 til kr 899 919 000	13 800 000
	71	Overføring til andre, kan overførast, blir redusert med..... frå kr 91 176 000 til kr 85 326 000	5 850 000
	73	Forskning og utvikling, kan overførast, blir auka med..... frå kr 105 993 000 til kr 106 293 000	300 000
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter, kan overførast, blir auka med..... frå kr 4 356 063 000 til kr 4 543 063 000	187 000 000
	47	Nybygg og nyanlegg, kan overførast, kan nyttast under kap. 1761 post 47, blir auka med..... frå kr 2 655 219 000 til kr 2 784 717 000	129 498 000
1720		Felleskapasitetar i Forsvaret	
	1	Driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 9 419 879 000 til kr 9 590 907 000	171 028 000
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 6 104 668 000 til kr 6 084 700 000	19 968 000
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 4 582 777 000 til kr 4 647 534 000	64 757 000
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 6 342 808 000 til kr 6 349 482 000	6 674 000
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 1 517 847 000 til kr 1 453 645 000	64 202 000
1735		Etterretningstenesta	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 2 220 396 000 til kr 2 223 335 000	2 939 000
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffingar og vedlikehald	
	1	Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 1760 post 45, blir redusert med frå kr 1 761 302 000 til kr 1 755 146 000	6 156 000
	44	Fellesfinansierte investeringar, nasjonalfinansiert del, kan overførast, blir redusert med frå kr 90 850 000 til kr 74 754 000	16 096 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast, kan nyttast under kap. 1761 post 45, blir redusert med..... frå kr 10 210 159 000 til kr 10 153 594 000	56 565 000
	48	Fellesfinansierte investeringar, fellesfinansiert del, kan overførast, blir auka med..... frå kr 102 300 000 til kr 124 800 000	22 500 000

Kap.	Post	Føremål	Kroner
		Fellesfinansierte <i>investeringar</i> , Noregs tilskott til NATOs investeringsprogram for tryggleik, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 1760 post 44</i> , blir auka med.....	7 392 000
	75	frå kr 98 154 000 til kr 105 546 000	
1761		Nye kampfly med baseløysing	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 1761 post 45</i> , blir redusert med frå kr 173 831 000 til kr 158 831 000	15 000 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 1760 post 45</i> , blir auka med.....	15 000 000
		frå kr 5 908 471 000 til kr 5 923 471 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 1710 post 47</i> , blir redusert med	189 673 000
		frå kr 779 532 000 til kr 589 859 000	
1790		Kystvakta	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med	38 000 000
		frå kr 1 224 753 000 til kr 1 186 753 000	
1791		Redningshelikoptertenesta	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med	85 793 000
		frå kr 905 798 000 til kr 820 005 000	
1792		Norske styrkar i utlandet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med.....	5 096 000
		frå kr 969 131 000 til kr 974 227 000	
Inntekter:			
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsinntekter, blir auka med.....	140 200 000
		frå kr 3 869 288 000 til kr 4 009 488 000	
	47	Sal av eigedom, blir redusert med	68 675 000
		frå kr 222 653 000 til kr 153 978 000	
4720		Felleskapasitetar i Forsvaret	
	1	Driftsinntekter, blir auka med.....	106 000 000
		frå kr 405 725 000 til kr 511 725 000	
4760		Forsvarsmateriell og større anskaffingar og vedlikehald	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, inntekter, blir auka med .	25 000 000
		frå kr 41 000 000 til kr 66 000 000	
	48	Fellesfinansierte investeringar, inntekter, blir auka med	13 796 000
		frå kr 102 336 000 til kr 116 132 000	
4791		Redningshelikoptertenesta	
	1	Driftsinntekter, blir redusert med.....	102 240 000
		frå kr 814 340 000 til kr 712 100 000	
4792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsinntekter, blir redusert med.....	13 000 000
		frå kr 37 200 000 til kr 24 200 000	

Presidenten: Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 85 stemmer mot 1 stemme.
(Voteringsutskrift kl. 17.32.45)

Votering i sak nr. 5, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 159 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 480)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
480		Svalbardbudsjettet	
	50	Tilskudd, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 426 178 000 til kr 425 178 000	

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utanriksdepartementet (Innst. 160 S (2020–2021), jf. Prop. 46 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
100		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	22 950 000
		frå kr 2 337 487 000 til kr 2 314 537 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	2 000 000
		frå kr 10 140 000 til kr 8 140 000	
116		Internasjonale organisasjonar	
	70	Pliktige bidrag, vert redusert med	73 500 000
		frå kr 1 497 132 000 til kr 1 423 632 000	
117		EØS-finansieringsordningane	
	77	EØS-finansieringsordninga 2014–2021, kan overførast, vert redusert med	30 000 000
		frå kr 1 831 000 000 til kr 1 801 000 000	
	78	Den norske finansieringsordninga 2014–2021, kan overførast, vert redusert med	130 000 000
		frå kr 1 526 000 000 til kr 1 396 000 000	
118		Utanrikspolitiske satsingar	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttast under post 70, 71, 72 og 73</i> , vert auka med..... frå kr 93 942 000 til kr 104 092 000	10 150 000
	72	Nedrusting, ikkje-spreiing og kjernefysisk tryggleik m.m., <i>kan overføres, kan nyttast under post 21</i> , vert redusert med..... frå kr 13 928 000 til kr 11 728 000	2 200 000
140		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med..... frå kr 1 639 123 000 til kr 1 609 123 000	30 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 156 020 000 til kr 121 917 000	34 103 000
144		Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)	
	70	Uttekslingsordningar, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 88 811 000 til kr 63 811 000	25 000 000
150		Humanitær bistand	
	70	Naudhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i> , vert auka med.. frå kr 4 869 905 000 til kr 4 873 199 000	3 294 000
151		Fred, tryggleik og globalt samarbeid	
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjonar m.m., <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 304 690 000 til kr 351 690 000	47 000 000
159		Regionløyvingar	
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 550 000 000 til kr 540 000 000	10 000 000
	75	Afrika, <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 1 120 584 000 til kr 1 155 584 000	35 000 000
160		Helse	
	70	Helse, <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 4 151 759 000 til kr 5 293 547 000	1 141 788 000
161		Utdanning, forskning og fagleg samarbeid	
	70	Utdanning, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 2 405 150 000 til kr 2 305 150 000	100 000 000
	71	Forskning, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 181 846 000 til kr 171 846 000	10 000 000
	72	Kunnskapsbanken og fagleg samarbeid, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 688 714 000 til kr 576 324 000	112 390 000
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i> , vert redusert med.... frå kr 416 200 000 til kr 393 470 000	22 730 000
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 702 000 000 til kr 572 000 000	130 000 000
	73	Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC), <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 130 000 000 til kr 161 000 000	31 000 000
163		Klima, miljø og hav	
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 1 392 542 000 til kr 1 370 042 000	22 500 000
	71	Berekraftige hav og tiltak mot marin forøpling, <i>kan overføres</i> , vert redusert med.....	36 747 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 382 967 000 til kr 346 220 000	
164		Likestilling	
	70	Likestilling, <i>kan overførast</i> , vert auka med	30 100 000
		frå kr 324 019 000 til kr 354 119 000	
	73	Sårbare grupper, <i>kan overførast</i> , vert auka med	29 000 000
		frå kr 466 000 000 til kr 495 000 000	
171		FNs utviklingsarbeid	
	72	Andre tilskot (FN), <i>kan overførast</i> , vert redusert med	22 500 000
		frå kr 167 700 000 til kr 145 200 000	
172		Multilaterale finansinstitusjonar og gjeldslette	
	70	Verdsbanken, <i>kan overførast</i> , vert redusert med	4 297 000
		frå kr 1 188 000 000 til kr 1 183 703 000	
	71	Regionale bankar og fond, <i>kan overførast</i> , vert redusert med	30 000 000
		frå kr 869 000 000 til kr 839 000 000	
	72	Strategisk samarbeid, <i>kan overførast</i> , vert redusert med	31 000 000
		frå kr 247 000 000 til kr 216 000 000	
179		Flyktningiltak i Noreg	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert redusert med	95 915 000
		frå kr 575 352 000 til kr 479 437 000	
Inntekter:			
3100		Utanriksdepartementet	
	1	Diverse gebyr ved utanriksstasjonane, vert redusert med	15 418 000
		frå kr 27 368 000 til kr 11 950 000	
3100		Utanriksdepartementet	
	2	Gebyr for utlendingssakar ved utanriksstasjonane, vert redusert med	105 000 000
		frå kr 199 348 000 til kr 94 348 000	

II

Tilsegnfullmakt

Stortinget gjer samtykke om at Utanriksdepartementet kan gje tilsegn om tilskot til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 1 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fråvike Stortinget sitt vedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskot før det er behov for å dekke dei aktuelle utgiftene og bruke tilskot som sikkerheit for lån.

III

Fullmakt til postering mot mellomverande med statskassen

Stortinget samtykker i at Utanriksdepartementet i 2020 kan postere a konto innbetaling frå ESA av Noregs andel av ESAs bot til Telenor på om lag 99,5 mill. euro mot mellomverande med statskassen. Når endeleg oppgjer er avklart, blir mellomverande gjort opp og inntektsført på kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 43 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–21, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 22, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 23–27, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

- forslagene nr. 28 og 32, fra Per Olaf Lundteigen på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 29–31 og 37 fra Solfrid Lerbrekk på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 33–36 og 38, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 39–42, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
- forslag nr. 43, fra Elise Bjørnebekk-Waagen på vegne av Arbeiderpartiet

Det votes over forslagene nr. 30 og 31, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere kuttene i støtte til barnebriller.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også studenter som mottar lån eller stipend fra Lånekassen og opplever inntektsbortfall som følge av covid-19-pandemien, kan motta dagpenger etter folketrygdloven § 4-6, og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så fort som mulig med et forslag til dette i 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.34.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 29, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen forlenge maksimal periode for mottak av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker til 31. desember 2021.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.34.38)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 28, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med varig og midlertidig lønnstilskudd gis til 10 000 flere personer i 2021.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.34.57)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 24 og 27, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle landets kommuner vedtar en heltidskultur, og opprette en statlig økonomisk tilskuddsordning for prosjekter for heltid og mot deltid.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Nasjonalforeningen for folkehelsen kan få tilskudd over statsbudsjettets kap. 352 post 70, på linje med andre bruker- og pårørendeorganisasjoner, for sitt interesse- og likemannsarbeid for demente.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.18)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 25 og 26, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at enhver bedrift og deltaker i tiltaket varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTO) får god oppfølging på nivå med oppfølgingen som prosjektet HELT MED har etablert, og komme tilbake til Stortinget på eget møte om hvordan dette skal gjennomføres.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et prøveprosjekt med rett til varig tilrettelagt arbeid for personer under 30 år, for eksempel i form av et prøveprosjekt i ett fylke, og der målet er 100 pst. jobbgaranti for utviklingshemmede etter endt skolegang.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.38)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 23, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke retten til heltid i arbeidsmiljøloven ved å stille krav om at arbeidsgiver må sannsynliggjøre sitt behov for deltidsstilling.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.57)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 22, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen forlenge maksimal periode for mottak av arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker til 1. juli 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.36.19)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–21, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap snart komme tilbake med vurderingen av forslaget om å opprette et Nav-ombud.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen satse vesentlig mer på flere tiltaksplasser øremerket arbeidsforberedende trening (AFT). Dette må klart fremgå av tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet, som også må trekke opp en arbeidsdeling mellom Navs egenregi og tiltaksarrangørene for AFT hva angår jobben med økt arbeidstillknytning for personer med nedsatt arbeidsevne.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige tiltak for å sikre at tilskudd som går til arbeidsmarkedstiltak, benyttes til formålet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Nav henter inn dokumentasjon fra tiltaksbedriftene som gir grunnlag for å etterprøve at tilskuddene til VTA og

AFT går til formålet og at tiltaksforskriften etterleveres.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at unge personer med funksjonsnedsettelse og unge blir prioritert i satsingen på nye tiltaksplasser.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en godkjenningsordning for bilvask gjennom å utvide eksisterende godkjenningsordning for renholdsvirksomheter. Arbeidstilsynet bør forvalte ordningen.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Arbeidstilsynets og Petroleumsstilsynets tilsyn blir mer virkningsfulle ved at tilsynene øker bruken av overtreddelsesgebyr.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i forskrift om ledelse, organisering og medvirkning som sikrer at det stilles spesifikke krav til vurderinger og risikoreduserende tiltak for arbeidsskader når arbeidsgivere benytter innleide og utenlandske arbeidstakere, herunder krav til vurdering av språkkompetanse og språkopplæring.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre samtlige skadelidte som er og blir rammet av Alpha-konkursen, dekning etter yrkesskadeforsikringsloven, uavhengig av om forsikringen er tegnet direkte fra Danmark.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til endring i yrkesskadeforsikringsloven, slik at skadelidte sikres dekning ved konkurs i forsikringselskap.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre at yrkesskadeforskriften 220 § 1, bokstav H, punkt 2 skal gjelde likt for alle yrkesgrupper som er definert som å inneha samfunnskritisk arbeid, og som jevnlig utsettes for smittefare på jobb.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de organisasjonene som har vært unntatt fra å betale arbeidsgiverandel til Statens pensjonskasse, ikke får ytterligere opptrapping av pensjonspremien i 2021.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne den innførte karenstiden i AAP-ordningen samt sikre at personer som ikke er ferdig avklart fra Nav og/eller helsevesenet innen utgangen av perio-

den de kan motta arbeidsavklaringspenger, får rett til forlengelse.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere bilstøtnadsordningen for å avdekke om den i tilstrekkelig grad bidrar til at funksjonshemmede kan delta i arbeidslivet.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere om endringene i bilstøtnadsordningen, som medfører at det ikke lenger er mulig å få støtte til trygdebil gruppe 1 for å utføre dagliglivets funksjoner, bidrar til ytterligere isolasjon og ensomhet blant uføre.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forlenge de midlertidige endringene i dagpengeregulverket, samt inntektssikringsordningene for lærlinger og selvstendig næringsdrivende som ble vedtatt i mars, til 1. juli 2021.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i nytt regelverk for kombinerings av utdanning og dagpenger legge til rette for at dagpengemottakere over 25 år som ikke har fullført VGO eller grunnskole, skal kunne delta i utdanning uten å miste dagpengene.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre og beholde dagens permitteringsordning med en maksimumsgrense på 52 uker i løpet av 18 måneder for å motta dagpenger i fiskeindustrien.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i ny handlingsplan for universell utforming, som er varslet i 2021, sette tidsfrist for at Norge skal være universelt utformet innen 2035.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Nav endrer praksis når det gjelder tilretteleggingsgaranti på arbeidsplassen for personer med nedsatt funksjonsevne, slik at skriftlig tilretteleggingsgaranti foreligger senest ved endt avklaring til arbeid.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med helsepass i form av en livslang attest til personer med livslang funksjonsnedsettelse.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.36.40)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 32, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme med egen sak til Stortinget hvor det gis en sammenstilling og drøfting av kryssende tiltak innenfor Nav og spesialisthelsetjenesten som praktiseres i dag for å redusere økningen i antallet unge uføre. Spesielt må den unike samhandlingsmodellen for unge i utenforskap (Saltalsmodellen) gjennomgås. Denne modellen innebærer oppfølging 24/7 med samtidighet mellom arbeid og helse og fokus på ungdommenes mestring og muligheter.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Solfrid Lerbrekk (SV)(frå salen): President! SV har òg varslet støtte.

Rigmor Aasrud (A)(frå salen): Det skal Arbeiderpartiet stemme for også.

Presidenten: Ok! Da er det Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt som har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 46 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.27)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 33–36, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak for foreldre til hjemmeboende funksjonshemmede over 18 år som av smittevernsmessige årsaker må være hjemme på dagtid under pandemien.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forlenge maksimal periode for mottak av dagpenger frem til 1. juli 2021. Personer som har falt ut av ordningen som følge av regjeringens beslutning om å ikke utvide maksimal periode for mottak av dagpenger utover 1. november 2020 skal kunne gjenoppta mottak av dagpenger fra 1. januar 2021.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redusere inntektsskravet for rett til dagpenger til 0,75 G for nye tilfeller fra 1. januar til 1. juli 2021.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i folketrygdloven som innebærer at ordningen med ferietillegg til de som mottar dagpenger gjeninnføres.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.50)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 37, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest få på plass en ny midlertidig ordning som sikrer permitterte faglærte fra tredjeland inntekt tilsvarende dagpenger.»

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Rigmor Aasrud (A) (fra salen): President! Det er feil. Arbeiderpartiet skal stemme imot dette forslaget.

Presidenten: Da er det Miljøpartiet De Grønne og Rødt som har varslet støtte til dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.38.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 38, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme tiltak for å sikre at smittevernsregler knyttet til arbeidsinnvandring etterleves.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.39.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 39, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag for inntil videre å sikre at permitterte med redusert arbeidstid som periodevis får muligheten til å jobbe mer ikke mister retten til dagpenger.»

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.39.41)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 40, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en tiltakspakke for inntektssikring, kompetanseutvikling og sysselsetting for de langtidsledige.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 45 stemmer mot forslaget og 41 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 17.40.04)

Ingvild Kjerkol (A) (fra salen): President! Jeg skulle stemt for forslaget.

Presidenten: Vi tar voteringen om igjen.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.41.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 41, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverk og satser for sosialhjelp, livsopphold og andre behovsprøvde ytelser og komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2021 med forslag som sikrer mottakerne en verdig levestandard og at utbetalte beløp øker.» Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.41.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 42, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i folketrygdloven som innfører feriepenge til de som har vært arbeidsledige, inkludert de som har mottatt dagpenger i under 8 uker i 2020.» Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.41.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 43, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå ordningen med brillestøtte til barn og komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en ordning som skjermer familier med store brilleutgifter til barn.»

(Voteringsutskrift kl. 17.42.13)

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

A.

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
352		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	21 939 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	239 350 000	
		Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	30 560 000	
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet.....	24 895 000	
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	222 885 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	76 115 000	
	22	Kunnskapsutvikling i IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	33 852 000	
	50	Norges forskningsråd	117 829 000	
	70	Tilskudd.....	52 510 000	
		Tilskudd til bransjeprogrammer under IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	72 240 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk.....	17 250 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
		Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	254 747 000	
	21	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	184 700 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	12 648 668 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	35 096 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	60 151 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	315 215 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	91 232 000	
611		Pensjoner av statskassen		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	16 400 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 391 000 000	
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-25 000 000	
		For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	249 000 000	
613	70	Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
		For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	21 000 000	
614	70	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	32 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	187 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	86 997 000	
		Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	152 085 000	
	63			
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	131 260 000	
		Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv		
	74	.	14 550 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	1	Driftsutgifter	309 450 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 956 475 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 710 180 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	72 550 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	76 265 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	731 522 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	16 600 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	301 327 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 980 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	156 133 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 496 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren mv.		
	1	Driftsutgifter	20 941 000	
		Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 129 000	
	21			
	70	Tilskudd til faglig utvikling	2 064 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter – Treparts bransjeprogrammer ..	2 473 000	
660		Krigspensjon		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	119 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd.....	29 000 000	
665		Pensjonstrygden for fiskere		
	70	Tilskudd.....	42 900 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 010 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	349 800 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat.....		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-654 000 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	512 000 000	
		3 Avskrivninger.....	100 000 000	
		5 Til investeringsformål.....	60 000 000	
		6 Til reguleringsfond.....	-35 000 000	-17 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	163 640 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	19 087 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslags-</i>		
	70	<i>bevilgning</i>	1 170 000 000	
		Midlertidige stønadsordninger for selvstendig næ-		
2543		ringsdrivende, frilansere og lærlinger		
		Stønad til selvstendig næringsdrivende og frilansere,		
	70	<i>overslagsbevilgning</i>	266 000 000	
	71	Stønad til lærlinger, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstonad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 650 000 000	
		Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid,		
	72	<i>overslagsbevilgning</i>	120 000 000	
		Tilleggsstonader og stønad til skolepenger, <i>overslags-</i>		
	73	<i>bevilgning</i>	38 000 000	
	76	Bidragforskott	705 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> .	40 565 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 575 000 000	
		Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbe-</i>		
	72	<i>vilgning</i>	1 445 000 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 730 000 000	
		Tilskudd til ekspertbistand og kompetansetiltak for		
	76	sykmeldte, <i>kan overføres</i>	105 265 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	31 380 000 000	
	71	Tilleggsstonad, <i>overslagsbevilgning</i>	146 000 000	
	72	Legeerklæringer	400 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	103 950 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> ...	38 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 576 300 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 652 400 000	
	72	Stønad til servicehund.....	5 480 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning.....	117 500 000	
	74	Tilskudd til biler	759 600 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler.....	3 728 300 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenes- ter	318 700 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 765 600 000	
	78	Høreapparater	814 800 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år.....	83 730 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	80 748 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	159 697 000 000	
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	6 561 000 000	
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 246 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 080 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	785 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	83 000 000	
	74	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslags- bevilgning</i>	1 000 000	
	75	Stønad til barnetilsyn til gjenlevende i arbeid, <i>over- slagsbevilgning</i>	3 000 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	235 000 000	
Totale utgifter			511 787 126 000	

Inntekter

3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	10 025 000	
	4	Tolketjenester	4 128 000	
		Oppdragsinntekter mv		
	5	.	25 310 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag.....	26 420 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	28 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	79 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	100 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak..	3 000 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	3 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3640		Arbeidstilsynet		
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 875 000	
	5	Tvangsmulkt.....	6 790 000	
	6	Refusjoner.....	3 405 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 420 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	16 945 000	
	9	Overtredelsesgebyr.....	27 865 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	8 020 000	
	3	Gebyr tilsyn.....	77 800 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	60 000 000	
5607		Renter av boliglansordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	378 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	879 750 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	205 000 000	
	80	Renter	1 000 000	
	86	Innkreving feilutbetalinger	1 327 000 000	
	87	Diverse inntekter	18 150 000	
		Hjelpemiddelsentraler mv		
	88	.	82 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	225 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs.....	27 000 000	
		Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i		
	71	Norge.....	100 000	
Totale inntekter				3 650 003 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4 og 5
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 1 Driftsutgifter til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

2. omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 78 Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 78.
5. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 79.
6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

7. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 060,7 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	951,8 mill. kroner

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner inkludert tidligere tilsagn på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

VII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2021 kan gi Arbeids- og velferdsetaten fullmakt til å:

1. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av Statens pensjonskasse mot mellomværendet konto 715510 Statens pensjonskasse. Konto 715510 utlignes ved at Statens pensjonskasse resultatfører og rapporterer de utbetalte ytelsene i sitt regnskap.
2. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av ikke-statlige aktører knyttet til AFP-ordningen og kommunal tilleggspensjon mot mellomværendet med statskassen.

VIII

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2021 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse setene¹:

	Kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter grunnet varig sykdom, skade eller lyte etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 232

1b.	Ved ekstraavgifter ut over laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 564
1c.	eller til	16 464
1d.	eller til	24 252
1e.	eller til	32 868
1f.	eller til	41 052
2a.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til de som må ha særskilt tilsyn og pleie grunnet varig sykdom, skade eller lyte	14 748
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til barn under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie	29 496
2c.	eller til	58 992
2d.	eller til	88 488
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	25 377
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ²	
	for første barn	50 340
	for to barn	65 688
	for tre og flere barn	74 436

1 Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2 Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønden er inntektsprøvet.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 44 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.42.36)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
601		Utgreiingsverksemd, forskning mv.	
	22	Kunnskapsutvikling i IA-avtalen mv., <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	24 300 000
		frå kr 33 000 000 til kr 8 700 000	
	70	Tilskott, blir redusert med	9 000 000
		frå kr 34 480 000 til kr 25 480 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltninga	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , <i>kan nyttast under post 45</i> , blir auka med	42 690 000
		frå kr 72 910 000 til kr 115 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , <i>kan nyttast under post 21</i> , blir redusert med	136 910 000

Votering i sak nr. 8, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Arbeids- og sosialdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 171 S (2020–2021), jf. Prop. 41 S (2020–2021) og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 2540)

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 361 310 000 til kr 224 400 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	22	Forskiings- og utgreiingsverksemd, blir redusert med.....	26 367 000
		frå kr 58 635 000 til kr 32 268 000	
611		Pensjonar frå statskassa	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	600 000
		frå kr 16 000 000 til kr 16 600 000	
612		Tilskott til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	84 000 000
		frå kr 5 361 000 000 til kr 5 277 000 000	
	22	Sluttoppgjer, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	3 000 000
		frå kr -37 000 000 til kr -34 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	6 000 000
		frå kr 179 000 000 til kr 185 000 000	
614		Bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med	1 000 000
		frå kr 32 000 000 til kr 31 000 000	
	90	Utlån, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	3 000 000 000
		frå kr 10 300 000 000 til kr 7 300 000 000	
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	10 000 000
		frå kr 200 000 000 til kr 190 000 000	
634		Arbeidsmarknadstiltak	
	70	Midlertidig kompensasjonsordning for førehandsgodkjente tiltaksarrangørar, blir redusert med	80 000 000
		frå kr 180 000 000 til kr 100 000 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkjarar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	7 390 000
		frå kr 7 002 465 000 til kr 6 995 075 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet, blir auka med.....	7 390 000
		frå kr 73 900 000 til kr 81 290 000	
635		Venteløn	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	1 000 000
		frå kr 7 000 000 til kr 6 000 000	
642		Petroleumstilsynet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i> , blir auka med.....	1 100 000
		frå kr 296 377 000 til kr 297 477 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med	4 600 000
		frå kr 30 200 000 til kr 25 600 000	
660		Krigspensjon	
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	7 000 000
		frå kr 140 000 000 til kr 133 000 000	
665		Pensjonstrygda for fiskarar	
	70	Tilskott, blir redusert med	1 100 000
		frå kr 35 000 000 til kr 33 900 000	
666		Avtalefesta pensjon (AFP)	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	6 000 000
		frå kr 2 756 000 000 til kr 2 750 000 000	
667		Supplerande stønad til personer over 67 år	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 321 000 000 til kr 320 000 000	
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskarar og fangstmenn	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	20 000 000
		frå kr 80 000 000 til kr 100 000 000	
2541		Dagpengar	
	70	Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	4 869 000 000
		frå kr 46 149 000 000 til kr 41 280 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	20 000 000
		frå kr 1 090 000 000 til kr 1 070 000 000	
2543		Midlertidige stønadsordningar for sjølvstendig næringsdrivande, frilansarar og lærlingar	
	70	Stønad til sjølvstendig næringsdrivande og frilansarar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	20 000 000
		frå kr 1 560 000 000 til kr 1 540 000 000	
	71	Stønad til lærlingar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	53 000 000
		frå kr 153 000 000 til kr 100 000 000	
2620		Stønad til einslig mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	30 000 000
		frå kr 1 680 000 000 til kr 1 650 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn til einslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	12 000 000
		frå kr 123 000 000 til kr 111 000 000	
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	8 000 000
		frå kr 48 000 000 til kr 40 000 000	
	76	Bidragforskott, blir redusert med.....	5 000 000
		frå kr 700 000 000 til kr 695 000 000	
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	680 000 000
		frå kr 42 400 000 000 til kr 43 080 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspengar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	340 000 000
		frå kr 3 160 000 000 til kr 2 820 000 000	
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	5 000 000
		frå kr 2 190 000 000 til kr 2 195 000 000	
	76	Tilskott til ekspertbistand og kompetansetiltak for sjukmelde, <i>kan overførast</i> , blir redusert med	102 000 000
		frå kr 102 000 000 til kr 0	
2651		Arbeidsavklaringspengar	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	170 000 000
		frå kr 30 030 000 000 til kr 30 200 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	3 000 000
		frå kr 133 000 000 til kr 130 000 000	
	72	Legeerklæringar, blir auka med	15 000 000
		frå kr 360 000 000 til kr 375 000 000	
2655		Uføre	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	340 000 000
		frå kr 99 960 000 000 til kr 99 620 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 69 000 000 til kr 68 000 000	1 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 40 000 000 til kr 39 000 000	1 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 1 610 000 000 til kr 1 600 000 000	10 000 000
	73	Hjelpemiddel mv. under arbeid og utdanning, blir redusert med..... frå kr 127 000 000 til kr 120 000 000	7 000 000
	74	Tilskott til bilar, blir redusert med frå kr 775 000 000 til kr 750 000 000	25 000 000
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, blir redusert med..... frå kr 3 560 000 000 til kr 3 510 000 000	50 000 000
	76	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel som tenester, blir redusert med ... frå kr 310 000 000 til kr 275 000 000	35 000 000
	77	Ortopediske hjelpemiddel, blir redusert med frå kr 1 680 000 000 til kr 1 660 000 000	20 000 000
	78	Høyreapparater, blir redusert med..... frå kr 775 000 000 til kr 765 000 000	10 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 77 670 000 000 til kr 77 680 000 000	10 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 153 010 000 000 til kr 153 100 000 000	90 000 000
	72	Inntekts pensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 4 130 000 000 til kr 4 180 000 000	50 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 6 290 000 000 til kr 6 300 000 000	10 000 000
Inntekter			
3614		Bustadlånsordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån, blir redusert med frå kr 28 000 000 til kr 27 000 000	1 000 000
	90	Tilbakebetaling av lån, blir auka med frå kr 10 800 000 000 til kr 13 000 000 000	2 200 000 000
3634		Arbeidsmarknadstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetaling, arbeidsmarknadstiltak, blir auka med frå kr 6 000 000 til kr 8 000 000	2 000 000
3635		Venteløn mv.	
	1	Refusjon statleg verksemd mv., blir redusert med..... frå kr 6 000 000 til kr 5 000 000	1 000 000
3640		Arbeidstilsynet	
	5	Tvangsmulkt, blir auka med frå kr 6 580 000 til kr 7 980 000	1 400 000
	9	Gebyr for brot på arbeidsmiljøregelverket, blir redusert med..... frå kr 27 000 000 til kr 22 000 000	5 000 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, blir redusert med..... frå kr 7 770 000 til kr 7 070 000	700 000
	3	Gebyr tilsyn, blir redusert med frå kr 4 700 000 til kr 4 700 000	4 700 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 78 550 000 til kr 73 850 000	
	6	Andre innbetalningar, blir løyva med.....	1 100 000
		kr 1 100 000	
5607		Renter av bustadlånsordninga i Statens pensjonskasse	
	80	Renter, blir auka med	39 000 000
		frå kr 904 000 000 til kr 943 000 000	
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade, blir redusert med.....	9 434 000
		frå kr 850 000 000 til kr 840 566 000	
	73	Refusjon frå bidragspliktige, blir redusert med.....	5 000 000
		frå kr 210 000 000 til kr 205 000 000	
	80	Renter, blir redusert med	1 000 000
		frå kr 1 700 000 til kr 700 000	
	86	Innkrevjing feilutbetalningar, blir auka med	324 000 000
		frå kr 966 000 000 til kr 1 290 000 000	
	88	Hjelpemiddelsentralar mv., blir redusert med.....	9 000 000
		frå kr 80 000 000 til kr 71 000 000	

II

Stikkordsfullmakter

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overførast», som enkeltstående tilfelle, blir tilføydde følgjande løyvingar i statsbudsjettet for 2020:

1. kap. 640 Arbeidstilsynet, post 1 Driftsutgifter, men avgrensa til utgifter knytt til IA-midlane.
2. kap. 649 Treparts bransjeprogram, post 21 Spesielle driftsutgifter.
3. kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv., post 79 Aktivitetshjelpemiddel for personar over 26 år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet som eit enkeltstående tilfelle i 2020 kan gje Arbeids- og velferdsetaten fullmakt til å nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 2541 Dagpengar, post 70 Dagpengar, tilbakebetaling av forskott på dagpengar.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning (Innst. 166 L (2020–2021), jf. Dokument 8:74 LS (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Geir Pollestad på vegne av Framskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Geir Pollestad på vegne av Framskrittspartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 3–6, fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 7, fra Per Espen Stoknes på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 8, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet

Under debatten ble forslag nr. 8 omgjort til oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til regjeringen å sikre at utbetalingsløsningen i regi av Brønnøysundregistrene uten forsinkelse kan brukes til å foreta utbetaling av støtte på et senere tidspunkt under pandemien, dersom det skulle oppstå behov for å gjeninnføre en kompensasjonsordning for næringslivet.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det votes over forslag nr. 7, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en ordning for å refundere 8 av de 10 dagene i arbeidsgiverperioden ved permittering, i første omgang for permitteringer iverksatt mellom 1. september 2020 og 1. mars 2021.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.43.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 3 og 4, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 3 lyder:

«I

I lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene mars, april og mai *samt desember 2020 og januar og februar 2021*.

§ 7 skal lyde:

§ 7. *Tilskuddsmyndighet og klageinstans*

Innovasjon Norge er tilskuddsmyndighet etter loven. *Næringsdepartementet* er klageinstans.

II

Loven trer i kraft straks.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart iverksette en midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort inntektsbortfall som konsekvens av koronakrisen og ellers sunn drift. Ordningen etableres i regi av Innovasjon Norge, som har ansvar for en rekke andre låne- og tilskuddsordninger og tilstedeværelse i hele landet.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.44.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppskalere rammene for Innovasjon Norges låne- og garantiordninger i tråd med næringslivets behov for støtte på grunn av smitteverntiltakene og pandemien for øvrig.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.44.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak hvor det vurderes hvordan det næringsrettede virkemiddelapparatet kan brukes for å sikre likviditet i krisetider.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.44.45)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere i neste krisepakke en midlertidig redusert merverdiavgiftssats til 15 pst. for serveringstjenester frem til 1. juli 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 61 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.45.04)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere sletting av skatte- og avgiftskrav.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.45.22)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

Dokument 8:74 LS (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 80 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.45.58)

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en tilskuddspott til kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10, debattert 16. desember 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet (Innst. 167 L (2020–2021), jf. Prop. 63 L (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Geir Pollestad på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Det voteres over forslag nr. 2, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 2 andre ledd skal lyde:

Tilskuddsordningen gjelder perioden fra 1. november 2020 til 30. april 2021. Departementet kan i forskrift forlenge ordningens varighet.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.46.42)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fastsette i forskrift at det stilles vilkår om at bedrifter som mottar støtte, ikke kan foreta oppsigelser i perioden foretaket mottar støtte. Videre skal det ikke være adgang til å foreta aksjetilbakekjøp, betale ut utbytter eller bonus til ledende ansatte, eller øke lederlønninger eller styrehonorar i perioden foretaket mottar støtte eller i 2021. Endelig skal det stilles krav om at foretaket ikke kan ha morselskap i tredjelandsjurisdiksjoner som er på EUs svarteliste over ikke-samarbeidende jurisdiksjoner og Skattedirektoratets liste over lavskatteland.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.47.00)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

lov

om midlertidig tilskuddsordning for foretak med utgifter til innreisekarantene ved bruk av arbeidskraft fra utlandet

§ 1. Lovens formål

(1) Formålet med loven er å etablere en midlertidig ordning for tilskudd til foretak med merkostnader som følge av innreisekarantene i forbindelse med covid-19.

§ 2. Virkeområde

(1) Loven gjelder på norsk territorium, herunder på Svalbard. Departementet fastsetter i forskrift særlige vilkår for at foretak på Svalbard kommer inn under ordningen.

(2) Tilskuddsordningen gjelder perioden fra 1. november 2020 til 28. februar 2021. Departementet kan i forskrift forlenge ordningens varighet.

§ 3. *Forvaltning av ordningen og forholdet til forvaltningsloven*

(1) Forvaltningsloven gjelder for behandling av saker etter loven.

(2) Brønnøysundregistrene er tilskuddsmyndighet, og departementet er klageinstans.

(3) Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen i saker etter loven, herunder utfylle og fravike bestemmelsene i forvaltningsloven.

§ 4. *Søknad om tilskudd, bekreftelse og opplysningsplikt*

(1) Tilskudd etter denne loven gis etter søknad.

(2) Den som søker om tilskudd etter denne loven, skal gi riktige og fullstendige opplysninger. Søkeren skal opptre aktsomt og lojalt, og skal varsle tilskuddsmyndigheten om eventuelle feil.

(3) Departementet gir forskrift om krav til søknaden, herunder om hvordan opplysninger skal gis, nærmere vilkår for leveringsmåte og format, hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, om frister, om krav til dokumentasjon for søker, om bekreftelse av opplysninger fra revisor eller regnskapsfører og om opplysningsplikt for den som har mottatt tilskudd.

§ 5. *Vilkår for tilskudd*

(1) Foretak som oppfyller følgende vilkår, kan få tilskudd:

- a. Foretaket må være registrert i Foretaksregisteret med hjemmel i foretaksregisterloven § 2-1, og enkeltpersonforetak registrert i Enhetsregisteret.
- b. Foretaket må være skattepliktig til Norge, jf. skatteloven § 2-2 første ledd, eller deltakerne i foretaket må være skattepliktig til Norge for selskapets inntekter, jf. skatteloven § 2-2 tredje ledd. Ordningen omfatter også tilfeller der foretaket eller foretakets eier skattlegges i Norge for virksomhet her etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav b.
- c. Foretaket har ansatte. Dette vilkåret gjelder ikke for enkeltpersonforetak og ansvarlige selskap der foretakets inntekt er innehavers eller minst en av deltagerens hovedinntekt.
- d. Foretaket må oppfylle følgende vilkår i, eller i medhold av, smittevernloven:
 - i) Foretaket har i perioden som det søkes tilskudd for, hatt arbeids- eller oppdragstakere som var underlagt krav om innreisekarantene.
 - ii) Arbeids- eller oppdragstaker som nevnt i bokstav d i) gjennomførte ikke karanteneoppholdet på karantenehotell.
 - iii) Foretaket som arbeids- eller oppdragsgiver var ansvarlig for gjennomføringen av karanteneoppholdet på egnet oppholdssted.

e. Foretaket har i perioden det søkes tilskudd for hatt merkostnader knyttet til krav om innreisekarantene i, eller i medhold av, smittevernloven.

f. Foretaket utøver lovlig aktivitet.

g. Foretaket er ikke under konkursbehandling, besluttet avviklet eller besluttet tvangsoppløst etter reglene i kapittel 16 i aksjeloven eller allmennaksjeloven.

(2) Departementet gir forskrift til utfylling av denne paragrafen og fastsetter nærmere vilkår for tilskudd, herunder krav til innreisekarantene i, eller i medhold av, smittevernloven, krav til gjennomføring av karanteneoppholdet, definisjon og beregning av merkostnader til innreisekarantene i, eller i medhold av, smittevernloven.

§ 6. *Tilskuddets størrelse*

(1) Tilskudd beregnes etter antall arbeidstakere eller oppdragstakere under innreisekarantene som omfattes av § 5 (1) bokstav d. Tilskuddet kan ikke overstige foretakets merkostnader knyttet til krav om innreisekarantene etter smittevernloven eller forskrift med hjemmel i smittevernloven.

(2) Tilskudd ytes etter en fast dagsats per arbeids- eller oppdragstaker, men avkortes i tråd med foretakets merkostnader.

(3) Departementet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, herunder regler om beregningen av tilskuddet, hvilke kostnader som omfattes, og beregning av merkostnader.

§ 7. *Innhenting av opplysninger*

(1) Tilskuddsmyndigheten kan pålegge offentlige myndigheter og private rettssubjekter, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av tilskudd etter denne loven og kontrollen av dette.

(2) Departementet kan gi forskrift om innhenting av opplysninger etter første ledd, herunder om hvem tilskuddsmyndigheten kan innhente opplysninger fra, overleveringsformat og hvilke opplysninger som kan innhentes.

§ 8. *Vedtak om tilskudd og utbetaling*

(1) Tilskuddsmyndigheten treffer vedtak om fastsetting av tilskudd etter denne loven. Tilskuddsmyndigheten kan treffe vedtak basert på helautomatisert saksbehandling.

(2) Departementet kan gi forskrift om utbetaling av tilskudd etter denne loven.

§ 9. Offentliggjøring av opplysninger

(1) Tilskuddsmyndigheten kan, uten hinder av taushetsplikt, gjøre opplysninger om tilskudd, herunder beregningsgrunnlag og tilskuddets størrelse, tilgjengelig på internett til alminnelig ettersyn. Opplysningene skal gis i søkbar form slik tilskuddsmyndigheten bestemmer.

(2) Departementet kan gi forskrift om offentliggjøring av opplysninger etter første ledd og at det kan gøres unntak fra innsyn for dokumenter i saker om tilskuddssøknad etter denne loven.

§ 10. Overtredelsesgebyr

(1) Overtredelsesgebyr ilegges tilskuddsmottaker som forsettlig eller grovt uaktsomt gir tilskuddsmyndigheten uriktig eller ufullstendig opplysning, eller unnlater å gi pliktig opplysning, når vedkommende forstår eller bør forstå at det kan føre til uberettigede økonomiske fordeler.

(2) Fristen for å ilegge overtredelsesgebyr er fem år etter utløpet av den perioden vedtaket om tilskudd gjelder.

(3) Overtredelsesgebyr beregnes, avhengig av overtredelsens alvorlighetsgrad, med 30 eller 60 prosent av tilskuddet som tilskuddsmottakeren uberettiget har mottatt.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om overtredelsesgebyr, herunder utmåling.

§ 11. Tilbakebetaling og innkreving

(1) Departementet kan gi forskrift om krav på tilbakebetaling og innkreving av utbetalt tilskudd og om ren-

ter og administrative sanksjoner. Departementet kan også gi forskrift om hvem som er kravsmyndighet.

(2) Krav på tilbakebetaling av tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 12. Lovens ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

(1) Loven trer i kraft straks.

(2) Departementet kan gi forskrift om overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 11 [17:47:30]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Forlanger noen ordet før møtet heves? Så synes ikke – og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 17.47.

